

شماره کتاب ۱۲۵۳۶
سال انتشار ۱۳۵۳

کتابخانه مجلس شورای اسلامی

جمهوری اسلامی ایران

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

کتاب مجموعه رسائل ۱ - نسیب المصنوع

مؤلف ..... ذوالقدر فتح علی زین

مترجم .....

شماره قفسه ۱۲۵۳۶

۹۱۵۵

۱
۲
۳
۴
۵
۶
۷
۸
۹
۱۰
۱۱
۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱

کتاب ۱۷۵۳۴

کتابخانه مجلس شورای اسلامی

کتاب: مجموعه رسائل ابن سینا الشیخ

مؤلف: سید فضل بن علی بن سینا

مترجم:

شماره قفسه: ۱۵۴۰۹

کتابخانه مجلس شورای اسلامی

تاسیس ۱۳۰۲

۹۱۵۵

۲۴

مکتب
اصول و ترمیمی کتب
بعضی المستورات

مجموع

۱۸۶۰۹
۹۱۱۵۵

۱۱۲۵۳

بسم الله الرحمن الرحيم وثبت

الحمد لله على نعمته المتولدة والانه المستفيض المسكاته والصلوة على
 اشرف اهل الدنيو لا اله الا الله محمد بن عبد الله
 موسومة بالوجيزة تنضم خلاصته علم الدانية وتشتمل على رتبة ما ينبغي
 اليه اهل الرواية جعلتها كالمقدمة للكتاب جعل المبتدئين وعلى الله توكل وابستغفر
 ولكن ينبغي على مقدمه وفضول سنة وخاتمة **مقدمه** علم الدانية
 علم يبحث فيه عن سنده الحديث وسنته وكيفية تحكيمه واداب نقله والحديث
 كلامه على قول المعصوم او فعلا او تورا او غيره واظهاره عند ما على ما ورد عن
 المعصم يجوز وكل ما لا يخرجه بطلان تاريخه على ما ورد عن المعصوم من الصحاح
 والناجز ويحتمل ما واخر على ما اراد في الحديث هو الاكثر وتوضيح بكاره
 يكون النسبة خارج في اصلها من مع التعريف للمخالف لاوت لا الملائم
 الحديث كما ظن الاشفاضه طرديا بنحو بيان او عكسا بنحو قولهم جعل
 كما راموني اصلي فبين ان خبره بنحو وجه العلم الالهي جعل قول الرواية التي
 مثلها جوازها لعم العكس فضلا عن التعريف فقولهم جعل في لغة الطردي
 مند وضم اخذ ال عكس التعريفين الحديث المسوم عن المقدم قبل
 نقله عنه ظاهر الزام عدم كونه حديثا نغف ولو قيل الحديث في المعصم

هذا يدل على ان
 الحديث في اللغة
 كما راموني اصلي
 مثلها جوازها
 مند وضم اخذ
 نقله عنه ظاهر

الاجابة

او حكاه في قوله او فعلا او تورا او غيره
 عليها اسم السنة لا الحديث ثم اعلم منه بطلان ما
 وهو ما يحكي كلامه ثم غير الحديث في شئ
فصل ما يتقوم به معنى الحديث وسنته ومسلته الرواية
 كان بلغته في كل طبقة جدا يورثها عليهم على الكثرة
 ما يخرجه جماعة يفيد بنفسها القطع بصدقه والاشجار
 ظنا فان نقله في كل مرتبة ازيد من تلكه مستفيض او
 احدا في ترتيب ولن علمه سلسلة ما جعلها مستندا
 مضاعفا لعلق او امر ارجى كل او كلها لعل او امر
 فعضل المراد بنكر لفظه عن معنوي المطورين عن
 السلسلة عال ومشتقها كل او جلا في امر خاص كالاسم
 والنسبم ويحذفه من سلسل ومخالف المشاذا ثم سلسلة المستدافا
 اما يورثه مدحون بالنعقل وضع ولن شدا وبدوهم كلامه
 البقية فحسن او مسكون عن مقدمهم كلامه قصور
 مع نقد الكل فوثق ويسمى قولهم وما عهد هذه الاربع
 اشتهر العمل بمضمون قبول وقد يطلق المصنف على القوم
 المستعمل على حجج او حلق او انقطاع او اعضاء
 خال من سلسله عدم الارسال عن غير النظم في سلك
 العلم

مسجد خدر
 لا تفرق الاقوال
 في ان الحديث

هذا يدل على ان
 الحديث في اللغة
 كما راموني اصلي
 مثلها جوازها
 مند وضم اخذ
 نقله عنه ظاهر

الاصطلاح في
 الحديث في اللغة
 كما راموني اصلي
 مثلها جوازها
 مند وضم اخذ
 نقله عنه ظاهر

لبعيد ورايته اجبا ناع غير التقه لا يفصح في ذلك كما يظن لانهم ذكره وانما لا يسيل
 الاغترقة لانه لا يروى الا في ثقة **فصل في الصدق في المتواتر ان مقطوع**
 والمنابع مكابرو في الاحاد في الصحيح منظومه وقد عمل بها المتأخرون وروى المرتضى
 حاشية في معرفة ابناء البراج وابتداء ريس واكثر علماء تارخهم ومضمار الحديث اجماعين
 وسبع ولعل كالم المتأخرين عند التزم اذ يروى في الحديث على انه غير المتواتر لانه اغترقت
 احسن بالمتواتر في اخبار العلم ووجوب العمل به والافساح في اجراءه ويجوز العدم بان جميع
 اخر على تفصيل ذكره في الاستبصار وطبعه في بعض الاحاد وبث بانها اجبا راجح
 لا وجه له والحكا كما اصحى عند بعضه من ذلك فتنسب بعض المتأخرين عليهم بان جميع
 احاديث التهذيب احاد لا وجه له والحكا كما اصحى عند بعضهم وبث في الاجبا بالمشهور
 عمل الاصحى سبها عند اخرين كما في الموقوفات وغيرها وقد شاع العمل بالضعيف في القرن
 ولما اشتهر ضعفها ولم يتجدد الا براد بان اثنان احاد الاحكام الخمسة ما يند حال مخالفة
 لما ثبت في محله مشهور والعام مضطرب في القصور من ذلك وما نحن معاشرنا في حتم
 فاعمل عندنا ليس بها في الحقيقة بل بحسب ما يسمع شيئا من الشواهد وما يروى في روايته
 وقد سطرنا الكلام في شرح الحديث في كتابنا في البليغ **فصل في**
 لغيره اشتمل على غيبته في منتهى او سنده فعمله وانما حفظه بلام الراور عندنا هم
 انه منتهى ونقل تخلف في الاتح او المتن بواحد ندرج او اوهم السبع من لم يسمع منه
 او تعدد بشيئا يراو ما لم يسمع منه القاه مثلا عندنا او يبدل بعض الروايات او يغير السند

في هذا الفصل
 في اجبا راجح

فصل في

من المفكرات انما تعلمه الشيخ الطوسي في العدة وانما في الفقه من الصحيح وكذا لا يفصح
 بغيره اصحى الرجال كما كثر في الخبر وغيره ثم يقبل قوله في القول على ذلك ولا يفصح
 كثير من الرجال من ينقل عنه انه كان على خلاف الملة بسبب ثم يرجع وحسن ابناءه والقوم يجعلونه

غير سبوا او الراجح او الكذب المقبول او صحف على السند او المتر بصفه والراور
 لغيره في اسمه واسم ابيه اخر ايضا فهو المنسوق والمفروق او حفظ فقط هو
 والمختلف في اسمه فقط والابواب مؤلفا فهو مؤلف ولا يروى في المرو عنه
 في السنن وفي الاخذ عن الشيخ في رواية الاقران او تقدم عليه في احاد ما في رواية الاقران
 عن الاحاد **فصل في** يثبت بعد الراور وجره يقول واحد عدل عند الاكثر
 ولما جتمع مجاز والمعدل فالمشقة تقدم اجازة والاولى القول على ما يثبت
 الظن كالاعتراف ورواها ومارسها في الفاظ المصطلح في تحريمه والاذر
 مؤدبا اما تنقح حافظ ضابط حدوده مشكور مستقيم زاهد قويم الماردي في ذلك
 فيفيد المدح المطلق والفاظ الجرح ضعيف مضطرب حال من رفع القول منهم
 ساقت ليس بشركه وروى عن واثق بن الربيع الضعيف لا سالي
 عنه احد معتد المراسيل واما نحو يعرف حد نفسه ويكره لنفسه في الحديث روايته
 ذلك فغير كونه جرحا بل وروايتها في تصف بغيره بعد صلاحه او بالعكس
 لا تعتبر حتى يعلم او يظن صلاحه وقت الاداء او وقت التخل فلا **فصل في**
 حمل الحديث سبعة او لها السماع من الشيخ وهو اعلم فيقول الممثل
 سمعت فلانا او حدثنا او اخبرنا او بناه الشا في القراءة عليه ستر
 العوض وشرطه حفظ الشيخ او كونه الاصل الصحيح بيده او يد ثقه فيقول خزانة
 عليه فاخر به ويجوز احد تلك العبارات بتقديره بقوله عليه قول ومطلقة
 ومطلقة تطلق على اخره في قول الاولي على قوله في حكم القراءة عليه السماع حال روايته
 الغير فيقولوا عليه انا سمعته فاخره با واحد تلك العبارات واخلاوة اهلها

مع انهم غير عالين في
 احوال الرواية من وضعه
 بعد التوجه من قبله
 لمدان الاشارة الى
 لا اعلم الاشارة الى
 فيمنه من اصحابه

في هذا الفصل
 في اجبا راجح

إذا اختلفت الروايات أو اختلفت
 في المراد بها الظاهر أو اختلفت
 الأوزان فالمراد بها الظاهر وأما
 هو الرضا وأما الحسن فالتشابه هو الذي
 متى ما ذكرناه

وتفسد كما عرفت الثالث الاجازة والاكثر على قبولها ويجوز ما فهمت وكذا
 وتغير الميزان اما المعين بمعنى أو لغيره لغيره نراو يعرفه وأول منه الاربعية
 اعلاها بل يمنع بعضهم باعدادها ويقول اجازة في رواية كذا او احد تلك العا
 مقيدة باجازة على قول الثالث المناوئة بان ياوله الشيخ اصله ويقول
 انما هي مقتضا عليه من دون اجرتك ونحوه وفيها خلاف وقبولها غير بعيد
 مع قيام القرينة على قصد الاجازة فيقول احدنا مناوئة وما اشبه ذلك
 اما المقترن بغيرها لفظا من اعيانها الخمسة الكناز بان يكتب له
 مروية بخطه او امر به لم فيقول كتبتم الي او صدقنا كاتبة على قول الساد
 الاعلام بان يعلم له من امر به مقتضا عليه من دون مناوئة ولا اجازة و
 الكلا في سند وسابقه كالسناوئة فيقول علمنا ونحوه السابع الوفا
 بان يجد المروية مكتوبة في غير اتصال على احد من الاعيان السابقة فيقول
 وجد بخطي فلان او في كتابي فلان انما خط فلان وفي العبد فلان
 اما الرواية بافلا **فصل** اداب كتابة الحديث تبين الخط وعدمه او باج
 بعضهم في بعض ما عراب بالخطي وجهه وعدمه الا خطا بالصلوة والسلم بعد
 اسم النبي صلى الله عليه وسلم ولا يعلمه وليكن صرحا من غير ذلك يكتب
 عند تحريك السند حاتين المحول والمحول اليه واذا كان المستتر في قال
 او يقول عاندا الى المعصم فليعد الامم ويفصل بين الحديثين بلامه صغيره

من غير لزوم الاصل ولزم وقوع سقط فان كان يسيرة الكتب على سبيل السطر او كثيرا
 قال اعلى الصفح بمينا او ثا لانه كان سطر او احد والى سطرها لانه كان ثمتا
 واعلاها سطر لانه كان اكثر والزيادة اليسيرة بغير الحن مع من لا يخفى
 وبدونه بالضرر عليها ضرر باظهارها لا الكتابة او صرف الزا على ولها والى في اخرها
 فانه ربما يحفر على الترخ واذ وقع تكرار فالثاني احق بالحنك والضرر
 الا انه يكون بين صفحا او في اول السطر **خاتمة** جميع احاديثنا الائمة
 قد ينظر الى اثنى عشر سلوا اسم عليهم جميعهم **ملاحظة** فيقولون فيها الا
 النبوية فان علومهم مقبولة من تلك المشكوكه وانما تصدقنا بها احاديث
 رضوان اسم عليهم من الاحاديث المروية عنهم ثم يدعى بالحق الصريح اللفظ
 كثيرا كما يظهر لمن تتبع احاديثه الوثوق بقدر رواه واحد وهو بان تحلب
 عندها م واحد اعز الامام ابن عبد الله جعفر بن محمد الصادق ثم تلقى الغر
 حديثا كاذرا علماء الرجال وكان قد جمع قديما وهو شارب ثم ما وصل اليهم
 من احاديثنا مما حصلوا من اسم عليهم في ارجائه كتاب ستم الاصول ثم تصدق
 جماعة من المتأخرين شكر اسم عليهم جميع تلك الكثرة وترغبوا في تقليد الائمة
 وشبهوا على حالهم تلك الاحاديث فالفوا كتبها بسوطة صوبته واصولا
 مضبوطة مهندبة مشتملة على الامايد المتصلة باحيى العترة سلام الله عليهم
 كاللحافى ولكن رجلا بحضرة الفقيه التهذيب والاسبقا و مدينة العلم والخصا

الامانند

والامالي وعموم الاخبار وغيرها والاصول الاربعة الاول بر التي علمها المذاهب
 في هذه الاعصار اما الثاني فهو الفقه الاسلامي الى جعفر محمد بن يعقوب
 الكبير الرازي عظمه مرتد في سنة ثمان وعشرين سنة و توفي بعد ذلك سنة
 ثمان وتسع وعشرين وثلثمائة وجرادته من اهل جماعة من علماء العامة كما اشتهر
 في كتاب جامع الاحتمال من المجلد من اهل الامامية على راس المائة الثامنة
 بعد ما ذكره سيدنا وانا انا ابا الحسن علي بن موسى الرضا وعلما المائة العاشرة هو
 الحدود في المذاهب على راس المائة الثانية اما كتاب في الاختصاص الفقيه
 تاليف محمد بن الحسين بن محمد بن محمد بن علي بن ابي بصير بن ابي بصير بن ابي بصير
 وله طاب ثراه مؤلف في اخر سنة ثمان وثمانين كتابه في كمال
 سنة اصد وثمانين وثلثمائة واما الهندية الامتصاص فيها
 تاليف شيخ الطائفة ابي جعفر محمد بن الحسن الطوسي بن ابي بصير وله كتاب في
 اخر سوابها في النقد والاصول والفروع وغيرها في طبقات مشيخة
 سنة ستين واربعمائة المشهد المعتمد بن العزير على ما كتبه افضل الصلوة
 من اولاء المجرى في الثلثة قد سماه ارواحهم ائمة اصحابي بن محمد بن محمد بن
 علماء الفرق الناجية الامامية رضوان الله عليهم وقد وفق الله الله سبحانه
 وانا اقل العباد محمد المشتهر بها والدين العالم على الله عنة للائمة وانا اقل
 والاقباس من انوارهم فجمع في كتاب جليل المئين من خلاصة ما تضمنته الاصول

الكاتب كالم
 ويمكن قربة
 من غير الرضا

الاربع

الاربع الاحاديث الصحاح والموثقات التي تنبسط منها مهمات الاحكام
 الفقهية واليهاتر مهمات المطالب الشرعية وسلك في توضيح مبانيها
 وتحقيق معانيها سلكا تصنيفاً ناظراً الى احوال البصير وبعده المتناول
 بيد عرفت فيه وانا اسأل الله التوفيق لتمامه
 والعون وسعادة اختتامه
 انه سمع بحجبت

حرد الدين العبد المذنب المذنب
 محمد بن ابي بصير
 الموسوي
 سنة
 ١٢٥٢

٥١٨

فائدة جليله لا بد منها وقد خلا كثير من المصنفين عنها وهذه الفاظ
 ذكرها الفضلاء الاستغناء لا يستغنى عن معرفة معانيها الطالبون منها
 احدث الموثق معناه انه يكون له احد رواه ليس من اصحابنا لكن
 بعض فقهاءنا على انه ثقة فيما يرويه بمعنى انه يروي الشئ كما يروي غيره
 الذي يرويه عن غيره وهو عن كذا والضعيف هو الذي يروي
 عنه غير ثقة والتفويض هو اللفظ الذي لا معنى له بل يجهل وجوب
 ستة النص والظاهر والمأول والمجهول والمثاب به لانه لا يخرج اما
 انه يجهل غير ذلك المعنى او الفاءه كان الثاني سمر ما ولا يرويه كان الثاني
 سمر مجازي والنص والظاير كان في مطلب السرخان لكن النص مجازي
 لا يحتمل التفويض والظاير كان يجهل به ما قد مرته كسمر محكا والمأول
 مرجوح وما ليس براج ولا مرجوح وقد مرته في مطلب عدم السرخان
 وهذا القدر المشتهر كسمر المقتب والصحيح هو الذي يرويه الثقة
 المومنة الضابط عن الثقة المومنة الضابط وكذا الما البر والامام
 عليهم السلام الحسن هو الذي يكون رواه قد مره الاجبي بان مره
 والعبادة والعلم وهو مومنه ولم ينصوا على انه ثقة في احدث سمر
 حديثه حسنا واصلح الاصول رادهم مصنفوا الكثرة من الائمة
 عليهم السلام فان كل من تصنف في زمانهم فادقوا عليهم فاصلا

والوكيل

والوكيل هو الذي يكتب في يده ما اذا اطلق الوكيل فانه يراد به
 وكيل احد الائمة الثلثة الهادي والعسكر والقائم ثم واحد ثبت
 الغير هو الذي لا يطع عليه شئ اصلا وغير الغير هو الذي لا يسلط
 الطغر وتولهم ويجوز لغيره يخرج من هذا امر يجوز لغيره يقبل شهادته
 لان ايجح اعم منه لانه يكون باختلاف الامور الدينية او غيره
 كما لو كان غير ضابط في الشهادة كما قال كثير من الفقهاء انا نرد شهادته
 من غير جواشقا عنه والجسج عا فسمين جرح في الشهادة وجرح
 في غيرها فالجسج في الشهادة مع صحته قد لا يمنع قبول الرواية
 ولا يصح العكس ويقولون جرح في الشهادة على يده ومخرج شئ
 اخذ منه على يده انه كان يبين بيد الامام متعنا في جواجبه فاذا
 اطلق كان المراد احد الائمة الثلثة فاذا خصص كان المراد
 المحضوص واحد مثل امره لولده يروي واحد ثبت ويرور
 بعض الرواه وتترك البعض ويقولون قال البر والامام
 والمقطوع بولته ترك الراوي ذكر البر والامام ثم ويقولون
 سالت الرجل واسأله واما المحشون فهم اهل الظواهر
 القائلون بظواهر الكتاب العزيز والاحكام النبوية والعامية
 هم اهل السنة ويعبر عنهم بالجمهور والنوختيون ينسبون
 الى بن نخت رجل من الرجال والناطقي هو الذي تتبع المناطوق

ضريحه البسطيوم وبلدة ام عيسى يوم وليلة والعمر منسور الاعم
مره بن مالك بن حنظلة بن يزيد ساهم اهل ارم في مدح ولازم نجف
بدا الامر والامر هو الامان وصحة الرواية والقيم هو الذر يقوم
بقضاة احوال حواري فلان امر ملازمه فانما لا يكاد يتفكر
عز خدمته لان احوال هو الملازم الذي لا يشغله الا خدمته مولاة و
مرتفع المودع المنسوب الى العلوية اذا قيل في الرواية عز وجل كان
ذلك احر محمول فلا يعتمد عليه فالمراد بقوله رجل انه عز وعرف
واذا قال الرجل فالمراد به الكاظم وكذا اذا قيل الفقيه لانهم يطلقون
عليه لقب وقد يوصف بعض الرجال بسوية وهو الشارح لبعض
منها لغو والعلانية بهم الذرية يقفون في كل صفة وشروط الخمس
هم قوم يجمع فيهم صفات رضيا الامام الموصوف في ذلك الزمان
واقبل ما يكون عدد هم سبعين رجلا فاذا اجتمع هذه العدد
بهذه الصفات مع الامام ثم وجد عليه القيام كما كان في من
احسنهم لما انضم هذا العدد اليه قام وجاهد حتى قتل في
سبيل الملك والعلامة وانما شرط الخمس لما رواه امير المؤمنين
عليه السلام عن النبي صلى الله عليه واله قال لا تصح الاصحى الا شريطة ان
لست اشارككم الا على اربعة والكيسان فيهم القائلون بانامه
محمد بن الحنفية وانما سموا بذلك لانهم سبوا الى ارضهم من موالي امير المؤمنين

والاعظم

واما الفطحية وهم الذين يقولون بانامه عبد الله بن جعفر
كان يقول له الا فطح لانه كان في احد يدينه ستة اصابع
فنبوا اليه ووصفهم للاخذ الرجال انه على امر متعبا في ثمانية
اقرامه ولما كانت الرجال منهم من روى عن النبي صلى الله عليه واله
روى عن الال ومنهم من لم يرو عنهم ولا استناد بشراحتهم
احتجاج الناظر في هذا الكتاب في الطول لانه يعرف تفصيل
هذه الرواة البراهين المتقدمين والمشاخيرة والمرور عنهم
فجعلنا من الفرقين اذ الكل واحد من ساداتنا الكرام وعلموه
بشدة همتهم فيهم اما الرسول فعلا منتهى واما علي بن
واما الحسن بن كواما الحسين بن علي بن الحسين بن علي بن
قر والصادق والكاظم وهم والرضا صا والمجيد ذو النورين
دي والعسكري كوا القائم والذر لم يرو عنهم فاعلموا
لم ولما كان المشايخ المتقدمين الذين دخلوا في الفسوك والفساد
فبعضهم المصنفين علامات احتجنا بالاذكار صدم الحجة عليهم
من الاشارات فلنذكر في هذا الباب ليعتد عليها في هذا الكتاب
والنواضع على مصنفاتهم وموافقاتهم وانحس بن داود في
الكثير كشي والنخاش جسن ومنه من الرشي الطوس سيب
ولشيخ جلاله بن خلاصة الاقوال من ولم كتابه في ربيع الثمانية

شبيه والعقبة عن وابن عقدة دة وابن عبدون عبد
 الشيخ الصدوق بن واين فضال فض والشيخ جمال الدين
 المطهر حج والشيخ الطوسي ط والشيخ المصنفه وقد تصف
 بعض الرضا ببيع الرظي هو الخشبة الرظي والماديه
 مادف لا غلط فكل من سئل عن رجا لا شيخ العالم بها اليه
 ابن عبد الحميد كحشر كذا وهذا من نسخة
 بخط علي بن محمد بن محمد بن اسطر
 كذا رصف في الامور
 المعنى تصح العالم الحسيني كحشر
 العالم المشهور والجان بها
 الامام الحسيني الكشي
 عليه السلام

خطا في
 من نسخة
 كذا

رسالت في مسائل تامة واجوبتها
 للشيخ المحقق الهادي رحمه

بسم الله الرحمن الرحيم
 اما بعد الحمد والصلوة وابلوغ السلم الى الاح الاعراف فضل الفقيه النقيب
 الجليل البليل الزكي الذكي الامير ادام الله فضله واخر ابله فالله اعلم
 انما ضل الله نعم عليكم اني قد وصل الى المحقق ما ادر جتموه في كتابكم
 الشريف من المسائل التي التفتتم كشف معانيها ورفع حجابها فقامت
 التماسك بالقبول والاشغال وحررت ما نسخ بالبالا الكثرة الاضلال
 وانا اورد كل حكم من المسائل بل فظته ثم ارفه بالجواب راجعا لملاك جادة
السؤال الاول قول البضاور في تفسير قوله نعم وما انزل على الملكين
 وما روي من انها مثل بشير زور كبر فيها الشهوة فغرضها الامراء في
 الزينة فحملها على المعاصر والشرك ثم صعدت السماء فقامت منها
 على الهوى وحلها في روعر الا وابل وحله لا يخفى على ذور البصا بينوا حقيقته
 حشر نصير ذور الا ايضا **الجواب** لا بأس بباراد منه القصص على وقت
 ما رواه علي بن العامة وذكر ما لنا عليهم منها من الكلام ثم الاشتغال
 بشرح الرمز المذكور فنقول قد روي في قوله نعم لما قال للملائكة

٥٤٢٦

السؤال

الجواب

الى جاعل في الارض خليفة وكافوا قد استفادوا من النوع المحفوظ في سجنهم
في ذلك الخليفة وفي ذريته القوة الشهوانية والعصبية فالواحد سبيل التعجب
والاستكشاف في ذلك يجعل فيها مريضه فيها ويسلك الدمار ونحن
سبح بحمدك ونقدس لك ان نحن اولى بخلافه الارض لاننا معصومين عن
المعاصر فلا يقع مناسفاد فاجابهم سبحانه بقوله جل وعلا ولا تعلم الا ما تعلمون
ثم بعد محرم ادم على عينا وعلية لم الى الارض وانت ذريته في الكنا فيها كان
الكرام الكاتبين يصعدون بصوائف اعمالهم الحسنة فيطلع عليها الملائكة و
يقولون لو كنا في مكانهم وكان فينا ما كان فيهم من القوة الشهوانية والعصبية
لحفظنا انفسهم معاصر الله سبحانه ولم ننتج حظوظ انفسنا كما انتجوا بنوا آدم
فاراد الله سبحانه تعبيرهم بانهم لو كان لهم تبتك القوتين لفعلا ما فعلوا فقال لهم
اختاروا من بينك ولكن من اعظم الملائكة لاجعل فيها قوتى الشهوة والغضب
كافي اولاد ادم وارسلها الى الارض فاختاروا ما روت وماروت فقتلها
بصوت البشر واسطها الى الارض وامر باله بحكامين الناس بالحي وبنها ما عن
الشرك وقل النفس صوم الزنا وشرب الخمر ففتقا امرأة حملت ثم سجدت
فراودها عن نفسها وزين بها وشرب الخمر وقتل نفسا بغير حق وسجد للصنم
ثم ان تلك المرأة تحلت منها الاسم الاعظم وتابت وعرحت ثم ركبته الى السوء
فجعلها الله سبحانه كوكبا وهو الزهرة ثم انه تم خسر الملكين بين عذاب الدنيا وعذاب
الآخرة فاخترنا عذاب الدنيا فيها معلقان يبايل يعلمان الناس اسحق فهدى

القضية

6
القضية قمار واه قداما المفسر من العامة عن ابن عباس رقم ولم يرتض هذه
الرواية فتاخر وهم واطيب الفخر الرازي وغيره في تزيينها وقال انها فاسدة مردودة
غير مقبولة لوجه ثلاثة الاول ما ثبت من الملائكة معصومين عن كل
المعاصر فكيف يصدر عنهم هذه الكفا الشا في لغة القول بتجريم الملكين
بين عذاب الدنيا والآخرة فاسد بل كان الاول في الخبر ابن التوبة والعذر لان
خبرهم ما من اشرك به طول عمره فكيف يحل عليهما بدليل الشا في لغة الخبر
قولهم انها يعلمان السوء حال كونها معذنين ويدعون اليها وما عاقبا انهم كلوا
وفي كل من هذه الوجوه نظرا اما الاول فلانه لم يثبت نفاؤها على العصية بعد
لن شها الله سبحانه بصوت البشر وكبر من قوتى الشهوة والغضب وجعلها
بين ادم كما يظهر العصية واما الشا في فلان التخيير بين التوبة والعذاب ولم يكن
هو الا صلح يحالها لكونه فعل الاصلح غير واجب عليهم سبحانه بقوله هذا المفسر بل
فعل الاصلح الذي من هذا القبيل غير واجب عندنا لبعثنا فانا لا نوجب عليه سبحانه كل
هو الاصلح بحال العبد كما طه بخالفنا فستعوا علينا ما شئتم بل انما نوجب عليه
سبحانه كل الاصلح لو لم يفعلها كان مناقضا العوضه كما ذكر في الحواشي التي علقتم بها
تفسير البصائر وعلية لم يلهمها التوبة واعظها عنها الاصلح لاجلها الا هو
فلا تجل منه سبحانه على هذا التقدير واما الثالث فلان العلم حال العبد
غير متسع وظهر ان تزيين الفخر الرازي لهذه الرواية هو الباعث على عدم البصائر

عن قول من القضية على ظاهرها وتزويلها على محض الرمز والذم سمعته من والده
 في حمله انه اشار الى ان الشخص العالم الكامل المقرب من حظائر القدس قد تولى الى
 نفس العوان والناحية العناية والتوفيق فينبغي عليه واداءه ويقبل على مشيها
 المحسنة اخيرة ويظهر كشعة الذم الحقيقه والخبر ان العليم فيخط
 الى اسفل سابقين والشخص لنا تصوا بحامل المنعش الاوزار قد يخلط ذلك
 بذلك الشخص العالم قاصدا بذلك الغش او ندر كره فينتج له فيستفيد بذلك
 العالم ما يضرب بسببه صحا عن اذا سطر العزور وار جابر عالم الزور ورفع
 ببركة ما تعلمه عن حنض في الجمل والخبر ان الارجح العزة والعرفان فيصير المتعلم
 في ارفع درج العلو والمعلم في اسفل ذلك الشفا هذا ورايت في بعض التفكر
 لمراد بالملكين المذكورين الروح والقلب فانها من العالم الروحاني اسطى الى
 العالم الجسماني لا اقامة الحق فانقضا برهنا فيجوز الدنيا وحقا في ملك الشهور فشرها
 حمر العقله وزيابغ الدنيا الدينية وعبد صم الهوى وتلو نفسها بحمايتها
 منه النعم السابق فاستحقاق المال وقطيع العقاب ومنه القصة كراهة علماء
 العاصم عن ابن عباس فقد رواه علماء واهم قد رواه اراهم عن الامام ابو جعفر محمد
 الباقر وذكرا الشيخ اجلل ابو علي الطبرسي في مجمع البيان المذكورين ما رواه العامة و
 يروى ما رواه اصحابنا خلافا لسرفان الرواية الترواها اصبحت ليس بها انها
 يعلمان التارك التبري وقت مقدمتها بل امر صحت في لمر العلة قبل التعديل وذلك
 ليس فيها لمر تلك المرأة غلبت منها الاسم الاعظم وصدور من كثره الى التسمية
 وانما حصل لمر هذه القصة ويروى طرفا وطرف العامة وما ليست من حمله الحكمة
 العيز المسنة كما يظهر من كلام الفاضل الدراني في شرح العقاب القصدية

بمنها

حيث قال لمر هذه القصة ليست في كتابه ولا في سنة رسوله طائل على صدق ما
 تم لمر استدلال على انه من حمله الاكاديب بان ملك المرأة من الصعوم من الى السماء
 ما تعلمته من الملكين اعتر الاسم الاعظم وعدم تمكنها من ذلك مع علمها به غير محقول
 ولا يجوز لمر دليله منها انما تولى ان جعل اسمها لمر نفسها الاسم الاعظم بعد اقترانها
 لذلك الكبار العظمة واستحفاها الطرد والخرلان ودون نشوة خطا القفا
السؤال الثاني عن قول صاحب مجمع البيان في قوله حكايته ابراهيم ربنا
 اني اسكت من ذريتي بواد غيرة ذرع عند بيتك المحرم يسأل فتى كيف
 سماه بينا ولم يبينه ابراهيم ثم بعد والجواب لمر البيت قد كان قبل ذلك
 وانما هو طسم وحسم ويش ما المراد من هذه الكلمات **الجواب** ان طسم
 بفتح الطاء واسكان السين طائفه من طوائف قوم عاد وجدس بالحجر
 المقصود والدال المهملة المكسونة والياء المشناة التخمينة السائلة طائفه
 اخبروا ان الطائفتان بقاها كما شارحنا الكعبنة المقدسة قبل ان ابراهيم
 على نبينا وعليه السلام وما في نسخة ادم اياكم من لفظ حسم ورس من تصريف السامخ
 فكانهم لما راو طسم في اول الكلام ورس في اخره حتى الهمزة الوسطية في ذلك
 اللفظين اعتر صكونه جد ينبغي لمر كبر حسم فكيف يكون علو فوق ظنهم القصة
 ولم للسامخ من هذا القبيل في نصه فان بقية فوجب الاشكال على ان طسم
 مسندا والظن من هذا الجوارب الذم حكمه شيخنا الطبرسي قد سبغ على لمر بيتا
 سماه ساس البيت وقواعده كان باقيا كما ورد في بعض الروايات لا انه كان
 قد عد من اثاره بالكلمة ليجاج الى التكلف الشام في اطلاق البيت عليه في

السؤال

الجواب

قلت ذكر بعض المفوضين له صدور هذا الكلام عن ابيهم اما كان بعد
 بناء البيت فلم يذكر الطبرسي في هذا الجواب اطلاقه عن التكلف قلت
 سبب اجماله ذلك رحمة بان ذلك الكلام انما صدر عنه في قول بناء البيت
 بالتصميم وادب استام عن الصادق في قوله انما قالوا انما هو واسمعي
 وهو طفل صغير لا يرضى بكثرة انزلها موضع البيت ولم يتوقف عند الانية
 كان قد علم ان ذلك من قول من وقع في غير توقف فلما بلغ جيل كثر قال
 الكلام ولم يبين الكعبة الا بعد بلوغ اسماعيل ببايع الرجال ومنه الرواية حسنة
 الطبرقي وبعد ورود مثل هذا الخبر المعتبر عن ائمة الهدى عليهم السلام فكيف تكلف
 لا ما اوردوه ذلك المفوض من وجه اخر فاجاب ذلك التكلف ولا يبعد لزجابه
 عن ذلك الاشكال الجواب اخر واعلم ان ضعف مؤنة ونقصه انه قد ورد في
 الاسلام طاب ثراه في الثاني عن الصادق في قوله في الساء السادسة يتياس
 الصراح وهو بيت العمور يطوف به كل يوم سبعون الف ملك ولين الله امره
 لم يبين الكعبة بخلافه فمكره لم يكون مراده لم يقوله عند بيته الحرم ارجو
 وعلى سوازته وما يقال في منزله والتميز في الاغلب بحركة الفلك غير قادم اذ يكفي
 بحادثة في كل دورة على ان يكون الفلك السادس وحركة المشرك في
 سبيل السيادة كما هو حاله في الان دليل على استناده وادله على
 فنزل لانه انما يكون كلها من جنس واحد ولذلك جوز فداء الكعبة كما يحكى في
 وعنه لم يكون سبب جميع الكواكب على سبيل الخريف وما ورد في القرآن الجحيد من قوله
 اذا الساء انقطرت واذا الكواكب انثرت وقوله سبحانه كل في سبيل سبيل

بجواب الخريف فنار حديث بعده يومئذ **السؤال الثالث** قوله تعالى في
 اية الاقله اذ لك مبر ذنوبها يقولون لهم مغفرة ورزق كريم بالمراد
 المغفرة هو عقوبد بالموافاة ام مطلق وتبين مع الاطلاق مع دخول
 عايشة في ضمنه اجمع تغلبا والمغفرة لا تعلق بها **الجواب** قد حمل بعض
 الانية الكريمة على اطلاق قوله وقال في جواب عن هذا الاشكال انه قد وردت
 عن ائمتنا سلام الله عليهم في سبب نزول الآية اعرف قوله ثم اخبرنا
 للخبثين وجميعهم في سبب نزول الآية اعرف قوله ثم اخبرنا
 اولئك مبر ذنوبها يقولون لهم مغفرة ورزق كريم ان اناسا ممن انزلت
 بالزنايات فنهاهم الله عن ذلك وانها من قبيل قوله ثم الزانية لا ينكحها الا
 زان او مشرك ومن ذلك يدل على ان المراد من الخبثات الزنايات من الطبا
 العفايف وقد خلة الطيبات جميع النساء العفايف والذبي في الخبثات
 كانت من الطيبات بهذا المعنى لكنه سبحانه انما وعد الطيبين والطيبات
 بمغفرة ما ولم يعدهم بغفران جميع ذنوبهم والالزم احكام بقدم دخول
 احد من العفيفين والعتيقين النار فالوعد انما هو بغفران زناياتهم
 ذنوب الفريقين بسبب عتقها وعوض ما حصل لها من الالم والحرمان
 حكاية الاقله واما الوعد بالرزق فلان يلزم له يكون في الاخرة فاعلم
 حين الدنيا ويؤدك ما روي عن ان الزنايات انفقوا شهر كل منهن في هذا
 الجواب نظر اما اوله فانه المعسرة من اصحابنا عسرة والرزق الكريم في
 هذه الانية بما يكون في الاخرة قال في مجمع البيان لم يغفر له ولا الصبي
 من الرجال والنساء مغفرة من الله عز وجل ورزق كريم عيشة من الله عز وجل

السؤال

في اجتهادها واما انما فلا في مخوفة الذنب اما هو لم يرجع عن دينه من
 المؤمنين لا لم يندرج في ضمن قول النسخ اعلى جرك حرف فان زعم
 هو المحيى صعد ولا السوية عنها والغنى التام على ما وقع منها من
 اية المؤمنين ثم فعلية اثبات من الدعوى مع لزوم كونه يعطى عدم ثبوتها
 عنده والامحج للاصل الرزق الكرم على الدين في غير اذ انفسه هذا
 ظهر انه لا مانع من اشتراط انجاز هذه الوعد في هذه الالية بالموافاة
 كظاهرة من الابات التي وعد فيها المؤمنين بتكفير السنين ودخول الجنات
 اذ لا يصح ان شرطه بقاءهم على الايمان الى وقت الوفاة والله اعلم
 بحقائق حكمه واجهه اولوا امره واطفا
 ظاهر على نعمة المتواترة له

بسم الله الرحمن الرحيم بعد عرض العبود والاخلص
 لخدمته وابتداء وسخاوة قدوتنا الشيخ العلامة الفقيه والامام
 الفهाम النبوية قدوة المحققين وعلم المدققين مولانا بها الملتزم
 والحق والدين ادام نعمته السجادة والرفعة والعلو المبين بين الملوك
 له الحاجة الداعية الى عرض مسائل سال عنه كونه اجتهاد محققها
 وتفتيها بدلائلها واسانيد على المبلغ تقروا والحل تحرير بحسب ما ورد
 عليها شر من الارادات ولم يتوجه عليها شر من الاشكالات كما هو
 محالكم ومفادكم لانه من فروعنا اعلامكم **الاول** نقل عن بعض اهل
 اختلاف لانه كلام الله القرآن بل حرفا منه افضل من النبوة والائمة عليهم
 ولم يردوا لبلاد ولم يوزن الصور فيه وبعض مشايخ العجم توقفوا

543
 في اجتهادها واما انما فلا في مخوفة الذنب اما هو لم يرجع عن دينه من
 المؤمنين لا لم يندرج في ضمن قول النسخ اعلى جرك حرف فان زعم
 هو المحيى صعد ولا السوية عنها والغنى التام على ما وقع منها من
 اية المؤمنين ثم فعلية اثبات من الدعوى مع لزوم كونه يعطى عدم ثبوتها
 عنده والامحج للاصل الرزق الكرم على الدين في غير اذ انفسه هذا
 ظهر انه لا مانع من اشتراط انجاز هذه الوعد في هذه الالية بالموافاة
 كظاهرة من الابات التي وعد فيها المؤمنين بتكفير السنين ودخول الجنات
 اذ لا يصح ان شرطه بقاءهم على الايمان الى وقت الوفاة والله اعلم
 بحقائق حكمه واجهه اولوا امره واطفا
 ظاهر على نعمة المتواترة له

توقفه المال ورجح فضيلة النبي خاصة منه لا حديث لولا ان
 لما خلقت الافلاك ويشكل بعدم تسمية القرآن فلما وبها الحد فيقولون
 وذلك يدل على فضيلتهم على القرآن صدرت صفين من هذا كتاب الله الصا
 وانا كتبت اسم الساطق وتما وجهه الملائكة اذ ليس كل ناطق افضل
 لقران والا لكان كل انسان كان الا ليق الناطق من حيث كونه
 باطلا افضل من الصامت من حيث كونه صامتا فامير المؤمنين عليه
 القراءه سيات من حيث هو كتاب الله وافضل منه من حيث انصاف
 عنه بالطقى وليس كل من ليس كتاب الله من الناطقين وثبتت
 فضيلته النبي ليق لانه افضل من علي وبيته السؤال عن باقي الائمة
 لكن ما تقولون في هذا الخبر بل ومتواتر في صحاحه ذلك ان واحد صح
 ام ضعيف وكيف كان يشك في ذلك بسوء له فكل من تاركتكم
 النقلين ما ان تمسكتم به ان تفضلوا بعد ايه احدكم كما تكلموا من
 الاخر كن راسه وعقول اول بيتهم لورثه فانه متواتر المعنى والله اعلم
 وظاهره افضلته القرآن ولينقل النبي في كل بيتهم من مقتدر القرآن
 اول الخو وجوب فضلية النبي المتبع التابع فياخذ بالدليل ويعمل على
 انها يعول بيدينا من سبق الى القول برزق الاصحاب والمخالفين
الثانية من باب الاصحاب وجوب كونه الامام افضل من غيره
 واستد لو بالعض والنقل فاما العقل فلانه لو لم يكن افضل من غيره
 لكان اما مقصودا او مساويا وكل ما باطل اما الاول ولتفضلتم
 المقصود واما الثاني فلا استدلاله النبي لا مرجع وهو باطل

لكان اما مقصودا او مساويا وكل ما باطل اما الاول ولتفضلتم
 المقصود واما الثاني فلا استدلاله النبي لا مرجع وهو باطل
 المقصود واما الثاني فلا استدلاله النبي لا مرجع وهو باطل
 المقصود واما الثاني فلا استدلاله النبي لا مرجع وهو باطل

توقفه المال ورجح فضيلة النبي خاصة منه لا حديث لولا ان
 لما خلقت الافلاك ويشكل بعدم تسمية القرآن فلما وبها الحد فيقولون
 وذلك يدل على فضيلتهم على القرآن صدرت صفين من هذا كتاب الله الصا
 وانا كتبت اسم الساطق وتما وجهه الملائكة اذ ليس كل ناطق افضل
 لقران والا لكان كل انسان كان الا ليق الناطق من حيث كونه
 باطلا افضل من الصامت من حيث كونه صامتا فامير المؤمنين عليه
 القراءه سيات من حيث هو كتاب الله وافضل منه من حيث انصاف
 عنه بالطقى وليس كل من ليس كتاب الله من الناطقين وثبتت
 فضيلته النبي ليق لانه افضل من علي وبيته السؤال عن باقي الائمة
 لكن ما تقولون في هذا الخبر بل ومتواتر في صحاحه ذلك ان واحد صح
 ام ضعيف وكيف كان يشك في ذلك بسوء له فكل من تاركتكم
 النقلين ما ان تمسكتم به ان تفضلوا بعد ايه احدكم كما تكلموا من
 الاخر كن راسه وعقول اول بيتهم لورثه فانه متواتر المعنى والله اعلم
 وظاهره افضلته القرآن ولينقل النبي في كل بيتهم من مقتدر القرآن
 اول الخو وجوب فضلية النبي المتبع التابع فياخذ بالدليل ويعمل على
 انها يعول بيدينا من سبق الى القول برزق الاصحاب والمخالفين
الثانية من باب الاصحاب وجوب كونه الامام افضل من غيره
 واستد لو بالعض والنقل فاما العقل فلانه لو لم يكن افضل من غيره
 لكان اما مقصودا او مساويا وكل ما باطل اما الاول ولتفضلتم
 المقصود واما الثاني فلا استدلاله النبي لا مرجع وهو باطل

توقفه المال ورجح فضيلة النبي خاصة منه لا حديث لولا ان
 لما خلقت الافلاك ويشكل بعدم تسمية القرآن فلما وبها الحد فيقولون
 وذلك يدل على فضيلتهم على القرآن صدرت صفين من هذا كتاب الله الصا
 وانا كتبت اسم الساطق وتما وجهه الملائكة اذ ليس كل ناطق افضل
 لقران والا لكان كل انسان كان الا ليق الناطق من حيث كونه
 باطلا افضل من الصامت من حيث كونه صامتا فامير المؤمنين عليه
 القراءه سيات من حيث هو كتاب الله وافضل منه من حيث انصاف
 عنه بالطقى وليس كل من ليس كتاب الله من الناطقين وثبتت
 فضيلته النبي ليق لانه افضل من علي وبيته السؤال عن باقي الائمة
 لكن ما تقولون في هذا الخبر بل ومتواتر في صحاحه ذلك ان واحد صح
 ام ضعيف وكيف كان يشك في ذلك بسوء له فكل من تاركتكم
 النقلين ما ان تمسكتم به ان تفضلوا بعد ايه احدكم كما تكلموا من
 الاخر كن راسه وعقول اول بيتهم لورثه فانه متواتر المعنى والله اعلم
 وظاهره افضلته القرآن ولينقل النبي في كل بيتهم من مقتدر القرآن
 اول الخو وجوب فضلية النبي المتبع التابع فياخذ بالدليل ويعمل على
 انها يعول بيدينا من سبق الى القول برزق الاصحاب والمخالفين
الثانية من باب الاصحاب وجوب كونه الامام افضل من غيره
 واستد لو بالعض والنقل فاما العقل فلانه لو لم يكن افضل من غيره
 لكان اما مقصودا او مساويا وكل ما باطل اما الاول ولتفضلتم
 المقصود واما الثاني فلا استدلاله النبي لا مرجع وهو باطل

الى الشيطان حيث قال واما ينسبك الشيطان الاية وظاهر الطبري حصرها
 على القول بان الخطاب للنبي والمراد عن استناد السهو مطلقا الى الله تعالى
 من غير فرق بين النبي وغيره فانه قال وبسبب على هذا اتفق كيف اضافة النسب الى
 الشيطان وهو فعل السمع وانجواب لما اضافة الى الشيطان لانهم اجروا
 العادة بفعل النسيان عند الاغراض عن الفكر وتراكم الخواطر الرديئة والوسوس
 الفاسدة من الشيطان مجازا اضافة النسب اليه لما حصل عند فعله كالنسيان
 من القرع في البر حصر ما ن فانه يضاف الموت اليه لانه عوضه لذلك فكان
 كما سبب غيره انه واسم علم بحقيقة احواله حقيقة المقال **الرابعة** قد ثبت
 بالدليل عصمة النبي والامام ولم يثبت عصمة غيره وانما تنسب الافاطة اليه
 من اجل ان حقهم جازم واحصوا ام معتقه عزير لو حلف شخص على عدم عصمة
 محمول الحال لم يثبت لم ياتهم وبالرابط عليه وقال بعضهم ما جئنا سالتهم
 عن امكان عصمة غير الانبياء والائمة وطلبتهم الاستدلال على عدم نفيها
 فانقول المدة قصر العصمة على الانبياء وليس على المانعة والناية واليك
 فرس في ادراك البحث ثم في اراء احتشال الاخرى قوله لا يترتب في العصمة
 بل العدالة المنعقدة عنها بما يرتب اركانها من الحق محصورا في احد
 لا بد له من دليل وقام الدليل عند الاقل من الامة على عصمة الانبياء وعصمة
 على عصمة الائمة وانفق على عصمة فاطمة فبقية النبي والامام على
 عدم لان عدم الدليل دليل لعدم وليهم فان العصمة من الصفات العظيمة
 والمواهب الجليلية لو ادعيتم في احد لتوفرت الدواعي على نقلها لعدم النقل

في كلام
 بعض الاصول
 في قوله
 ما ينسبك
 الى الشيطان
 من غير فرق
 بين النبي
 وغيره

انما ينسبك
 الى الشيطان
 من غير فرق
 بين النبي
 وغيره
 لان
 العصمة
 من الصفات
 العظيمة
 والمواهب
 الجليلية
 لو ادعيتم
 في احد
 لتوفرت
 الدواعي
 على نقلها
 لعدم النقل

في الكلام

دليل لعدم وايضا اذا قامت الشهادة على غير النبي والامام اياها كان
 نقله موجبه ولو نقل من غير هؤلاء من كان عصمة ولا حظ في الابدان
 احد وجوب النقص عن كل ما لو كان دور واحد مثل مرجع الشاهبة
 ومعارضته وتداول ما بين اليه فلموا كنت العصمة في ذاته لكان اجزا
 بالسؤال والنقص عنها بكل احوال الشئ والارادة من وجوه قوله كذا الله
 المانع دليل يجازيك هذا اذا اقتصر على المنع دور الواحد من خلاف ما منعه
 قوله من غير النبي والامام على عدم بحيث ان ذلك انما يقتصر عدم ثبوتها
 لعدم امكانها والعقل الاياها لا يمكن فحيز وجودها في واحد لا يعلم الاية
 قل دليل الاستدلال على معرفة قوله التوفرت الدواعي على نقلها بحسب
 بان قوة الدواعي على نقلها لجميع الابدان لا تترتب على نقلها غاية واضحة النفع
 من ملزمة الظلمة واعتقاد الامة وحصول الدعوة الايديوية بها وتوهم
 العصمة لطف خفي لا يعلم احد ولا صاحبها الا الله ومنه قوله تعالى
 سبيل الاحاديث معرفة ونقلها واثمتها انما علم ونقل عصمتهم بشي
 اياتهم وبشوا شراط العصمة في الامام قوله وليهم اذا قامت الشهادة
 يجاز بان من شرط ان ابدأ اضافة بالعدالة والعلامة مانعة وشهتها
 الزور على النبي من العصمة ولم يكن معصوما ولا بعد لا فكيف على
 المعصم قوله فلموا كنت العصمة في ذاته يجاز بان النقص انما يجب
 بالوامع فنحصل العلم به بعد ثبوت العصمة لا سبيل الى العلم بها
 وشرعنا انما حكم ذلك فاذا قامت البينة العدالة في الظاهر والباطن
 بموجب احد نحو على معصوم لم يعلم عصمته حكم بها ولو كان مظلوما في

ما ادرك قوله على
 القائل طار عليه
 ليس له عند
 فكله انما
 والعقل

واشرف العلم **بعد** فقد شرفت بالوقوف على هذه المناسك
 البازعة اتماركم من شرف البادة والشرف والافعال الساعية افرارها
 من مطلع الغرة والفضل والافعال وسرعت نظر المكمل باجتهاد
 بدوركم فوجدتها متملة على مباضات دقيقة بنبر عن فطنة
 المعيرة نقادة ومطارد شقيقة نذل على فطرة لوز عترة
 وقادة ولا عجب من ذلك ومرسلها على الجباب ميدنا الاجل
 الافضل ومحمد ونا الأجدل الاصل الاكل شمس سماء الفضائل
 والمعلمة سماء الافاضل والاعالي ديباجته صفحة الشرف و
 الفتوة عنوان مشهور الفخر والمروءة ذر النسب الطاهر النبوي
 والحسب الطاهر العلوي والمجد الفخر التبر والخيم الزاهر
 الحسين زينة الدنيا والدين علي بن الحسين بن محمد بن الحسين المدني
 ادام الله سبحانه عليه وفارق نعمه وسرله ما يقضيه على اسمه
 وكان وصول تلك الجواهر الزواهر الى وورودها تيك
 اللؤلؤ العوالي على في وقت كنت فيه طائرا
 في شهر ١٧

فيه طائرا اجماع الاسفار مخترعا مفا وز المهامة والقفار غير متوخذ الطفا
 الاطناب كما هو متوخذ الخطا ولا تميل للنان شهاب الاسباب في تحقيق
 السؤال وتنقيح الجواب لا فرم تداين على كل من في ضارة الاجان وتفاهت
 اشواقا من عن صفو الاحياء واسلم عليكم وارجو منهم وركانه كتبه
 افقر العوالي ورحمة الله الغفر محمد المشتهر بها الذي
 تحمد العالم وفقهه للعمل في يومه هذه
 قبله نخرج الامر بيده

قال الرسول صلى الله عليه وسلم
 الناس على اربعة اصناف اولهم
 رجل يرى ويحسب ان الله يرضى به
 عالم فانه يخطئ ولا يخطئ
 فسدري انه لا يسدي فهو يتعلم فانسلوه والرابع رجل
 لا يسدي ولا يسدي انه لا يسدي فهو جاهل فاجنبوه صديقكم

بسم الله الرحمن الرحيم

ارتفعت درجاته جبر ذلك عن حاطة اخيه من القاصر وقد
 دفن ملكوت عن علافة او كما انما انما كرسه جميع مرارته في حجة
 انجال فبما حل عن ساحة الجور وكل ما انقش على صفائح الخواطر فاد
 من بيت العنكبوت صلب على قطب مدار الاستد ومركز دائرة الاصطفاء
 واله بروج فلذلك الولاية ومطالع شمس الهداية الذين هم العودة الوثقى
 والهادون الى ما هو خير والبقى **ديب** بقول الفقير الى الله الخزي
 بهاء الدين محمد العالى عايد له بلطفه واحسانه واذا قرى صلوة وعقارنه
 هذه رسالة صغيرة الحجم وجزيرة النظم قليلة المونة كثره المعونة انظرو
 من الاعمال الاسطرلابية على ذلك اصولها ولبها واحتوت على خلاصة
 فصولها واولها باسمها بالصيغة لا مكان رسمها على صفحة الاسطرلاب
 سلك من انية سبحانه ليرفع بها الطلاب من اولى الابواب وان جعلها
 ذكر اليوم المأجبة **الحساب** فكمما فضضت ختامها وفوضت ختامها اوردت
 لانه جلوقد ركا ورضيت سماه العز يدرك فوشحتها باسمى القاب اعرف
 ملون الارض نساواكرهم حبا واعظمهم رفعة وشانا واعلاهم

صفحة متقاع
 وبها ستعين
 ونوع العين
 في هذا
 على ان
 لى في
 لى في

محلها ومكانا وامضاهم سيفار سانا واشتهرهم عدلا واحسانا الملك
 الذي سمع باسمه في المنابر في الافاق وسما في سماء الملك
 وانخلدته بالاستخفاف مزيج ظلم الظلم عن الباطن الباطن بكونه
 صوابه من بل غمام الغيوم بوابت الرغائب من سوابب مواهبه
 مطلبه تشبه قواعد شرايع الدين المبين على منهاج اباية الائمة الطاهرة
 ونهاية مقاصده كشف الغمة عن الائمة بايضاح نهج الحق واليقين وتجريد
 سلك الملائكة عن اهل الخلاف اجمعين الذي يقضه اعظم السلاطين
 بنقبيل سدا بابه ونباه اكارم الخواقين بتعريف اجاباه على تراجمه
 السلطان بن السلطان بن السلطان والخاقان بن الخاقان الخاقان
 ابو المنظر **شاه عباس** احسن الموسور الصفوري بهادر خان فله
 سجانه على عارضة المين ظل سطنته الفارقة وشهد لاعلام عالم
 الدين اركان دولته البارحة ما توالى الاعصار والشهور
 تعاقبت الاعوام والديور ومنه اسم استمد حسن التوفيق والاه
 اسعيت في اصابتة الحق بالتحقيق **عنه** الاسطرلاب الذي

الدين

شتمه على اجزاء يتحرك بعضها فتلك الاوضاع الفلكية وتسمى بها
 بعض الاصول العلوية والاعمال المستوية والزمانية ويستخرج
 منها بعض الامور السلفية ووضعها سوهم سطح مستوئها
 لاجل القطبين منته اليه خط خارج من الارض يتحرك على محيطها
 الدوائر الفلكية باسم طرفه عليه بكرة دوائر وقياسا وخطوطا
 مستقيمة على ما يقتضيه السطح ثم التماس لجزء من القطب الشمالي
 فالاسطرلاب شمالا او للجنوب الجنوبي والاول شهره عليه منبر
 الرسالة **اشارة** لا معرفة الارتفاع تحاذر التير بالاسطرلاب
 معا فالبعض يورث عناصر تقسم العضاة على الاضراس ليجري
 شعاع بصرك منها اليه فموضع بين الشظية والافق من الاجزاء
 الارتفاع ثم ليزداد بعد لحظة فشرقي والافق من
 الارتفاع ثم ليزداد بعد لحظة فشرقي والافق من
اشارة الى معرفة الطالع وضع درجته الشمس او من الكواكب
 على مقطرة الارتفاع الماخوذ فموضع من منطقة البروج على الافق الشرقي

كيفية تقاطع
 بعض عرض النور
 وبعث الشرايين
 الضوئية
 الفلكية

اشارة

اشارة

بعد استعداده
 من التقييم
 كان خلد
 دعت كمنها
 في بعض النهار
 ان يقدر

هو الطالع

هو الطالع واذا ارتفعت برجته الشمس او مقطرة الارتفاع او درجة الطالع بين خطين
 عبر القطبين او التعديل **بسم** في تعديل موضع الشمس وضع اول الخطين على مقطرة
 وعلم المرئي ثم ان عليها وعلية من بين السلاطين اجزاء التعديل فاجزاء التعديل
 بين الاول ودرجة الشمس واسم كما صدر على مخرج الاسطرلاب ثم اورد المرئي على
 الاول ان فيه بقية المخرج والارتفاع على المقطرة هو درجة الشمس **بسم** في تعديل
 المقطرات تضع درجة الشمس او من خطها الكوكب على الاول ثم على ان فيه طالع وتقرربا
 التعديل في التقاض بين الاول ودرجة الارتفاع وتعلم العرش او لبقية المخرج كما سبق
 يقع الدرجة او الخطية على الارتفاع **بسم** في تعديل علم المرئي او لوضع خط الاول
 الارتفاع وعلمها ثم ما بين ثورت الاجزاء ثم وضع خط الارتفاع وعلمها ثم ما بين
 ما بين وبين ان فيه اجزاء التعديل ثم اضرب ثورت الاجزاء على مخرج الاسطرلاب
 واسم كما صدر على اجزاء التعديل ووزن المخرج على عدد خط الاول كما صدر في
اشارة الى معرفة الارتفاع اذا علمت طالع الارتفاع وارتفاعه

بدا عمل الاسطرلاب
 لان نسبة عددا بين اجزاء
 منطقة البروج والارتفاع
 منطقة الاسطرلاب
 اجزاء البروج
 التعديل
 من احد الخطين او
 وضع الشمس
 من اجزاء الخط
 درجة الطالع

المستقبلي وضع درجه الطالع على الافق الشرقي فارتفاع المقطره التي تقع عليها درجه الشمس
 او مركز الكوكب ذلكت الزمت يوما او ليلا هو الارتفاع فارصده **بشاره** او المعرفه
 غايه ارتفاع الشمس وشبهها عن المعدل وضع درجه الشمس ومدارها في كوكبها فان حوت عمه الشمس اليوم
 فحوتها او دخلت فيه شمالا او ما منه فلا يمد ويكذ يعرف غايه ارتفاع الكواكب والبعده
 والمقطبه لمن كانت بين القطب وحى وكوكبها شمالا عن سمت الرأس والابواب **بشاره**
 الامعونه عرض البلد غايه ارتفاع الشمس في وقت النظر فيه ان كان شماليا او رده في
 جنوبيا فمابقي او حصد في تمام العرض فاقطعه من عرض القطب وبذلك تعرف بالكلية
 واذا مرت الشمس لسمت الرأس فيشبهها بالعرض فتمت وان شئت اقط غايه الخطوط
 كوكب ابد الظهور من غايه ارتفاعه ودر نصف الباطن غايه الاحتفاظ او **بشاره**
 من غايه الارتفاع فمابقي او حصد في عرض البلد **بشاره** واسمها في ذلك ان
 يبح غايه الاحتفاظ الابد الظهور الارتفاعه من نصف الجميع عرض البلد **بشاره**
 الاعمونه طالع بلد لا يصفيه استخرج الطالع بقرب العروض المراد وعلم المرر

انظر

ثم اخبر مبدئ في تعاقب العروض وتسمي من صد على المبدئ الحقا فانما يرج تعديل
 فان كان عرض الصفيح اكثر وسيد الطالع شمالا او اقل وسيد جنوبا فورا العكس القدر
 التعديل في العمدة على المقطره البروج ولكن كان اقل والمبدئ في او اكثر والمبدئ جنوبا
 خلاه فيما وقع من المقطره على الافق فهو الطالع بالبلد **بشاره** الامعونه الدايه بالليل
 والنهار وضع درجه الشمس على مقطره الارتفاع وعلم المرر ثم على الافق الشرقي او الغربي
 وعلمه وعلته العمدة الاولى الا الاخير على التوالي فهو الارتفاع في النهار او الليل
 ونحو وضع شطبة الكوكب على مقطره ارتفاعه وعلت المرر ثم درجه الشمس على الافق
 الغربي او الشرقي وعلته مما بين العمدة من هو الدايه الماضي في الليل والارتفاع منه
بشاره الامعونه الارتفاع المستوية او ان يقيم الليل والنهار فاخذ كقدر عشرة جزء الدايه
 ساعه وكقدر جزء من عشرة اربع دقائق فالجميع هو الارتفاع والدقائق
 الماضية او الباقي من الليل والنهار **بشاره** الامعونه مجموع ساعات الليل والنهار
 المستوي وضع درجه الشمس على الافق الشرقي وعلم المرر ثم على الغربي وعلمه وعلته

الاول الى الاخير على التوالي وهو نفس النهار قسم اجزاء على عشرة اقسام على ان
 فان بقيت شمس فاخره في اربع اقسام واما بقية فاذا انقضت اقسام اربع وعشرين بقية
 البقية **بشارة** الا معرفة اجزاء ساعات الموعود بقسم قوس النهار اثنى عشر فانه اجزاء
 ساعات موعود النهار وبقية شمس فاخره في عشرة اقسام واما بقية فاذا انقضت
 فبقية بقية اجزاء ساعات موعود بيديته **بشارة** وان زدت ربع عدل ساعات المستوية
 حصدا في اربعة موعود وان انقضت خمس عددا اجزاء موعود بقية بقية المستويات
بشارة الا معرفة طالع السنة الا ان تقضى درجة الطالع السنة التي انت فيها على الاق
 الشرة وبعده من موضع المراد في اجزاء الساعة الا سبعه وثمانين واووه الا حيث
 انتهت في وقت من المنطق على الاق الشرة في الطالع فان كان موضع الشمس حينئذ فوق الاق
 فالجواب ان اربعة اقسام فاصد عمه كما عرفت **بشارة** الا معرفة ساعات الصبح
 وضع درجة الشمس على الثامنة من القنطرة البرية وعلم المراد على الاق الغروب وعلمه واما
 ما بين العلامتين على عشرة اقسام ساعات باين طلوع الفجر والشمس وان وضع القنطرة

على الاق

على الاق الشرة ثم على ان ثمانية عشر القنطرات الشرقية قسمت كما عرفت فبقية ساعات
 باين غروب الشمس والشمس **بشارة** الا معرفة ارتفاع مخروط ظل الارض تضع خط المكون
 على كمنظرة ارتفاعه المقطرة الواقع عليها لظل درجة الشمس الارتفاع راس المخروط فان كان
 شرق اقل من ثمانية عشر لم يبق الشفق بعد الا والرقعة غرب اوس وبقية منها عدده وان كان
 غربا اقل فقد قطع الفجر او اكثر لم يطلع بعد اوس وبقية فابتداء بظلمة وان وقع الفجر في خط
 وسط السماء فمضت البقية **بشارة** الا معرفة ارتفاع قطب البروج وضع طالع الوقت على الاق
 وبعده من الانساعين على خلاف التوالي ثم انقضت ارتفاع القنطرة على المماس لخط المستوي ^{العدد}
 ثم تسعير على اربعة اقسام قطب البروج واكل الوقت **بشارة** الا معرفة تسوية السوت
 يضع درجة الطالع على الاق الشرة فما على الغرب من منقطه البروج واول ربع واما على خط العلامتين
 فوفا مائة وعشرون ساعة ثمانس ثم على اربعة اقسام خط العلامتين فون ان ثمانس تحت الراس
 ثم يضع الطالع على عشرة فما على خط العلامتين فون ان ثمانس ثم على ثمان فما على خط العلامتين فون
 ان ثمانس تحت الراس **بشارة** الا معرفة تقويم الشمس في بلاد معلوم العرض اذا عرفت الرصد الذي

العلامتين على اربعة اقسام ساعات باين طلوع الفجر والشمس وان وضع القنطرة

الشمس

عن الاولين فهنا لما كانت العوارض الموجهة لتفصيل العبادات كثيرة والاشياء
 بالجمع تلك العبادات غير قليلة لا حرم اخذوا قسما من اسمها واطلقوا عليها
 اسم العبادات المذكورة ولم يزلوا الواجبة والمندوبة واسم المرفوق
 وقالوا انهم لم يثبتوا شيئا في هذا المثل من قولهم **توفيقا**
 السيد هذه الجوزة استحقاقا للحقوق الملتزم **ج** الثقة باسمه وحده اذا
 ثبت النسبة لم يثبت عليه واسم علم **س** والفقهاء ارضوا ان الله عليهم قالوا
 لا يستحق العظم والروث من اجل حرمان اجسامها بالنجاسة بغير الاستحباب او **ج** الثقة
 باسمه وحده النهي عن الاستحبابها مع ان يكونها طعنا بالجن وفي خبر اخر عن النبي
 التعليل انها لا يطهران وقد تفرقت التعليل الاول بالحرمان بتجسيمها ولو بعد
 الاستحباب لكن احتمال كون غير الاستحباب ما لا يخفى مما التام بما امر الله على الخروج
 مع التجسس لا احد ما فقط يعطى جوار التجسس بغير الاستحباب سيما مع انضمام
 احكامه بربوة الذم من المواضع عليه ولينفعل النهي عن استعمالها انما هو مجرد
 كون طعام اجس غير مطهر لا للاضرار كما يظن والى هذا اثر التعليل الثاني وهو
 يعطى جوار تجسيمها بغير الاستحباب والله النهي عن استعمالها لعدم افاذتها التظهر
 وقد يولفت من الخبرين قسما من ثلثي خبره في الشكل الاول صغيرا من الحجر الاول
 وكراثة الثاني بمثل العظم والروث طعنا بالجن ولا شرف طعنا بالجن
 يتبع لا شرفها بمظهر ولا يخفى في استفادة الكبر وكلمتها في الخبر الثاني
 ما لم يرد عدم كونها مطهرة من مظهره فلا حاجته في اثبات ذلك الى
 ضم الصفح من ثلثي الشكل وقد استفاد عدم كونها مطهرة من مظهره قوله
 حاشية في اثبات ذلك الى ضم من روايته ليشهد المراد عن الصادق **ع**

لعمري

بعدم صلاحيتها للاستحباب وكف كان فالظاهر عدم التوفيق في جوار تجسيمها
 بغير الاستحباب كما لزم الاظهر لزم الاستحبابها لا بقصد طهارة المحل كما هو في
 السيد الشيخ المحقق **ع** قال مشايخ المتأخرين طهارة المحل لها
 ولتحقيق الكلام محل **س** اعتقادنا في كل واحد من اثباتهم
 باسمه افضل مما عداه من خلق الله كما سماها **ك** لكن لم يجد شيئا في روايه
 لا يركبها جملتها ضروريا غير انما الحد لها على اعتبار فضلها وكما لم يستفاد من
 نيتها استفادة التميز والموافاة الضمنية الشرفي لكل واحد منهم
 كونه بالاختصاص المعنوي لتقدم وجودهم في الصور على وجوده **ك** وانما سماعه مشاركون
 لهم بذلك لاخذوا في ذلك عليهم بالاختصاص في وجودهم في الصور **ع** وجوده
 مع اختصاصهم بالقر النسب والاشرف والهم والدمور في وجوده **ك** والكون ابراهيم
 سار الرسول لان الله الميامنة ومساو الافضل لفضل واما بابي الائمة عليهم
 صلواتهم علماء امر كافيا ونبراسا لولا ربنا كوني الائمة افضل من باقي علماء
 الاخرة فيكونون افضل من الملائكة والهم وهم انبياء نبراسا لولا ربنا كوني الائمة افضل من باقي علماء
 في المعصية وتوابعها وامتنانها بافضلية الاعمال الحقيقية لكونه الثواب
 الموصلة لزيادة الفضل وذلك لان الائمة هم سلفوا افضل الادماني الى
 افضل الانام **س** الاول فلما جاع على فضيلة دين الامام واما الثانية
 فلقولهم كتم خبر الائمة من الناس ولكنهم عالمون بشرية الاحكام معتقدا
 اصولها وهم افضل واشرف فيكونون بها افضل وكل واحد منهم سبحانه اعلم
 بحقائق الاحوال فهل يكون هذا الاعتقاد صحيحا وبهذا الاستدلال لا يخفى ان
 واعتقادنا في امتناعه بان سيدنا ابراهيم المؤمنين هم افضلهم بغير شبهة اعتقادا

الادلة على ذلك وكذا اعتقادنا في الحسن بحسن علمهم السلم الزيادة المزايا
 للاحتصاص في رسول الله وفي النسخة نحن منه تفوق لاننا لم نجد العقل ما
 يدل على شدة سكن النفس وقد ورد في الحديث عن النبي صلى الله عليه وسلم قال
 افضلهم وعز الصادق ما علمنا واحد ونحن شر واحد وهذا يقتضيه تفوقنا
 ولا يشبهه في وقوف سيدنا الهادي اطال الله بقاءه على ما لم يقف عليه فالماحول
 من العاقبة زاد الله كرامته منذ انزلنا الى ما هو الحق والاسم عليهم راحة الله وكان
ج الثقة بالله وحده لا مرية في نزهة غيبته افضل خلق الله سبحانه ونزهة مولانا
 واما ما ابراهم من صلوات الله عليهم افضل خلق الله سبحانه ونزهة مولانا
 كل بعد انما هم وكذا ذلك الثقة بسلام الله عليهم واما المنية فيفضل
 بين النسخة فمن رام الوصول لا حقيقة المجد الى ذلك سبلا قالوا خوف
 على ساحل التوقف في واحد نعم المستفاد من الحديث المشتمل على افضلهم
 افضلهم صاحب الامم سلام الله عليهم على الامم لثابتة قبله سلام الله عليهم فكيف كان
 فحينئذ العلم عن اجري في هذا المضمار او فوق مقام الادب التي في نظر الاعمال
س سيد وسيد ومن عليه بعد الله واهل البيت محمد هذه الامم
 الثلثة لبعض النواصب تنالها غارهم واخرى ياربهم فالماحول من انفا
 الفخرية والاطاع الفخرية لم ينشروا حلالا من كيون منظم لهذا الايات كسيرة
 سورة شبهة هذا الناصب اشالم من الطغاة نصر الله لهم الاسلام بمجد
 الكرام وهذه الايات **ج** ايموه عليا امير المؤمنين وللا ارضه بركه ولا عمرا
 ولا قول اذا لم يعطاه كاي **ج** قلت النبي صلى الله عليه وسلم قد قال الله بعد ما اذا انما
 يوم الفانية من بعد اذا اعتد **ج** الثقة بالله وحده التمسيتها الاخر افضل
 الصفر الوحي الالهي الذي اطال الله بقاءه وادام في حجاج العراق

الاجابة بما يقدر له هذا المختول فقابلت التماسك بالقبول وطفقت قول
 يا ايها المدعي هو صوم **ج** نسخ سبك بركه ولا عمرا **ج** كذب في الله في دعوى محقة
 بقيد ان نسخا بعد اعتد **ج** وكيف ظهر امير المؤمنين **ج** ارا اوتى من جاد منقرا
 فان تكن صادقا فما نطقك **ج** فامر الملك الله من خان او عد **ج** وانك النفس خرد بعينه
 وقال النبي صلى الله عليه وسلم **ج** ابتد بعقوبتكم الغدر في الله **ج** الحسب بالتمويه مسترا
 لم كان في غصبة حق الظرفا طمة **ج** سبق الغدر من جاب بعد **ج** فكل ذنب لم غدر بعد
 وكل ظلم يوفى **ج** الحشر معتقرا **ج** فلا تقولوا لانه صرقت **ج** في من شتمكم فخذلوا وكفرا
 بل ما حووه وتقولوا لاواحدة **ج** عسر لكونه غدا اذا اعتد **ج** فكيف فاعتذر مثل الشاذين غقت
 والامر متضاح كالصباح اذ ظهر **ج** لكر بالميسر اعوانكم وعسر لكم **ج** عتبا وعتما فلا سمعوا ولا
س ادام الله ايام وجودكم بل مجرد سماع الغيبة موجب للحكم بغيبه المختار لم لا وهل
ج حجب الى دجال السماع ام لا وهل السماع بقصد الازم احد وجوه اجواز ام لا **ج**
 الثقة بالله وحده لا مرية في نزهة غيبته افضل خلق الله سبحانه ونزهة مولانا
 بالوثيقة الترتيبية لفضلها ولا تقامها كلها وهذا وجب حمل الغيبة المستبينة
 منه على احد لا يخاف العدة المحوزة شرعا لكر كثر ما تقوم القرائن وشبهه الامارات
 بخلاف ذلك كما هو الغالب اذ يقع في هذا الزمان فان وقوع الغيبة على احد الوجوه
 ان يقع في ذم شائبة نفسانية او تذكر فاطر او غرض ديني او فاجر محرمة
 حسدا ما هيا ياه لانك لا تدققه عصرنا الا من خلص اهل الايمان وتقبل ما هم وهذا
 يعط الحكم بفسق وانفاست موثنا مجرد سماع الغيبة منه جاعلي ما هو الغالب لكر
 لنم نقطع بفسق فلان اقل من الرجوع عن الحكم بعد التبرك التوقف شانه لانهم شند
 الاعتماد على من يدققه ويقولوا توقع بشدة ورعه وتجزم ليرحم حول هذا

الزم حيث يغفل عن النظر في ما صدر فيه لم يخرج عن الاطلاق على احد الوجوه المستوية
والانحاء المختلفة تحت مظنة وجوب السلم استصحابا عند التفرقة ونظرا في وجه الاختلاف
ان شئت ثم واما ما سألته من وجوب الرد حال السماع وجواز السماع بقصد
الرد فالرد يظهر في التردد غيبة المؤمن والذبح عن غرضه بقدر الاعتناء مع الامر
من الضرر من اكل الطعائم ولنه شئت قلت من افضل الواجبات وهو الاظهر واما
استماع الغيبة بقصد رد كفايل بعد اصحابنا بدرهم عنهم في المواضع المبحورة و
قد رتب بعض الاحاديث على اصحاب العصمة سلام الله عليهم باقرون بنسبهم في
بشرية حبانة ويدل على العجز الاصحاح قدس سره وادعاهم كيف يعرضون له
سبحانه اعلم بحقائق الامور **سب** سب اطلاق الله تعالى وجعله واقفا قد اذ
لم لا يكون المحصر في الحرم من الغيبة وجانبه كما هو على الاطلاق في الفروع والقواعد
القرينة اذا لم يرد منها ما كان بقصد الاتصاف والتفكير في الاعراض وما اشتمل
على ما سواها من الحكم والاعراض ويكون ذلك الوجه العشرة المذكورة في كلام الفقهاء
رضوان الله عليهم جارا على طرق التمثيل للمحصر الحاضر من هذا القبيل منذ وانظر
مرجع الانتظار وان سلم **ح** التقية بهم ووجه الحال على عكس ما ذكره في كتابه
فان اطلاق القرآن والحديث يقتضيان تحريم مطلق الغيبة والمختصيص بما يقتضيانها
الاشاعة والتفكير في الاعراض يقتضي تخصيص السور العشر التي سب عنها الاحكام
استفدت باعنائها من طواير بعض الاحاديث وبحاوي بعض الايضامانية عليه
لعضمتهم وعباراتهم فادتم بالحصر اية التمثيل غائبة الامام ومن ثم اختلفوا
في العدد فقبل سبع وقيل ثمان وقيل ذلك ورتبنا شيخنا الشهيد الثاني
عظم الله منة الاله على اختلافه والمنافسة في الامثلة من ذلك المحصلين في
مؤادهم المحصر لاسر الاما لا تنفي التوقف فيه اصلا والله نعم اعلم بحقيقة **ح**
وباسيدنا زادك الله عزاء اكراما وحفظك للمؤمنين اما ما بعض اعوام الشعة

لا يجوز

بل كما يكون الشتم لا يعرفه عدد الائمة ولا يعرفه امام الرمان عليه وعلى ائمة السلم
ولا يعرفه المعارف الثمان ولا يتصور من اكثر كاد ضلوا عن العلم بها بالتقليد
او الاستدلال ولا يعرفون من البر والامام عليها الصلوة والسلام قبل حال التجدد
منه هو الا نكاح المؤمنات من الاول للمؤمنات من المتصوفة بهذا الصفات
ام لا وهل هذا القبيل الشايع لبعضهم لبعض **ح** التقية باسمه
ذكر سلطان المحققين نصير الحق والدعوى قدس سره في بعض رسائله ما يدل
على بقر في حصول الايمان الاذعان بما دلت عليه كلمتنا الشهادة ولنه
امه مؤمنين بمواظباته مقام الشريعة وبعده اولاده الائمة عشر على الترتيب وهم عليهم
السلام وكان ذلك الاذعان ما شاعره دليل او تقليد او غيره في القلت شيب
الاتفاق في الهداية الازلية لا يدع ولا يرد في الاذعان الاحمال فيضج صمغ
ما جاز به الشريعة من الكفار باقها ركعتا الشهادة واحكامها بطيها بالسلامة
رفع السيف عنهم بحمد النطق بها من اعظم الموبدات لذلك وعلى هذا يكون
احد المعارف بالذليل المقررة من الواجبات الكفائية لا العينية غير الاخر
هو المذموم واسم سبحانه اعلم بحقائق الامور **س** والحوادث في فضيلة
لو يفيض فظلم له بما دلت عليه بعندها ووجازة انان بقصد التمسك بتعاليم
منه على ذلك فاجابها اولي لو قدرنا الغذاء المشتمل على الحد شين واطعم
بضمانه ونحوه كالتما لا يباع عند التشايع ولو خرج احدهم من ائمة مملوكة تقية
سببها لامر مال الكرم ما هل يكون تقية واليهتم لمملوكة في حلال ما ملكها
تلقية احكام الاقوام السابقة **ح** التقية باسمه ومن ذكر جماعة من فقهاء
اصحابنا رضي الله عنهم اعراضا لما لا يدع بعض ما ملكه قد يفتد باحقه مملوكة لوجهه وتلك
ذلك ما يخطئ في بعض المسافر في منازلتهم فانه مملوكة في جازة بعد ام
والظلم الاعراض في الفضة ليس قل في الاعراض المحظورة
ولا فرق من كون احدهم مملوكا للكل او مبيد ولا في قيام الطمة وبما الاعراض قد
شك في ذلك فيما يفتد من الاعراض المشهورة فيهم وبسبب الاحتياط واضح

ولو قلنا بعدم تاتر الاعراضة زوال الملكة فالجواب في فضلة المهمة المملوكة
 ملك ملكها فان الملكة من مباح نوع حتى انواع خزانة الملك فملكه احكام
 الملك على الظاهر او الملكة من مالها فلا كلام في تاترها على ملكه على ذلك فقد
 تقرر لا يخفى لاعتقال هذه النوع ما لا مجال فيه الاضطرار فان حصل الضيق
 برحمان احد الحايين فانما هو من ضعف يحصل به خروج من تاتر الملك
 وذلك لتعارض الوجود ونكاح الاحتمالات وعدم النظر بالضرورة ذلك
 والله سبحانه اعلم **س** ولو منع انسان امرأة قد دخل بها ثم ابرأها لم يقدر
 على احتها في عقد النكاح بانضمام لادولوعدها وانما حال العقد عند تاترها
 ابرأ بغير دخول بل بغير العقد عليها نظر الى ابرأه الثاني بعد العقد الصحيح
 دخول بل بغير العقد عليها وكذا حكم الابرأه حكم الطلاق **ج** التقية بان
 نعم العقد على احد المتزوجين بان بعد الابرأه فان المطلقة بانها لو دخل بالمتزوج
 هاتم ابرأه ثم تم نكاحها وابرأه قبل الدخول فالنكاح صحيح لانها لا يجل بغير العقد عليها
 الابرأه العقد والافراق بين الابرأه والطلاق وما يوجد في كتب الاصحاب من جواز ذلك
 لا يخرجنا من سلك المطلقة قبل الدخول لا اعول عليه ولا اقول به والكلوم
 فيه مجال واسع ليس يدخله والله اعلم **س** ولو علقت الصانعة الاقطاع على ملكه
 عا دبر بل يقبل بذلك صومه ام لا وهل يفتا وتالحال بين كونه ذلك مع بينة
 الصوم وبين كونه لا حقا في نساء اليوم ام لا **ج** التقية بانهم ومنه ان
 بطلان الصوم الواجب في ذلك المهم الا اذا علقت الاقطاع على ما يوجب حراما
 واستفوا حتى يشك انما الصوم المكروه فان علقت الاقطاع على صوم امر
 ربح كما حانته دجوه مؤمن مثلا فلا بطلان في ذلك والله اعلم **س** وتبرأه المستحب
 لا على الوضوء الفادح في الدين او العبد له بل في بعض احوال المستحب كما يكون
 ام لا **ج** التقية بانهم ومنه انما يتفاد منه كل من غصه له كل سنة فذكر
 مع العقد على تعدد مكره والذي يظهر انه لا يفي بخصف كراهة التشرع
 ورواها في التبرأه من كراهة التفتك وكان صلوة في الشياك السوء مثلا

والمراد

وليس كلما ورد الشرع تقييد التوار على تعلمه فتركه مكره ترك الاستقبال في بعض الاوقات
 بقرأة القرآن والتذكر او الصلوة على السريرة وكره لا يصح بعض الايام ويزاد في
 بعض الاعوام مع القدرة والله اعلم **س** وبالله ما اعزك الله بطاقتك رات
 في بعض العلقات لو ادع عدل على منتهى حتى ذمته جاز للوسيط في جملته وبين
 الزكوة ليقبض حقه بل لهذا مستند برفع اليه واصل يقول عليه ام لا **ج** التقية
 بانهم ومنه اذا قضيت شهادة العدلين في النقص لم يقبل القيام التهمة ولم كان
 المدعى عدلا فكيف حال دعوى عدل واحد في ذمة عن الشهادة والله اعلم **س** وقد
 وود الاذنة في صلوة فانقل والرحمة بها حاله القيام والقعود على غيرها تصح
 الصلوة الواحدة فيها كما يجوز لم تصح في صلوة من قبل لنا في بعض ركوع الصلوة
 فيما واخر صلوة او لا يجوز ويكون ذلك شرعا لعدم ورويه شرعا اذ نادى
 الله ما يصلح لك الدارين محمد صلى الله عليه وسلم **ج** التقية بانهم ومنه قد يجوز
 في النافلة اختار ما لا يجوز في الترتيب الا اضطرارا كالصلوة على الراحلة والى غير
 القبلة والظلمة ما نحن فيه من هذا القبيل ويومهم التشرع بعد **س** ولو شرط
 وكالة طلاق الزوجية في عقد لازم بل يصح هذا شرط ولا يجوز للزوج عز
 الوكيل ام لا وعلى تقدير الصحة لو ادفع الوكيل الطلاق كان رعاها بل للزوج الرجوع
 ام لا **ج** التقية بانهم ومنه قد اشترى من شاعر اصحابا فمعهم علمه في الشرط
 الجائز في العقد لازم يقبل الجائز لا يجوز الا اعلم لذلك ما حذر كل النفس
 اليه وليس قيس الجائز لانما ادعى من العكس بل لو قيل باولوية العكس لم يلزم افا
 على هذا فلو باعته بشرط وكان شرطه طلاقه فمعه علمه في الشرط الجائز
 سالم اعزك الله من ان يعل على تقدير لزوم الشرط المذكور من قبل للزوج الرجوع في الرجوع
 بعد ايقاعه ولا يخفى عليه في جواز الرجوع في الحال ما ذكره بالاضافة في يوم الشك
 حول ما حقه والله اعلم بحقائق احكامه **س** وبل الزنا حتى تدم سجانه فقط

او مشدود بينه جل ثمانين ومن الزوج لو كان في الصلاة المزني بها ذات يعمل وينه تم
 ومن الزوج مع الكراهة عليه جعل عمل ومن الزوجين مع الاكراه وعلى تقدير
 الاشارة انهما وجه التخليص ذلك عند اذاعة التوبة ومثل هذا هو بورش
 ام لا ينفع فعله ونفع ذلك انما الى ظهور الامام عليه السلام الصلوة كما علم
 ابن ابي عمير **ج** الثقة باسمه وصلح اطلاق القول بان الزنا حلاله مما
 لا يخفى من فعل القول بالتفصيل اقره الحاصل فالظاهر من قولهم ان مع
 بالحجة الخلية المطاوعة وهو حق الله فقط ولم يقع بالامر او ذان العمل والكره
 او بمنزلة كبر من هاتر كسائنا نيا اولها فهو كبره حتى انه من حق الادب من
 حق المولى والزوج والامارة نفسها ولا شك في غضب العرف من انها كرهت
 وافضع واشق على النفس من غضب المال بمراتبها كحضر في الحديث حكم
 العمل حسنات الزاني وجه التخليص اذا اراد التوبة لم يعلم صاحب الحق
 كالزوج والولي بان له حقا غريبا ولو ذكر ذلك على سبيل الاحمال
 ويعظم ولكن لا يبالغ في تقاضيه الى حد يظهر لصاحب الحق انه باهون من
 الفتنه وتشييع الفاشية ويعظم الخطيئة يقتصر على ما لا يورث الى ذلك
 فاذا اراد منه ذلك الحق الوفر كانا ما كان حصل فراغ الذمة منه اشتم
 واما ما سألته ابد ان الله من لم يمد الحق بل بورش ام لا فعند ذلك
 توقف فانه سبحانه اعلم بحقائق الاور **س** من يدنا ابدك الله بالطا
 الخفية بمجد والتميز التي عليهم الصلوة والسلم والنجية حكم بعض من لم يكن
 نيته فعل الصلوة بعد التوضؤ لا يجوز له الوضؤ ولو فعله كان باطلا ولو كان
 نيته فعل الصلوة ولم يفعلها بعد تبيين اطلاقها لم يفسد ما خذ بعينه عليه ام لا
ج الثقة باسمه وحدة لا يثبت توبة المكلف على حاله بتمتعها من الدخول في

عبادة

عبادة مشروطة بالطهارة كالصلوة والطواف مثله امر ارجح من نظر ان رجع فلو تروضا
 المكلف بقصد صرون الصلوة مباشرة له ان حصل تلك الحالة فينبغي له ان يحصل
 له ولو كونه ياني بعد ذلك او لا ياني امر خارج عن القصد المذكور فان حصول الطهارة
 امر خارج عن فعل الصلوة بغيره نعم لو تروضا بالوضوء فعل الصلوة لا يجر ارضا منها
 ولم يكن من فضله فعلها كان مثلا عيايسته فلا بعدة القول بقصد وطهارته
 اسدا وقد نقل عن غير المحققين ان لم يكن كان بالعراق ونور بوضوئه استباحة الطواف
 صح وضوؤه وهو باطل نظرا الى اذكاره واستشكل فيه شيئا الذي علم ان الله قد
 بانه نور امر استباحة فكله يحصل له ولا يخفى له هذا الاشكال مندفع بان المنور
 ليس نوع الطواف بالفعل بل استباحة المنور غير متشعب والمتشعب غير متور وهو ولي
 الهدية **س** ما يقول من ان الله لم يطيل نقابه ولم يكتب عباده مجده والهداية
 عليهم صلوات الله في طائفة اشهر منهم بالعباسيين ولا يعلم انتم ذلك الى
 العباس بن عبد المطلب رضوان الله عليه او الى غيره بل ثبت بهذه الشهرة المطلقة نسب
 هذه الطائفة الى العباس عليه الرحمه فيثبت بذلك لهم السيادة ام لا بين عمر بن الخطاب
ج الثقة باسمه وحدة النسبة تحمل على الظالم المستبد ومنها كالحاكم مثله فانها
 تحمل على النسبة الخاصة المشتم ولتم الكفر بوجوده بهذا الاسم سواء ومكنا العباس
 تحمل على النسبة الى العباس بن عبد المطلب رحمه فانه موافق مع المنادى الى الانه
 عند الاطلاق كما في الهاشم والمطلب وغيرهما والله ولي المتوفيق **س** سدنا
 اعزك الله ايا افضل القرآن او الكعبة مشرفها الله نعم فان نزل الكعبة تحت قصد
 عينا في العمرة وحسب استبقاها في الصلوة ويجوز مع استبعادها في الخلق وتكره في
 مثل اجماع وهذا لما باختصاصها الكعبة مع اشترائها مع القرآن في بابي الخرابا

سرای دور حرم حجاز
کتاب اربعه بیستم

سید محمد علی

انما با حور انانك انما يجانه **بج** الثقة بالله وحده اختصاص الكعبة ببعض الامور
 المذكورة في دور القرآن لا وحسب فضيلتها عليه الاقول في الدعاء افضل من قراءة
 القرآن كما نطق به الرواية التي هي مع الصادق ع مع اختصاص القرآن بمزايا البيت
 في الدعاء كتحريم مس المسجد له مثل وجود حوض حنظل من الاندراس وازالة النجاسة عن رقبته
 وجعله وغلونه الى غير ذلك والانصاف في العقل غير مستقل بفضيل بعض الاشياء
 على بعض كفضل بعض اركان الكعبة مثل على بعض بل لا بد من اعتضاده في بعض المواضع
 بالسمع وبما سألنا الاصح والافضل وفقه الامم لا رتقاء ارفع معارج الكمال في هذا الفصل
 ولم اطلع في الاحاديث الواردة عن اصحاب العصمة صلوات الله عليهم في هذا الباب
 فالوقوف على ما حل التوقف في رتبة الصلاة والله سبحانه اعلم بحقائق الامور **بج**
 وعلى القول بطلان الصلوة بالفضل الكثرة الواقع في اتناء الصلوة فهو الواشع اطلوا اليه
 في الركعة الواحدة فالطهارة بعد السجدة من وجبة الاستراضة بابر الكعبة فيجب
 او لا يكون ذلك محسوبا من اركانها بيقين **بج** الثقة بالله وحده بهذا
 من طيف والذليل بل هو مولد الطهارة بعد السجدة من وجبة الاستراضة كالربع
 من الركعة الاولى والثانية وليس شر منها جاز ان شر منها والله سبحانه اعلم بحقائق الامور
 نقلته من خط نقل من السؤال وهو المولانا الشيخ الهادي

في عشر سنة اثنتي عشرة بعد الف وكتبه

العبد المسكين محمد بن زين العابدين

المولود في شهر ربيع الثاني

في يوم التاسع من ربيع الثاني

سنة ١٢٤١

والحمد لله

على محمد وآله

صلى

الاصحاح

سوال چه سفرمانند درین مسئله که هرگاه کسی تقلید مجتهد
 بوده باشد و لغت مجتهد فزون شود یا بتواند بر آن تقلید
 باقی باشد یا آنکه باید تقلید مجتهد در فتنه نماید یا آنکه باید
 بر حال خود باقی باشد تا آنکه هرگز ازین پیدا نشود **جواب** باید
 بتقلید سابق باقی ماند در آنچه تقلید نموده بغیر آنکه خود
 از ما محتاج خود چه عمل نموده باشد و چه نبرد و غیر آن تقلید
 از حر نماید و جواب از مسئله آنکه این مطلب دخل باین مقام
 ندارد بلکه مسئله است که رجوع با علم جایز است یا نه چه زنده
 باشد مجتهد یا نه آنچه این ضعیف فهمید اینست که تقلید مجتهد
 اعلم واجب است ابتدا و نمیتواند تقلید مفضول نموده و اگر
 صاحب نموده تقلید افضل نمود و بعد متبصر شد چنین است
 رجوع بان اما اگر تقلید مجتهد اعلم در عصر را نموده و بعد از آن
 کس مرتقی نموده و اعلم شد رجوع نمیتواند نمود **س** لو مات
 المجتهد ولم یطلع علی موته الا بعد من غیر الزمان فاعلم ان
 ولا قضاء علیه فان اتی بالماوریه بغایة الامر لم یوظیفه ^{التقلید}
 ولم یات به الا انه مشروط بالعلم والالزام التکلیف بما لا یطاع

لم یزوم البقاء مستحب والمعلی القول بلزوم العذر فیقبل العلم
 فکامروا ما بعده فقط **ج** لو بلغ خبر وفات المجتهد ولم یعلم
 به ولم یظن کمالوا خبره فاستحق کان وظیفته البقاء قولاً و
 لا عدول ولو ظن به غیر ظن فی بکون صحیح فکان لا یستحب الخالصة
 السابقة **س** هل يجوز الرجوع الى الکتب المعتمدة المعروفة
 کراد المعاد وفتح الفلاح والعلل بما تضمنتها من الاذکار
 والادعیة **ج** نعم يجوز الرجوع **س** هرگاه شخصی در مسئله
 را بر مجتهد را بنحو فهمید و تقلید کرد و بنا بر عمل بر آن گذشت
 و بعد از مدتی مدیدر یاد رجوع او یاد ریخت فهمید را بر مجتهد
 خلاف آنست یا نه عبادت که کرده است باطل است و قضاء
 یا نه **ج** عبادت باطل است چه چنین معاطله و یا صاحب خود در
 فهم و تقصیر و عدم اطمینان قضا لازم است و بدو نیز تقصیر لازم
 قضا شکل است **س** زید تقلید میرزا ابوالقاسم حرمی کرد
 و بعد از وفات ایشان تقلید آقا عبدالحسین را میکرد که خدایا بید
 محمد حرمی را میکرد و بعد از وفات آن تقلید آقا عبدالحسین را
 و بعد از این سه بزرگوار اعلم است تمام مقام هم رساله جناب شارا
 میکند در رساله حاج میرزا محمد باقر سلمه الله تعالی نقل از اشخاص
 هرگاه نداند که از کدام سخن در وقت ضرورت معلوم نیست که

فتور کلام مجتهد است که تقلید میکند باز دیگران مذکور **ج**
هرگاه نداند که از کلام است تقلید برد و یا میکند و تجزیه تقلید
عین الله و تعیین ضرورت است اگر تقلید بعضی از این من
کند و بعضی دیگر را تقلید نکند و نمیداند فتور از کلام است **س**
نمونه معلوم شود که فتور از کلام است که عمل به بقول **س** میکند
ایاد در موضوعات حکوم علیه حکم حاکم شرع شده باشد میتواند
مقلد اتباع او نماید و فرق میان مقلدان حاکم و غیره است مانند در
لزوم اتباع اگر لازم باشد **ج** در رافعاً بنا بر حکوم علیه در احکام
لازم است از حاکم باشد هر چند شخص مجتهد باشد حکم حاکم بر او
نافذ است و لازم الاتباع است در اجتهاد خود شخص اعتبار نیست
لکن این معنی از تقلید نیست بلکه حکم غیر فتور هر چند توقف
حکم بر فتور و فرق در فتور حکم حاکم میان مقلد او و غیر مقلد
و جایز است تقلید مقلد در حکم بنابر حکم اگر مجتهد نباشد تقلید
سابق داشته باشد و بالجمله بر حکوم علیه لازم است اتباع حکم حاکم
و بنابر علیهم السلام است در بر او و محتاج به تقلید نیست و فرق میان
آنکه تقلید سابق داشته باشد و نداشته باشد نیست بلکه با عدم
حاکم جایز است در لزوم تقلید نماید از مجتهد او و الله اعلم
س چنانچه بر مقلدین لازم است تقلید در احکام شرعی غیر تکلیفیه
هم چنین در موضوعات شرعی اما جایز و لازم است **ج** تقلید در
اولی است چنانچه در فتویٰ نیز چنین در نزد کاتبین کمال موجود

انها هستند و نیز خود در مقام است و اما پس پس هم چنین اگر ان
از مختصات است مثل نماز و روزه و نحو این از عبادات بلکه از عبادات
انچه مشترک است با عبادات در غیر **س** هرگاه مقلد بعد از فتور
مجتهد خود تقلید کرد مجتهد و بر سالی او عمل نمود و بعد از مدتی معلوم
شد که را مجتهد در این است که باید مقلد با آنند برار مجتهد است یا
در این صورت بر من مقلد واجب است که برگردد تقلید سابق خود
ج بله واجب است خود با اول **س** بفرمانه که تقلید عمل لازم است
باین طرز **ج** بله لازم با اختلاف فتور و با توافق احوط نیز تقدم
است **س** بر تقدیر لزوم در اعلمیت است بقطع و یقین باطن
با علمیت موجب یقین و تعیین میشود **ج** با علم با علمیت واضح
بنابر قول بقدیم اعلم که مختار است ظاهر است و اما بر تقلید
ظن احوط است بله ریب بلکه بعد نیست الحاق بعلم والله اعلم
س شخص تقلید مجتهد را فتور در بعضی مثل آیا میتواند
در بعضی دیگر تقلید مجتهد دیگر نماید **ج** بله میتواند مگر آنکه
لازم بیاید بجز در تقلید بطلان عبادت بلکه در تقلید لم بجز
رو داده در نزد مردم و لکن در مردم از راه و هم چنین هرگاه
مدرسه دو مسئله امر واحد باشد و دو مجتهد مختلف در تحت باشند
فتور است و واحد ها تقلید نمود از یکی در دیگر تقلید نم تواند
از مجتهد آخر **س** آیا هر مسئله که بعد از فتور مجتهد اجتهاد کرد

در اینکه عدول باید کردن از تقلید سابق تقلید مجتهد و با آنجا
تقلید مجتهد است که مسائل اصولی با فرغ **ج** از مسائل
تقلید نیست نظرا با آنکه علم نظر است و نزد اصول اصطلاح
بلکه مسئله تقلید بر عام است اجتهاد در **س** بل معتبر تقلید غیر
البالغ شرعاً و تریه علیه آثار تقلید بعد صیرورته بالغام لایلی
مجتهد تقلید نماید و مجتهد صیرورته بالغام و علی الشان لوقوله
المجتهد فی مسئله شتم شدخ تقلید لم یختر غیر زمان البلوغ
مقدم علیه قبل حکم بالشرام حکم بالتقدم و عمل الظن بكل
منه التقدم و التفریحان فی الحکم بموده ام لا **ج** الظن بناء علی
کون عباداته شرعیة کما هو الاقوی و تریه علیه عدم لزوم تقلید
نظر الی کونه عارفاً باصکام فلا یعلق به طلبة امر مع احتمال التفریح
لنه الاموال اولی و من ذلک اوجیه و سقوط التثابته بالاولی اصل
فحی و لکن لا یجوز علی هذا طلبة ان بل یقف لیه جعل نواوه علی الاصل
و من غیر ان المسئلة جواز العدول و عدمه و علی احوال مع التنبه
الاتفات یقف و علی المختار بان حکم الشد الظن **س** چه غیر
در خصوص آنکه تخفیر تقلید مجتهد نکرده و امور آن درین خصوص
مبندند و زمارت میرود با این زبانه از زرا وجه صورت و الوج
زبان حرام نیست لکن واجب است تقلید مجتهد و اگر فرقی در
و ضرر تحصیل مسائل بکنند می اشکال در سق نیست و الا احوط
نه است عمل احوط که تا در تحصیل مسائل بکنند **س** چه غیر

که تخفیر خصوصاً در داده که در مسائل فرعی و غیره اتفاق افتد و
در هر کجا تقلید مجتهد معین را نماید لا غیر در سائله مجتهد معهود را
خواند و مسائل را بدهم خصوصاً در حال مجتهد معهود در صحت
این در بیوسته اما تکلیف مقلد فرجه بقای تقلید در جمع مسائل
است و در صورتیکه حکم این باشد که مسائلی را که بان عمل نموده
در همان مسائل تقلید باقی باشد در صورتیکه مقلد فرجه نماند
که بگذرد مسئله عمل نموده و بگذرد بل عمل نموده چه باید بکنند یا
بستوانند که بمسائل که از کتاب مجتهد معهود خوانده و ضبط نموده
و بدین خصوصیه رفتار نماید **ج** آنچه را که مطلع از ما
بمخارج خود شده و باقی بوده بر اینکه حکم خداوند عالم حاصل و عمل است
در بان او باقی ماند چه تمام و چه بعضی آنچه را که شنید که
اما حاجت بان شد و تقلید بان نموده باینکه مطلع است بقول
نه مجتهد تقلید نماید در مجرد قرار دادن بر خود که هر چه در
تقلید خواهم نمود نفع ندانم باید از راهها را نیز اخذ نماید چنانچه
عمل کردن و نکردن نیز نفع ندانم مجرد اخذ نمودن و حکم خداوند عالم
نیارند نه قرار دادن مسلط تقلید جدید است بان باقی ماند
س معر تقلید چه چیز است تقلید عبارت است از اخذ مسئله
بجهت عمل از آنچه فرجه و این معر و وجه نفی است و تقلید مجتهد
هر چه است و بنا بر عمل خود را بگذارد بر تقلید یا بر غیر از

۴۳

تقلید سابق **س** ابا تقلید اخذ قول غیر است فقط ما اخذ
 قول غیر است با عمل **ج** اخذ قول غیر است تحت علم و الله تعالی
س اخذ مسائل جدید را لازم است بر تکلیف که جمیع مسائل
 را قبل از صلوة بدانند **ج** بقدریکه نماز صحیح شود امثال
 متحقق شود در مائمه و شرائط و اجزاء و در عوارض خارج
 آنچه امثال بد و نیز عادت نمیشود لابد منه بسیارند و
 احتیاط در آنست که در عوارض بقدر حاجت هر گاه ممکن النوع
 باشد عاده اخذ نماید و الله العالم **س** لو علم المقلد بعضی
 المتجهدين الاضواء ذهب الحاکم فهل يجوز له تقلید غیر
 له یعنی ام لا **ج** الظاهر بشرط اجتماع الكل بشرط اخذ
 والله العالم **س** بفرمانند اصو طها سرکار اعم از آنکه
 فتور بوده باشد یا فی فتور و جوی است **ج** آنچه با
 فتور است استیجاب است و آنچه فی فتور است عمل با آن نیست
س تقلید میت را جایز میدانند یا صریح **ج** تقلید میت
 جایز نیست و اگر هر گاه تقلید عمود و اخذ عمود از ماتحت
 خود از مسائل و مجتهد وفات خود بر این مسائل باقی جانند
 و در غیر این تقلید نکنند از لم مجتهد که وفات عموده **س**
 چه میفرمایند در آنکه مثل شخصی زراعت را کسرا کسرا کسرا
 معاش پندارد و فی الجملة مسائل دیگر خود را تحصیل نموده

و اراده دالو کم زراعت را فروخته با از کسب صفو دست
 داشته و متوجه تحصیل علم بشود و هر گاه زراعت را فرو
 و از کسب خود دست بردارند گذران معاش او بتنگی کند
 ابا جایز است که چنین کنند و متوجه تحصیل بشود یا آنکه
 قطع علاقه از زرع و اولاد نماید و کسب علم نماید **ج**
 هر گاه مسائل واجب خود را اخذ نموده قابل اجتناب نیست
 و هم چنین مسائل اصول نیز خود را بقدر ضرورت تحصیل
 نموده بر او واجب نیست تحصیل و تحصیل معسر از بر این
 عیال خود خوبست و ترک نکاح و رجوعت و جمع آنها منع
 خوبست آنچه ذکر شد نظر بظاهر حال از مسائل و غالب بعمود
 و الا مشقوف زیاده برین است والله العالم **کتاب الطهارة**
س جامه و ظروفیکه بخوار یا بزنان دیگر یا مردان داده که
 نظهر نمایند یا محض قول آنها در طهارت اکتفاستون نموده
 و عمل عمل آنها را بر صحت یا بدعمود یا معتبر قطع بطهارت
 تقصیل نیست یا لا **ج** است **ج** قطع ضرورت نیست و
 اکتفا بعمل و اخذ کسان مذکور میتوان عمود و الله العالم
س بیان فرمایند که هر گاه یکی از حدیثین اصغر و اکبر از او روایت
 باشد یقینا و شك در تعیین لزوم داشته باشد با در وقت

کتاب الطهارة

نماز بر او لازم میباشد غسل با وضو یا هر دو **ج** الاضطرار
 مع اضطرار الاول نعم لوتر در بین کونته موجباً للصغر والکبر
 او الصغر فالاضطرار **س** میان فرماید که هر گاه کسی
 در چیز علم داشته باشد بخوبی مثل آنکه عالم باشد بطهارت
 یا نجاستش و بعد از آن عالم شود بخلافتش یا نجاستش و رود نجس
 یا مطهر یا آنکه نفس علم تبدیل شود بعلم بخلاف و بعد از حصول
 علم تانی شک طار شود یا نجاست شک در ورود مطهر یا
 نجس تازه یا آنکه نفس علم تانی تبدیل بشک بشود بدو ورود
 یا هر تازه یا آنکه شک کند در آنکه آیا حالت سابقه علم بوده است
 یا نه یا در هر یک از این صورتها باید بمقتضای علم تانی عمل کند و خلوتش
 ظاهر شود یا آنکه نجاست رود شک تانی حکمش بر طرف شده
ج جواز اولت فانه العالم **س** آباد در حال مسح اگر جریان
 بهم رساند وضو صحیح است یا خیر **ج** بل صحیح است ولیک اخوط
 تقبیل رطوبت تا اینکه جریان حاصل نشود **س** عصیر زبیدی
 قبل از نشان حرام است و نجس یا خیر **ج** احتیاط میکند در غسل
 ولیکن عصیر بر امضا بقیه نمیکند چنانچه خود که غسل در از رطوبت
 که داشتن مضایقه نمیکند ولیکن در کوبیده و اشغال نجس حرام با
 محو میل بر جواز در لغت و در مطلق عصیر زبیدی **س** بر ما و گشتش

سخن نکرده در ارض میتوان کرد یا نه **ج** در طعام کم بپوش
 نامند حرام نیست ولیکن احتیاطاً است چنانکه در کوبیده
 و اش احتیاطاً خوبست چنانچه خود بخورم و مقهور عورت
 حللت نمیکوم **س** بعضی فرماید که بیان فرماید که هر گاه در
 دست شخص نجاست باشد یا بشود نجاست حرکت افتاد و نمیداند که آیا
 این نجاست بلباسش بر خورده و در لباس باقیست یا بر زمین
 افتاد یا این از قبیل شبهه حصول است یا نه احتیاطاً از چنین
 لباس لازم است یا نیست **ج** لازم نیست نظر بانیکم فرض
 نموده که نمیداند لباس بر خورده یا نه والله العالم **س** در صورتی
 حکم بلباس احتیاطاً از چنین لباس با عدم احتیاط فرمودند اما نه
 زمین که آن نجاست در لغت جاز دست این شخص افتاد محکوم
 بطهارتست یا نجاست **ج** اگر محتمل باورده باشد و بان
 زمین رسیده باشد زمین پاکست و اگر علم بوصول بان دارد
 نجس آن معلوم نیست و مخصوصاً عرفاً و عاده چنانچه ظاهر
 از فرض است احتیاطاً از جمیع واجبات **س** زید هر گاه
 بر خود لازم کند که بک رود زمارت کند از بر کس و وضو آن
 واجب است و نیست وضو را هم قبیل نیست بارت واجب باید
 کرد و هم چنین غسل با هم بکنند یا نه **ج** در زمارت وضو
 و غسل مطلقاً شرط نیست مگر غسل در زمارت جامع

احوط است بلی جهت نماز زبانت شرط است وضو و غسل
 جنابت و حیض و مجذولها شرط است علی مرتبه **س** هرگاه در
 مابین زبانت وضو باطل شود و در روز وضو سوره ابر نیاید
 تیمم کند یا نه و هرگاه آنکه تیمم کند طول میکشد بعد از تیمم از
 هر جا که زبانت خوانده است تمام کند یا از سر بگیرد و هرگاه
 کسر غسل جهت زبانت کند بان غسل وضو نمیتواند زبانت
 کند **ج** از پیش معلوم شد که وضو شرط نیست در زبانت
 و وضو در غسل نیز شرط زبانت نیست حکایت جازم کردند
 وصحت غسل زبانت مشروط به وضو نیست والله العالم **س** عرق
 جناب از حرام پاکست یا نجس **ج** نجس است **س** در ولا
 ما صانع در پدید نظرانی میباشد ابرش و غیر آنها را از زبانت
 میکند و اینها را بهمان رطوبت و همان نشستن کفایت میکند
 با اول بافتار باید خشک کرد بعد از آن شست و هرگاه اوقات
 نباشد خشک کرده باش کفایت میکند یا خیر **ج** خشک نمودن
 بهر وجه باشد خوب است و احوط است بافتار بافتار است کفایت
 نمودن بغیر آنست **س** بعد از خشک نمودن در آب گریز
 یک دفعه غسل کردن و بیرون آوردن کفایت میکند با دو
 دفعه ضرور است **ج** یک دفعه کفایت میکند و احوط دو
 دفعه شستن است **س** علاوه در زبردن در درگوشی

ضرور است یا نه **ج** ضرور نیست و لکن احوط است **س** در
 نظر مذکور ضرور است یا نه لکن قدر شستن که دیگر رنگ پسند
 یا ضرور نیست **ج** احوط است لیکن هرگاه غیر از رنگ پسند
 نیل و اشغال نیل و از زرد یا جادر یا کربس و بنفشه که
 ارباب عافان برسد کفایت لکن بعد از خشک شدن احوط
 اکتفا بر جاریست **س** رفع غساله نجاست عطر در غرضت
 واجبست چه در آب گرم چه در غیر گرم چه جارد یا نه چه غیر جارد
 یا بتفصیل فائده مراد از رفع غساله آنست که در نه محل آب
 که قابل چکانیدن باشد تا ندانند بلکه باید ای که قابل چکانیدن
 باشد نیز نماید **ج** تفصیل این مسائل را در مسائل رجوع باید
 نمود محل او است که در نه و اگر واجب نیست و در آب قلیل از آن
 غساله باید بشوید مدار در نه توسط است یعنی بقدر متعارف
س آیا در شستن مخارج مظنه رفع نجاست کفایت میکند **ج**
 علم معتبر است **س** آیا شستن دست که بان غسل مخارج غایب نمود
 لازم است یا خیر **ج** بعد از طهارت محل علی شستن دست
 ضرور نیست و بالجمله هرگاه با دست محل غایب را شست تا
 عین از آن شد دیگر شستن بعد از آن ضرور نیست **س** در شستن
 نجاسات مظنه رفع نجاست است یا مظنه برسد یا نه **ج**
 مشخص کفایت نماند **ج** مدار علم است **س** هرگاه که از این
 حالات حقوق و مساوس داشته باشد چه کند مجمل و در غیر صلوات کسر

در امور طهارت و وضو و غسل خوف وصول و سوس داشتن باشد
 میتواند کتفا بمطنه کند یا نه **ج** هرگاه و سوس در الو التفانند
 العالم **س** غسل حمام که نجس داشته اند کلام است **ج** مقصود
 از غسل حمام اینست که در فاضلاب جمع پیشه که از آنجا
 میگویند و مار طوبیت زین حمام و تران محکوم بجائز است ضایحه
 در نجاست فاضل از حمامها را طیفها یعنی حمامها که متعارف است
 خزینه داره و از خزینه متعارف در استعمال یعنی داخل در آن میشوند
 از بر این نظر نه مثل حمامها روم که حیاض متعارف است در حکم
 نجاستان شکل است در حد احتیاط خبر است **س** متراشید
 از قبر بیرون آورد و محل دیگر را **ج** مشهور میان علمای
 عدم جواز است و نه خالی از اشکال نیست لکن احوط تر است
س هرگاه میت در جانی دفن کرده باشند و نجانی که او را دفن کرده
 اند قبور را برود بر هم میزنند و میت دیگر میکشند میتوانند
 میت استخوان میت خود را بر زمین و وضو نموده یا نه ولی میت هم
 تا حال سه چهار سال است که دفن کرده اند **ج** احتیاط در ترك
 است در ارشاد المشرعین مسئله مذکور است رجوع باید نمود
 زیادیران اگر خواهند و الله العالم **س** هرگاه شتم که شرعاً تکلیف
 او تنهیم بوده باشد بدن با وضو او متنجس شده هرگاه بعدتر
 نکند مسجد میتواند داخل مسجد شود و نماز را در مسجد بکند **ج**

بل میتواند داخل شد لکن احتیاط خوبست **س** غسل نجس است
 یا نه **ج** با نجس است **س** نظرات این که بعد از شستن نجس
 در محرابین باقی بماند رفع بدست یا بلبسته لازم است یا نه **ج**
 نه لازم نیست **س** لوتیما بدلا عن غسل نجاسته بل يجوز له الدخول
 في المسجد ومس القرآن وغزها ما سوقف على غسل **ج**
 نعم في العموم **س** بل يبطل الوضوء في المكان المخصوص الذي يكون
 الارض مخصونه دون الفضاء **ج** الذي يقتضيه الاصل عدم
 سواء كان غير عهدا و سهوا و وضعا الاصل والاطلاق و صدق
 الاستعمال و عدم مانع من التمسك بقصر الارض هو غير مانع
 اصلا لعدم توجهه الى نفس العبادة ولا ختمها بل الى خارج
 عنها غير منبسط بها مع اختصاصها بالعبادة و منه بين صحة
 الوضوء مع غضبته النعلين او احد هما او جردتهما كما بينت صحة
 لو كان الحجر المحبسط بالمحوض غضبيا و وقف عليه و توضأ الا
 التورع في اجمع الترك **س** تنور مطبخ در جنب هر ز راقع
 است و صدان فاصله ندارد و تنور رطوبت بر داشته است
 بر تبه که نم در میان تنور طراویده و حال مشتمه است آن طوط
 که از مبر است یا نه بفرمانند که در سوزانند بسیار مان تنور مان
 میتوان بخت یا نه **ج** بل حکم نجاست منتهی ان عمود والله العالم
س دیگر بفرمانند که ضایحه تنور از میان نجاسته از خارج مان
 ملاقات و نجس کرد و طریق نظایر آن چگونه است یا نه

پاک میشود یا سوختن ظاهر میشود یا نه **ج** سوختن پاک
عشوه و نظهر از ازارش دو نمناج اخذ نمایند و لکن بخصوص
نظهر نداده بلکه از کیفیت نظهر نجاستها فهمند و الله العالم **س**
هرگاه مکرر از روز نجاست برضه دو بر جامه و بدن کسر بنشیند
صورت دانه **ج** بمجرب حکم نجاست نمیشود مگر با احتمال
انکه پایی که در روز و روز دیگر بدن مثلا نکند اشت با آنکه پایی
در روز چیز غیر نجاست بود واقع شده بود در حال کمر نجاست
واقع بود یا آنکه محل یا آن رطوبت نداشت بجلا معشر قلم بود
نجاست است یا آن محل وقوع و با عدم علم حکم نجاست محل وقوع
نمیشود مگر چنانچه بعد از علم نجاست ملائمتی حکوم بظهار است
س کسر بگردد یا با او الیم کرده پوست مرده دانه و در زیر
پوست تازه آورده یا آنکه هنوز تازه اتفاق افتاده زمره
نیارده و این پوست مرده در روز او است با این حال غسل کردن
یا وضو ساختن چه صورت دانه **ج** ضرر ندارد در صورت
اخیر و اما اولی اگر ضرر حاصل نمیرساند کندن و پوست زرد
شده حاجت بمسئله نداده بکنند و احتیاط در لنگر است و اگر
ممنوع پوست زرد تمام است کندن مضرت ظاهر است که
شستن لنگر کفایت میکند **س** هرگاه مخرج بول یا غایط رضم
داشته باشد شستن مخرج نباید و نه استند و یا شستن مخرج
داشته باشد وضو بگیرد یا تیمم بکند **ج** وضو بگیرد **س** اقبال

بخش اول

بخش اول هرگاه بکرات از ابرو خاک بشوید پاک میشود در صورتیکه
کعبه را نتواند کند **ج** نظهر اقباب بدون کندز کعبه است
و خاک در نظهر حاجت نیست از جمیع نجاستها بلکه از بعضی نجاستها
و در اقباب مشکل است محقق شدن و تفصل در ابرو و نهان
مذکور است رجوع نمایند و نظهر از غیر آنچه شستن نجاست معتبر است
اینست که اگر از قلیل باشد رنگ میکردند و مرز بر بند پا بر
میکنند و مرز بر بند و درد و هم اشکال است در بول و اسهال
نجاست که محتاج خاک نیست و دفعه از ابر قلیل بر می کنند
بلکه دفعه در زهر بلکه در کرم چند اصواط الحاق است با قلیل
س بیان فرمایند که باد لوزر است مهور در هر چه بسته
باشند کسر میتوانند که از چاه ایشان کشیده و در ظرف فروخته کنند
و کار سازد کنند **ج** اگر علم عمل داشته بود بر طوبیت یا نهانند
و لنگر بر طوبیت ملائمت میکند و نجاست دلو معلوم نیست غیبی
و لکن با حفظ احتیاط در اجتناب است و لکن از دم ندانند
و الله العالم **س** دیگر بفرمایند که در مویز و زرد الو که از مری
خسک کرده باشد از آنها میتوان خرید یا نه **ج** اگر در
بر طوبیت معلوم نیست حکم نجاست نمیشود مگر اگر طوبیت
بر طوبیت معلوم باشد چه در کل وجه در بعضی اجتناب واجب است
چونکه بر تقدیر دوم محصور است و الله العالم **س** قول

قول عدل در نظهر ثوب ضرور است با علم تنها اکتفاستوان
ج عدالت در رخت شور معتبر نیست چه مرد باشد چه زن
س هر گاه دلو و ریشها چاه نجس شده باشد یا داخل در آب
 که میشود ابر چاه مطهر او می باشد بانه اعم از آنکه ابر چاه بقدر
 کرباشد بانه **ج** بل نجس هر گاه باشد پاک میشود **س** بیان
 فرمایند که هر گاه که موضع مسح تر بوده باشد با بر وضو با
 بغیر از وضو با وضو صحیح است بانه **ج** صحیح نیست بلکه باید
 موضع وضو در طوبی که منت مشغول عدم اختصاص مسح را ببله
 بد نداشته باشد والله العالم **س** در غسل چیزی در ابر چاه
 پاک که بک دفعه کافی بوده باشد با عجز در خوردن بان در
 چنین بله غسل بعمل آید بعد از بیرون آمدن بان پاک میشود
ج اظهار اولست **س** بیان فرمایند که ایا در نظهر ابر نجس
 با آب باران متزاج شرط است یا مجرد در نجس باران بران اگر چه
 بقطره باشد کافیت **ج** الا حوط الاول والله العالم
س بیان فرمایند که وضو مساختن از ابر مباح هر که در ظرف
 معصوم بوده باشد خواه بطریق ارتماس عنود در ظرف
 یا بطریق اغتراف از لثه صحیح است بانه **ج** نعم الوضوء صحیح الا
 اذا انحصر الطرف فیه فی بطلان لکن الا حوط الترادف صحت
 بجزم کل والله العالم **س** بل معتبر البول فی الخشخاش **ج** نعم

فان بال من احد ماد و غیر الاخر حکم بانه اصله فان توافقان
 بال منها معا اعتبر اسبقها و هو الذی یخرج منه البول قبل الاخر
 ولنه کافیت وین فیه فیعتبر بالا لقطع علی الاقوی **س**
 مس اسما و انما و انما هم بدو وضو جایز است بانه **ج**
 اجتناب است در چند ظاهر حوازا است **س** ضعیفه که مرکز خون
 به بیند و عادت لذیذ او مستقر شده است فرموده در هر ماه
 بمقت و زرا حیضی قرار بدید از اول ماه قرار بدید تا آخر
ج از اول احوط است و لکن بزرگ مجوز است و نجس میان مقت
 و شش حال بدنام بلکه احوط اجتناب نمودن است در اختیار
 بزرگ مجوی مقت مزاج مثل آنکه حار المزاج باشد مقت و لاش
س شرط است که مکلف علم با اجتناب طهارت داشته باشد
 یا همانکه علم بخصیت نداشته باشد کفایت میکند **ج** در دویم
 کفایت است والله العالم **س** هر گاه شخص بعد از فراغ از وضو
 یا غسل از غلظت از بر او حاصل شود که جزئی از اجزای وضو یا غسل
 را بعمل نیارد وضو و غسل صحیح است تا فاسد **ج** صحیح است
 لکن احتیاط خوب است **س** هر گاه چیزی را بقین نجاست او
 داشته باشد و بعد از احتمال بدید بظهارت چیزی ملوثی آن
 با رطوبت ظاهر است یا نجس **ج** مطهر مجرد احتمال طهارت مطهر
 نیست والله العالم **س** هر گاه شخص وضو سازد و ضعیفه
 اجنبیه بدن او نظر کند باز وضو **س** زود و داخل نظر
 کند وضو او باطل صحیح است تا فاسد **ج** صحیح است لکن اگر

اجتناب سنانی با وضو گرفتن است اجتناب در ترک است معلوم
تمام صوران بشر طالع است و الا هیچ اشکال در صحت نیست والله
العالم **س** چه میفرمایند در این مسئله که حاضر در میان پنج و شش
شومرش بالغ زن مقاربت کند با از بران گناه است با از بر
مرد اما زن اظهار عذر کرده و مرد قبول نکند عادت یا یکی از فرزندان
بغت بوده است **ج** مقاربت در قبل در حال دم صغیر است
از بر مرد هر گاه عالم باشد باطن داشته باشد سبب اضرار در
منه نباشد ان زن و عالم بجز قهر باشد اخبار و عادت نباشد و بر
زن واجب است امتناع نمودن و لکن گناه بران واجب نیست خلاف
مرد که بران واجب بنا بر قولی و ان احوط است و لکن بعید نیست
استحباب آن والله العالم **س** کلدر از امر گرفتن چه صورت طلوع
اگر معلوم نباشد از مرد دست بان گذاشته عیب ندانند و عم چنین
علیان از منگ شدن عیب ندانند **س** چه میفرمایند در بار عرق
جنب عمام چگونه است چه حالت از آن ظاهر است و طریقه نظیر
لغ چه بخواند ظاهر بخار است و طریقی نظیر آن بغسل است
و در اعتبار عدد **ج** هنوز هر گاه در میان آن بعضی داشته باشند
و شیر نباشد و او را عصر نمایند عصر را بعد از غلیان حکم چیست **س**
ظاهر است که ضرر ندارد و مدار بخاست و در وقت بنا بر قول بان
بر صدق آنکه راست **س** بل بعینه الامام الثلثه الزمرا قبل
زمان اجبض استمرار الدم فيها حیث متوجهها ام **ج** لا یعنیها
استمرار الدم علی الاظهر لکن تشرط لکن نگویند حیث صدق عرفانها
حاضرت ثلثه ایام متوالیه **س** بل للقیح داخله فیها ام **ج**

الدلیل الاول لیسر الخلاق فی اقل الحیض كاللیل الاول فی اکثره و اقل الطهر
والدلیل الرابع داخله الاول كاللیل الحاد بعشره الا حین علی الاقصر
س اباد رسه روز نوالی شرطیانه **ج** بلی شرط است **س** اما عادت
محقق میشود همنا و در بدین خصوص حیض در دو وضعه در یکماه
بانه **ج** اظهر تحقیق است **س** هر گاه مستحضر بعد از شستن دست
که مسح سر میکند دست را بعد با سه و انگشتان باید پیش برسد بعد
همان رطوبت مسح نماید با وضو چنین مستحضر صحیح است یا نه و زنی
است میان آنکه جابیل غسله باشد یا نه **ج** هر گاه دست برسد
و لکن مسح بر طوبی واقع شود بر طوبی پیشانی وضو صحیح است
و اگر بر طوبی پیشانی واقع شود باطل است چه عامد باشد چه ساه
چه جهل چه مقصر باشد و چه غیر مقصر والله العالم **س** چه میفرمایند
در خصوص اینکه انگور را در ظرف میریزند که سرکه در غلیان
میریزند اما استند از برابر او حاصل نیست یا بخس میشود یا نه **ج** عیشو
بر فرض اینکه بخس شود که شدن مزیل نجاست میشود یا نه
ج اگر در صورت مذکور غلیان حاصل شود بخس میشود
چندانکه در هم نریزند و سرکه شدن مطهر آن و مطهر ظاهر میشود
یا نه عصر اگر رسیده باشد موضع در حال نجاست خشک که بر طوبی
لغ بجستیر که در وقت آن که مشوه ارشاد طرف است والله العالم **س**
هر گاه دو چیز یکی ظاهر یکی عکس باشد در میان این جاری با اگر
بهم طلاقات کنند لغش بخس میشود یا نه نظر باینکه برود
در آب بخس یا نه اگر عین نداشت یا بعد از از الیه عین **ج**

و اگر عین باقیست مثل عذره و ظاهر ملوث بان مرد نجس است و اگر
در آب گریزاند و عدد در آن اعتبار نکنیم چنانچه ظاهر است آن
بیز مثل جاریست **س** ظرف نجس را بعد از زوال عین نجاست پاک
دفعه در آب گریز و بر بند و بریز و زور فد پاک است **س** بلای
ظاهر است و لیکن احوط است که عدد در آن را قلیل معتبر
در آن اعتبار نمایند **س** مریاتی که با عصیر غیر قبل از ذهاب
تلقین در عصیر مراند از ذهاب تلقین نیز از آن پاک میکند بانه
ج احتیاط نمایند و اگر اصرار در رفتن دارند رجوع ببارشند
و منهاج نمایند بعد است نبودن اگر باشد سوال نمایند تا نوشته شود
والله العالم حمل کلام الله البسه در حال جنابت از محرم نیست و لکن
ترک من باب الاضرار غیر بذله بلکه خوبست **س** شستن در صورت
پیریزه بقصد وضو و رایش منقوف میشود از وضو ساختن معتد
بعد از آن عازم بوضو گرفتن میشود گفتا بان صورت شستن نماید
و تمام وضو نماید با استیفاء نماید با این ببطلی یا غیر این بطل
و اخلاص عیالات میشود اگر تمام نماید **ج** اگر عود عفو نشین از فوات
حوالات صحیح است و الله العالم **س** لباس است بر بدن ظاهر ملوث
بنجاست عفو در وقت تطهیر پاک پس بعد با طاهر است یا باید
بشوی تا رنگ پس نهد **ج** بشوید تا رنگ پس نهد تا پاک شود
تا خشکد و در نه رنگد الواب بان برسد و ظاهر مساوات آنست
ما جاز و احوط گفتا بان اول است **س** کیفیت استبراء عجم است
و تنجیح چه قسم کافی است و بعضی حکایتها در است چیست و بعضی

دیگر را بدست راست صحیح است بانه و استبراء از من غیر انقول صحیح
است بانه **ج** تنجیح لازم نیست و احوط است که استبراء از صفا
احضار و با قدرت بر بول گفتا بان نماید و با عدم قدرت عیانت
الکفاست و از عفو و اظهار طهارت و ظاهر در اختلاف است
بدست چپ راست کفایت است **س** غلام بچها که در بلاد
موجودند که مسلم بر آنها عوده و حال در تصرف لزم میباشد و تابع
و لاحق با و هستند ظاهر بانه **ج** تابع عیشوند و حکم نجاست
ملوثی نمیکند **س** ابا اب استنجاء بشرطی که در طهارت معتبر است
حسین الطهاره نظر از حدش مثل وضو جایز است بانه **ج** طهارت
از حدش بار استخار با شرط عدم نجاست جایز نیست بجهت
نقل الجماع از فاضلین در معتبر و منتهی بر عدم رفع حدش از منزل
نجاست عطا و ان شامل استنجاء است برخلاف کمر که شامل آن
نیست و معارضه با بعضی است در فضا و نیست بلکه عطا و ان طهارت
بر خیر است **س** در خصوص شیره که از بنیدین از نذ قبل از
ذهاب تلقین پاک است با حرام **ج** نجس حرام است
س هرگاه سینالات که متنجس باشند سفید کرد قبل از تطهیر
شرع آنها را سفید نماید یا پاک میشوند بشستن بانه **ج**
طهارت بر این پاک میشود و باطن نجس است **س** اگر متنجس بول
کردن است و استبراء قبله عفو حرامست و اگر بعد از استنجا
حرام نیست **س** شستن حین آباد عصیر طهارت در مد پاک

میشود بانه **ج** بلی پاک میشود **س** هرگاه از قبیل یا قبیل کف صورت
 یا قبیل ابالوده بخانه که هر سه معصوم بوده باشند داخل در این
 حمام که مباح باشد شوند در آن خزینه غسل کردن جایز است و صحیح
 با اینکه غسل فرستاد **ج** بر تقدیر امتزاج و اضطرار احتیاطا
 بلکه فرستاد و بر تقدیر عدم امتزاج با مباح صحیح است پس اگر
 کف داخل بر معلوم نشده منشاء فساد عیشوش **س** بفرماید
 که مواضع تیمم نجس باشد یا آنکه طالی داشته باشد در حال احتیاط
 یا اضطرار تیمم چگونه است صحیح است یا خیر **ج** در حال احتیاط صحیح
 نیست و غیر از در مباح و از شراب رجوع کنند و الله اعلم **س** اگر
 ظروف یا بدن آدمی یا غیره نجس شود مکلف بکف یا غسل
 یا اجیر خود یا غیر این طائفه میکند که این چیز نجس شده ظاهرش کن
 همین که گفت ظاهر کردم قورش سماع است خواه طریقه نظیر
 بدانیم که نمیداند یا مجهول الحال باشد **ج** اینگونه سوال از احتیاط
 در امر دینی نباشد و خوب است و علی الحال قول مسلم کفایت میکند
 هرگاه تغذی رطن بعد از آن باشد بلا اشکال و احتیاط عدم تغذیر
 از نیزه را بیل است و الله اعلم **کتاب الصلوة**
س متخیر قبل از وقت میخواهد وضوئی پاک با غسل وضو
 بکند بخور که شریعت داشته باشد که بعد از آنکه وقت داخل شود
 میتواند با همان وضو غسل وضو نماید **ج** هرگاه وضو
 ذمه را با نیکتر نماز نکرده یا نماز او باطل نبود و غسل نجس

است غسل میکند و بعد با نماز میکند و کوزه با وضو مستحب است
 و وضو با نیمه مقدس آن و با او نماز کند و اگر خواهد نماز را در اول
 وقت میکند بقصد آنها و وضو را از او نماز کند و اگر قضا یکی از
 وجه بر او واجب است یا بعد از دخول وقت است وضو آن واجب
 یا آنکه همانا کند او که یک نماز قضا کند و وضو بقصد وجوب است
 بلکه میتواند قبل از وقت بقصد وجوب وضو بگیرد چه از ده قضا
 داشته باشد یا نه و لکن احتیاطا خیر است **س** هرگاه العیال المسلم
 که ناسز اجزا و دنیا عالم بگوید و دیگر تر نشود تکلیف مستحب نیست
 باید بدینکه آن برساند و با شرطت آن شخص میتواند ملاقات کند یا نه
 مذبح او را میتوان خورد یا نه زنا زن لم شخص بدانند یا نه **ج** هرگاه
 بدانند شاعر بنویسد و بدو سر شعور گفت یا نه فهمید که چه میکند
 یا ادعا نماید که نفهمدم و نمیداند که راست میکند مگر مظنه
 صدق و احوال یا مثل و او در حکم مسلم است و در حدیث و احکام
 اسلام بران باقیست و اگر عدل و احتیاط را خیر گفت که منت گفت
 کافر و نجس است و هرگاه در وقت انعقاد نطفه آن اجزا دین
 او مسلم باشند زن لم مطلقه و مال آن منتقل بپدرش بر تقدیر
 بشود نزد حاکم شرع الهی و واجب است و توبه لکم در ظاهر قول
 نمیشود و بعد از عدل و وفات زن او شوهر میتواند از او عدل
 من الاحکام و بر شونده رده احکام کفر او ثابت است و باید تا او
 معامله احکام کفر نماید و لکن بقول او ثابت میشود مگر علم از برای
 حاکم حاصل شود بقول او بر تقدیر عدم نزوم ندانند و بدینکه آن

رسا بنده علی حکم کفر از ار خود ثابت و لکن از نرسد و طیب با نیکم
معلوم شود از مجتهد که آن عبارت خوانده که گفته شده و الله اعلم
اگر دلائل در چنین تراشیدن سر قدر از سر را ببرد و تیغ الوده
بجوز نشود اگر در جارد دیگر ضربه این تیغ ایا پاک است یا نجس
ج هر گاه با تیغ خون نرسیده است پاک است تیغ مثل آنکه بعد
ببریزد و الله اعلم **س** کاکل گذاشتن و پشت کوشش
و ریش بمقراض چیدن که مورد چه بی نمانند و صورت تیغ زدن
حرام است با مکروه چه صورت دانه **ج** کاکل گذاشتن حرام است
و مکروه است تراشیدن ریش حرام است **س** چه میفرماید در آنکه
مصلحت بعد از فراغ از نماز قبل از آنکه فعل منافی بعمل آورد بقیق
عمود با نیکم در رکعت اخرد و سجده را ترک نموده چه کند **ج** اگر
اعاده دو سجده و تشهد و تسلیم کند و بعد از نماز اعاده نماز کند
در آنکه غیر اعاده نماز و چهار رکعت **س** بیان فرمائید امام
جماعت تقلید میت با میکند ماموم تقلید کسی دیگر میکنند
مخالفت بیکدیگر میتوان با نیز امام نماز کرد **ج** هر گاه مخالفت
در حضور و حکم معلوم نیست در میان ضرر ندانند و اگر مخالفت
است مثل آنکه بگر سوره را واجب میدانند و دیگر نمی دانند بکری عمل
را وارد بقصد قربت نیز ضرر ندانند و اگر نماز امام محکوم
بفنا است در نزد ماموم ماموم نماز نکند **س** حایض و نفث
تکلیف بنماز زلزله و کسوف و خسوف بسیارند اگر در وقت آنها

در حال حیض با نفاس اتفاق افتد یا نفقه در میان زلزله و
است باعتبار آنکه نماز زلزله موقوف نیست **ج** ظاهر علم است
زلزله هر چند موقت نباشد و لکن تعلق ضرر در است در تکلیف
مفروض است که وقت تعلق شرط تکلیف نه اله اگر چنین است
طفل و مجنون نیز بعد از بلوغ و افاقه تعلق بگیرد **س** نماز با هر گاه
بجماعت کرده شود اعم از نیک امام در قرانت سوره تعیین کند
یا نکند ایا بر ماموم قرانت حمد و سوره ساقط است مثل قرانت
صلوة بوسیله یا باید بخواند یا خواندن لزوم ندانند **ج** ظاهر است
که حکم لنگ حکم بوسیله است **س** هر گاه نیت نداند در قضا واجب
نیت تحصیل آن هر چند اصوات در برایت در مطن بعد
کفایت میکنند **س** نماز ضعیفه در حال استحاضه کثیره فوت
شده است حال بخواند قضا نماید ایا در وقت قضا کردن
نماز باید غسل استحاضه نمود و بعد از نماز را قضا کند یا چیزی محلا
در وقت قضا کردن نماز باید که هر روز سه دفعه غسل نمود
تا نماز قضا کند یا غسل ضرور نیست بیان فرمائید **ج** در
حال قضا هر گاه استحاضه نیست بر اعمال استحاضه لازم نیست
و اگر مستحاضه باشد آنچه در آن حال باید بکند از اعمال میکند
گاه قلیله باشد عمل قلیله و هر گاه کثیره باشد عمل کثیره و هم
چنین هر گاه متوسط باشد عمل متوسط **س** عرض میفرماید
که هر گاه شخصی تابع باشد زید را و زید او را امر نماید بقیق
که هر گاه مخالفت نماید بیست خواهد رسید تا بقیق

میکند و در بین سفر و حضر هم بمسلمانان می رسد از کفر مثل
 مسیور و غیر ذلک لابد نیست تا بعثت که از خود نقد بر نهد
 که صرف معیشت خود نماید اما حکم صوم و صلوة چنین شخص حکم
 چه بخورست باید قصر گرفته شود با آنکه تمام و افطار نماید حکم او را
 بفرمانند **ج** بر تقدیر مذکور سفر واجب است و نماز قصر و اروز
 افطار باید بشود و مسیور را عیدیم از مال مشتمه است یا حرام
 کدام است بجز ادا داد که مضطر نشود نباید اقام نماید بخورد
 حرام و بر تقدیر اضطرار چونکه سوال نشد تفضیل دایره علی
 احوال مذکور تمام نمودن صلوة در سفر و روزه گرفتن فرمود
ج بلی صحیح است هر گاه قدرت بر ادا نداد و بدو صلوة و هر
 گاه مقدر او را باشد هر چند تا باخروقت است هر گاه ضایع یا
 ادا دان باشد و لکن ظاهر صحیح است علی الاطلاق **س** آیا مستنوی
 مرد صوت خود را در قرابت و اذکار صلوة و نماز بطلان
 صلوة او است یا نه **ج** نه موجب بطلان نیست بلکه مستنوی
 بجز در ارام نیست **س** آیا استماع صوت زنان موجب بطلان
 صلوة مرد است یا نیست **ج** نه بخیر سابق **س** هر گاه شخصی
 عمدا و عسفا نازک نماید مگر مثل نماز و روزه از ضرورت
 دین را این عمل موجب کفر او میشود **ج** بجز در ترک مذکور کافر
 نمیشود **س** هر گاه کسی شک نماید که چیزی که موجب کفر و ارتداد
 است از او صادر شده یا نه **ج** محکوم بعدم است **س**

بیان فرمایند که هر گاه شک کرد در حالت قیام که آیا این تمام از رکوع
 است یا از سجده حکم آن چیست **ج** بنا بر آنکه انو که قیام از رکوع
 است نماز سجده و الله العالم **س** هر گاه ماموم در آستان نماز بایستد
 نماز متذکر شود که تکبیر الاحرام را قبل از امام گفته است نماز صحیح
 است یا باطل **ج** باطل و الله العالم **س** بیان فرمایند که در هر وقت
 قلب لازم میدهند و بدو نیز نماز را باطل میدانند **ج** اقوی
 کفایت است بدو نیز هر گاه در عرف صدق کلمه بکند و الا فلا **س**
 چه میفرمایند در آنکه هر گاه در بین صلوة بوقه کسر وارد شد و سلام
 کرد و بر مصطلح محقق نیست که آیا سلام شرع کرد یا خیر بر مصطلح
 سلام لازم است یا خیر **ج** هر گاه نداند که آنچه معتبر است در لزوم
 جواب بعل ایستادن و نشسته جواب لازم نیست **س** بر فرض آنکه
 سلام شرع کرده باشد اگر در سلام نماند مصطلح نماز او صحیح است یا خیر
ج بلی صحیح است و لکن احوط بر تقدیر مذکور اعاده است خصوصا
 هر گاه در وقت جواب ایستادن بواصر غموده باشد **س** سوال از اقامه
 نمودن نجاست در مسجد و نماز کردن چه صورتی است **ج**
 نماز صحیح است و لایسما هر گاه در آنوقت مقدور نباشد هیچ تکلیف
 در آن نیست لکن احوط تا خیر از اقامه است هر گاه ضایع یا غایب
 باشد نماز بر خلاف آنکه هر گاه ضایع نباشد هیچ اشکالی در آن
 نیست **س** مقدار کشیدن مد و اصدقه قد است **ج** باید
 بر ادا حرف مد و سبب واجب نیست باید ادا حرف مد و سبب

شود و زاید بر آن واجب نیست پس از يك الف چنان نیست
چونکه اداء حرف و سبب توقف بر آن دایم و زاید و قیامت
هر يك از سبعمه خوبست خصوصاً عاصم **س** هر گاه مدوا
زیاد بکشد باعث بطلان نماز میشود باینکه **ج** هر گاه حرف حال
نشود از صورت در نزد غیرندارد **س** در جایکه مثل اعتبار
ندانند و در لازمست با خبر **ج** اعتبار نذالوس ماموم مسوق
در نماز اخفا چهار بسم الله بکند یا اخفاست **ج** مادام که با انا
است مستحبست که چهار نگوید **س** ماموم مسوق در نماز
چهار بسم الله حمد و سوره بکند یا اخفاست **ج** حکم این حکم
سابقست **س** بیان فرمائید که تحقق وطن به چه نوعست **ج**
امر غریبست باینکه قصد وطن داشته باشد که از محل وطن خود
فرار دهد بر چند ملک در آنجا داشته باشد و نه خانه و وطن
دیگر نیز داشته و کفایت میکند که وطن پدر او باشد و قصد
مفارقت نداشته باشد هر چند مرکز بخاطر او زیند باشد
باقی ماندن پاییز و نیز رفتن و با کجمله هر گاه در عرف وطن
شمرده شود پس است **س** الله العالم **س** در نماز جماعت بعضی
مستند از مامومین که تقلید است در سنت نیست یا تقلید میکنند
و در پیش و با هملوا شده اند نماز ما چه حالتی است **ج**
اول غیب نذالوس بر چند احوط اجتنابست و دوم اگر در سنت
امام نباشد هیچ غیر نذالوس و در سنت امام هر گاه بکنفر باشد

عبرند

عبرند الو خصوصاً هر گاه سع نماید بخو که مقصد نماز نشود
غضب حق غیر که از یک نفر مکرر باشد فاصلست **س** در جماعت
مستند در میان صفوف که نماز قضا میکنند و رکعت اول را در
میکند انا نیکه در عقب سر است **س** استادانند استخوانند
بکنند و یاد رک رکعت اول کنند باینکه **ج** بلی هر چند احوط
اجتنابست **س** معفو شده است از دست و رو و پارس
از زن در نماز میتوان نگاه بر او بکند بدو شهرت باینکه **ج**
علامت تکلف در صورت و دو کف بدو نکلد و خوف خشم
حرمت مشکل است لکن احوط اجتنابست **س** علامت تکلیف
چیز است احلام و سن آن در مذکر بازده سال کامل **ج**
و در مؤنث نه سال تمام و رو بیدن مورد راطرف قبل و ختر
است و عمل و حیض دلالت بر سبق میکند **س** اما خانه که مشرک
است باین صغاری که با جمیع مشرکین میشوند در آنجا نماز
الله بجا آورند باینکه بلکه محتاج با جان کردن حصه صغاری است
ج هر گاه صغاری بقدر حاجت خود که تصرف دارند بقدر
سهم ایشان است یا زاید بر آن باذن ولی شرع میتوانند
کبار در آن نماز بکنند و هم چنین سایر تصرفات دیگر که شرعاً حرام
نماند **س** اما مادری صغیره که در آن صلاح صغیر باشد با نباشد او
نیز میتواند نماز کند باینکه **ج** هر گاه امر بقییم توقف نم نمودن
نزد الو و صلاح بقییم در آن است باذن ولی شرع نماز فی اشکالست

هرگاه از مال خمس داده شده لباسی بخرد و نماز در آن بعمل آورد
 باطل است یا نه **ج** هرگاه کسی را خرید در ضمن ضایحه متعارفت
 و اتفاقا از توجه دادن نیز بی اشکال غیرند او و اگر در نظر بود که از آن
 وجه بدهد یا معامله خود را مدتها بر احوط اجتناب کند از معامله
 و نماز در آن لکن اول ظاهر است که غیرند او و لیکن تجوز دوم عنکیم
س آیا جایز است خواندن قنوت را بغیر عرفان آن **ج** نه و لکن
 دعای فارسی در نماز خوبست و احوط فرق است **س** در وصف
 جماعت هرگاه پیش روز وصله خالی باشد نماز صحیح است یا باطل
ج صحیح است و لیکن احتیاط خوبست **س** اگر در بین نماز پیش از
 خالی شود واجبست پیش رفتن یا خیر **ج** نه ضایحه از جواب
 پیش این معلوم شد **س** هرگاه شخصی مدتی از عمر او گذشته باشد
 سر سال را نماز کرده بدو تقلید بجهت هر دو سائل نماز را محکم
 بقدر امکان از علمای غیر مجتهد پرسید آیا قضا سر سال نماز
 گذشته بر او لازمست یا نه **ج** احوط قضا و اعاده است مطلق
 و لیکن تقلید بخود هرگاه نماز را یا عدم تقلید مسویان
 تقلید است و حال صرف بوده در ایام عدم تقلید که احوط از
 تقلید گوشزد او شده و غافل صرف بود بجهت آنکه احتمال از عدم
 بر خود نمیدارد و از بار تکلیف فالایطاف بالنسبه با او بوده قضا
 بر او لازم نیست بلکه هرگاه نماز او باشد **س** هرگاه قرآن معلوم
 از امام بهتر باشد ما حرمت اقتداء بان امام میتواند نمود **ج**

بلی هرگاه باقی باشد شرط در آن باشد مجرد هر بودن منع از
 اقتداء نمیکند **س** عبادات که از میت فوت شده باشد
 بر پیوسته است لازمست یا نه **ج** بلی هر نماز و روزه که مستقر
 شده باشد در ذمه و ترکش خودده باشد سبب عذر در حق
 باشد عذر چه سفر و روزه و چه روزه ماه رمضان باشد
 چه غیر آن و مراد به پیوسته است که بزرگتر از او نباشد
 پس اگر دو طفل از وزن متولد شده باشد در زمان واحد
 مستحق غسل باشند در قضا و الله العالم **س** لیلۃ الدفن ایست
 نماز مغرب و عشا میتوان کرد یا خیر یا بعد از فرضتین بعمل
 بیاید **ج** اصل توطیف از بین الصلواتی لیکن بعد از صلواتی
 بکند **س** والد صغر کمال معصوم را در یاد گرفتن حدود و تکلیف
 کرده و سبحان ربی العظیم را عنیم گفته دانم آیا قضا بر
 او لازمست یا نه **ج** نه بزرگترند اگر قضا نیست و اگر
 والد کمال معصوم کرد و مقدر و رشد بر او چیز نیست **س**
 هرگاه فهمیده که باید تقلید نماید و مسامله کرد در اخذ وصیحت
 عبادت نزد او مشکوک بود باطل است و قضا لازمست
 و اگر احد بعضی از مسائل مخوف غافل از بعضی شد حاصل نماز
 او رسید که مسئله باقی مانده و آنچه را غافل شده است

فراتر و ادوار و ف از خارج ادا نکرد قضا نما بد احتیاط است
 و لکن لزوم شکل و معلوم نیست لکن نهایت فرغ قضا نمودن
 در صورت اولت نیز بر تقدیر قضا بر ذمه بودن احوط
 ترک استیجار است **س** درین نماز از شکها و اجتنابها
 میدود و ران حال با لمره آن طرفه را فراموش کرده و نمیداند
 که چه کند **ج** باطل است هر گاه هیچ نماز نکرده و هر گاه بداند که نماز
 شده بر آن تقصیر نیست **س** اینکه علماء فرموده اند اگر شخصی
 عالم بنماز یا خوفن شده باشد ترتیب واجب نیست این معنای
 شامل است که مثلا نماز صبح امروز که از شخصی خوفن میشود
 همین نماز صبح را مقدم بداند بر آن نماز یا قضا شده سابقه
ج نمیشود **س** همین شخصی که نماز بیست و نوبت مظنه در
 نماز صبح پیشتر داده که خوفن شده باشد یا میتوان آن نماز را
 مقدم بر سایر نماز یا بداند **ج** اگر ترتیب نمیداند بلی و الا رعایت
 ترتیب نماید **س** بعد از زوال عذر سهوا غفل نکرده نماز کرده
 و روزه گرفت نماز و روزه او چه صورت **س** نماز آنچه
 کرده و اجابت قضا نماید بر تقدیر بر روز رفتن و نیز بر
 تقدیر بقا و وقت واجب است اعاده نمودن و لکن روزه نماز
 اینست که باطل شود و لکن احوط قضا نمودن است و آنچه گفته شد

بنا

از برابر بعد از اطلاع بمسئله است و اگر جاهل بوجوب چنین واقع
 حکم از اباید فهمید چونکه سؤال از او نبود نوشته شد **س** در
 مسئله سابق فرق میان استیجا و غیره و واجب است میان
ج حکم جمیع از سابق معلوم شد **س** و بر تقدیر بطلان نماز
 چه قدر عبادت در این حال کرده که اعاده نماید **ج** اقل آنچه
 محتمل است واجب است قضا در نماز و اما روزه معلوم شد
 در یوم واحد و اما در ایام چند واجب است قضا باقل آنچه
 محتمل است **س** تجدید در تمام سنت است هر گاه حدیث اصلا
 روین داده باشد جهت نماز دیگر تیمم بدعت نیست بلکه میتواند
 محدث کند خود را و بعد از تیمم نماید **ج** در تقدیر محدث شدن
 محدث اصغر احوط دو تیمم نمودن است یکی از برای حدیث اصغر
 دیگر از برای حدیث کبر **س** ادا نمودن از خارج واجب است
ج بلی واجب است **س** بچه قدر واجب است **ج** واجب است که
 بعد از یکم در صدق اسم بر آن نماید **س** در سجده نماز واجب
 نیز ادا نمودن از خارج واجب است یا نه **ج** سهوا سبب نیست
 بدو اشکال اما عدا با علم بصحیح ظاهر است که عاقل اقدام نمیکند
 و اما جاهل مسئله اگر مستحشا علیها نیست نموده باشد نیز
 صحیح است و اگر قصد واجب و مستحجب است باطل است

احتياط باعادة وقضائس لو اقام المكارر ونحوه في بيته مط
 و في غيره نا و اعشرة ايام فصاعدا فهل يجب عليه في السفر المتصل
 به لغرض ام لا وهل يفرق بين الصوم والصلوة ام لا **ج** يجب
 عليه التقصير ولا فرق بين الصوم والصلوة **س** اذا تعدد الواجب
 المبتدئ في الطبقة الواحدة ولم يرجع بعضهم على بعض كالاولاد
 والاضوة وابنائهم فهل صح العمل المتعلقة بالجنائز اذن جميعهم
 او يكفر اذن بعضهم **ج** الظاهر **س** هل تقدم الولد الاكبر
 على غيره من الاولاد وفيه لانه الامور المتعلقة بالجنائز **ج** الظاهر
س صلوة الاضطاط هل تكون فورية **ج** نعم **س** هل صلوة الاضطاط
 تبطل بتجديل المنافى للصلوة **ج** الظاهر **س** هل قول العبد ولو
 العدلين حجة في عدا الكوا والاجزاء **ج** نعم لانه لا يقصد الظن
 بل قول الناس والمرارة بل الاطفال المميزه والكفار حجة اذا افاده
 بل يقدم كل واحد منهم على العبد بل العدلين لو افاذ الظن **س**
س هل يجوز قراءة القرآن ونحوه من النوافل في اوقات الصلوة المفروضة
ج نعم يجوز فعل المندوبات الا النوافل غير الواجب فانها لا يجوز فعلها
 في اوقات الفرائض **س** هل ينفذ الشك في شره من الاضطاط
 عبادة كانتا معاملته بعد الفراغ منه **ج** الظاهر **س** الظاهر
 الصحة وعموم ما دل على عدم الكفاية لا الشك في الشك

بقره

بعد الفراغ منه نصرحاً وتعليل ولزوم العسر والرجح لولا انه
 يقصر الى وجوب العادة والقضاء وغيرهما بعد مضرته
 واعوام ولا ريب انه عسر ورجح شديد ولان الاصل في عمل
 المسلم وقوعه على الوجه الصحيح لا المشال المقتض للوجوه
س لو نزل ايقاع السجدة الاولى وسجد بقصد الثلث نية او بالعكس
 او رفع بقصد الركعة الثلثة ونزل ايقاع الركعة الاولى او بالعكس
 وبكذلك في القراءة والشهد ونحوها تم انكشف الخلل هل يفسد
 الصلوة **ج** الظاهر **س** الظاهر لعدم لغير ما دل على فساده الصلوة لولا
 بايقاع جزء منها بنية صلوة المندوبه سهواً بعد ان بان
 الصلوة على ما افتتحت **س** هل يجب رد السلم اذا قبل عند
 المفارقة كما يتعارف عند بعض الناس **ج** الظاهر **س** هل يجوز
 والشك في كونه نجسة بل يمكن ان يستظهر عدمه **س** هل يجوز
 مفارقة الامام اختياراً بقصد الانفراد **ج** الاشهر الاظهر
 نعم بقولنا على الاجماع المنقول فيه **س** لو شك بين الاثنان
 والثلاث بغير علم الثاني ثم شك بعد البناء له ذلك والشك
 هل كان قبل السجدة او بعد ما هل تبطل الصلوة **ج** الذكر
 يقتضيه النظر الصحيح عدم الظاهر فان الصلوة على ما افتتحت
 غاية الامر حدوده المفسد وهو مدفوع بالاصل في احواله

زمان السجود معين وزمان الشك مجهول فيحكم بنا حرة والا
 الموضوع مقدم على الاستصحاب الحكم **س** لو قرأ الفاتحة بغير
 كونها في الركعة الثانية ثم بان كونها ما التزم مع كونها عادية فيها
 التسيحا من غير غرض وطيفته في التلثم **ج** الظاهر عدم منه
 بان حكم بالوقوف في الركعة الثالثة او الرابعة التسيحا والفاتحة
 مع كونها عادية غير ما تم تنبيهه والمحل باق **س** هل الملاءة المحرقة لا
 بكفره قطع السفر امام الصلوة ام **ج** لا بل بقصره لم ينق
 الاقامة **س** لو قرأ المأموم كل واحد في بقصد التوظيف ولو
 جاهل بغير مقصر هل تبطل صلواته بذلك ويلزمه الاعادة والقضا
 اذا تبطل ولا **ج** الظاهر عدم لان مقصد التوظيف وانقاع الفعل
 على وجهه لا يصير حراما مع الجهل وعدم التقصير وبدون
 الحرمة لا يكون بطلا ولا يجب عليه اعادة ولا قضاء المحض المبتلا
 وفاقا وظل في غيره ومنه بين حكم اشكاله كالتكبير في غير المحل
س لمن شك المأموم في الركوع أو السجود في غير ما فيه من الركعة
 بل الثالثة او الرابعة مثلا لو اقدم بالعبث فما يفعل
ج يتابع الامام ويكفر **س** لو شك المأموم في الصلوة الثالثة
 والرابعة في المغرب وكان مسوقا بفعل **ج** يجوز له العدول
 العدول الى الانفراد ثم الصبر الى ان يركع ويسجد امامه ونظر الامر
 ثم يتم بشرطه لا يفصل بين الاجزاء ويجتنب محو صلوة الصلوة

س كثيرا من تركه باليد
 يكفها منه **ج** ثم واجبت
 والله العالم كذا

بان يأتي بما فيه من الادكار على الثاني والمتمهل حتى يظهر **الاس**
 لو قرأ آية او كلمة او جزء ذكر وشك في صحته او علم فسادها فعادته
 ثم اعتقد صحة الاول قبل يصح الصلوة فهل يكون مثلها **ج** نعم
 مثلها **س** لو ثبت بعد العلم عن العصر والعشاء او قضاء
 بانه نقص ركعة ولا يدري هل كان ذلك في الاولى والثانية ما يفعل
ج لو اتى فيه بما يبطل الصلوة عمدا او سهوا في باربع ركعات
 ذمته ولو لم يات به في اربع ركعات لم يركعها للزوم تحصيل البراءة
 اليقينية في مثلها نظر الى اشتغال ذمته بركعة مرددة بينهما
 فلا يحصل البراءة الا بالجمع بينها بخلاف الصلوة الاولى فان
 الاشتغال لا يخرج عن الرابع فانه لا يخرج منها في الاول والثاني
 وعلى التقديرين لا يبرء ذمته الا الرابع بطلان الصلوة عليها
 فزنا ولا يجب سجدة التوبة لعدم العلم بسببها كما انه لا يجب
 اعادة الفريضة المتقدمة لعدم وجوب التوبة ولو **س**
 لو قرأ القادر على القيام جالساً وركع كل سهوا ثم تذكر ما يفعل
ج يقوم ويركع ويتم صلواته **س** لو كان احد كثر الشك في
 تعيين البسطة ومع ذلك شك في انه هل في بقصد التوظيف
 القدر قبل الشروع في السجدة ما يفعل **ج** يعيد بالبسطة ولو
 دخل في اية بعد ما يتم ما دخل فيها ولا يلتفت **س** شخص شينا

مر باشد و سواد عدیت هم دالو و نسیم جارر سیناید ایا افتد
 بان شخصی خود در غیبت اوبانده **ج** اگر باذن حاکم شرع است غیب
 ندالو **س** بفرمایید که انتقال صفت واجب است یا نه صفت اول
 با سایر صفوف در اتصال و انقضا تفاوتی دالو یا نه **ج** در غیر
 صفت اول واجب نیست **س** یکی بر منته است عمل میتوان کرد
 بکنه **ج** غسل بر منته نمودن حرام نیست جنبط عورت از ناظر
 محترم واجب است چه غسل و چه در غیر غسل با قدرت **س**
 ایا محسنات قرآنت مثل ادغام باغنه و اظهار و اخفاد رد عواش
 واذکار نماز رجحان دالو که مستحب است یا نه **ج** هر گاه متوجه
 با قرآنت عرفی نباشد و احتمال وجود روزه فراهم باشد یا نکه و
 بداند غیر آنچه واجب است یا مستحب بداند استحباب بعد نیست
س هر گاه در اثنا قیام قبل از رکوع بخاطرش آید که دو سجده
 فراموش شده و نداند که مرد و از یک رکعت است یا یک از رکعتی
 چه کند **ج** اگر در رکعت سیم است بنشیند و هر گاه نشسته
 معلوم است بر تقدیر مذکور ریشک طلو که ایا بیج سجده نموده یا
 مرد و سجده بعمل آورد و نماز را احتیاطا اعاده نماید و اگر در
 رکعت چهارم باشد نماز را تمام نماید هر گاه علم بر قیام در
 رکعت سیم نداشته باشد و محتمل باشد فوری در رکعت اول
س هر گاه مصلح یقین داند که شکلی در نماز کرده بود که موجب غایت

احتیاط

احتیاط بود و شک کند در میان سه و چهار سجده یا دو و چهار کند
ج بعد از اتمام نماز یکی از احتیاط را بعمل آورد و نماز را
 اعاده میکند و محتمل است لزوم مرد و نماز احتیاط کردن بلکه
 احتیاط دلز بدو نیز حاجت با عاده فریضه نبودن و لکن اول نظر
 است **س** نماز وحشت را یک نفر از یک نماز بیشتر میتواند بکند یا
 ضرر و هر گاه زیاده از یک نماز نمیتواند بکند آنکه زیاده از یک نماز
 اجیر شده است قبل از نیم چه کند **ج** عدد دلز تا ثور نیست تقدیر
 در آن بقصد مطلق نماز غیر ندالو و لکن بقصد وحشت مشکل
 شریعت لزوم اجرت با حلیت از مستاجر هر گاه بدو نماز دلز
 بوده باشد و هر گاه مستاجر را دو اجیر گرفت و مرد و جاهل و
 وجه را تلف نموده مشکک است لزوم او خصوصاً با علم مستاجر
 بر عدم علم مستاجر بر فساد و لکن احتیاط ترک نشود **س** مصلح
 رکعت سیم در وقتیکه شش موضع لنز بر زمین رسیده و بمنور
 پیشانی تمام رکعات شسته بخاطرش آید که در رکعت اول یک سجده
 فراموش شده و در رکعت دوم تشهد را نیز فراموش کرده در
 رکوع رکعت سیم را نیز بعمل نیاورده چه باید کرد **ج** بنشیند و
 تشهد را بخواند و بر خیزد و در رکعت سیم را شروع نماید و نماز را
 تمام کند و سجده نمانیم بعمل آورد **س** بر فرض مسئله سابقه
 هر گاه بقصد رکوع یا بقصد سجده یا اینکه خیر این قصد یا از فراموش
 کرده یا بیخار رسیده و در هر سه صورت چه کند **ج** اگر بقصد رکوع

نیست حکم همان است که ذکر شد و اگر بقصد رکوع آمد بر سر رکوع
 رسیده و ذکر و سوره را خواند و احوط شد نماز را تمام نماید و سجده و
 تشهد را قضا و دو سجده سهو از بر سر تشهد و سجده فاشه بعمل
س در بعضی از نماز وارد شده است که بعد از حمد فلان تکبیر را
 بخواند یا در وقت خواندن آنها قرآن ايسم الله الرحمن الرحيم را هم
 با خبر **ج** نمی خواند **س** محل تمام و سجده او مساوی است و نماز بر
 زانو او بقدر چهار انگشت بیشتر بلند است یا کوه است و در
 دو حال چه صورت داشته **ج** ضرر ندارد **س** در اثنا نماز چهار رکعتی
 تشهد خواند بعد از تشهد یقین بخود که این رکعت سیم است و در
 که یک رکعت دیگر بکنند در اثنا قیام شدن کرد که این تشهد رکعت خوانده
 ایا در سیم بود یا در چهارم **ج** بنا بر این شدن راجع میشود
 چهار و پنج با پنج در جنبه و ارشاد و منهاج ذکر کردیم عمل نماید **س**
 قاضی الصلوة باینهاست و بواسطه کتبها که بصیلة الی ان یحصل الیه
 الفطن بالعدم علی الاصول و یبقره من غیر اذیاد لوم بعلم الترتیب
 والا فاعلم فان **س** در اثنا نماز در وسط کلمه کار شل عارض
 میشود **ج** در اثنا نماز در وسط کلمه کار شل عارض میشود
 بقدر بعضی از اعلام و اجلا و تر و لازم و باشتغال بصلوة نماز
 باطل است یا نصف کلمه قطع باید کرد و هم چنین در وسط کلمه
 مسئله عارض شود که حکم اولی آنست که نماز با ذکر وسط کلمه شل
 در صحت نیز حکم کند در حال قرائت قرآن کند بانه و بر تقدیر دوم

قطع را از کجا از سر کرد **ج** بله قطع کند از اول کلمه عاده نماید
 شد در کلمه کند و کثرت آن شد و نباید قطع نماید و از اول بکند و
 چنین هرگاه مسئله شود نباید التفات بکنند **س** هرگاه در محل سجده
 باشد و در بعضی کفایت اهل لیه محل را نماید یا میتوان فراموش
 و وسعت داد که در همه اوقات کفایت حلقه از نماید **ج** احوط
 ترك بقدر است و لکن اصح بشرط تحقق لیه بجواز است **س** رصوم
 واجب هرگاه بر زمین است باشد بر کلام بدین اولیا آورده
 است قضا آنها بر ورثه واجب میداند **ج** بر سر ترك
 واجب است قضاء نماز و روزه که مستقر در زمین باشد از خود
 و ترك شده باشد بجهت عذر جبر رضایه عذر یا سفر و روزه
 از شهر رمضان باشد یا غیر **س** در نماز سجده سهو و نماز احتیاط و اله
 شود کدام یک را مقدم بدالو خواه در ضیق وقت باشد **ج**
 تقدم نماز احتیاط نماید **س** اگر شخصی در نماز شده کند که این نماز
 ظهر یا عصر یا عشا است بنا بر چه کند **ج** در ادای آنچه ذکر شد
 اگر ظهر و عصر است بنا بر اول ظهر و یکس **س** شخص نماز قضا از خود
 خود و یا بر خود روزه دال اول نماز خود را جای آورد و بعد
 از فراغ نماز پدر و مادر را بعمل بیارد با از خود و پدر و مادر
 همه را **ج** احتیاط نماید بانکه بر یک رکعتی مقدم است
 بدالو **س** چه میفرمایند که هرگاه زید صاحب سواد فارسی است
 و نماز شراد رخصت پیش نماز کند را بنده و با عقاد خود شی و

چند پیش نماز شش صبح بود حال که مدت شصت سال از عمرش
 که گذشته بود که نماز او را متوجه شده است مجموع و او را بکسر میگفتند
 است هم چنین تا رخت کافه خطا را و میم اللهم را و چند جا
 دیگر را از آنجا که در این کفر فضل هم چون جادو است جاری
 شدن است که طمانه بکسر میگویند و متذکر شده اند زید بیچاره هم
 میگفته است اما حال تکلیف زید چیست عاده نماز بر او واجب
 است یا نه **ج** اگر مسلمة نمود قضا بر او ثابت است و اگر است قضا
 کردن و اگر فوق او بر او مکلف نیست لکن احوط نیز قضا است **س**
 بر فرض مسئله سابق با اختلاف امر نماز اگر نماز استیجار بسیار با کم کرده
 باشد او را چه میباید کرد **ج** مستحق این نیست و چه معذور باشد
 چه نباشد اگر مدت باقیست بگذرد اگر گذشت محتاج بعقد جدید
 معامله ثانی است **س** اگر در شحات نماز غلط باشد یا نماز باطلت
 بانه **ج** ظاهر عدم بطلان است و اگر استیجار باشد تقصیر بنظر
 میآید لکن ظاهر خارج از سؤال است **س** اگر بر میتر نماز مغلوب
 شده باشد و او را وقتی کرده باشد بر ملا او مرتبه دیگر نماز کردن
 بر او جایز است یا نه **ج** اگر نماز باطل باشد یا اگر صدق است
 است حاجت نماز بر قدر کردن **س** در ارشاد فرموده اند که
 کسی که فریضه را و مست نافلة نمیتواند بگذرد کسیکه فریضه قضا
 واجب شود و از نماز غیر نماز کند یا نه **ج** ظاهر عدم صحیح است
 و لکن احتیاط بسیار موقع است چونکه از خواص فهم خود مدغم
 در شرح کفایه نوشته ام و از احذر نقل نموده ام **س** اگر نافلة

نذر نام

نذر نماید میتواند با اشتغال ذمه بفریضه بگذرد **ج** بسیار عجیب
 این سؤال شرط صحت نذر رجحان است نافلة مفروض است
 فعل نیز چگونه نذر کنیم صحیح است **س** نماز و حشمت این ولایت
 اجرت دالو بعد از گرفتن اجرت بدون صیغه واجب میشود
ج بلی معاطات عقد لزوم لزوم با مساک و از جمله تصرف در وجه **ط**
 است بقصر فی که رضای التزام عقد از آن ظاهر باشد بر چند
 بنظر **س** ایام مسجد ساخته شود که یکبار مصالح لغت غصب
 مثل تیرش یا پنجه یا در باب یا چارچوبه رب یا یکپاره در بار
 از آن مال غیر باشد بقصد نماز کردن در چنین مسجد میشود
ج نه ضرر نماز کننده دالو **س** کسیکه نماز قضا در دمه
 او میباشد میتواند متوجه مسجد شود مثل زیارت عاشورا
 بانه **ج** نه حرام نیست لکن احتیاط در ترک ولایتان بقضا
 میباشد حسب الوضع و اما نافلة ننگند ما دامیکه قضا در دمه
 دالو **س** هرگاه مصد در حالیکه سجود را بعمل آورد پیش از آنکه
 سر از سجده بر میدالو یا با راز زمین جدا سازد اعلم از آنکه در
 سجود تمام شده یا نشده نماز از صحت است یا نه **ج** بقدر ذکر
 و احتیاط صحت اعضا سخن بر زمین بودن و اخلاص بان عهد
 مبطل نماز است **س** آیا تعیین موضع سجود واجب است

یا بر موضع مختلف می تواند سجود نماید مثلاً در سجده اول
 موضع مخصوصی سجود نمود در سجده دوم در نزد یک موضع
 سجود اول سجود نموده صحیح است نمازش یا نه و هم چنین در وضو و غسلش
ج بلی صحیح است **س** بیان فرماید که هرگاه غاصب ملک بکلی از تو
 علیهم در وقت خاص با عام بوده نمازش در آن ملک صحیح است یا نه
 و هم چنین وضو و غسلش از چنین فتاوی باید مفروض اشتراک غیر
 غاصب باشد و برین تقدیر هرگاه رسم اشاعه باشد باطل است
 اگر با اشاعه نباشد مثل آنکه بفقته بکوه معینی مثل شنبه با غاصب
 و سایر بفقته باغز او در سهم خود غاصب تصرفات صحیح است و در غیر آن
 حرام بلکه اظهار اشتراط صحیح غسل و وضو است **بابا حضرت**
 هرگاه جامه بزرگ غصبه رنگ شود نماز در آن صحیح است یا نه **ج**
الاقبول الاول **س** بیان فرماید که هرگاه از عین وجهی که خمس زکوة
 آنرا نداده باشند جامه یا مکانی بخردند در آن جامه و مکان نماز صحیح است
 مطابقت با تقصیل است در خمس زکوة **ج** بر تقدیر رضا یا بیع نماز
 صحیح است و بر تقدیر عدم اطلاع بر رضا اینها در وقت است که معام
 بر عین تعین کرد و الا در مواردی که وجه آنرا از چنین مالی بدید
 نماز صحیح است هر چند در نظر او باشد در چنین معامله که از وجهی که
 بدید **س** بیان فرماید که هرگاه در وقت مختصی بعضی شکر
 نماید بیک نماز یا که می کند آنرا ظهر است یا اول عصر بنا بر چه باید گفت **ج**

الظهر الاول **س** بیان فرماید که هرگاه ماموم اقتدا کند در اشک
 اقتدا شد کند در وقت مشترک میان ظهر و عصر که یا این نماز را
 که اقتدا نموده است نماز ظهر است یا عصر بقدر گذاردن بیک رکعت
 رکعت این متن باقی بوده باشد بعد از آن رفع شود و معنی شود که
 چه نماز است نمازش صحیح است یا باطل **ج** بر تقدیر نماز مذکور باطل
 است و الله العالم **س** بیان فرماید که هرگاه ماموم در اثنا نماز
 یا بعد از آن متذکر شود که ننگه الا حرام را قبل از امام گفته است
 نمازش صحیح است یا باطل **ج** باطل است و الله العالم **س** بیان فرماید
 که هرگاه شیبه حاضر باشد میان ماموم که مانع از رویت
 امام نباشد اما اقتدا صحیح است یا باطل **ج** الاظهر الصحة **س** هرگاه
 شخص با ماموم اقتدا کند در دو رکعتی بعد از اتمام نماز امام شخص
 دیگری دو رکعتی بخواند ماموم اقتدا کند جایز است اقتدا کردن یا نه
ج بلی و الله العالم **س** بر تقدیر جواز هرگاه ماموم ثانی امام
 او را عادل نداند جایز است اقتدا کردن یا نه **ج** اگر مقصود اینست
 که ماموم مطلع بر عدالت امام او نیست جایز است اقتدا با ماموم و هم
 بلی مطابقت جایز است **س** هرگاه شخص در سجده سهو سهواً
 ذکر سجده نماز را بگوید و بعد از آن بخاطرش برسد که سجد سهو میکند
 باید ذکر را عاده کند یا نه **ج** ظاهر سوال این است که در سجده سهو
 شد کرد البته باید عاده نماید **س** بر غیر کثیر الشک باشد در

اقسام دیگر مثل در عدد رکعات هر گاه شد کند کثرت آن بر آنها
 سرایت میکند یا نه **ج** نه نمیکند تفصیل آنها در طهارت شرح کفایت
 مذکور است و الله العالم **س** مظنه کثیر الشک حکم شد است مانند
ج نه والله العالم **س** هر گاه ادعیه مستحبه صلوات را با بعضی اشخاص
 حضور قلب بخواند فعلش بهتر است یا ترکش **ج** البته فعلش بهتر است
س شخص متولی را داد شخص که این را بگیرد نماز بر کس واجب میشود
 یا باید صیغه بخواند **ج** واجب است لازم میشود نیز رجوع معتبر
 منهاج نمایند **س** هر گاه شخص بعد از دخول وقت فرض و پیش از
 فراغ پیش از اذان وارد مسجد شود جایز است نماز تحت مسجد
 کردن یا نه **ج** احوط و اظهر عدم جواز است والله العالم **س** کثرت در
 تر و لازم است یا نه **ج** بل والله العالم **س** چه میفرمایند در خصوص
 آنکه شخص خانه طه در طهران و اماکنی دالود در خارج طهران که از شهر
 تا اولان اماکن دورتر است و از آنجا نماند یک که از اماکن است
 رفتن بتهنالی مسافت قصر مسافت با رفتن و آمدن بشهر نماز را باید قصر
 کرد یا تمام **ج** قصر کند هر گاه قصد مسافت نکند با آنکه رفتن و
 برگشتن بقدر مسافت باشد در همان روز معاودت نماید بخیر
 در میان قصر یا تمام و احوط جمع است **س** چه میفرمایند که نماز صبح
 یا نماز دیگر قضا بشود یا پیش از نماز واجب بکند یا بعد قضا را از جای
 آورد **ج** اظهار است که هر وقت بکند جایز است و لیکن احوط آنست
 که پیش از نماز او قضا را بجا آورد و الله العالم **س** کوعلم الکلف

لغز فذاته من صلوة الصبح صلوة عشرین یوما ومنه الظهر خمس و اما ^{المغرب}
 عشره ولم یعلم بالقدم والتاخر فهل یقربا ذمه مالوا انی بما فات من
 الصبح مقدا علی ما فات من الظهر المغرب او ما بعکس **ج** الظ
 نعم والله العالم **س** چه میفرمایند در اینکه شخصی بر عم خود در علم
 ریاض صاحب لطف میداند و بنا بر فهم خود از قواعد ^{استنباط}
 کرده که قبل از خود نمیدانست که عالم مسلمین در نماز زمان ^{باید}
 بلکه بیست و چهار درجه اخراج دالود و میگوید که علم دارم با اینکه این
 جهت منحرفه محاذ بر بیت کعبه است و جهت مسلمین خارج از کعبه است
 اباد ربه صورت مامور بعلم خود سنی است و یا بقبلیه مقبوله ^{المسلمین}
ج بر تقدیر مذکور نقاط علم خود مصطلح است و لکن احتیاطا بکنند فهم
 خود و الله العالم **س** چه میفرمایند در خصوص این مسئله یا نماز در شهر
 بدو و نه اذن متولی جایز است یا نه و لکن کجای حجرات کافیه یا نه **ج**
 در حجرات مدارس از زاریانها معتبر است نه متولی والله العالم **س**
 چه میفرمایند در خصوص این مسئله که فاعله ارسلیه است در ولایتهائی که
 بقصر فایز است جایز فرار نموده اند در وقت هر جود آنست
 در آنجا اهل تجارت را چهارده روز و اگر اوقات بیت و چهار روز نگاه
 میدارند و تا بانقضاء این روزها تاجر را نمیکند از شهر و یا بخانه
 برود و در منزل را بخانه تا به بلده را است اما بصرا نگاه میدارند تا آنکه
 صورت نماز او قصر یا تمام **ج** هر گاه یقین فاندن بر چهارده یوم

دایه نماز تمام شد هم چنین بیشتر بلکه ده روز تمام هر گاه بارش بود
 توقف معلوم باشد تمام نکند تا الله العالم **س** مشخص در اول نماز
 که ذکر رکوع و سجود را بگوید و در وسط نماز پیش از آنکه سجده کند
 دو دفعه ذکر را گفت مذکور شد بگویم دیگر را بگوید و در هر سجده
 نموده بعد از آنکه دو دفعه ذکر با قطع کند و اگر در وسط ذکر دویم
 متذکر شد چه باید کرد **ج** معلوم است از سوال که مقصود تسبیح
 کبر است و آنچه بنام ضعیف نوشته است در کتب فقهیه از فارسی و عربی از
 مختصر و مطول است لای واجب بگویم میباید و اول واجب قرار دارد
 بنا علیه زاید مستحب است و مطلق و سابق اراده مدخلیت در رفع استیحا
 نداله میتواند ترک کند نظر با استیحا و تمام کند و الله العالم **س** در صورت
 ظن بوسواس در عملی ترک نماز واجب است آن در صورت اتمام عمل
 صحیح است یا فاسد **ج** در تحصیل موضوعات بعد اعتنا بعمل است و کنگ
 از تعلیلات اجتناب است و غیر این بر میاید و کفایت احتیاط است
 خوب است و الله العالم **س** چه میباید مسجد استوار شده و حال
 توفیق الهی حال شخصی که کرده و اراده نموده که نماز را غیر
 کند و در پشت مسجد که سمت قبله میباشد عیبت که ظاهر امانت
 شارع بقدر دوازده ذرع میشود و سمت سفلی شارع بقدر شش
 ذرع میشود که بار پوشش میکند و باز بقدر دو سه ذرع علاوه
 میباشد و مسجد قبله اش کج است حال شخصی بانی اراده دایه که بقدر یک

ذرع باید بیشتر یا کمتر داخل مسجد نماید که قبله نماز است و از دو ذرع
 علاوه بر شارع بسیار با آن شخص بانی میتواند بقدر یک ذرع داخل
 مسجد نماید یا نمیتواند و حضرت فردین هم را حاضر است که داخل مسجد
 نمایند باین معنی که ضرر در شارع غیر سده شارع نیک است و از هم
 شارع بقدر دو ذرع باید علاوه بسیار با میتواند داخل
 نماید یا نه **ج** میتوان در ذرع و بیشتر داخل مسجد نمود بقدر
 مذکور و لکن از مسجد چیزی را بر زمین نیندازند و آنچه داخل مسجد کردند
 بقصد ملکیت تصرف نمایند و اجناس نمایند و وقف نمایند و الله العالم
مسئله احتیاط است که قهر کسی که قضا بر ذمه دایه نماز دارد در
 وقت نماید و لکن جایز است در اول وقت کردن و هم چنین نوافل
 بومیس نمیتواند کرد **س** اما مشخص که نماز قضا دایه نماز استیحا میتواند
 کردن یا نه **ج** احتیاط در ترک است بلکه تورع در خلاف است
س جاهل غیر بقصر بولی گرفته است و نماز فکته الدفن کرده است یا جموع
 آنکه نماز قضا بر ذمه او بوده است و آنکه بولی گرفته است یا جموع
 یا ورثه میت یا مکرر میشود به بنید مدت عمر و این نماز و این بولی چه
ج حسب المرجع تفحص نماید و بفرستد نزد صاحبش و با عدم
 خدر احتیاط اگر نماید و حکم شرع برساند خود است و الله العالم
س ما موم مسوق شدن نموده است که آیا رکعت سیم زیارت و هر دو
 امام با آنکه دویم مز است و سیم امام و در حال قیام است که در وقت

ح قصد انفراد هر گاه نماید و صبر نماید تا آن امام بدخول رکعت دیگر
یا سلام غن حاصل شود خوبست و در خلال احوال قبیل از
اطلاع ذکر بکند و تر و سر نیز نماید که بلکه بخاطرش بیاید **س** شخصی
مدتی مدید است که هم چنین میدانت که قنوت نماز آیات واجب
است و نماز کرده از جهت صورت داله نماز او **ح** اگر نماز هر
آیات قضا نداده بر آن چیز نیست مثل آنکه کسوف یا خسوف
شده باشد و مستوعب فرس نباشد و مطلع نشد باشد و اگر در
محالست که قضا داده احوط قضا کردن و ظاهر عدم لزوم قضا
است **س** از آله نجاست نگیرد نماز او صحیح است یا خیر **ح** بل نماز
صحیح است لیکن احتیاطا خوبست یا اینکه نماز را تا خیر نماید یا مسعیر
و الله العالم **س** شخصی مال شریکی را با اذن شریک بر میداند و یا مال
غیر را بحرام بر میداند و این مال را بلباس میدهد و اکل و شرب هم با
این مال حرام کند آیا صلوة در این لباس جایز و شغل خدمت غیر میباشد
یا آنکه نماز در اینها باطل است **ح** هر گاه مال شریک است تصرف
بدون رضایت شریک حرامست و لیکن آنچه میخورد چنانچه متعارف است
در میان خلق خدمت میخورد و مباحیم واقع میشود بهنج شرح ذم شریک
مشغول است شتم و آن کالی است نه وجه خاص هر گاه بعد بریم اتفاق
انوجه و ام را میدهد باز از شتم غش چون مال میشود و لیکن وجه
حرام شتم معامله میشود و برائت ذم از برادر او حاصل میشود و بر ذم

مشغول ذم شریک است بلکه ظاهر اینست که هر گاه معا
ذم واقع شد مجرد در نظر داشتن اینکه از مال التجاره بدید
حرامت میشود و لیکن این مطالب با اعتقاد بشریعت بعید است
که واقع شود و الله العالم **س** بفرمانند که ضعیفه واحد بدوزن
باید بشود و جماعتی از زنان بیک زن بادوزن بایشتر اگر سلام کنند
بچیم نوع سلام کنند و فتح و کسر و ضمیر مخاطب تفاوت داده بانه
و هم چنین در مخاطبه مؤنث **ح** بگزن بایشتر هر گاه بدوزن
سلام کنند و سلام عليك بگویند هر گاه وقف کنند بسکون غیر
نداند و اگر متصل باشد نمایند مثل و رحمة الله وبرکاته تکبیر میخوانند
و اگر دو تا بایشتر باشند اول مرد و را بیک سلام سلام میکنند
سلام عليك میگوید و در دویم سلام عليك میگوید و اگر بیک زن
سلام عليك بگوید تعظما ظاهر اینست که عید بنده و هم چنین مرد
بگوید سلام عليك صحیح است و واضح است هر گاه بیک ضعیفه بگوید و
هر گاه بیک زن سلام کند بخوبی و فرق در میان واحد
و غیران و الله العالم **س** اگر چنانچه شخصی نجاست را در کسبه و عید
از آله نیز نگیرد نمود و در همان مسجد نماز کند آیا نماز او صحیح است
دانه اگر برود در خانه خود یا مساجد دیگر با وجود از آله نکردن
نجاست از این مسجد اتم میباشد بانه **ح** نماز صحیح و عاصم در آن

نظیر سجده است با قدرت و فرقی در میان آن مسجد نماز کردن و
نگردن نیست چه حکم بصحت نماز بکنیم یا بفساد و الله العالم **ح**
اگر شخص با خواهر زن خود بنشیند و محرابی در میان نباشد اما از
عدالت بیرون نبرد و یا جزو اشخاصی است که استیجار صوم و صلوة میباشد
یا خیر **ح** اگر جاهل غیر مقلد سنن نبی با اصرار و بی اصرار
و اگر عالم و مصر باشد فاسق است و اگر بد و بی اصرار و نفع شده باشد
فاسق میشود و الله العالم **س** هر گاه مستاجر نماز سابق را قطع کند
بهرمانند با یک روز از صوم حال نماند صلوة و صوم لا حول
بجهت فریب بعد از اعاده صوم فاسد سابقی اعاده نمیدانند
ح نه بنا بر اعاده نماید سابقا و الله العالم **س** بفرمانند که عمدا
اگر کسر بد و غیر عمد قطع نماز کند از عدالت بیرون میرود یا خیر **ح**
جواب این حکایت نشستن با خواهر زن عدت و راستی الله العالم
س بنجاست ریختن نمیدانند بدن ریختن یا لباس یا زینت یا لباس
نماز میتواند نمود یا نه **ح** بلی میتوان نماز بان لباس نمود و بدن
نیز محکوم بنجاست **س** اباد در قرآن حد و غیره از ادغام بد
غنه واجب است یا نه **ح** هر گاه در رد و کله باشد واجب نیست
و در کلمه واحد لازم است بعد از جمع شرائط و احوط عدم ترک
است در حرف بر هر دو در صورت اولی **س** ادغام مع الضم چه است
نخواست **ح** فی الحقیقه ادغام نیست همان بنحی که میگویند

و الله العالم **س** کسیکه جاهل مسئله را در عبادت عبادتش را فاسد
میکند لازم است که در معاینه تمام باطل بداند یا خیر **ح**
خیر **کتاب الزکوة و الخمس** ایا قیمت خلعت و اجرت
نوشتن خمس دالو با داخل در ضرر و رایت عمارات متعدد
دالو و هم چنین فروش متعدد و هم چنین ظروف متعدد که اجتناب
به هم آنها در هم فروخته اند بلکه ضمال بعد مد که گاه در دفتر
بصرف آید و محتاج الیه گردد و سالهاست که مانده است و گاه است
ترقی در قیمت هر سبیله یا خمس نعلق بانه میگرد یا نه **ح** اگر داخل
ما محتاج عرفیت از اینگونه امور خمس دالو **س** رد مظالم است
میتوان داد **ح** اگر مراد بر در مظالم مالیت صاحبان معلوم نیست
و قدران معلوم هر چند احتیاطا باشد بلی میتوان داد و اگر قدر
صاحب هیچک معلوم نباشد از اضا خمس است **س** مبلغ یکصد
بعمر منتقل کرد بصیغه مصالحه عموما رکعت فرستد یا بعد از انتقال
مال المصالحه خمس در عمر و تعلق بگیرد یا نه و این از راه نکاح است که
باید خمس داد یا نه **ح** احوط بلکه اظهار لزوم خمس است در آن چنانچه خواه
است که قلمت عوض شد خروج از نکاح میشود چنانچه گوید و گزینگی
و اشغال آن اخذ نمود بیعوض شد خروج از نکاح میشود و الله العالم
س کسیکه اهل را در ارض دالو که منقعت معیشت نمیکند و اگر
فروخته میشوند و فاسد میکنند میتوان زکوة و خمس بگیرد یا نه و ایا اطلاق

داخل رمونه نیت با قدر است **ج** نفهیدم بعد از جواری بقا
 فائده در آن بلی هر گاه امل از آن بر سعادت گذراننده است میتواند
 بگیرد چه خمس و چه زکوة و الله العالم **س** شخص مال مام بادم این تسلیم
 نمودم بخصور بجهت در رسانند بکند در سر راه قطاع الطریق غارت نمودند
ج اگر باذن بجهت بنوعی صانع است **س** بفرمانند که بگویند صلوات
 استعمال میشود یا در سال ثانی خمس بآن تعلق میکند با آنکه قطعه
 موند است **ج** ظاهر اینست که فقط خرج است و خمس بآن تعلق نمیکند
س در وقت تعلق خمس مال جدا کردن با شرط است در وقت مال
 یا نه **ج** در وقت وجوب دادن واجب است از آن یا از دیگر دادن
 و علی الحال خراج از خصوصه لازم نیست **س** در دادن مال مام
ج موقوف بر دادن است و از آن سابق بعد از موت کفایت نمیکند آنچه
 سهم امام هم را بعد از وفات تصرف نموده است و نه محسوس از سهم
 سادات و نه از امام است **ج** ما اینکه بی بی مال است زید در مال زکوة
 و خمس دادن احتیاط تر است اگر اسم قیمه نبرد بقیه سقیمه
 متداوله محسوس **س** بیان فرمایند که زید مدعی بخواست از بلوک
 رود در وقت بود و جنس بوی بخواست بکرفت از کار بعد از آنکه جنس
 از انبار بر آورده و بخواست دادند مقدار از جنس که بکصد نمیشد
 در نزد او ماند و بخواست نمود رسانند یا نه عسکه عوض خراج دوانی میتوان
 داد و الحالی نام شده و نمیشد که صاحب آن جنس کدام بدو از عانا
 هستند بلکه نمیشد که جنس زید بوان است یا از رعیت است یا استخلاف

اذا اشتغال ذمه مکره نیت با مثل از جنس ط مستوانه تصدق کند از
 بر اصحاب او یا نه و بر فرض تصدق با اذن حاکم شرع ضرورت
 یا خیر **ج** اگر میسر است بجا جاش رسانیدن با اینکه محصور باشند
 لازم است یا بشن رسانیدن و اگر ممکن باشد از قبل آن تصدق با اذن
 حاکم شرع هر چند ظاهر عدم شرط اذن است والله العالم **س** در مظاهر
 مستحق کیمت **ج** در مقام ارامعانی متعدد است آنچه در زین و لای
 در کلمات آن متعارف است عبارت است از آنکه مال غیر در مال او باشد اصحاب
 اگر این مراد باشد بفقرا و سادات هر دو میتوان داد **س** اما آن شخصی
 زکوة ده بر بر الزمه میشود یا خیر **ج** اگر شرط دادن زکوة دالوگر
 تواند داد بجز آنچه ذکر شد مانع نیست **س** در دهان جرقه بقیه
 اطفال میشوند و اطفال را بخصاله در رس میدهند از مانع زکوة
 توان گرفت **ج** بلی میتوان گرفت **س** کسیکه قدر در بر تحصیل
 دانه بر داد زکوة میتوان گرفت و علی الاول صرف زکوة در رعیت
 میشوند نمود با مخصوص با داد نیز است **ج** در داد و دین مصرف میشود
 رسانند و کم چنین در مؤمن و آنچه تحصیل مینماید در داد دین صرف نماید و
 لکن چه حاجت بعد از زاول والله العالم **س** انکورد در دار المرز کشش
 نمیشود اما زکوة با تعلق بگیرد یا نه **ج** بلی بگیرد بجهت نمودن مؤمن
 والله العالم **س** بیان فرمایند که هر گاه کس را مالی بوده باشد در دست است
 یا و کدش در ولایت بعد از او شده باشد هر گاه خیر را بونیوسد
 زودتر از بیکال مطلق نشود یا چنین شخص مملک از تصرف در اتمال

میباشد و زکوة بر او لازم میباشد ما تکلم نمائیم و زکوة شش لازم
 اگر تکلم از تصرف باشد مثل آنکه بختوار در دست وکیل یا عاملش
 اند و مالک مطلق بنویسد که چنین خواهد شد و عامل با وکیل از قبیل مالک
 وکیل بنویسد در چنین امر و ارشاد خبری عامل با وکیل زکوة در آن یک نفر
 مشور زکوة در آن نیست و اگر عامل با وکیل وکیل را از اخرج زکوة است
 زکوة در آن است **س** چه میفرمایند که زکوة زکوة نم غنم را داده است
 یا در چنین زکوة باید بر ساله تخم را از مؤنه حاکم کرده موضوع داشته باشد
ج بل تخم موضوع است بر ساله و داخل مؤنه است و زکوة ندانم **س**
 شخص معیوم همان دارا یا میتواند زکوة مال خود را بخصم نماید
ج بل میتواند بشرط اجتماع شرائط **س** بفرزند خود که طالب علم باشد
 میتواند بدمد **ج** بل زیاده بر آنچه بر او واجب است از انفا با اجتماع
 شرائط و حاجت او شرعا میتواند بدمد **س** بزغال یکم را در زکوة
 همان بزغال باید داد یا خیر **ج** تفهیم مقصود را و مسئله در آنها
 و ارشاد و بختی مذکور است اگر صورت صحیح مقصود است و علی حال
 بزغال یکم زکوة داده میشود **س** شخص سابق بر نفس خود و
 تعلق گرفته نمیدانست قدر ملک خود را و وقف نمود که صلوة و
 صوم و صرفه در میراث نمایند و حال که مطلق شده که جنسی وضع
 بوده و داده نکرده است یا میتواند بطلب را از وقفه در آنجا
 و صرفه در آن جنس نماید بعلت آنکه این شخص حال زنده است و توانست
 و چیزی دیگر ندارد که او جنس متواتر ما ضمیمه نماید **ج** بر تقدیر

اینکه خمس در دم او بود یعنی مال محلی تلف نموده و مال دیگر از بار او
 ۴۲ رسید یا مثل ارشاد که خمس نداد لو با و بتسقل شد و ان عین ملکی بود
 مثلا وان را وقف نمود و قبضه و قباضه و شرط از دم بعمل آمد
 تواند رجوع نمود و انم العالم **س** چه میفرمایند در خصوص اینکه بخص
 فقیر بر آن احوال است قبیل اشجار را لو با ثمر و بله ثمر با چند قطع
 مرغ و چند لاس بزغال که بجد خصما رسید و اینها و فایده آن شخص
 و عیالش در یک آن نمیکند یا خمس در اینها تعلق میکند یا خیر **ج** نه خمس
 در اینها نیست بر تقدیر مذکور و اما زکوة چند بزغال سوال شد
 بلکه فرض شد که بنصا بر سده حواصیل بوصول است خصوصاً ما که شش
 بلکه زکوة ندانم **س** شخص که مشغول تجارت است و سرمایه آن غیر است
 و لکن بر او ایام رخ حاصل میشود که علاوه بر مؤنه است و انم العالم
 باع میداند و الا ان قدر سخاوه دالو و میخواهد ان املا گاه ما غایب
 اشیاء نمود سرمایه خود قرار دهد و خمس در سخاوه نقد را بدمد و در این
 صورت جایز است یا نه باید خمس ان املا گاه را بدمد و سخاوه بعد از این
 قرار بدمد **ج** اگر حاجت سرمایه داشت بدو سرمایه نزد کسی
 او نمیکند شش و املا گاه که خریدن بجهت سرمایه که زکوة بطلب
 باع نکند و احوط عدم وضع سرمایه است و لیکن بر تقدیر مذکور نقد
 سرمایه که املا گاه باع شود که زکوة بطلب که ان بگذرد و خمس ندانم و اگر در
 زکوة باشد تا شش ندانم و زکوة کافی باع نمیکند و قصد از این ندانم و باید
 خمس بدمد و هم چنین است حکم نقد و انم العالم **س** آیا در مقام عیون است

باذن محمد با اینک میتوان داد **ج** سبوان بهر دو قسم عمل غرض و حوط
 اذن بختند است و لکن بدو نمیزان میتوان داد و الله العالم **س** اگر شخصی
 تخیل هر که بخوایش ده توان داشته باشد یا بیشتر یا کمتر شخص
 سید بفرود شد بمبلغ بیست تومان یا کمتر یا بیشتر و بعضی محسوس
 دالیه ای بجز است و صحیح است یا غیر **ج** از خداوند عالم بترس
 با شریک این تخیل سلوک را در مشروط خصوص در بکار اشل خداوند
 عالم و امام عصر و صنعقا و عجره و لکن اگر خرید و بیع شرعا
 واقع شد از سهم سادات میتوان محسوس بدالیه و در سهم امام
 و لایب با حاکم شرع است **س** هر گاه شخصی در بین سال
 از مضاعف که مصالحه یا میده نماید واجب است از آن تخمین یا
 خبر **ج** اگر مناسب حال و مستحسن بدالیه و اگر زائد بر متعارف
 احوال و مستحسن ساقط نمیشود **س** ترقی قیمت اجناسیکه
 بجهت اکت خرید شده مستحسن دالیه **ج** بلای خس دالیه و الله العالم
س سید خود را چه بفرستد بدالیه لکن بعضی تشکیک در میان
 له دارند این سید جنس میکند و بمطابق چند مرتبه سازند از قبیل
 بنام خانه و اجزای آنها را و قنوت و ماکولات و غیره تا و را با
 تشکیک جایز و مباح است استعمال و انتفاع از عین و شمار آن
 جنس تا به بلکه باید زرع تشکیک مشغول و اگر چه بمقتضی باشد **ج**

برابر با تشکیک هیچ اشکال در تصرف مذکوره و سایر امور مذکور
 نیست **س** زید فقیر میشود عمر و را وکیل نماید در اخذ زکوة و در
 صورت در اخذ جنس یا نه بلکه خوف باید مباشر اخذ باشد **ج**
 نه نمیتواند وکیل نمود بغير و کالت باطل است نظر بانیکه و کالت فرغ
 سلطنت موکل است و فرغ ولایت او راست بر عمل تا تواند وکیل
 نماید و اختیار با مالک و بخوانست و فقر را تسلط بر اخذ از مالک
 نیست و تعیین فقر کمال مالک است پس فقر را حق در آن نیست
 که بکسر واکدالو ومع ذلك احتیاط در ترک است البته ترکت و
س هر گاه زید در ضمن نکاح زوجه خود تمسک او نمود و امینا خرید
 و بعضی از آنها چند بید ملک میباشد مصاحبه خود تمسک آنرا
 بمبلغ معین موضوع از مهر که قیمت آنها را بد بر قدر مال المصاحبه
 میباشد و بعد از چند سال زوجه خود فیه شده و حالا ورثه مطلع
 شده اند که بعضی از علماء بطریق اطلاع میفرمایند که جنس تمسک
 تعلق میکند و بعضی دیگر میفرمایند که هر گاه قصد اکت باشد
 است تعلق میکند و الا فلا و در سهم عمیدند که یا مورث متوفی
 در حال حیات تصدق نمود و عمیدند که جنس آنها تعلق گرفته است
 یا خرید را نیز صورت تکلیف هم جز میباشند یا بر آنها و اصل است جنس
 یا غیر **ج** بر تقدیر مذکور ظاهر است که جنس بدالیه نظر شد و در
 خصوص و ان قصد اکت است و اگر فرض خلاف از مسئله شود

و حال تقلید مشتبه شود و بر وی نسبت اعتباری که بجهت مشورت ما اخص
 و اصل العالم **س** در جائیکه فتنه وارد میشود و جمعی از مؤمنین جمع
 میشوند و توهم میکنند که هر کس فلان قدر بد مرتد است و مشورت
 و دیوان بگذرد و چونست **ج** اگر از بابت اخصانست غیر بد الو
 و اگر اضرار است غیر دالو **س** شخص مبلغ خمس زدند دالو
 قدر از آن که اضرار را او میباشند میدهند و آن وقت امام که باید
 بجهت بد را میگوید بعد از مردم خدمت بجهت میدهند و قصد داد
 خمس را دالو و لکن تمام و کمال خمس را نمیدهند روانه سفر مگر معظمه
 میشود یا چنین صحیحست یا صحیح **ج** اگر سؤال نمودن از بر حج
 بعد از حج صحیح است و تمام کرده ندادن منتهی است و حج نمیشود
 و اگر سؤال بعد از عمل در ضمن عمل حج نداند که حج او صحیحست یا نه
 و مع ذلک حج نمودن صحت شکل است اصولاً اعاده است هر چند
 ضناً و بعد نیست نظر باینکه قصد قربت از او بعمل نمیتواند آمد
س مایه نو کر باریه یوان واجب میکند خمس دالو یا نه **ج** اگر صلوات
 بلی شخص فقر و ضعیف است خمس و زکوة دالو یا نه **ج** خمس موضوع میشود
 بعد از اداء و نیز نظر باینکه دین از جمله مؤنه است و اما زکوة تعلق
 میکند و فرض مانع از تعلق نیست **س** بیان فرمایند که شخص مبلغ
 دوست تومان وجه در دست داشته از آن وجه چند را کس قصد
 قطع ملک و چند پوپ بکس جهت صرف خانه خریدار نمود

س

نتم از

تته از اذ در کافی نشسته و بکس مشغول در زمان مشغولی بعد از
 له و جبر جنس شد و قدر هم در زخم مردم فرار گرفته کفایت شخص
 مذکور را بد را و منماید نوعی که بیخ در خصوص اخصانست و از او
 نیست مگر از بابت تقصیر و اذ شخص مذکور از عمل بکس و کندم ملک او
 نه اجماله بقصره منماید بیان فرمایند که در کماله و جسم مفروضه خمس
 تعلق میکند و یا تفصیله دالو کیفیت محضانه بیان فرمایند با این که
 بانکه آنها را که در زخم مردم میباشند باید خمس آنها را هم بد میدهند
 و هم چنین ملک و کوسفند که زنده با آنکه والد کفیل است از فوت
 است یا خمس دالو **ج** اصل نخواه اگر نخو ایست که غرضان تعلق
 میکند باید خمس اصل نخواه داد و بعد از آنکه منفعت میکند با کت
 در غرض رعایت و کوسفند و نخولم از کا و و شتر زکوة بان تعلق میکند
 نه خمس مگر از منافع له اگر از اخصانست یا بدست له خمس دالو
 نیز و لکن فرض این بود که اخصانست دالو لهذا باید تمام را خمس میدهند
 آنچه در زخم مردم است یا عود نکند خمس دالو مجاز باید تصرف
 داد یا امینی یا وکیل او میباید و الله العالم **کتاب الحج**
 عمر و نام مستطیع شده بکس رفت و وصیت نمود و وفات نمود
ج اگر مستطیع بوده باشد باید همه اخرج شود لکن واجب استغاثی
 و اگر حج در عهد او شرعاً است و آن وصل است اگر باشد و الا طاکر
 شرع و با عدم قدرت و با عدم قدرت بر آن عدول مؤمن و الله اعلم
س این در صورتی بود که صغر هم داشت **س** اگر چه بچه کسرا کند

باشد نموده و در آنکه تکلیف در این وقت سه روز و روز است
 و ترک نماید صوم را چنانکه تا آنکه وارد وطن جنف شود و حال تکلیف او
 چه چیز است **ج** باید دانست که در واجبه وقت هر گاه وقت نیز
 گذشته ظاهر سقوط است مگر بدلیل خارج و جوهری بعد از انقضا
 وقت ثابت شود نظر بانکه قضای فرض جدید است و منع ذلك سید
 صاحب مدارک در شرح عبارات مصنف و فرجه در الحجت و لم یصحبها
 یعنی التثنية یعنی الهدی گفته اند قول علمائنا و اکثر العاوان ظاهر
 در جماع است و محتمل است در خلاف جماع صریح ادعا نموده
 بلکه از جماعت نقل شده و شاملست عبارت ترک و زهرا بعد از سهوا
 و جهل و علاوه بر آن خصوص عام در نیز وارد است با صحت سند
 و قابل بفضل در جاهل مقصر و غیر مقصر ظاهر نیست که نیت و التمام
مسئله شرط صحت حج در روز یا در آن غنای دادن مهر نیست
کتاب الصوم **س** کسیکه در ماه مبارک رمضان محفل شود
 نیز ضوای که در نیز محفل شده بکلی از ضوایها سبب گانه محسوب میشود
 یا نه **ج** بلای الله العالم **س** بیان فرمایند که آیا حکم طاهر در روز است
 بهلول شوال یا افطار لازم میشود و هم چنین که در رمضان صوم لازم
 میشود یا آنکه محتاج میباشد بنیت نزد خود تکلیف **ج** اصوات
 شعر در تحصیل شعر با نجه توان استقامت و در روز خود است
 و اول اظهار است **س** گو عرضت للصابغ شبهه فی عقائد و بینه
 في اثناء الصوم و بلغ بها الى حد الشك ثم انزلها فهل يجب عليه الكفارة ام لا

کتاب الصوم

ج الظاهر عدم والله العالم **کتاب التذکر** **س** لو نذر
 له بصوم ثلثة ايام متواليه ثم شرع فيه فهل يجب اقام التلثة **ج**
 لا الاستصحابا **التحذیر** **س** لو لم يذكر المتعلق في النذر كان يقول الله
 على او بعد على نذر فهل يصح **ج** لا **س** لو نذر متعلق النذر عموما
 وخصوصا فهل ينزل على العموم او الخصوص **ج** له شك في العموم و
 الاطلاق ينزل على الخصوص والمقيد انه المتيقن نظر الى اصاله
 عدم التكليف في رفع الزايد بالاصول وان شارك في التخصيص
 التقييد ينزل على العموم والاطلاق لا ضالة عليه عدم التخصيص
 التقييد **س** لو نذر له لا ياتي اياه اذ لم يجد الماء هل يلزم الوفاء به
 او لا **ج** لزوم الوفاء لو نذر له لا ياتي اياه اذ لم يتضرر بتركه فواجب
 عنه شبهة الخلاف ولما دل على استحباب التزك ولو في الجملة واما اذا
 نذر له تركه قط صرح مع الظن ظن الضر فان اراد الجميع فباطل لا
 يجب العفاد به واما لو كان على وجه الاستغناء بحتم الانعقاد في غيره
 والاقوى البطلان فقط **س** لو نذر امت النذر ولا يمان او اجتمع
 بعضها مع بعض مع احد هل يتعد الكفار اجماعا **ج** تتعد بتعد
 والله العالم **س** زيد در حال صیوة نذر کرده است که کل اموال
 او را از منقول و غیر منقول صرف در مصارف معصنه نماید اما نذر
 منعقد است یا نه در صورتیکه منعقد بوده باشد یا در کل معصی
 است یا نه **ج** اگر وارث گنیم باشد فمضربا به مادر نذر محتمل
 جامع اثر است ثابت شود و لا یتصرف باجمه است و نذر صحیح

التذکر

و اگر ثابت نشود و وارث ممض نذره مال منتقل بوارث میشود **س**
 زید نذر نموده است که کل مال و ملک او را صرف خیرات و برات با
 اعمال خاصه معینه کند بعد از وفات **ج** نذر مذکور در دو نذرت
 باطل است لهذا در عا را صد در دو نذرت شهادت اوبی نمر است
س هر گاه کسی نذر کرده باشد که بعد از وفات زید مالی مضر در عام
 فلان مقدار صلوة استیجاب میکند یا خود میکند بحیث زید مستوفی و بعد
 از مضر سنوات و تا اهل ذرین با قدم قدرت بر استیفاء نذر و بعد از
 حلول اجل مقدر میشود یا در این صورت به نیت و جوب باید بکند
 یا به نیت استیجاب و کفاره بدهد و کفاره نذر چه قدر است فلا مطلب
 ایانا در بعد از نقض عهد شغل الذمه نیت استیان **ج** هر گاه نذر
 نموده در مدت با عدم قدرت بر و چیز نیست نه تلاقی و نه کفاره و درگاه
 عهد ترک نمود کفاره علق میکند و محفل میشود و واجب نیست خیر
 و کفاره نذر کفاره افطار شه رمضان است بغیر ارم و لم تخیر میان
 دو ماه متتابع بجهت شمع روزه و اطعام شخصت میکند و عتق
 رقیبه است **س** شخصی نذر نموده باین طریق که هر گاه خداوند عالم
 مبلغ صد تومان بمن عطا نماید آن مبلغ را خرج نموده در موضع فلان
 حق قنات نام و صیغه نذر را بمن بخوبی در شرع انور وارد شده
 چار نموده است و عرض نادر از حقوق قنات این بود که مسلمانی از
 این لغ منتفع شوند و الا آن مبلغ را جفا اقدس اله باو عطا فرموده
 ایا در صورت مغرضه این شخص نادر باین مبلغ استیجاب هم رایانه

باید بچورد و یا خیر استطاعت متحقق نموده است باید آن مبلغ خرج حق
 قنات نماید و با تفاوتی در این است که اهل ضربه بگویند که از این موضع
 اب بیرون براید یا خیر در این موضع قنات حق قنات نمود **ج** نذر مذکور
 هر گاه بمبلغ که آن مستطیع باشد بر تقدیر هم رسانند نذر باطل
 است چه ارب بیرون بیاید و چه نیاید بلی بر تقدیر و عم دو وجه در طلب
 لغ می باشد و الله تعالی **س** زید نذر نمود بر ارب طلب مشروط که هر پنجشنبه
 روزه بگیرد بعد از اوش میکند که ای صیغه نذر خواندم یا نه و روزه
 قریبه الی الله گرفته چند پنجشنبه و یک روز احتیاط کرده ای یا باعث کفایت
ج آنچه ظاهر میشود از سوال است که پیش از شروع در روزه شک
 نمودم که صیغه خوانده باند مجاز قبل از آنکه خرج بر صیغه خواندن نماید
 شک نمودم بر این تقدیر واجب نیت بر روزه گرفتن روزی که روزه
 از او خورده کفاره نذره **س** درین و لا امام زاده است دختر حضرت امام
 موسی کاظم مشهور است و در این عادت در اینجا اینست که کس چشمش
 در ده میکند نذر میکند که از نقره چشم میبازم در آن امام زاده نصب
 مینامد و باید بدنش آزار مست نذر میکند که از نقره بدنی در لزم روزه
 نصب نماید و بعد از شفا مرا و در زمان بدنی و لزم چشم را مرا و نذر در
 روضه و هم چنین روزی و شش مر او نذر و روضه مرا نذر و در اب
 و عادت حد مینماید که آن نقره را و روضه را بصرف خود مر نذر
 چیز صورت و الو **ج** منصف انصاف بد از این صیغه واجب است
 قلم نمیکرد در روزی که غمضی روزی بوش ظاهر است همان زود
 پوشک است بعد از این نذر چشم و بدن نکرده خصوصاً صورت مجسم صاحب

که صورتان تمام باشد یا حیوان دیگر حرام است بلکه ندیم تعمیر اوقات
 خدمت یا روشنائی روضه امام زاده نماید **س** بل شرطی انفق العبد
 والتمس القدره **ج** مقتضی الاطلاق **س** بعد من الخلاق العدم **س** العالم
س هرگاه شخصی بچیتوان بدمد بفقرا وان نذر را در بمان کرده
 اما تعیین نکرده که بفقرا بمان بدمد یا مستو اند بفقرا اولایت بیکرید بدما
 اینکه در بمان بفقرا بدمد **ج** بلی استواند بدمد هرگاه نذر نادر خصوص
 اهل بمان بوده بلکه نذر را بر مطلق فقرا بوده والله العالم **س** بفرمانند
 که کسر مثل بگوید و اسه خود فلان کار میکنم بقا رسا اگر نکرده کفاره نوزم
 او پیشو یا خیر **ج** بلی هرگاه شرايط قسم در نهم جمع شده باشد
کتاب المفققات **س** کسر دعای بکسر بکسر وقت صلح کند صیغه
 صلح را بجز طریقی بخوانند و صیغه قسم در جائیکه ادعای مصالحه شود بقسم
 با جائیکه خود مجتهد قسم بد تفاوت دالو یا خیر **س** باین نحو که قسم صلح
 بر ستوب **ج** بلی تفاوتی دالو وان این است که در قسم صلح حکم عالم بخوانند
 برخلاف آنچه در دعای نیست که محتاج حکم عالم است والله العالم **س** صیغه
 بعقد انقطاع از بر صیغری را بکبر در مدتی که زمان صیغه بلوغ صغیره
 و صیغری با احدی داخل نموده باشد یا بوده باشد چه گویند است بجهت
 حریمت چنانچه بعضی میکنند و طریقی صیغری مریم او را چه قدر نکند **ج**
 چنین عقد صحیح آن شکل است بلکه باطل است علی الاقوی والله العالم **س**
 هرگاه زید کند مرا که قسم بخدا داده باشد مصالح نماید بعموم بمقداران
 کترم از بی عطاء نبوده باشد یا چنین مصالح صحیح خواهد بود یا خیر **ج**
 بلی صحیح است **س** قبله عالم در روز فدا کند در سه سال قبل از این

در تفاوت

التماس بخدمتان قبله عالم کردم که صورت صیغری صلح فرمودم
 که تقلیدان قبله عالم شده باشد باینه میناق فرمودم فرمودند که
 صالحتک عما علم بما علم بقول لزم بگوید قبلت الصلح هكذا در وقت
 فرمودم فرموده بودند عن قبل موکل صالحتک عما علم بما علم و قبول
 لزم بگوید قبلت الصلح هكذا عن قبل موکل بر قبلت الصلح اشتباه در
 قبول صلح و کالترا باینه نمی قبول میشد که عن قبل موکل قبلت الصلح
 هكذا بقدیم عن قبل موکل بر قبلت الصلح هكذا چه صورت دالو
ج در اتصال ایجاب و قبول غرافوق نیست **س** دیگر فرماید
 که قبلت الصلح یا قبلت المصالحة تفاوتی دالو یا خیر در انعقاد
 صیغره **ج** تمام خوبست و عیب ندالو ولیکن تاخیر عن قبل موکل
 در طرف قبول اولی است **س** هرگاه کسر صلح بشرط کند بعد از
 لفظ صالحتک عما علم بما علم ضروری است یا نه **ج** هرگاه بگوید
 صالحتک عما علم بما علم علی الشرط خوبست و اگر از عالم اراده
 عوض و شرط نماید عیب ندالو ولیکن التفاضل با اولی است **س**
 هرگاه کسر مصالحه نماید با کسر یا بیکم و یکل کنند کسر را که صیغره
 مصالحه بخواند بعد مصالحه مراد نوزد لزم شخصی و میگوید من را خیر
 باینه مصالحه نیستم دانسته باش و شخصی مصالحه لزم مراد نوزد
 لزم شخصی صیغره خوان و میگوید من را خیر مصالحه را قبول ندارم آیا
 باینه دو عبارت فسخ معامله میشود یا نه محتاج بلفظ است **ج** بر

تقدر مذکور فسخ تحقیق میشود **س** زید در وقت نکاح بعضی از
از اشیا از قبیل مسینه الات یا طلا یا رخس یا عمارت یا غیر
ذات تمسک از وجه اش منباید و اشیا را مصالح میکند بزوجه مال
المصالحه قدر از مهر و اشیا تمسک صلی بعضی در حین اجراء صیغه
موجوب و زوج مالک آنها و بعضی غیر موجود کل صحیح است یا بر موجود
صحیح و بر غیر موجود باطل است **ج** صحیح است گاه فسخ از راه
دیگر گذشته باشد **س** زید مایملک خود را مصالح نموده است و
در ضمن العقد شرط نموده بجهت او استیجاب صلوة و صوم بقدر توان
و زاید فرار داده است که در ظرف دو سال بعد از موت بعمل آید در
ظرف دو سال تقصیر یا غیر تقصیر فوت شده اما واجب است که بعد از
دو سال باز در صورت قیام نماید با واجب نیست بلکه مصالحه مایملک خود
مشروط بوده و شرط بعمل نیامده فاسد میشود و اگر بعضی از اینها
مصلح لم از ملک خود خارج نموده باشد بر تقدیر فسخ یا غیر فسخ
ج لازم است بعمل آوردن بجز اینهم موقوف شد عقد باطل نمیشود
س چه میفرمایند اگر زید دو خانه داشته باشد متصل میکند بکرو
از قدیم الایام آب باران از نام یکی از آنها دو خانه بنام دیگر جاری
و از آنجا بقضای آنخانه میریزد بعد از زید آنخانه را که آب باران
در آن جاری بود شد و منتقل بقصد سابعه یا بمصالحه در وقت مصالحه
معامله اصل ذکر اینهم صلح نشود که جریان آب باران در نام و میریزد

بخوبی سابق باشد یا بیچیک مذکور و شرط نشود یا میتواند شرعاً و
منع کند و نکذا الو که از خانه زید در خانه و بر بر زید یا نه یا با بدست
سابقه باشد **ج** بر تقدیر مذکور منع نمیتواند نموده و الله اعلم **س**
چه میفرمایند که هر گاه زید بگوید که من یکجفت از ملک رود از ما
واب دو نفر را مصالح کردم بیکم کندم و وزن کندم شخصی نکند و صف
کندم را از ابی و دیم و فایزه در همان شخصی نکند و بگوید قبول
مصالحه کردم پس از آن بلافاصله زید بگوید بعم و مشروط باینکه
تو هم بکروج ملک موروثی پدر خود را بمن مصالحه بکنی بیکم کندم
عم و گفت مصالحه نمکنم اولاد زید با عم و در مقام صحبت بودند
و قصد انتقال از لفظ نکردند بر فرض اینکه قصد انتقال از لفظ
کرده باشند یا بعم در اجراء اینطور صیغه صلح بقا لازم میشود
و ملک زید منتقل بعم و میشود باینه و مفروض است که در صورت
مفروضه کندم مال المصالحه در مجلس طبع شده و بعد از مضرت
مسائل هم داده شده تا آنکه نزاع بین المصالحین هم رسد حکم را
بر تقدیر بیان فرمایند **ج** وجه مصالحه از مجلس عقد حضرت تا یک مشت
فساد صلح نمیشود چهار در آن و شرط مذکور از موجب بعد از عقد اثر
نمیکند و صیغه فارسی با عدم قدرت بر عربی کفایت میکند بل عطف
على الاقرب و معهودیت و وزن در ولایت مثل آنکه در ولایت سمنان
مزیعاً سه باشد کفایت میکند و هم چنین در کندم دیم و ابی بملک
است که با عدم معهودیت به آخر در طبع مضرت باشد و اگر قصد مدلول

از لفظ صیغه نشد از دو طرف یا از یک طرف عقد نیست این عقد
میباشد و اما بحکم افعول امر خاسته نوشتن در لغت بی ثمره است
و الله العالم **س** بل المصالحه الفضولیه صحیحه ام **ل** لفظ صحیحه
فی کل عقد بعد الاجازه الا ان الاصول اعادتم مط بعد الاجازه
بالذن و نسخ علی تقدیر الاضلاف بی الطرفین **س** شخص از اهل قبیله
باغ داشت معین و مناخ ان باغ را بخند نفر از اهل قومه مصالحه نمود
بمبلغ معین و ضم العقد مصالحه شرط شرعی بیهیم چنین واقع شد که
هرگاه سرکارنوار اشرف و الاعباس میرزا از قومه بگذرد و جنود او
باغ مزبور را خرابی کلی هم رسانند در عهد مصالحه مزبور بوده باشد
مجموعه نوار الادر قیسمه وارد و عا کر او در باغات و مزارع مردم
ریخته از آن جمله باغ مزبور را بالمره حاصل از ابقار باغ دیگر بوده با وجود
این شرط بیان بفرمایید که این ضرر در عهد مصالحه مزبور است یا در عهد
مصالحه لهم و با چنین شرط که در ضمن عقد مزبور شده در عهد یا ضمیر
در صورت مشروطیت اما بقضای آن شرط مصالحه لهم نمیتواند عمل
نماید یا ضمیر **ح** شرط مذکور صحیح است و خسران محسوب بر مصالحه است
س زیداد عا کلی بغیر ثبوت شرعی با غیره داشت شخص مانع از ادعا
زید شد که بعواد عامکر و ادعا خود را بر مصالحه وان شخص هم بغیر
و کالت عمر و بغیر فصول ادعا زید را قبول مصالحه نموده است از زید مبلغ
پنجاه تومان ای چنین مصالحه در شرع صحیح است که ان شخص مبلغ
پنجاه تومان را بدهد یا باطل که ضامن و جرم نیست **ح** بالی لازم

صلح مذکور و الله العالم هرگاه زید املاک خود را مصالحه
با بعضی اولاد خود نمود بمبلغ معین و در ضمن عقد شرط نموده است
که از اول مصالحه تا دو سال کامل اختیاس مصالحه را داشته باشد
و اگر صیغی در ظرف حدت چهار فونق قیمت مصالحه روح نماید خیار
از ورش مافط کرد و یا مصالحه صحیح است یا ضمیر **ح** بل صحیح است
کتاب الاجازة س هرگاه شخص قریب را بعدت یافت مال اجازت
بدهد بدو و آنکه ضامن معین بود باشد بل امقاطضات
فسخ مستاجر در بین اجاره قنات خود را که داخل ارض این قریب است
بنماید با ارض این محل آورده چاهها بسعدده در ارض این محل حفر
نموده حال موجر بگوید که تو کم مستاجر ضیانت در ملک کرده بگو
از آن من قنات حفر کرده و این ضیانت موجب فسخ از من است اجاره را
فسخ کرده **ح** ضیانت مذکوره بل مظان است یا ضیانت و خلاف
در لغت در میان شیعه بلکه در علمای اسلام مطلع بر خلاف شدیم
س بل الاجازة بتطل بموت الموجر و المستاجر او موتها **ح** لا تبطل
الا اذا شرط المستاجر العمل بنفسه **س** در د با ت متعارفت
املاک زید و جاد در روز اول بدو و عقد از حقوق شرعی مثل اجاره
یا غیره میباشد و محصول از املاک و باغات را تصرف مینمایند و زوجه
هم مصالحه ندارند در این صورت بعد از وفات زوج مطالبه جرم و محصول
املاک از ورش کردن زوج صحیح است یا این تسلط و اموال **ح** بر
تقدیر از آن زوجات بر تصرف نمودن آنچه مصرف رساننده و عین باقی

نیست تسلط نیست و آنچه بابت مال و ارشاد است **س** لو استجاب جوارضا
 للزراعة فزرع فاعلم مجرد فهل لم الحيا او يكون العقد باطلا **ج** لا
 يبطل العقد ولا يصير سببا للمفسخ ومثله لو اذمب السبل الزرع او منع
 الظالم او غضبها بخلاف ما لو غرقت ولا يصير سببا في المار او لم يمكن الانقاع
 عنها سبب قلته الماء او نحو ذلك وبالجملة لو زالت المنافع المتعلقة بالار استجار
 ارشاد انفسه ولو حصل منها انقضاء بين تجزئ المستاجر بين المفسخ والاقتضا
 واما لو تعلق العذر فلا يصير سببا في ثمنها **س** چه متوفا باید در انچه
 هرگاه زید عمر و را اجیر کرده و بنا بر آن بخش دارم باید بعتبا عا لسات
 برده در مکان خاص که تعیین نموده در حق نماید و جهت برسد از بخشش
 تا بوقت معلوم تمام کرده عمر و تا سه منزل بخو نکم فرار داده شده بود بخشش
 را برده بعد از سه منزل دیگر بخشش را از آن بوقت میرود باز آورده بود و بخشش
 بیک تجزئ بجمیع بار بیک مال کرده برده در موضعی که معین شده بود
 که عبارت از صحی مقدسی بوده باشد در حق نماید در حق نکرده بود صحی در حق
 کرده **ج** بر تقدیر مذکور تمام اجرت بلکه عمر و از سه منزل را مستحق نیست
 و نه اجرت المثل تجزئ را بعمل آورده و لکن ضعیف عمر و است شرعا اختصار
 اصلاح کند بسیار خوب است خصوصا در سه منزل که استحقاق در آن مملکت است
 والله العالم **س** اجیر کردی کنایه نماید بمرکه غصص مستحق اجرت است بانه
ج جواب ظاهر استحقاق است اجرت را و مرکز در حکم تلف است
 و ذم که در مشغولست و تلفی در بر است و لکن احتیاط تمام بگذرانند
 براضی در میان اجیر و موجر است **س** شخصی را طلب میکنند و از او
 خواهش میکنند که ذکر منقبت و عصبیت صفات آنمه ظاهر میزند نماید

و این بعنوان اجاره جامع در ارط حقوق و صحبت نیست یا شخصی ذاکر
 مستحق اجرت باینه و بر فرض عدم استحقاق میتوانند مطالبه اجرت نمایند
 از راه دیگر و هرگاه با و چیزی بعنوان تبرع در بند صورت واضح است که نیست
 این تبرع عملی ان ذاکر است تبرع ابتدائی اما حلا است این چیز را و این
ج بر تقدیر اخیر محل معاشکالی نیست صلیف بلکه بر تقدیر اول نیز نظر
 بانکه ظاهر اینست که از بار اجاره معاطاتیه و اجرت معین و معلوم
 پس با بر باره اجرت و اذن با استحقاق عمل مستحق نیست و در صورت
 دویم نیز حال ان ظاهر است و الله العالم **کتاب الدیات**
س مورثی در دیده شود چه قدر است **ج** هرگاه در دیده
 شود در یک کلمه است و اگر در دیده شود ارشاد است **س** در صورت
 سر زمان چه قدر است **ج** هرگاه در دیده شود در یک کلمه است و اگر
 برودید هم المثل والله العالم **س** مادیه شعر اس المراه و الرجل ان نیست
ج فی الاولی کل منهما الدیه کامله و فی الاول منها هم المثل فی الثلث
 الارش **س** هرگاه مسلمان زاده مرد شود و نونه نماید تویم او باطن
 و ظاهر اصول است بانه **ج** هرگاه تویم نمود در باطن تویم ان قبول کرد
 شود و عبادات ان مقبول است بدين ان پان میشود و زوجه اش
 بعد از عده و ناسبتواند گرفت بعقد جدید چونکه در ظاهر مقبول
 نمیشود تویم ان لزوم نداده اظهار ان تویم بلکه نفع نداده و مستحق
 قتل میشود و الله العالم **کتاب الاطعمه والاشرب** **س** اگر کسی سفید
 بدوشند و ان کوسفند بول کند میان ان شیر اما ان شیر را خوردن
 با ما شانه از اسف یا کرامت را تو **ج** حرام نیست در صورت

در صورت

در صورت

استهلاک که ظاهر سوال است و کرامت از برین ضعیف معلوم نیست
بلکه در نظر بعد است **س** چه میفرمایند در باره بیجه که در ضمن از بیج
سراوراعها جدا کند قبل از آنکه روح از او مفارقت نماید بیج طلاق است
ح حلال است و لکن اصول اجناس است **س** ایان را نوع جانز است
در همه حال **س** عدا جائز نیست و سهواً مفید بران مرتد نشود
اتفاق صریح و بیجه در نزد کس که قائل بحرم است **س** ذبح گاو و
گوسفند و مرغ صحیح و حیوانی را بیان فرمایند چند روز باید بر بدن شود
ح حلقوم و مر و و در **س** خون گوسفند حرام است **ح** اگر مقصود
دم مختلف در ذبیحه پاک است و اگر غرض است حرام است **س** گوشت
خرگوش حرام است بجلال **ح** حرام است لاله العالم **س** بیان فرمایند که اگر
موضع بیج ذبیحه شسته شده باشد هر گاه مثل کار در فرود برسد در
عضو از اعضا دیگران و لکن کار در خون شسته است **س** پاپاک **ح**
ظاهر است **کتاب الطلاق** **س** هر گاه تزویج کند موی
جاریه خود را بخلام خود طلاق بدست است **ح** طلاق بدست
موی است و لکن معنی نیست فرغ شدن بلفظ طلاق بلکه واقع
میشود بان بلفظ بیج و امر باعتزال معتبر نیست در آن شرط نظر
در چند بلفظ طلاق واقع شود و لکن اعتبار شرط طلاق اصول
است عطف و لایها هر گاه بلفظ طلاق واقع **س** هر گاه موی تزویج نماید
کین غیر باجره را بخلام خود طلاق بدست است **ح** طلاق بدست
عبد است **س** هر گاه کین خود را کسر تزویج نماید بخلام دیگر

الطلاق

یا

یا بحر طلاق بدست و بیع لکن تزویج موجب فسخ نکاح او است **س**
ح مادامیکه در ملک موی است اختیار طلاق با غلام مست
و اما هر گاه فروخت پس اختیار با شتر نیست هر گاه خواهد فسخ
میکنند و هر گاه خواهد حالت بیع میکند **س** ماعده المتعنه
لمن تحيض او لا تحيض معهن فی سن غیر تحيض **ح** عده الأولى
حبستان علی الاظهر و الاشتهر و عده الثانیة خمسة و لا یعرب بها
س لو كانت المرأة المبرأة بالجلد و غیر التزویج من غیر تحيض و لا
تحيض خلفها کاف و لعارض من رضاع او مرض و اخره حیضها
لذلك مع کونه حلالا عادهما یفضل بهما لو اراهما الواراد زوجه
طلاقها **ح** نصیر ثلثه ایام شهر من حیض المواقعه معهما ثم يطلقها
بمذاذ المعبود کما من حیض من از بدین ثلثه شهر مرقفانها نصیر
لمن تحيض **س** هل یکفر عند الوفاة للغائب بلوغ مطلق
او بما یثبت به شرعا **ح** مقنن الاطلاق المودیة بالعمل و عدم
وجود معارض بعد من الاول **س** هر گاه زید عور را و کین علی بدست
با بر طلاق دادن زوجه خود بشرط چند و شرط عمل نباید ایا
چنین طلاق صحیح است **س** نه صحیح نیست این بیان اصل
مشکل است هر گاه طلاق در میان روز ندیدم والا من غیر مرقفان
خواهد شد **س** طلاق غیر از صحیح است **س** بل صحیح است
والله العالم **س** طلاق بشرط صحیح است صورت شرعی طلاق
ح طلاق بشرط صورت ندان **س** در صورت صحیح

طلاق بشرط زوجيه وفا بشرط نكته صححت طلاق حواله مدعيه بانه
 ج طلاق بشرط باطل چه زوجيه و خارج بشرط تايد بانه و اهل العلم
كتاب لفظه س والنقطه اهل من الدرهم وانفخ به نقر
 ظهره الكه بل يجب ضمانه ج الاصول بل الاظهر نعم ومع ذلك لا يند
 في غير الحرم واما فيه فلا يجوز الانتفاع به س ما وجد في ارض خبيثه
 او فلاة او تحت الارض الترتلا لانه اهل ملكه واجده
 ج نعم ولو زاد عن الدرهم بل خلاف س شخصه لفظه بافته
 ايا جاز است که بسفر رود ج منافي باسوه نيت بتعريف لازم
 نيت خود مباشر شو بلكه نايب ميتواند وهم چنين اجير و لکن عدل
 در ايشان معتبر است هرگاه هم که حق مطلق نميشود و احوط عدم
 اکتفا بعدل واحد است هر چند ظاهر حوازا کتفا است س در ک
 اراض غير معوره و صحرا و بيا بانه هر گاه لفظه بردارند بقصد
 مملکت مالک ميتواند بانه بلكه بايد تعريف نماید و بصاحبش رد نماید
 و صاحبش مسلط از مطلق مست بانه و کيفيت تعريف لفظه
 بيان فرمايند ج اگر در مفاوز و فلولت خيزر بيايند از برای
 يايند حوازا مدعيه هر گاه اثر اسلام بر او نباشد بدون صاحبش تعريف
 بلكه مطلق بنا بر افور لکن مستحب است تصديق بان آنچه ذکر شد در
 صورتيست که در اسلام باشد و الا جاز است اخذ از مطلق بدون
 اشکال لکن واجب است اخراج غمسه از ليمه اگر قصد کنيز بران ميکنند
 آنها هم در صورتيست که مالک بالفعل زير اثر ان مطلق نباشد

نوعين و نه غير معين و چون حاجت بتعريف شد ذکر ان لازم
 مع ذلک اصل مسئله و تعريف و منهاج مذکور است **فانما مال** ج
 المالك اگر مالک بديا شو و اراض بتصدق نشود بايد رد شود
 مالش اگر چه حاکم تصدق نموده باشد **كتاب احواله**
 س زید از عمر و وجهه فرض خواسته و عمر و محول کرد بدیگر که مقروض
 عمر و بود و بکرم قول حواله نمفوقه که زید بدهد و بعد حواله بکرم و بیا
 بزید نداده و در صورت ندادن وجهه بمجرد حواله ایا زید مشغول
 الذمه عمر و محمل است در محال علیه که مشغول الذمه عمر و بوده برقی
 الذمه ميشود نسبت بعمر و یا بران لازم است که وجهه را بعمر و داد
 ج بر تقدیر مذکور زید بموجب حواله مشغول الذمه عمر و نمیشود
 بکرم بر غیر خود و آنچه عمر و بايد بدهد س بل احواله حائزه ولو
 عبد البر ج الاخر احوال مطلق س بل يجوز احواله على المشغول
 بغير اجتناب مع رضا المحال علیه به ج الاقوى نعم س لو احل
 ولم يكر المحال علیه مليا ولم يعلم المحال بل يلزم احواله ولا يصح الرجوع
 ج يجوز الرجوع بمقتضى شرطه الملائمة س بل يلزم احواله مع
 علم المحال بالاعتماد ج نعم س لو كان المحال عليه معسرا حال
 احواله ولم يعلم به ثم صار مليا بل يجوز للمحال عليه الرجوع ج الاظهر
 نعم س لو تجدد اعتماد المحال عليه احواله بل يصير مشغولا الرجوع
 المحال ج الظاهر س جنانچه شخص طلبت تا بتر داشته باشد

نوعين
كتاب

از عمر و عمر و دین خود را حواله یکی نماید و یکی قبول نماید که بگوید و عمر
کارش از نماید و حجت هم بسیار در در اس و عین می تواند نکرده و ادا
نماید که ذم من از عمر بر بوده و مشغول الذم نیست بعد از قبول
حواله لازم میشود هر چند ذم من بر باشد و اعراض بر بود از آن
ثمره نالو **س** چه میفرمایند در این مسئله شرعی که زید از عمر و
چهل تومان طلب مال و عمر و وجه من بود را مواجه میکند شخصی دیگر
که در زید و این کار را از نماید و زید هم قبول میکند که در زید و این شخص
بپست و این تومان تحویل زید میکند و پانزده تفره را قبضه می نماید و
از خود زید بگیرد پیش از این شخص در زید و این جانب نبود و الحال زید
اندک و کمر ساق و راکر فته و مطالبه بازده تو تا می کند جواب میگوید که
حواله نموده ام و مواجه شده و این جانب بر الذم میباشم **س** در که حواله
منحرف شد فرق نیست میان مشغول الذم بودن بحال علیه در بر بودن
لینذا باید بحال علیه از عهد بر آید و رد نمیشود بکنند بر این ذم از عهد
مبلغ والله العالم بحقیقه **کتاب الوکاله** **س** شخصی میخواهد که دیگر
وکیل در امر نماید هر گاه در فارسی بگوید که ترا در فلان امر وکیل کرتی
کافی حواله بود در تحقق و کالت **س** بلی **س** چه میفرمایند در
مسئله شرعی که وکالت مشروط در ضمن عقد لازم بود موکل
باطل میشود و مثل ذکالت مطلقه که بموت موکل باطل میشود **س**
بلی میشود **س** زید عمر و را وکیل نموده روانه دلا تیر میباشد که احقا

در حق

حق او را از بد غاصبین بنماید و جماله بجهت او قرار میدهد که الحاق
دست را وصول نماید نصف با باز رجعت خود بدو و نصف را
بموکل خود بدد بعد از رفتن وکیل بان صد و مشغول عمل شدن
موکل از فوت میشود عمل تمام نموده مراجعت میکند و انذار عمل
با وصول در مال طول کشد **س** آنچه در ایام حیات موکل بود بحسب
سهم از سهم مستحق میشود بالنسبه باقی باطل است و از موکل مستحق
نمیشود **س** مندر زید را که اهل علم بود وکیل نمود که مرار عمر و
عقد بنا چون عمر و نیز او را وکیل نموده بود در امر صیغه که خوانده
شده است **س** اگر اذن در تو کس غیر ذم اتقوه وکیل نماید و کس نمود
و صیغه خواند و امضا داشت عقد فاسد است **س** با عمل وکیل قبل
از علم با نفع از خود در عمل صحیح است یا نه **س** هر گاه علم بر عمل ندانم
و نه ظن بان هر چند با خاسته بر باشد که عادل نباشد عمل نه محض
است اشهاد موکل بر عوان نافع نیست والله العالم **س** اگر موکل کس را
وکیل کردیم با تو وکیل من با آنکه وکیل از موکل میرسد وکیل تو بمن وکیل
کوبد بلی کافست یا نه و باید بگوید باشد یا نه و محتاج بقبول وکیل است
در غیر صورت اخیر **کتاب الشفعه** **س** چه میفرمایند
در اینکه خانه می باشد مشاع مابین دو نفر و نفوذ در مدخل شرعی
با چند که زاید بر دو نفر در هر گاه آن دو نفر بفرستند خانه خود را شخص
اشخاصیکه شریکند با مدخل اعدا شفعه میشوند بموجب واسطه مدخل
یا خیر **س** بر نقد مذکور عمل شفعه از امر جماعت مذکور نیست
و الله العالم **س** آیا شفعه ثابت در باغ درخت دیوار دار زمین

حق

شفعه

بیدرخت و دیوار **ج** در تمام شفعه است **س** شفعه در ارسا
مانه **ج** ظاهر است که مراد در محل است از قنات و نه باشد نیز
تقدیر ثابت است بنا بر اقوال و اصول است **س** در حین فروختن
ملک تکلیف باور کردنه که بیا و بخردند قبول خریدن نکرد و بعد
شد در حال بیگانه شفعه را بدهد یا بجزد تکلیف با حق است
سقوط شفعه میشود مگر خواه تکلیف کند بانه **ج** ظاهر است که
پیش از بیع تکلیف نمودن با بیع خریدن امر مذکور سقط شفعه نیست
هر چند اصول ترک شفعه است بر تقدیر **س** ملکی قدر از آن وقف
بر ابناء اسیل است و قدر دیگر آن طلق است و مشرک در میان
دو نفر است با در میان این دو شرک حق شفعه است **ج** شفعه نیز
فرض نیست **س** هر گاه احد شرکین بخواند سهم خود را فروشد در
فرض نمیتواند بانه **ج** ملی نمیتواند **س** هر گاه زید اقرار و کالت نماید
در فروختن باغ از جانب عمر و گوید که خالد بر بیا و بخرد اگر بخرد
نگوی که شفعه بگیرم خالد گوید و کالت ثابت نیست و کالت ثابت
کن تا بخرم زید رفت باغ را فروخت بعد از چند سال کالت ثابت
با شفعه در حین فروختن بود یا در صفت ثبوت و کالت **ج** اگر علم
بهم رسانید از قول وکیل و کالت نیز بکار برود و بیع و بیع هم رسانید
بدر صفت فروختن است اما بر تقدیر عدم علم واضح است و عدم حصول
ظن بر صدق کفایت نمیکند در تقدیر عدل بودن احوط خداست
باخبار او هم چنین احتیاط در امر فسخ یا ترک شفعه است قاعده العالم
کتاب انصاف **س** دیوانیان و جهرم که میگردند از رعایا بابت ملک

انصاف

دار یا از کسبه از بابت کسبش آن حاکم مشغول الذمه است
با آنکه مینویسد یا محصلی که بگیرد اگر ملکی باشد از کدام تعیین کند **ج**
اگر بدو زمین بقیه و اگر راه مرکت باشد محصل به اشکال ضامن است اگر با
اگر راه و بقیه مرکت شد ضامن نیست بلکه امر ضامن است **س** شخصی
مکلف و دختر را عقد خود در آورده و برادر او شد زوج در مجامع عقد
زوجیه احوط خود را بر زن خود قبول نموده زوج و زوجیه بر او باشد
و بعد فاسد صداق بر حجت از در و اصل مرکت از زن ضامن مذکور است
نیست الحال زوج و هم از زوج خود اقرار صداق میکند و او بگوید هم شرط
است بنا بر علی بن ابی طالب و فایز بنوری که از بیان فرمایند اگر در وقت
ضمان علی وقت در بوده و بعد بی چیز و فقیر شدن زوج مستطبر زوج
ندالو و اگر در وقت ضمان معسر و بی چیز بوده زوج اختیار فرسخ دانو
که فرسخ نماید و رجوع بزوج نماید و ضامن فرسخ فور نیست **کتاب الحج**
س هل بعد من المومنین ولو اوجد ان يتصرف في اموال الایتام والمخاکر
و نحوها اذ انفسه او تغذی الرجوع الی الفقیه **ج** الاظهر نعم لعموم قوله تم
و المومنین والمؤمنات بعضهم اولیاء بعضی ما علی المحسنین من سبیل و نحوها
علی البر و التقوی علی وجه خلاف المحل فیمنع عنه نظر الی توقیفه علی الاذن
الشروع و هو مشفق و تردیفه المحقق و جوابها ظاهر بامر **س** شخص فاکر
صغیره الی الی الی الی و سلم و نیم و غیر ندارد مکروه و دانند و نیم
و صر و دارند و جود و صده ایشان هم چیز ندارند که حرف ایشان کنند
میتواند که خانه ایشان را بفروشد و صرف ثمن ایشان کند بانه حکمش را
بیان فرمایند **ج** بر تقدیر مذکور ولایت باجداستغالا با و امر است

س

دار

و علی تقدیر بر تقدیر مذکور در اولی چه حد و چه در صبر متوانند فروختند
 و صرف قوت آنست بخود **س** لو كان علی المفسر بوجیه مجله و وجوبه
 هل یفسخ الممال علی المجله او علی الجميع **ج** انه یفسخ علی الحاله فیها عند
 الفسخ و لا یجلی الموجهات الاصل من ذلك اذا جعل الحاکم مفسلاً و الا
 فله یصرف فی مالہ کیف شاء **کتاب الدین** **س** و یزاد عمر طلبی
 دالو و خود علم ندالو و عند ذلک طلبه او عمر یا در بگوید که آنچه من شغل
 الذمیر تو بستم از دنیا را بنظر برابری از الذمیر که با وجود انکم عند ذلک از
 عمر و طلبه او چنانچه بگوید من ترا بر الذمیر کردم در واقع بر الذمیر است
 یا غیر **ج** بلی بر تقدیر مذکور بر الذمیر پیشو عمر **س** مگر آنکه زید مثلاً
 بیک تومان پول و یکم کفوم ببرد و بعد بماند و معتز بملیغ در بازار
 دنیا را سه هزار دینار با این قسم معامله صحیح است **ج** مگر آنکه
 شغری واقع بشود مثل آنکه صلح نماید خوبست و اگر معامله نشود میتوان غیر
 آنچه داده بگیرد و بهر آنست که مگر آنکه خواهد معامله نماید صحیح نماید
 اشرفی بر و بیهوشم که خواهد و علی که خواهد **س** زید طلبه
 بموجب فسخ از عمر و دالو و عمر و زید نوراده سفوف کرده و زید مذکور
 مانع از رفتن او شده که نتواند خود را بگیرد شخص دیگر در این عهد نموده
 بقیغی نماید آنکه دو واحد بخر خواه را بید هم و صیغه بالقرنی و القاری
 جار شد **ج** اگر صیغه پنج شریع جار نشود لازم نیست آن شخص
 چیز و صیغه در نهان و ارتقاء مذکور ایم و اگر صیغه را جار نموده بود
 واجب است بر تقدیر مخالفه صیغه کفایه بود لازم و عهد در محل
 پیشو و اشتغال ذمیر از بر او مانع نمائند و الله العالم **س** لو استدان

بیتوانم

احد من احد ولم یؤده و مما طلع الرذیقاخذ المستدین من مال مثلیما
 نقاصاً فرد قسمه بعد هل للمستدین احد الزیاده **ج** الاظهر انه
 بنقوم علیه قهرانه یوم الاخذ **س** مگر آنکه زید از بکر طلبه داشته باشد
 و بکر متوفی شود و ارثش حاضر و ملکه از زید که بکر حواله قبایله کرده زید
 بدستند و اعتراف بر طلبه مبلغ معین نمایند که در قبایله منخ مبلغ است
 بعد میتوانند ادعا نمایند که طلبه از بکر را با بکن وقت بخور **ج**
 نمیتوانند و لیکن این امور غالباً بی مراضعت تمام نمیشود **س** اخصاً
 بحق جایز است **ج** اگر کسر مال کسیر اما طلمه نماید و رد نکند
 میتوان تقاضای نمود و لکن احوط آنست که اگر بحکم حاکم تواند اخذ
 نمود اکتفا بان نماید هر چند از غیر جنس باشد یا از و دیعه باشد
 هر چند اخیر بکر و دست است با جانه از متشیب ذمیر نیست باید
 اداه دین نماید **س** شخص که مدیون باشد و خواهد برود بسفر و
 غرضش از اینست از صاحب ذمیر یا مسافر و مباح است **س** شرعاً
 بلی میتوان مسافر نماید و الله العالم **کتاب البیع** **س**
 هل یکفی فی صحه البیع تقلید المشتیر فیما یوقف علیه صحه البیع بعد
 اجراء الصیغه ام لا **ج** الظنم اذا انی ما یعتبر فیتم بعد ذلك
 اطلاع علی انه مطابق لار الفقیه و قلده **س** هل يجوز معاوضه
 المشین المتجانسین الربوبین متساویین **ج** الظنم عدم خلافها
 للشیخ و هو ان ذمیر علیه البیع **س** ثم علی القول بالکفایه لو كان
 المبیع ثوباً او داراً او قد صحه المشتیر فی قبله قبل التقلید مع عدم التفتن

شرعاً

بیت

لهذا المسئلة فهل حكم بصحة صلواته ام لا **ج** نعم لو كان غافلا بحيث
 لا يجوز بوجه التكليف اليه **س** بيان فرمايد كه تصرف منقطع غفني
 است هر نحوكم بوده باشد **ج** تصرف منقطع حيا غفني است اگر
 چه بدیگر فرزند و شتر باشد باو طابا و کرده باشد بر تقدیر جهل در
 حال عقد با غفلت **س** زید و عمرو هر گاه معاوضه کردند ملكی را
 ملكی با یکدیگر و زید بدو را که ملك عمرو را بر بید و بنظر خریدار
 نظر کند و زید ملك این عمل را کرده اند آیا این معاوضه صحیح است **ج**
 معاوضه قسم است از بیع هر گاه بیع واقع در محل مذکور بدو وقت ملك
 و وصف و مجهول بیع باطل است **س** هل يجوز بیع القوان الظن
 مع الكراهة **س** هل يجوز بیع الدار المتجنس ولو باطمینان **ج** يجوز
 بیع مع الاعلان سواء كان المشترى مسلما او غيره للعامة و خصوص
 الاضمار المؤبدین بعد المخلوق **س** هل يصح اصدار المیزة المشتری
 في السنة المشتری و من البایع المسلم في السلم و غيره خوف انه يكون المبیع
 لغيره **ج** الاظهر نعم الا حتما المعطل بعضها بقوله استوثق من المالك
 ما استطعت **س** لو اعتقد اصدادته على هذا المصوب و باو تم
 ظهر عدم القدره هل يصح البيع لورض المشتری **ج** الظاهر نعم **س**
 لو اعتقد المالك عدم قدرته على المصوب و باو تم و رض المشتری
 ثم انكشف قدرته هل يصح البيع **ج** لا يصح **س** لو اشترى ثيابا في
 الذمة فصد الم بعط ثمنه من الغصب هل يصح **ج** نعم للعامة و لا للمیزة
 القصر المذكور **س** هل يجوز معاوضه المتباينين في الميزة للموثر و

مفاد

متفاضلين اذا كانا مختلفين ولم يكونا في القدر نقد او شتم **ج**
 نعم لکن مع الكراهة في الثاني **س** هر گاه آرد زمین معین نفوس شد
 و زمین را مقصد کند که مثلا جهل قضا است و قدر که مدت باشد کمتر است
ج اگر مقصود از بیع ارضات است باید محرز نمود و مع ذلك
 نظر جهل اصل بیع است فاسد است و اگر ضم شود زمین باید عقد
 هر دو بیع شوند نیز فاسد است و اگر بیع ارض یعنی باشد بمقدار
 معین در جمیع صور فاسد است و اما زمین بنفسها در فرض مذکور
 ظاهر است که مشترک است در میان فسخ و ارض با تمام عمر و لکن اولی
 بحکم از عمر با احتمال تخیر میان فسخ و ارض با تمام عمر و لکن اولی
 است **س** هل يملك المشترى ما يقبضه بالبيع الفاسد **ج** لا لا وصول
 و عدم الدلیل على النقل **س** هل يعتبر اليوم في ضار المحزون المحضی
 او اعلم منه و من الملتحق **ج** المعقبة بالمشترى فانفاهم على كون المبدأ
 من ضمن العقد و لا فراق و هما لا تفکان كما قلناه كما هو ظاهر **س**
 اگر شخصی که با بیع است اذ عارض نماید با بعد از آنکه او را عموما تسلط
 دارد که معاویع را فسخ نماید با آنکه همان عینی معاویع است و آنکه اخذ
 نماید و دیگر آنکه اگر در معاویع استقاط تمام ضار است ضو نماید
 از عینی و غیره یا استوانه اذ عارض عینی نماید یا نه **ج** بر تقدیر صدق
 مذکور تسلط بر فسخ دارد و تسلط بر ارض ندارد و اگر استقاط جمیع
 ضار است نمود عینی از ارض او نیست و اما العالم **س** هل يصح بیع
 الصبر اذا لم يدر بمنزلة الا لانه **ج** لا **س** شخص جار به غیره بالغه از کسی

خرید بشرط آنکه بیع روز یا بیشتر نگاه دالو هرگاه غیر داشته باشد
 بعد از مدت بشرط رد کند و آن خریدار مدت بیع روز دخل بان جایز
 کرده بعد از دخل جاریه را پس صاحب بیع داد یا صاحب جاریه
 میتواند بجهت دخل کردن جاریه را پس بگوید بیع بیع میتواند پس
 بگوید و مشتری نمیتواند رد عفو هرگاه بیع را حاضر نشود خصوصاً
 با عدم ظهور عیب که هرگاه دخل کرده باشد نیز نمیتواند رد عفو و در
 العالم **س** آن شخص که جاریه را دخل کرده است پس بعد از معصیت
 کرده است و دخل کردن جاریه زناست یا نه **نقده** معصیت کرده
 و لکن زنا نیست **س** چه میفرمایند که زید ملکی را بعه و فروخته به بیع بشرط
 پس عقد بیع از مشتری اجاره عفو تا زمان خیار که قرار داده بودند
 پس آن اجاره ملک با تخم کاشته و در زمان خیار در مثل خر نهاده
 بحکم شرع انور بیع لزوم یافته و بالفعل که بیع لزوم یافته و عدت
 اجاره نیز برسد تخم بیع نیز و منور نیز نهاده و در هنگام کاشتن
 غیر مخصوص کاشتن را از مشتری اذن گرفته با این احوال مذکور **س**
 مشتری را بر کندن زراعت اذن میباشد یا آنکه مجابا باید صبر کند تا
 در و با اجرت المثل از زارع طلب شود **س** هرگاه مدت اجاره منقضی
 شد و بیع لازم شد مشتری تسلط داده در کندن زراعت **س** چه
 میفرمایند که عمر و زید ملکی فروخته است چند سال قبل ازین و بعد از
 فوت هر دو خالد و زید را در عمارت کورده را از ورثه زید میگویند
 نموده اند و بیعت شرعی بر سرانیده و ملک را زید را از ورثه زید

گفته

گرفته اند آیا و زید میخوانند از ورثه از قیمت ملک و از آنجا
 که متصرف شده و از اجرت المثل که از ورثه گرفته اند مطالبه نماید **س** اگر
 که قرض حکم بجهت جامع الشرائط میتواند استرداد قرض از ورثه عمر
 بر تقدیر مالک بود و هر چه و آن مقدار را عفو و در هم ضمیمه حکم
 اجرت المثل **س** چه میفرمایند که زید اهل ک و بیعاً خود را با اولاد
 ذکور از کبیر و صغیر فصالحه عفو میکند مگر کندیم بوزن نیر و یکصد
 نقد و ضمن العقد شرط عفو که هر وقت از اوقات خواسته باشد ضمیمه
 ضمیمه فصالحه را داشته باشد بعد از چند گاه ضرورتی بهم رساند
 از لزم اطلاق و بیعاً بدو مالک میفرماید ضمیمه ضمیمه چهارم و قدر
 از لزم اطلاق را بیع لازم و بیع ضمیمه دیگر منتقل نموده و نخواهد
 آیا این مصالحه و معامله صحیح است یا خیر **س** بر تقدیر مذکور بیع
 چه لازم و چه با ضمیمه است و لکن این مسئله است اما بعد از بیع
 غالباً این تمام میشود و مقصود از اشغال این استحقاق حاصله است و این عالم
س چه صورتی را معامله کردن با حاکم عربی که در آن ولایت صلوات
 نه زراعت و نه ملکی و نه مدخلی از راه حلال داشته باشد پول از کبیر و حسیب
 خود را آورده میدهد و دل کاسبها از لزم پولی که میکند چگونگی است
 و جان فدا دارند **س** تا توانند اجتناب نمایند با علم بجهت مالک عفو شوند
 بر تقدیر مذکور مال بجهت مالک هرگاه محصور در میان حدود و در
 نیست و ضمیمه معلوم نیست و ممکن نیست معلوم نمودن و واجب است
 نقد قرض از قبل مالک و لکن ممکن است که قرض نموده باشد و غنی

حکم مجتهد

حرام نباشد بر تقدیر علم بجهت نیت نمودن خصوصاً هرگاه خود
این را عاقلان ندانند حکم بجهت نیت نمودن و الله العالم **ج** شخص بگوید
و نیت ملک را فروخته بزند و بعد بگوید نیت دیگر را ببرد و فرودخته است
و بعد از دو معامله معلوم شده است که شخص با صاحب مالک سه دانگ نیت
بوده است اما صاحب نیت دانگ نیت دانگ را از یک دانگ و نیت زدن
یا از یک دانگ نیت نمر و یا از هر دو **ج** نیت دانگ از معامله دوم مال مالک
اول است **س** معامله با دیوانیان که اجناس در ولایت ندارند از
خود و جنس میفروشند که مشتری عقیدت کند که همی جنس بیعت از عمر و
وزید مجبوس و عقبتا گرفته و همان اجناس بله مثل گذشته و نذر و
فروشد با چنین اجناس نمیتوان خرید و بیع و شراهمین جنس است
حلال میباشد ماضی **ج** اگر شخصی جنس در حرام نمیتواند خرید دیگر
مگر جماعتی که نیت را فرستاده و نیت اگر مختص نیست آنچه در دست
است نسبت به حرام بلکه حرام و حلال در دست است و علم بجهت نیت
ظن بران نیت نمیتواند خرید خصوصاً هرگاه بگوید از غیر مال خود
میباشد و لکن احتیاط در تمام نیت است **س** چه منفرد باشد که در فارس
ابرودخانه و چشم دیوانیان تصرف نمایند و بعضی از دیوانیان در
دهند با بله ولایت را رعایت بر اهل ولایت میکنند و بعد قسمت
چنانچه زراع و دیوانیان که خود را مالک میدانند و بعضی از
دیوانیان بر زمینها و همان کیفیت اهل بلد که قانون مالک را رعایت
میباشد قسمت چنانچه با چنین اجناس را از دیوانیان نمیتوان خرید

نیز

وصول

و حلال میباشد با چنین **س** هرگاه ابر از رودخانه میباشد و مباح است
و مملوک نیست هم چنین چشبه و ملک تصرف دیوانیان میباشد و
ادعای ملکیت و عصبیت معلوم نیست حلال است تا شکالی نداشته
و اگر ملک عصبیت و تخم است نیز چه عیب بود و هم چنین هرگاه
اب عصبیت است و اگر تخم مال رعیت باشد زرع مال است تا عصبیت
ملک و آب یا یکی از آن دو و اگر هیچ یک عصبیت است و تمام شرع و نظر
واقع شده معامله نیز عیب بود و الله العالم **کتاب الحما**
س شقیه شدن بقره سید الشهداء و شقیه شدن دروغ و دروغ
خانهایی که شقیه میاورند اگر کذب و افتراء و غناد مرد لباس زن و این
مقول از خلاف شرع شوق صورت دالو جایز است با حرام و شقیه
شمر و عمر سعد و سایر مخالفین از آنها نیک با حضرت مقابله کردند
مخصی از بر کر یا ندین اما خلاف شرع است از بر شقیه قرار دالو
ج و متشکل است بلکه بعید است و اصل صحیح فرستاده و فرغ
ولکن نوع در جنب است نظر بانکه جابرا بجا صراحت است شوق
بگردن **س** لودفع احد الی احد ما بیع ام شینا او شتر بر شینا
فصل المدفوع الیه ذلک منهل سخی بذلک الاجرة لو کان للمحل اجرة
ممل خود احد الاجرة عن مال المدفع بدو از نیت **ج** اجور فی الاول نیت
ولا یؤثر قصد المدفع فی ذلک و شینا عن الشیء الا ان یعلم منه عدم
الاجرة فیاضد تقاضا **س** اجور جعل المدفع فی النقص فی اول نیت
الاصوط ترکم و لم کان اجور لا یجوز الوجه الا ان یصح و عدم

الحما

دل علی المنع لم **س** معاملة در یوم عاشورا و بابت و یک ماه رمضان **ن** نیست
 هشت ماه صفر المظفر چه صورت داده بود در صی صلو و جمع این چه
 صورت داده **ج** در بچید حرام نیست بلکه در عصر حضور امام
 و محول نموده که جمع واجب غیر باشد حرام است **س** بفرمانید که هرگاه
 این از آیات قرآن بر روز شانه نقش نموده باشند حاد و تراشدن
 جایز است باین وجه **ج** جایز است **س** جایز است که غنیزم در این
 قرآن نوشته باشند یا حدیث یا جایز است شستن لیز و نوشتن کتبا
 عزیزان و حدیث **ج** بلی جایز است **س** لو وقف مع الظلم مالکت به
 بل عیب **ج** نعم **س** کتابت حافظ را خواندن و بیع و شریک جایز است
ج بلی جایز است و الله العالم **س** هرگاه در شیمیغنا شود جایز است
 استیذان در آن موضع باین **ج** صورت در قایع را بجل آوردن از برای
 کریم غیر بد الله بشرط بندگی و در آن نشود و هم چنین اعتقاد
 بر معا صدمع ذلک احتیاطا بترک اختیار فرزند بقیه مصیبت که
 عبارت از استماع خواندن بد و نیز سخن است **س** هرگاه شده باشد
 باشد در غنا بودن یا جایز است استماع و فعل نیز باین **ج** شد غیر
 فقیه عتقا رندا با بد رجوع مجتهد کرد و قبل از آن استماع نکرد و الله العالم
س خدمت کردن بچهره متلازمی معلم تجربه را میکند و معلم زن
 مثل مرد نیست میباید خدمت نکند ابا القاسم است یا ضری **ج** حاشا
 چراغ است **س** شخص لولی میدهد بزرگ که بقیه بد میدهد و میشود

بردارو باین **ج** نمیتواند مگر با فریضه لفظیه هر چند بدالات ظنیه
 باشد و اگر مستند بلفظ باشد علم معتبر است و الله العالم **س** تعارض
 نمودن بازن اجنبیه و پریش حال او نمودن بدو زربنده است
 حلال است باین **ج** بلی الله العالم **س** ایا با احتیاج و پریش است
 بودن سوال کردن جایز و مباح و ما ینفق علیه بلی محتاج
 حلال است باین **ج** اگر موقوف علیه حی است واجب است و در غیر
 آن و هرگاه چیزی باو بد بماند بر نقد بریدگور او حلال و اظها
 فقر بر نقد بریدگور حرام نیست **کتاب الوقف**
س چه میفرمایند در اینکه هرگاه زید ملکی را وقف بر اولاد خود
 و تولیت از مادام الحیوه بنفس خود موقوف بعد از صی او شود
 علیهم و شرط در ضمن عقد نموده مادام که تولیت موقوف
 چیز موقوف است نه عشر منافع موقوفه بازا حق التولیه مخصوص
 او و ناظر بوده باشد تمام منافع مخصوص آن باشد **ج**
 بر تقدیر مذکور ظاهر است شرط وقف و وقف است و مقصود از
 شرط اشتراط نه عشر است از برای متولی **س** چه میفرمایند که
 شخص ملکی را وقف نماید و تولیت از بعد از فوت خود
 با علم و صلح اولاد خود موقوف نماید و طبقه اول و ثان را بقیه
 نماید و شرط تولیت در طبقه ثانیه متحقق باشد اما با وجود
 طبقه اول تولیت طبقه ثانیه تعلق میکند باین **ج** هرگاه تولیت
 موقوف موقوف بعد از خود مسترد اولاد خود بدو و شرط اطلاق

قرار داده که در طبقه اولی بنیست و در ثانیه است ظاهر است که شرف
بالت است و مفروض نیز است که شرف مقدم طبقه اولی بر ثانیه
نگزده **س** شریعت را اتخاذ کند کار را در جهت شعار احوال روزگار
بنابر کار شوکت مدار صاحب اختیار است که عماران و بناغات
که از چیز آبادی افتاده است تعمیر نمایند عمارت بهشتی کلی
خرابی و بران است میتوان مصالحی که از این عمارت بیرون میاید
بصرف تعمیر سایر عمارت در سائند که آنها هم خراب شود
بر تقدیر که با بهره خراب شده باشد و امید معمولی در این نباشد
تسوان مصالح این اضراف سایر عماراتی که سوختن رخ میاید
مموده بلا اشکال **س** چه میفرمایند در باب این مسئله شریف
که مسجد قدیم منهدم در فریضه واقع است که از غیر اعتبار افش
است و جمع از مسلمانان و اهالی محل نموده در راه ملاک خود
انداخته بعضی اوصاف و ششتر نازه یا نقد داده که این مسجد
بنیاد جدید که در این زمان متداول است ساخته و تعمیر کرده باشند
ج خالی بود نیز مسجد مضر مسجد است و بیرون بردن نیز بنا
مسجد است بیرون بردن و عوض دادن از این قرینه الی الله است
و هرگاه مضر مسجد نباشد بلکه در مسجدی خراب باشد از برای
تعمیر و غیر تعمیر تصرف در این نماید البتة که صورتش نداد و الله
العالم **س** مسجدی که با مالش خراب میشود مثل تیر
مسجد شکسته نشود و هم چنین در پوارش خراب شود

میتوانند شخص کلی مسجد را خراب کند و باز از سر نو بکند و مهر از اول بنا
ج احوط تمام خرابیست و خراب نکردن آنچه بعیب است و اما آنچه
مشرف است خراب شدن باشد که منهدم میشود خراب کردن و
ساختن آن احسان است و آنچه تزیین زد و هم چنین و هم ساختن
آنچه خراب شده است و اما خراب نمودن و ساختن آنچه بنویسم
مشکل است اطمینان با انجام رسیدن آن **س** در متولی توقف است
عدالت شرط است این **ج** در غیر واقف کاه متولی باشد
بلی شرط است و در واقف شرط نیست **س** بر فرض اشتراط
هرگاه با اعتقاد که متولی ناسق باشد اما آن شخص باذن
نیز متولی میتواند در مکان وقف مثل مدرسه توقف کند
نماید یا از قبیل حمام وقف است غسل در اوصی است این **ج**
نه بلکه رجوع بحاکم باید بشود و فرق میان حمام و غیر حمام
س مثل معتبره الوقف القبریه نعم **س** مثل معتبره الوقف القبول
ج نعم لا طباقهم علی کونهم من العقود الا انه ثبت فیها کفایه الفیض
س مثل تنقل بالوقف المنقول عن ملک الواقف **ج** الظنم **س**
ملک است و وقف لکن در راستا می رسد که شرعاً فروخته در
نزد دینداری بعضی نیز خرد چونکه آن ملک بجهت آنکه در دست
سال سال از چیز انقاع مرفند **ج** از خداوند عالم باید رسید
مجرد بعد ملک و وقف منشا جواز بیع میشود و خوف الکذیب
دور منشا جواز بیع میشود اعود باسهم اخذ باسهم علی اجزای علی

سبحان الله العالم **س** زید ملکی را بر اولاد و وقف عوده و فرار داد
 کم متولی هم سالم نصف عشر از منافع عن موقوفه را حصر موقوف
 صلوة و رد مظالم واقف نماید و بقید موقوف و علمهم رساند
ج بر تقدیر مذکور وقف باطل است الله العالم **س** بل قطع وقف
 الفضولی ام لا **ج** الاظهر العدم والله العالم **کتاب القضاء**
اشتهر لو قال المدعی لا انا حاکم الا عند الحاکم الفلانی وقال المنکر
 نرافع عند غیره مقولها المقدم **ج** قول المدعی مع التمسک
 ومع الافضلیة لیس تقدیر الایکار عما یقول المنکر بل بقول المنکر
 متعین **س** اما حکم بالتصحیح در اعیان و املاک حکم میتوان کرد
 باین **ج** حکم حاکم در مرافعات موقوفه بر این است مثل این
 و علم حاکم و اشغال نیز و استصحیح از جمله اینها نیست **س** شهود
 شهادت استصحیح در اعیان یا زنی میتواند داد باین **ج** بل
 میتواند والله العالم **س** هرگاه مدعی حقوق بر مدعی علیه داشته
 باشد مدعی منکر باشد و شهود بر طرف مدعی طرفین باشد
 غیر معلوم یا شخص حکم مجتهد نباشد میتواند که او مدعی را تصحیح
 نماید بقسم خوردن مدعی علیه باین **ج** صلح نمودن بقسم خوردن
 منکر از مدعی مدعی جرم حقوق او عا از اینها بد مجوز است ولیکن
 احوط تر از اینها امر است و صلح گذارند و با قدرت رخصت عا
 شرع نمودن و عا رفع کند را بیدر الله العالم **س** کسی در خصوص
 مجتهد بقرآن قسم خوردن با حق خدا از او بازخواست میکند

در قسم بی حضور مجتهد درست است یا خیر **ج** قسم دادن و تطهیر
 مجتهد است و لکن قسم قرآن و لکن با اجترار بقرآن و بخبر از عالم
 این عمل البته نکنند و بر تقدیر کردن توهم و استعقار نمایند **س**
 زید هرگاه با عروضا غرض داشته باشد و بر و زید پیش ملاقات
 قضا در او نباشد میتواند او عا زید را از عروضا و مصالحه نماید بهیچ
 حلاله **ج** بلی رضایا حوطه تر است **س** در جای که در دست
 بخد من مجتهد نباشد و مرافعات شرعی در میانک شخص امور مسلم
 بمصالحه بگذرانند و در صورت تعدد و تقسیر امر را بمصالحه
 مشروط بقسم بگذرانند و قسم بدمدایان قسم مسقط دعوی
 است و تجویز میشود باین **ج** حاجت تعدد نیست گذارند
 دعوی بمصالحه خص بمصالحه بقسم و غنی حال صحیح است
 مسقط دعوی است **س** شخص شهادت در مقدمه و مستشهد
 ادرا شهادت میباشد و حاکم که با اعتقاد بر این است قضا
 ندالو و با اعتقاد مستشهد و او ادرا شهادت نماید **ج** نه نمیتواند
 بگذرد فرض مذکور والله العالم **منقرقات** **س** زیارت عالورا
 میتوان خواند و لغز و سلام او را بخواند **ج** بقصد خصوصیت
 زیارت مطلق نه خصوص عا شورا عا ندالو و بقصد خصوصیت
 زیارت عا شورا هرگاه بقصد تمام شروع نمود و بعد میسر شد یا
 نحو این تمام نماید غیر ندالو و لکن بقصد خصوصیت ندالو بقصد
 بدو آن احتیاط کند بگذرد والله العالم **س** بفرمانه که اتحاد

مجلس سلام در لغز در زیارت عاشورا شرط است **ج**
 ظاهر عدم اشتراط است نظریه بود روایت در مقام بیان خلوص
 از بیان اشتراط و احوط مراعات است **ج** و در کت نماز زیارت
 شخص را از حیث قصد تیان نماید یا تعبیر است یا از نیت است
ج ظاهر اینست که از نیت میدانست و در اجزاء دلالت بر این
 است و سکون علماء جمیع میدانست **ج** امام العالم **ج** در زیارت
 جناب سید الشهدا و ذن والدین شرط است **ج** از شرط
 نیست و لیکن هرگاه منع بکنند احوط است تا بکنند در صورت
 خالی از قوت نیست **ج** در روضه مطهره مرد و زن نامحرم زیارت
 باشند و زنها محو المند زیارت کنند و صادر کنند بکلی که
 زیارت بلند بخواند و مرد باشند معصیت کرده است تا آنکه باید
 بخواند **ج** معصیت نیست لکن احوط تر است **ج**
 اگر چنانچه نسیفه مشرف بشود بکربلا و در ایام زیارت مخصوصه
 حاضر شود و مجال آنکه ظاهر شود و زیارت کند چنانچه باید باز
 دالود و نقایر و زرد و در احوط است **ج** احتیاط داخل
 روضه مقدسه میشود **ج** هرگاه شخصی تا میل احتیاط نکرده
 تواند زیارت سید الشهدا برود بانکه کلام افضل است
ج بل مجرد زدن نکردن مانع از زیارت کردن نیست اگر واجب
 شد نکاح برود مقدم بدالوقایع او لیکن زیارت حرام نیست
 بل احوط تر است و بر تقدیر عدم وجوب هر یک از آنکه

ظاهر

خوانند میتوانند **ج** هرگاه زید مشرف شود زیارت امام
 معصومین و زیارت نامها و بختی است مختلف است و از کلام
 باشد زیارت کند **ج** یکی از کتب شیعه داشته باشد از قبیل تحفه
 الزائر اخذ کند بعد از هر صوم و آنچه نوشته اند در کیفیت زیارت
 بعمل آورند خوب است و هم چنین در نماز زیارت بشرط آنکه قصد در
 نداشته باشد **ج** جناب امیر المومنین هم برادر زمام طالب داشته
 که ابو طالب بدین سبب مکنز با ابو طالب شده اند **ج** اسم ای طالب
 عزراست با عبید مناف و او را چهار رسیده طالب و عقل و جعفر
 و علی مددک بزرگتر بود از دیگر بده مثال **ج** میت را امانت بخاک
 میکند از آنجا بکنیم سوال از او میکنند **ج** ظاهر احتیاط است
 که سوال در این حال نیست بلکه در قبر است **ج** این ذکر نامو العظم
 العظیم با نامم قیما خالده **ج** از این و هو العظم العظیم است
 بهر آنست که نامم قیما خالده و بخواند **ج** هر روز رفتن از بلد کا
 چه صورت بقصد فرار **ج** باطنی بعضی لازم است بعضی از اجزا
 وارد است و بعضی توجیه آن است **ج** میت را امانت بخاک

این سخن از ائمه است که در این کتاب است

میت پاره یا بکنیم از سوال میکنند یا نه
 صیغه **ج** ظاهر احتیاط است که سوال
 در این حال نیست بلکه
 در قبر است
 تمام سوال است
 جواب هم
 حاجت محکم است

۱۱

۵۱۳۴

معلم نرسا

نرسا

واشتق القمر وقال ما يدريه اهل الساعه فرر قلت
 فما معني ما يدريه قال يقولون من وزيار ما يدريه ومني
 يظهر وكل ذلك استجبالا لامر الله وشكافي فضائه ودخولا
 قدرته او تلك الذين خسرو الدنيا ولين للكافرين شر ما قلته
 افلا توقت فقال يا مفضل لا وقت له وقتا ولا توقت له
 وقتا له من وقت لمهدينا وقتا فقد شارك الله تعالى علمه
 وادعوا انظر على سوره وما سمع من سر الا وقد وقع الى هذا
 اخلق الملعون من الضال عن الله الاعب عا ولبا د الله وما سمع
 خيرا الا وهم اضعى ليرى وهو عندهم وقدا من في جهنم
 وانما القرانه اليهم ليكون حجة عليهم قال المفضل يا مولا
 فكيف به وظهور المهد عليه السلام واليه السلام قال عليهم
 يا مفضل يظهر في شبهته يسنين فيعلو ذكره ويظهر امره
 وينادي باسمه وكنيته ونسبه ويكثر ذلك على افواه المخضفر
 والمبطلين والموافقين والمخالفين لتكثر منهم الحجة لمعرفتهم به
 على انه قد قصصنا ودلنا عليه ونسبناه وسمنا وكنيناه
 وقدنا سره ورسوله صلى الله عليه وسلم لئلا يقول الناس ما عرفنا
 له اسما ولا كنيته ولا نسبا والله يتحقق الايضاح به وباسمه

بسم الله الرحمن الرحيم
 من كتب بخطه البصائر للحسن بن سليمان اكلت له الجنة ^{الاول}
 حدثني الاخ الصالح السيد محمد بن ابراهيم بن محسن المطلب ابا
 انه وجد بخط ابيه الرجل الصالح ابراهيم بن محسن هذا الحديث
 الا في ذكره واران في خطه وكنيته منه وصورة
 الحسين بن جده ان عن محمد بن اسماعيل وعلين بن عبد الله الحسن
 عن ابي شعيب محمد بن نصر بن عمر بن الفراء عن محمد بن المفضل
 عن المفضل بن عمر قال سميت الصادق ثم بل لماما
 المستظر المهدى على العلم من وقت موقت يعلمه الناس فقال
 حاش لله لم يوقت ظهوره بوقت يعلمه شعنا قلته كاسد
 ولم ذلك قال لانه هو ال عمران قال الله ثم رسولنا عن
 ال عمران قل انما علمها عند ربنا لا يعلمها لوقتها الامم وقتلت
 في السموات والارض الامم وهو ال عمران قال الله تعالى
 رسولنا عن ال عمران ان ربنا ما و قال عند علمات
 ولم يقل انها عند احد وقال بل ينظر في الالام عن لمة تاتاهم
 بغتة فقد جاءوا شرطها الائمة وقال اقرب الائمة

وبنوة الانبياء ورسالة المرسلين ووصية الواصلين منهم
 شريعته ولاكتساب لادرسول وهم معظلة العالم قال المفضل
 سبحان الله ما وجد نعلم قال نعم يا مفضل قال فقهه الى شيعته لذلك
 يشكوا في الدين قال المفضل يا سيد ولا ير وقت ولا دن قال
 بلى والله لير من ساعة ولادته الى ساعة وفاتته اربع سنين وتعم سبعة
 اشهر اول ولادته وقت الفجر ليلة الجمعة ثمان خلوة من
 سنة مبع وخمسين ومائتين واليوم الجمعة ثمان خلوة من
 ربيع الاول سنة ستين ومائتين وموم وفات ابيه بالمدينة
 التراب طرد جلن بينها المتكبر الحيا المسمى باسم جعفر الصا الملقب
 بالمتوكل وهو المناكل لغم مدينة مران وممر من رار من شخص
 المحقق سنة ستين ومائتين والامارة المشكك المران وبنفذ فيها
 امره ونهيه ويغيب عنها فيظهر في طلبه في القفر ويصا باسمه
 في المدينة في حرم جده رسول الله فلا يلقاه هناك في سعة الله
 بالنظر اليه ثم يغيث في اجز يوم من سنة مت وستين ومائتين فلما
 تراه عين احد صر يراه كل احد وكل عين قال المفضل قلت يا سيد
 فخرجنا طيبه ولم نجا طيبه قال الصادق في نجا طيبه والملاكة والموتور
 من اجن وخرج احد ونهيه لانقائه وولادته وولادته ويصعد
 بوابه محله نصر البصر في يوم غيبته بناصر باثم يظهر بكمه واليه

وفاة ابيه

يا مفضل كان في انظر اليه دخل مكة وعليه ردة رسول الله
 وعلى راسه عمامة صفراء وفي رجله غلار رسول الله المحضو
 وفي يده مرآة ثم يسوق بين يديه اغنزا عجافا حتى يصل بها
 نحو البيت ليس فم احد يعرض ويظهره وموتن حر لوف قال
 المفضل يا سيد يعودن با او يظهر في شيعته فقال نعم سبحان
 الله وهل يعرف ذلك يظهر كيف شاء وبارصونه شاء اذا جده
 الامر في اهلته ثم بجده وجل ذكره قال المفضل يا سيد فمن
 اين يظهر وكيف يظهر قال يا مفضل يظهر وصد وباتي البيت
 وحده والى الكعبة وصد ويحج عليه الليل صد فاذا ماتت
 العيون وعشق الليل من الية جبرئيل ويكاتبه والملاكة
 صفوا فيقول له جبرئيل يا سيد قولان مقبول وامرك
 جابر فتسبح يدك على وجهه ويقول الحمد لله الذي صدقنا
 وعده واورثنا الارض نبقوا في الجنة حيث نشاء فنعم اجر العاين
 ويقف بين الركن والمقام فيصرخ صرخة فيقول يا معاشر
 نقباني واهل خاصر ومنذ فرمهم الله نصرته قبل ظهوره على
 وجه ابوتن طائفتن فترد صيحة ثم وهم على تجارهم وعلى
 فر شهم في شرق الارض وعز بها فبصوت في صمحة واحمد في
 اذن كل رجل فيجسونه نحو ولا يامض لهم الا كانهم بصير حركين
 كلهم بين يديهم بين الركن والمقام فيا طرهم عز وجل انور فيصير

يا مفضل

عودا من الارض الى السماء فيستضيء به كل مؤمن على وجه الارض
 ويدخل عليه نور من جوفها بقية فتخرج به نفوس المؤمنين
 بذلك النور وهم لا يعلمون بظهور قائمنا اهل البيت عليهم
 السلام ثم يصحون وقوفنا بين يديه وهم ثلثمائة وثلاثة عشر
 رجلا بعدة اصحاب رسول الله ص يوم بدر قال المفضل بالواو
 يا سيدر فالاشان وسعوز رجلا الذين قتلوا مع الحسين
 على في اثني عشر الف المومنين ثم شجرة على وعلمه علمه
 قال المفضل يا سيد فتغير سنة القاتل في بايعوا له قبل
 ظهوره وقبل قيامه فقال يا مفضل كل سبعة قبل ظهور القاتل
 عليه لم يبق كفر ونفاق وخذية لعن الله المبايع لها والمبايع
 له بل يا مفضل سيد القاتل ظهره الى الحرم ومعدية قبره
 من غير سوء ويقول لهذا يد الله وعز الله وبالله ثم تلو هذه الآية
 له الذين يبايعونك انما يبايعون الله يد الله فوق ايديهم فمكثت
 فانما كنت على نفس الامة فيكون اول من يقبل به جبرئيل ثم يبايعه
 وتبايعه الملائكة ونجباء الجن ثم النقباء ويصبح الناس بكلمة
 فيقولون لقد راينا اللذة عجايبا لم تر مثله ويقول بعضهم لبعض
 انظر اهل بيوتنا احد من معة فقولوا لا نعرف احد منهم الا
 اربعة من اهل مكة واربعة من اهل المدينة واثني عشر من اهل
 قريظة

من

يعدوهم باسمائهم ويكون هذا اول طلوع الشمس في ذلك اليوم
 فاذا طلعت الشمس واضاءت صباح صباح بالخلد في وقت عين
 الشمس في ارض عين يسمع من في السموات والارضين
 يا معشر الخلق في هذا يوم بدر المحمد وسيدنا محمد رسول الله
 ويكون في نسبه الائمة الحجازية عشر الاخيرين في علي صلوات
 الله عليهم اجمعين بايعوه تهتدوا ولا تخالفوا امره فتصلوا فاول
 من يقبل به الملائكة ثم الجن ثم النقباء ويقولون سمعنا اطعنا
 ولا يفر ذوا ذن من اخلاق الا سمع ذلك النداء ويقبل الخلق
 من البعد والحضر والبر والبحر يحدث بعضهم بعضا وبعضهم
 بعضا ما سمعوا ابا ذنهم فاذا دنت الشمس للخرور صرح صباح
 من غورها يا معشر الخلق في قد ظهر لكم موال الناس من ارض
 وهو عثم بن عتبة مور من ولد بن زيد بن معاوية لعنه الله فبايعوه
 تهتدوا ولا تخالفوا عليه فتصلوا فدعا عليه الملائكة والجن النقباء
 قولوا وكذبوه ويقولون سمعنا وعصينا ولا يفر ذوا ذن ولا قرباء
 ولا ضائق ولا كافر الا اضل بالنداء الا خير وسيدنا القاتل حسنة
 ظهره بالكعبة ويقول يا معشر الخلق في الا ومن اراد ان ينظر الى
 ادم وشنت فيها انا ادم وشنت الا ومن اراد ان ينظر الى نوح
 وولد ساق فيها انا نوح وساق الا ومن اراد ان ينظر الى ابراهيم

واسما جيل فيها انا ذا ابراهيم واسم جيل الا و مراد له ينظر الى صوت
 ويوشع فيها انا ذا موس ويوشع الا و مراد له ينظر الى محمد و مراد
 المؤمنين فيها انا ذا محمد و ابر المؤمنين الا و مراد له ينظر الى
 الحسن والحسين فيها انا ذا الحسن والحسين الا و مراد له ينظر
 الى الائمة من ولد الحسين فيها انا الائمة اجمعين الى مسئلة
 فاني انبئكم بما نبئتم به وما لم تنبوا به ومن كان يقرأ الكتاب ^{الصحف}
 فليسمع مني ثم يبتدر بالصحف التي انزلها على ادم وشئت على و
 نقول انه ادم وشئت بمسألة هذه والله بالصحف صفا ولقد
 ارانا ما لم نعلم فيها وما كان حضا عليه ما اسقط منها وبدل
 وحرف و صحف ابراهيم ثم التوراة والانجيل والزبور هذه والله
 صحف نوح و ابراهيم ثم صفا وما اسقط منها وبدل وحرف منها
 والله التوراة انجامة والزبور التام والانجيل الكامل وانها اضعاف
 ما قرأها ثم تليو القرآن فيقول المسلمون هذا والله القرآن حقا
 انزل الله على محمد وما اسقط منها وحرف وبدل ثم تظهر الدابة من
 الركن والمقام فتكتب في وجه المؤمن مؤمن وفي وجه الكافر كاف ثم
 يظهر السفاد سير جيشه الى العراق فيخرب ويحرق الزوراد
 ويتركه محاصرها ويحرق الكوفة والمدينة وترث بها لهم في مسجد
 رسول الله صلى الله عليه وسلم فياخذ ثلثمائة الف رجل بعد الزوراد

فيقول على التوراة و
 الانجيل والزبور

الدنيا ثم يخرج الى البيداء يد ملكه و حرا البيت فلما صار و ابا البيداء
 عن يار با صاح بهم صالح يا بيداء بيدي فيبصرونهم الارض عليهم
 فيبصر انما تنزل ملك فيجول حولها الى حواشيها ويقول يا بشر
 امضوا الى المهدي و بصره بهلاك جيش السفيا وقال الملك اسمع يا
 امضوا الى السفيا فترنه بظهور المهدي من همدان الى محمد فيمضربا
 الى المهدي ثم يعرفه بهلاك جيش السفيا و لته الارض انفرت فلبين
 من اجد جيش عقاب ناقة فاذا بات مع المهدي على وجهه ورد خلفها
 سوا و ابا يعز مع وتظهر الملائكة والحج في مخالط الناس
 معهم ولنزل من ارض الحجر و ينزلون من بين الكوفة والخف ويكون
 مع عنده اصحاب منته و اريحون الفاضل الملائكة وصلها من الحن ثم
 ينصره الله ويفتح على يديه وقال عن الكوفة لا يبق مؤمن الا كان بها
 او حولها و يسافر بحالته فرس منها الفود ريم ام والله وليودن
 اكثر الناس انما اشترى شبرا من ارض الشيع بشر من ذميت و اتسعه
 من حطط امدان ولتصير الكوفة اربعة وخمسين ميلا ولحجوز
 قصور بكر بلا و ليصير الله بكر بلا معقلا ومقاما مختلف فيه
 الملائكة والمؤمنون ولكن لها شانا عظيما وليكون منها من الكاثر
 ما لو وقف مؤمن ودعا ربه بدعوة لا عطاه بدعوتها الواحدة مثل
 ملك الدنيا الف مرة ثم نفسى ابو عبد الله وقال يا مفضل

لم يبق تفازرت فخرت كعبة البيت الحرام على بقعة كربلاء و
 اليها التي سكن كعبة البيت الحرام ولا تفخر على كربلاء فانها البقعة
 المباركة التي نود منها في الصخرة وانها الرتبة التي اوتى اليها المريم
 والمسيح وفيها غسلت مريم وواغسلت من ولادتها وانها
 خير بقعة خرج رسول الله من وقت غيبته وليكون شيعته فيها
 حنوة الى ظهور قائمها قال المفضل يا سيد رسول الله
 لا اية قال الى مدينة جدار رسول الله فاذا ورد ما كان ليها
 مقام عظيم فسر رسول المؤمنين وخر الكافرين قال
 المفضل يا سيد ما مر ذلك قال يرد الى قبره رسول الله فيقول
 يا عبد الله انا في هذا قبري قد روي رسول الله فيقول نعم يا سيد
 ال محمد فيقول من معه في القبر فيقولون صاحباه وصحباؤه ابوك
 وعمر فيقول هو اعلم بها واخلاق كلهم جميعا يسمعون في ابوك
 وعمر كيف دنا من الحق مع جد رسول الله وعسر المدفونين
 غير ما فيقول الناس يا سيد ال محمد ما مهننا غير ما انما قد ناسعه
 لانها خلقنا رسول الله ويا باز وجنته فيقول الحق بعد ثلث
 ارجوهما قبرها فيخرجان غضين طرفين لم يتغير خلقها ولم يتغير
 لونها فيقول بل فيكم من يعرفها فيقولون تعرفها بالصفين وليس
 صبيح جدران فيقول بل فيكم احد يقول في هذا اريدك فيها

فيقولون لا يفرخاها ثلثة ايام ثم ينشر الحربة النسي ويحضر
 ويكشف الجدران عن القبرين ويقول للنقاد اجثوا عنهما
 وابشواهما فيجتون بايديهم حتى يصلون اليها فيحرقها بغير
 طرفين كصوتها فكشف عنها الكفاها ويا امر من فعلها على
 دو حيا بسنة حرة فيصليها عليها فتخرج الشجرة وتورق
 وتفتح ويطول فرغها فيقول المرابون من اهل ولايتها هذا
 والله الشرف حقا ولقد فرنا بحبها وولايتهما وتجرنا اضعف
 ما في نفسه ولو مقياس حبه في محبتها وولايتهما فيحضر اليها
 ويرونها ويفتنون بها وينادي مناد المهدى كل من احب
 صاحب رسول الله وصحبه فلينفذ جانبنا فيحرق الخلق حزين
 احد ما موالى والاخر متبرئ منها فيعرض المهدى على اوليائها
 البرادة منها فيقولون يا مهدى ال رسول الله ما نرا منها وما كنا
 نقول لها عند الله وعندك عنده المنزلة وهذا الذي بدلنا
 من فضلها انرا ال عثمها وقد راينا منها ما راينا في هذا
 الوقت في رضارتها وغضاضتها وصيق الشجرة بهما بل
 والله نرا منك ومعنا من بك ومنه لاق من بهما وفرح صلها
 واخرجها وفعلها ما فعل في امر المهدى ربحا سودا
 فتم عليهم فتجلمهم كاعجاز نخل خاوية ثم يا امر تان ال هيا
 فينزلان اليه فيحبيها باذن الله وبامر اخلاق بالاجتماع فتر

يقولون

يقصص عليها قصص فعلها في كل كور ودور حتى يقصص عليهم
قتل ابي ليل بن ادم ثم جمع النار لابرهم ثم وطرح يوم السبت
في الحب وحبس يوسف في الجوت وقتل بحيرة وصلبت
وعذاب جرجيس ودانيل عليها لم وضرب سلمان الفارس
واشعال النار على ابي ابراهيم المؤمنين وفاطمة والحسين
واصحابهم بها وضرب الصديقة الكبرياء فاطمة بسوط ورضيها
واسقاطها محسنا وسم الحسين ثم وقتل الحسين ثم وخرج
اطفاله وبنوه وانصاره وسب ذرار رسول الله ص وراقة
دما آل محمد ص وكل دم سفك وكل فرج نكح واما وكل ربي
وضبت وفا حشنة واثم وظلم وجور وغم منذ عهد ادم عليهم
الى وقت قيام قائمتهم كل ذلك يعدده عليها ويلزمها اياه
فيعرفان به ثم يامر بها فيقتصص منها في ذلك الوقت عظام من
حضر ثم يصليها على الشجرة ويامر بان يخرج من الارض فتخرجها
الشجرة ثم يامر بها فينصفها في النصف قال المفضل يا
سيد ذلك اخذ عذابها قال بمهات يا مفضل والله ليردني للحضرة
السيد الاكبر محمد رسول الله ص والصيدق الاكبر امير المؤمنين
 وفاطمة والحسين والحسين والائمة ثم وكل من محض الايمان محض او
محض الكفر محض وليقتصص منها بجميع

نزل

في كل يوم وليلة الف قتلة ويردان الى ما شاءهما ثم بصير
الى الكوفة ونزل بابن الكوفة والخلف وعنده اصحاب في ذلك
اليوم ستة واربعون الفا من الملائكة ومثلها من اهل الجنة
ثلثمائة وثلاثة عشر نفقا قال المفضل يا سيد كيف يكون
دار القامقين في ذلك الوقت قال في لعنة الله وسخطه
والويل لها من الرايات ومن رايات المغرب ومن حبل الجوز
ومن الرايات سبلها في كل قرية او بعيد والله لنزلن بها
من صنوف العذاب ما نزل با ثم الاصل المتمرده من اول الذر
الاخيرة ولنزلن بها من العذاب ما لا عين رأت ولا اذن سمعت
بمثلة ولا يكون طوفان اجلها الا بالسيف فالويل لمن اتخذها
مكنا فان المقصم بها بعقر مقامه واخراج منها بر حمة الله
والله ليقربن اهلها في الدنيا حتى يقال انها من الدنيا ولتد
وقصودها من الجنة ولنم نباتها من الحور العين وان ولدانها هم
الولدان وليظن ان الله لم يقسم رزق العجا لاهلها وليظن ان
منه الا فتره على الله وعلى رسوله ص والحكم بغير كتاب ومن
شهادت الزور وشعر الجنود والفجور والحل السمحت
الدماء كما لا يكون في الدنيا كلها الا دونها ثم لنخرها الله تبارك
وتعالى الفتن وملك الرايات حتر لوع عليها ما لقان منها كانت

الزوراد قال المفضل فيكون ما اذا باس يد فقال ثم يخرج
الفتى الصبح من نحو الديلم فيصبح بصوت له فيصبح يا اهل الصبح
الملموف والمناذر من قول الضريح فتجيبه كنوز لله بالطلاق
كنوز وار كنوز لا في ذمهم ولا في فضته بل جبال كثر الحديد
لكافي انظر لهم على الرازي في الشهاب يا ايديهم احزاب يتقاوون
شوقا الى الحرب كما تتعاو الذناب اميرهم رجل من قوم يقال
مشيبي صياح فيقبل احبهم فيهم وجه كذارة القويوع
الناس جبالا فيبق على اثر الظلمة فياخذ سيفه الصغير والكبير
والوضيع والظلمة ثم يسير تلك الرايات كلها ضريدا الكوفة
وقد صرح بها اكثر لبل الارض يجعلها له محفلا ثم يقبل به ويا حجاب
خير المهدى فيقولون له يا ابن رسول الله من هذا الذي نزل علينا
فيقول احبهم اخروا بنا اليه حتى تنظروا فيهم وما يريد
وهو يعلم والله انه المهدى وانتم ليعرفونه وانتم لم يردوا الامير
الا انه فيخرج احبهم وبين يديه اربعة الاف رجل في اعناقهم
المصاحف وعليهم المسوح مقلدين بسببهم فيقبل احبهم
عليهم حتى ينزل بقرب المهدى فيقول سائلوا عن هذا الرجل
من هو وماذا يريد فيخرج بعض اصحاب احبهم الى عسكر المهدى
فيقولون بها العسكر الجائل من انتم صياحكم الله ومن صياحكم هذا

وماذا يريد فيقولوا صحى المهدى من هذا المهدى ال محمد وعلمهم
ومحن انصاره من اجن والانس والملوك انتم يقول احبهم في خلوا
بيني وبين هذا فيخرج اليه المهدى فيقفان بين العسكرين فيقول
احبهم ان كنت مهديا ل محمد فابن اراوة جد رسول الله
وضامته وبردته ودرعه الفاضل وعمامته السجاء وفرسه ونايته
القضياء وبغلته دلدل وحصان يعفور وبجبهه الراق وقاب
والمصحف الذي جمع من المؤمنين بغير تغيير ولا تبديل فيحضر
اللفظ الذي فيه جميع ما طلبته وقال ابو عبد الله انه
كان كلمة في الفطوة من كان جميع البنين حتى عصى ادم ثم
ونوح ثم وثركه هود وصالح ثم وجميع ابيهم ثم وصار يوسف
عليه السلام ومكبل مشعبي وميزان وعصر موسى ثم وابونه الذي
فيه نعمة ما تراك ال موسى وال محمد ونجمله الملوك وودع
داود ثم وضامته خاتم سليمان ثم وناجه ورجل عيسى ثم وسراة
البنين والمرسلين في ذلك المسقط فعند ذلك يقول احبهم
يا ابن رسول الله افض ما قدر ليته والذرا اسال الله ان تغزى اراوة
رسول الله في هذا الحجر الصلد وتسال الله بينها فيه ولا يريد
بذلك الا لئلا يروى اصحابا فضل المهدى الهراوة فيغزى فيقتب
فتقلو وتفرغ وتورق حتى تظن عسكر احبهم فيقول احبهم
عليه السلام الله اكبر يا ابن رسول الله قد يدرك خيرا يا ايها الضبايعه

الحسين وسائر عسكره الأربعة الآن من أصحابه المصاحف
والمسوح الشعر المعروف بالزبدية فانهم يقولون ما هذا الا
سحر عظيم فتجلبط العسكران ويقبل المهدي على الطائفة
المسحرة فيعظمهم ويؤخرهم الى ثلثة ايام فلا يزدادون
الا طغيانا وكفا فاصابهم المهدي فقتلهم فكان في انظر اليهم قد
ذبحوا على مصاصهم كلهم ثم غوي في دمانهم وتمم مع المصاحف
فيقبل بعض صحابته المهدي فبنا خذ تلك المصاحف ففعل المهدي
دعوا بان تكون عليهم حرة كما بدلوها وغروها وجر فو كما وتم يعلموا
عما حكم الله فيها قال المفضل ثم ماذا يفعل المهدي ثم ما سيد
قال ثم ايتورسل ياه الى السفينة الامسوق فياخذونه ويذبحون
على الصخرة ثم نظر الحسين بن علي في ثلث عشر الف صديق
واثنين وسبعين رجلا من اصحابي الذين قتلوا مع يوم عاشوراء
فقال عندكم كبرية زبراء ورجعة بيضا ثم يخرج الصديق
الاكبر امير المؤمنين ثم يبصب عليه القبة البيضاء على الخفاف ويقام
اركان ما ركن بهجور ركن بصنعاء الهمز وركن بارض طيبة
لكاني الامصاحفها تشرق في السماء والارض كما اضئ من
الشمس القم فغند كاتيل السرور وقد عمل كل من صنعته عمار
ونضع كل ذات حمل عليها ونزل الناس سكارا وما هم بسكار
الاية ثم يظهر السيد الاجل محمد في انصاره والمهاجرين

اليه ويحضر مكنته بوه والاش كونه فيه والمكفون والفا تلوذ به
ساروا وكافهم وكانوا محضين ومكلم وشعروا ناطقون عن الهوى
ومن حاربهم وقتا تله حتر يقتض منه الحق ويجازونه بافعالهم منذ
وقت ظهر الي وقت ظهور المهدي اما ما ما ووقتا ووقتا
يحق تا وبل هذه الآية وزبدية فتم على الذنبا منضعوا في الارض
ويجعلهم امة ويجعلهم الوارثين لآية ووقتيه وكان قال
المفضل قلت يا سيد رسول الله صم وامير المؤمنين عليه السلام
معه فقال لا بد ان اظان لارضام والله حتر ما ورا الحارث اوس
وما في الظلمة وما في قعر البحار لا يبقى موضع قدم الا وطيناه
واقا ما فيه الذنبا الواجد نعم كان في انظر اليها معاشر الامة و
نحن بين يد حيدر رسول الله شكوا اليه بانزل بنا في الامة بعد
في التكبيرة الرد علينا وسبنا ولعننا فانا لقتل
وقصد طواغيتهم الولاية لا مورهم امانا من ذنبا الامة فيك
رسول الله صم ويقول يا بن مائز لاكم الامان ل محمدكم ولو علمت
طواغيتهم ولاتهم ان نحن والمهدي والامان والوصية والامان
في غيركم لظنوا ثم تبعد فاطمة ثم فتشكو عمر وما نالها
من ابى بكر واخذ فديتها ومشيها اليه في جمع من المهاجرين والاش
وظنوا بها لانه ارفدان وما ورد عليها من قول ان الانبياء لا تق
واصحابها يقولون كرايا ويحترقون وقصده داود وسليمان وقولها
يكني ضحيفة لانه ذكر ان ابان كتبها لك واخرجها الصحيفة

بياض استانت ما حيا الورى
 الى ثم ذاك اللباب شوقى يسوق
 دعوت الهى للآية الى النور
 وماذا على ر الوور لو يجينر
 وهل استغبت الناس في كشف كبر
 وهل كنت قل باعجابي تغشتر
 لقد كأم قلبه موار حبانه
 وفيه افتقار بالعلم في فوفنر
 ولقد لام قلبه لا ثم في هبانه
 فتهنتم عنها انما بهينر
 احاطت باعضا وقلبه ضطفت
 عسر ريم بعفوكم وبقيلر
 وما عدى الا اعتصا بحبلكم
 وحفل بمذا في المعاد بعينر
 يقين يقين بالولاية فيكم
 ولا يعترين فيه ريب ريب
 وانت شغير في القدر سيدك
 ولا ذل في خيرة النجم يدعير
 البك وفود في المعاد والمحا
 والكرم فار في الجنان عمر في
 من النار قد نجا اخليل كما بكم
 رجوتك يا مولانا منها تصدق
 وذا النور اذا نادى بكم فاستجاب
 ونجاه في غم الا يستجيب
 وقد اب الورى البدر لضره
 فنجبت في ضره هل غمظني
 وبوسف لما جيت في احب جيله
 اجبت بدرا مسؤل هل يجينر
 وبت على شوق الرسول الصونر
 وقد جاء فيه النص في الايقونر
 جيبك اعطاك اللور يوم ضير
 على رغم انك الصبح في زاينر
 بسرويه حصوا في ارتقاد وانر
 ابوج بعيب منهم في بعينر
 مثلت حينا والعذر وحيبرا
 ويدرا واحدا غير علوان يجينر
 الخائن س رامو البيت والسعر الصفا
 الى طوف معناكم اوار يجينر

وبمذا اعتقاد ر يا صاحب اللوحى
 امد خض خض برام بعينر
 يشين مدح خض شاني مجدكم
 وجدة مدح فيك زبير زبير
 عليك سلام الله ما جام حولكم
 وجاد مجينكم سلاما شينر
 وعنايات الامام الشير
 ر سبيل من المعيشة شوقى
 واعف عن جوال رسول
 واستقر شير بكلف على سيد الاوصيا
 زوج شوقى
 وسنايات الشيخ زين الدين على بن محمد الطائفي مدح ابنه هيد
 قبل له بها ربه
 معارف الاوطا ذل وباطل ولا سبالتهم فانيتها الفوازل
 ترصل عز الدار الهوان ولا تكن
 الى العجوة منا لا فاسا ما نكل
 فاما الفوا الاحيت انت مؤخر
 وما الفضل الا حشا انت فاضل
 وما الامل الا في ريلك مثل ما
 ثراه والافالمودة باطل
 اذ كنت لا تنفر عن النفس ضمها
 فانت لعمرا القاطر المتطاول
 اذا ما رصيت للذل
 ونزل فانت للذرع عن ذروة الغرنازل
 بعز الى ذر الفضل لير يستفره
 الى حيث مد نواله نيه جا بيل
 يود على القول والقول قوله
 ويكر منه فضله المتكامل
 ارر زما ما كان في الكون مثله
 ولا صدت عنه القور والاول
 ارر لير بمذا الدير لم يسم عنده
 من الناس الا جافل العقل ذابيل
 نقل لير بعضي فضل
 انهل السنة لما كان فيك على العلامة رة ويطرح على
 مذممة كتب العلامة رة اليه هذه الايات
 لو كنت تعلم كلما علم اللور
 طرا الصر صديق كل العالم
 لكن جهلت فقلت لير جميع من يحبر
 خروف موارك اليس لجام لم
 فاجا بعض المعانيد في فانه

وعنه الشهيد الثماني ثم عدد الصحابة عشر والفرقاه وقيل سبعين الف رجل
مائة الف في تحفة الوداع كان محاربين مائة الف في عزوة بنو تليق
الغفار واليعاقبة الف وروى عنه محمد بن ابي بكر بايع عليا على الزمان ابيه
ومر ابياته بالابانافد وجدنا ما صلح خابرة انتابوه وانقضت لها اخر
مهلك الذر اخرج الدرر من الماء الطبع انبيت العهد في حرم وما قاله
المبعوث فيه وشرح فيك اوصرا حتى يومها ام لم ابو ابي خضر فخرج
ام بارش قد قضت بها بعد ما يخرج مجلد في كسح مانر عذر رسة نحو عذر
يا لك الوبل اذ الحق انقض وسالك المصطفى عابرا في قضاء ام وبنو ذلك
ثم غر فاطمة وارثها من رور عنده ومنه نصع وعليك الخ من رور السواد
كلما نوح حام وصدح يا من الزم اذ انم عدوى وكن في الحشر في ربح بن
واذ اصح ولاقى لكم لا ابالي اركل في كسح وفي رواية انه بعد ما دخل دار عفا
يوم الدار فضر به ضربته على عنقه فخر صدره ولم يقطع منه كثيرا وجر منه الدم و دخل
كفاته في بصره وضر به صوم على ام راسه وجا بالآخر وضر به بالسيف فوقع ثمانية
على قفاه وضر به بالخنجر بالسيف مينا و شمالا ربيع خشم الكوني رور
انه جاد عند خروج امير المؤمنين الاخر صفيع مع اربعة الاف من الكفاة والسحابة
من الرر لبعض الشعلة يقولون في فضل عليا عليهم فلست اقول التبر
اعلى من احصه اذا افاضت الامام عليهم اكن بالذ فضلته
المرتل في السيف فوذ بحده عقالة هذا السيف اعني من احصى
وانت ذلك فخر في مكانهم فخر رجال لهم اموت ولينامت فلك
مبيل ستمها باو حدر فقل المذنب يفتي حذرنا لما مضى نهيا

لاخر شملها فكان قد ومنه ايات الرضوخ عنده على الدنيا فقلت
لا منر الكايد عسرا ضره ليس تحل اكل ستره في على حدره
وام عليه الرزق غير محلل فقال نعم يا ابي الحسين روي عنك
حين طلق عليا الشهيد محمد بن بكره كان شريكا في الدرس في شام
جماعة ولما راسر للعبية له الشهيدة قد مرع في العلم وفاق اصحابه
وقد كان عمادا المذهب للاربعين يستفيدون من في ان ام من الشهيدة
ولما اراد ان يجماعة له يحصل له وصره عند الناس مثل الشهيدة ولم يتمكن
منه لم يبلغ من نسبة في العلم سر حرا اخذ من قبض القضاء مع كونه قاضيا
كان الناس يميلون الي الشهيدة اكثر من نسبة الرضوخ للشهيدة واخذ
الامر بقتله من والي الكم و امر بقتله وحضر قتلته وشرع في البكاء لله ذكره
مصاحبة الشهيدة ومجالسة معه ابام القران ولما اطلع الشهيدة
على بكاكم توجبه فوه وقال ما كذب اليك اذ سمعت يا بن جماعة فقتله
في ميدان الشام ثم صلب ثم ارجع عند العصر ابنه هند ناظر اهل السنة
في زمان الميرزا اسپند الزكبان في الامانة وكان واليا على عراق العرب
و تصدق لاشارة مذهبه وليفق مذهب اهل السنة وعلمه على جميع علماء
اهل العراق فخير الميرزا اسپند مذهبه وخطب باسم امير المؤمنين والائمة
المعصومين والشيخ صلح الدين السعدي برك ورفضان سبوز نظر
مروزي في فتريته معرفته كوكار رور انه رار رجلا في مناسه قد فحنت
ابواب السواد فزلت المان لكة باطباق النور فسل الرجل ما ذلك قال منذ
السعد الذي رر فانه قد اذنت بيتا قد عفوه الله بذلك البيت فقام الرجل
جاء اليه وجاه اليه ليستر وجهه فارتفع يقر المند البيت ومنه ايات رويته عليه

ومن اشرف الافرام يوم ابراهيم فان عليا شرفه المناقب وفوقه
والعقول تولد ولنزعتهم انوف كواذب بانف من با على معالما
كهنوز بنوسراخي في وصا صبر دعاه بيدر فاستجاب دعاه و
طاعته ذات الله بخا رب فاقبال يعلمهم به فكانه شهابا لفقاه القوا
تأمت روبر كعبه بعض الرز لا جاء الى زيارة امير المؤمنين ثم وكان اسمه
بروز و بعد الفراغ من الزيارة انجز الكلام الى الامانة وحاضر فيها علماء
الفرقة قال الوزير يخبر بنقل هذا القرآن الموصوع على قبرا امير المؤمنين
وتعمل ما يدل عليه فتكلموا به فخر جرت هذه الاية باهرونه بالذات انهم
ضلوا لا تفعل انصبت له فتشبع الجميع بهذه اباب من العار من
مشتمل على الرصية لولده في المحققين وقت فاولد الامام فقا ونجحت
جسدك الساعات اختا الاية من سلفه

قال الشيخ الزاتي في عوائد عائده قد ذكر صاحب بحار الانوار نور الله
رموز الكتب والاصول التي نقل منها الاحاديث وكثيرا ما يحتاج ناقل الحديث
الى معرفتها وقد ذكر كما هو نفسه في بعض مجلداته فنقلنا باسمه
فنقول الرموز يمكنها كاللكناني يب للتهذيب صا للاستنباط لم
لا يحضره الفقيه ن لغيره اجبا الرضا ع لعل الشرايع لا كمال الدين
بد لتوحيد الصدوق وتوثيق الاموال مع كفاي الاضناهد للهداية
عده لعقابه الصدوق ل المخلص الى الامالى الصدوق في الامالى الصدوق
توثيق الاموال مع كفاي الاضناهد للهداية عد لعقابه الصدوق ب
لقران الشير لمصائر الدرجات ما لا مالى الشيخ غط لغيبة الشيخ الطوسي
مصبا للمصباحين مثل الارش والديلم جالمجالي المصيد خصص للثنا الا
مل كمال الزبارة سن للمحاسن ففس لتفسير علي بن ابراهيم شى لتفسير العياشي
مر لتفسير الامام حنه لروضه الواعظين عم لاعلام الورى من كالمكارم الاخلاق
صح للاحتجاج وتب لمناقبه شهر شوب كشف لكشف الغمف لتحف
العقول مد للعدة فص لكفاية النصوص بنه لتبته التي طر نهج لنهج
البلاغه طب لطب الائمة صح لصحيفة الرضا للخرابج ص لقصص
الابنبار صنو لسنو الشهاب ط الامان الاخطار مشف لكشف اليقين بعين
للمطائف فيه للدرود الواقية فتح لفتح الابواب مخم لكبار الخوم جمع
لجمال الامم مع قل لاقبال الاعمال تم لفلح السائل لكونه من تمام المصباح
مهبج لمهبج الدعوات صبا لمصباح الذم حمر لفرقة الغر كثر لكثر جمع
الفوائد وتا ويل الايام والمظاهرة غولغوا الى اللان لجمع لجامع الاخبار
فى لغيبة النعمان فص لكبار لروضه لكونه في الفضائل مص لمصباح الشريعة

نفسه لقب المصباح ط للمصراط المستقيم خص المصباح المصانير للسرائر
ق لكنا العيق الغرور كش الرجال الكثرة جش لغرور التجار بسا
لبثا للمصطفى لكتابي حسين بن سعيد او كتابه والنواد رعين
للعيون والمحسن عن الغرور والدرر كلف لمصباح الكفاح للمبلد الامين
قضا لقضا الحقوق محصن للمحصى عنه للعدا جنة للجنة منها للجنة
ذ للعدو بل للفضائل في تفسيره ابن ابراهيم عالده عاثر الاسلام
قال علم الهدى هذا ما اصطلح عليه الولد الاماني في كتابه الوافي من
اسم الرجال المذكورة في الاماني استضبها في هذا الجرد تذكره لمن اراد
تناولها من الاصحاب وزعتها سنة انقسام واضعا لكل طائفة منها اشركت
في معنى عنوانها بحسبها بالانتساب قال المكفر عن تعدادهم بالاعداد
الاثنان في اوائل السند الحسين بن محمد عن علي بن محمد الاثني في اوائل
السند وبن محمد بن مسلم عن سعد بن عبد الله الاربعة الثانية على بن ابراهيم عن
ابيه عن النوفلي عن السكوني الاربعة الناقصة على بن ابراهيم عن ابيه عن حماد بن عمار
الاربعة عن صفوان بن محمد بن اسماعيل عن الفضل بن شاذان وابو علي الاثني
عن محمد بن عبد الجبار الثلثة في اوائل السند على بن ابراهيم عن ابيه عن محمد بن
ابي عمير الحسين بن الثلثة الحسين بن سعيد عن محمد بن ابي عمير عن حماد بن
احمد الاربعة الثانية على بن ابراهيم عن ابيه عن ابي عمير عن حماد بن احمد
الاربعة الناقصة على بن ابراهيم عن ابيه عن محمد بن اسماعيل عن الفضل بن شاذان
جمعا عن ابن ابي عمير سهل عن الثلثة سهل بن زياد عن محمد بن الحسن بن محبوب
عن عبد الله بن عبد الرحمن الاصم عن مسع بن عبد الملك الصفار عن الثلثة عن

حسن بن موسى بن الحسن بن عثمان بن كلوب عن اسحق بن عمار العدي عن ابيه عيسى
محمد بن محمد العطار وعلی بن موسی الكندي وداود بن كورة واحمد بن ادریس
وعلي بن ابراهيم عن احمد بن محمد بن عيسى العدي عن الربيع بن علي بن ابراهيم وعلي بن محمد
ابن عبد الله بن اذينة واحمد بن محمد بن ابي عمير بن علي بن حسن بن احمد بن محمد بن ابي عمير
عن سهل بن علي بن محمد بن علوان بن محمد بن ابي عبد الله بن محمد بن الحسن بن محمد بن عقيل
الكلبي عن سهل بن زياد بن محمد بن اربعة بن محمد بن محمد بن محمد بن علي بن ابي الحكم
عن العلاء بن رزبه بن محمد بن مسلم المكتفي عن اسماهم بن محمد بن ابي عمير
بكر بن محمد بن ابي عمير بن محمد بن جعفر بن محمد بن جعفر بن محمد بن ابي عمير بن محمد بن ابي عمير
ابن ابي عمير بن محمد بن خالد بن ابي عمير بن محمد بن ابي عمير بن ابي عمير بن ابي عمير
البصر بن محمد بن ابي عمير بن ابي عبد الله البصر بن ابي عمير بن ابي عمير بن ابي عمير بن ابي عمير
التميم بن عبد الرحمن بن ابي عمير بن ابي عمير بن ابي عمير بن ابي عمير بن ابي عمير بن ابي عمير
الثمالي ابو حمزة ثابت بن دينار الجعفي بن جعفر بن جعفر بن جعفر بن جعفر بن جعفر بن جعفر
القاسم بن محمد بن جعفر بن جعفر بن جعفر بن جعفر بن جعفر بن جعفر بن جعفر بن جعفر بن جعفر
الديلم بن محمد بن سليمان بن ابي عمير بن ابي عمير بن ابي عمير بن ابي عمير بن ابي عمير بن ابي عمير
احكام بن ابي عمير بن محمد بن محمد بن محمد بن محمد بن محمد بن محمد بن محمد بن محمد بن محمد بن محمد
الطاهر بن علي بن الحسن بن الطاهر بن الطاهر بن الطاهر بن الطاهر بن الطاهر بن الطاهر بن الطاهر بن الطاهر
عبد الله بن احمد بن محمد بن محمد بن محمد بن محمد بن محمد بن محمد بن محمد بن محمد بن محمد بن محمد
بريد بن معاوية بن ابي عمير بن ابي عمير بن ابي عمير بن ابي عمير بن ابي عمير بن ابي عمير بن ابي عمير
العلور العفوف بن شيبان بن يعقوب العفوف بن ابي عمير بن محمد بن محمد بن محمد بن محمد بن محمد
العاشر العفوف بن رزبه بن محمد بن محمد بن محمد بن محمد بن محمد بن محمد بن محمد بن محمد بن محمد

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد وآله الطاهرين
اجتنب ما ظهر نجاسته ظهورا قريبا من العلم العادي
كأرض الحمام وأكثر الربط والسوايط التي لا تصيبها
شمس لا يطر بمش فيها الكلب ونحوه ولا استعمال
الابار التي اصل وقوع النجاسة فيها اتصالا قريبا الا
بعد غمسها في كثير طاهر او جار والعبور الزاكنة عند
منه الابار ولا اضع الحجر والابار التي يخرجية التي
ترشح منها الماء اذا كان فيها ماء على موضع نجس ولو
وضعها عليهم استعمال مياهها الا بعد غمسها في كثير
طاهر او جار واذا كانت الابار التي النجاسة ونحوها رطبة
الظواهر فوضعها على ارض نجسة او كان اسفلها نجس
فلو استعمال مياهها ولا اقلبها الا بعد غسلها بها واذا
اردت الاستنجاء من الغائط بغيره ونحوه صببت الماء
على الموضع قبل ان تضع عليه يدك ثم في اتنا الصباضع

عليه

عليه يدرك انقى في اللوث ثم اذا انقته منه صببت الماء
عليه مرتين وثلاثا واذا اردت الاستنجاء استبرأت وضعت
اصبع الوسط عند حلقة الدبر فمسحت بها ما بين يدي
اصل الدبر بقوة ثلاثا ثم قبضت على الذكر باصبعي
وقترته بقوة من اصله الى راسه ثلاثا حتى يخرج ما بقى
المجرى البول ثم قبضت راس الذكر من الودر الذي هو زطوبة
لرجته تخرج بعد البول ثم استنجيت البول مرتين او ثلاثا
ولنه وضعت الذكر في كثير او جار احتياطا وكذلك استنجيت
في العائط في كثير او جار ولنه استنجيت في البول بما قبل
كفرته وعرفتيه فلو انقبض على الذكر لا يبدى بستره ولا
انقبض ليدل على الظاهر من الذكر وبرز منه كل ما نجس
منه ولا يخرج يدك منه حتى فرغ من الاستنجاء واذا اردت
الوضوء والغسل انقبت الاظفار وما تحتها وما بين
الاعضاء من الاوساخ ونحو ذلك والاطباء وغير ذلك
انقروا الوضوء هكذا رفع الخرد الحادش المانع ذلك والاشتر
من فعل الصلوة فاربدينه الوضوء الا لزم من ذلك الوضوء

لا طاعة امر الله ولن كنت احدثت حدثين نويت رفع
امر المحذيين ولن كنت احدثت احدا فانويت رفع امر
الاحداث وقد لا تعرض للرفع اصله وان تصرف في الغيبة
عليك اني اريد لنما فعل لان هذا الوضوء الواجب لا طاعة الله
واذا فرغت من النية صببت الماء على وجهه في مواضع
الراس من غير اتصال باليد من الماء منه على مائة وجه
وامسغت بحسب كفين من الماء وضللت جميع ما على وجه
من شعور تظهر البشرية في بينها حتى يصل الماء الى البشر
ويحير عليها ثم صببت الماء على ما فوق الرق بقليل
يد اليمن فغسلتها من الى اطراف الاصابع بايديها لا
مجرد ما في جوار الماء على جميع البشرة المحذودة ومنها
بواطن الاظفار وحصل الحرجان بانقال جرد من الماء
الى موضع جرد اخر ولو بمخونه اليد واذا امسغت
كفين من الماء على هذه اليد ولم ازد عليها احتياطا
ثم غسلت يدي اليسرى كذلك ولم ازد في غسلها على
كف يدي اليمنى احتياطا والظن جواز صب عدة الف

الماء

من الماء على كل ضمة اليد بشرط لئلا يتكرر على شئ منها الغسل
الكامل ثم مسح بيد اليمنى مقدم راسي بثلث اصابع اليمين
من الاعلى الى اسفل بالماء الذي بقى على اليد من ماء الوضوء
احتياطا في لئلا يصل اليد الى الرطوبة التي على شعر الراس الماء
الذي غسلت به الوجه ثم مسح بيد اليمنى ظهر قدم اليمنى
من راس الاضباع الى الكف احتياطا بالماء الباقي على اليد
الوضوء ولن طالما ظفار الرجل احتياطا في لئلا يبلغ الماء باطنها
واحتياطا بمسح الرجل بكف يمينه مسح ظهر قدم اليسرى
بكف اليسرى كذلك ولن كثر الماء الباقي على اليد حتى اذا مسح
الراس والرجلين من الماء بالمغز الذي عرفته ثم مسح يدي
حتى يقل الماء ثم مسح الراس والرجلين من الماء بالمغز
الذي عرفته ولن كان في احد الاعضاء شق او ثقب او
جلده افضل بعضها اشد في ايضا الماء لا يرضى
ذلك لانه يكون جلدة قد انقضت عما تحتها في غير كشف
شئ مما تحتها ولن كان فيها جلدة من ثور او غيرها

منهية ولا تقصدا فصلا باقبل الشروع في الوضوء
ينفصل في اثنتان فينجس العضو فان الاقوى نجاستها
ووالتي بين اجزاء الوضوء فكل غسل جزأ ولا مسح
الا قبل جفاف ما قبله ولم كان في الاعضاء فرج او جرح يضر
غسله لم يتم بل توشأ وغسل ما حوله وامسح عليه كان
طاهرا او امسح المسح عليه بحيث لا ينجس ما حوله والا وضعت
عليه ثوبا او نحوه ومسح عليه والظلمة غسل ما حوله كان
ولم كنت خصبت يدك بالجناس مثل اغسلتها قبل الوضوء
بماء حار زيل زيادة الصبح لتكويلا الوضوء اطرافه
خصوصا عند المسح ولا الوضوء صلوة قبل وقتها وكذا الا
اغسل عن جنباتك قبل وقت صلوة حتر واجب على نفسه
بندنا وبشبهه حتر اذا احتجبت اليه في ليل في ليل شهر رمضان
قلت مثل عند المصير الاحكام لله على من ينجس الحمام في
هذا الما لانه اصل ركعتين شكر الله على ذلك في قوله لا اله
ولا اغسل غالبا الامر تبا واذا اردت الاغتسال اجنبا
فان كنت لزلت بلبت ثم استبرأت في البول على ما قدمت ولم
لم ينس البول استبرأت من المنز على نحو الاستبراء من البول واغتسلت

لكن

لكن اذا بليت بعدت الغسل واذا اردت الغسل فبليت كما
لرفع الجنابة اريد له اغتسل الان الغسل الواجب لا طاعة
امر الله وقد لا تعرض في السنة لرفع الجنابة واذا نمت
صبيت الماء على راسه فغسلته الى الرقوة غسل ويجري
به الماء على البشرة وظلمت ما يمنع الماء من الوصول من
مشوة وغيره وازلت نحو الوسخ والكحل المانع الا اذا
العادية الترتلا ينقث عنها الا ان وضوءا اذا
عنده بالجلوس والحمام ثم غسلك نصف الا يفر من الرقوة
الى باطن القدم ثم نصف الا يمس كل واحد وغسله العورة
مع كل نصف واغتسلت شاة كل في الثالثة الا
عند غسل ما بقية من بار المحقة ولا اراعي غسل
شرفها الا ابتداء بالاعلى ولم كان بعضه من اعضائه
جرح او فرج لا يمكن تطهيره او انضرب بغسله تممت بدلا
من الغسل وربما جعلت بينه وبين غسل ما سواها
ان اردت الغاية في الاغتباط ولم لم اوال بين غسل
الاعضاء وجددت بينه الباقي اذا فعلته شكرا لانه غسلك

الراس ضموا فزنت غسل الباطن لا الظاهر فاذا اردت ان
تغسل ارجلكم اتمتعوا الان غسل الخبايا الذكر كغسل بعض
لا طاعة امر الله او اريدتم غسل الان بدني من القوة
ام غسل القدمين لا تمام غسل الجنابة التي شرع في الطاعة
امر الله وقرن مدة التيمم بغسل شرفي الايدي وكذا الم
يقب الا اصبع تنال نوبت غسلها كل واحد واجهته لا احد
في انشاء الغسل حدثنا اصفهان احدثت التيمم الغسل
ثم اغتسلت مرتين اخر احبنا طم احدثت حدثنا اصفهان
ثم نوضت للصلوة احتياطا ولنه كنت اغتسل وانا في
حوض من يادفان اغسلت في صابن ما هو بار من الماء اخر
الباطن الذي في الماء ثم ادخلت الماء للغسل وان اغسلت
ارتماسا نوبت وقارنت بالنيمة عن عضو يتبعه غسل
باني النية ثم اذا حصل الارتماس الكافي لجميع اعضاء
وانغماسها في الماء والتحليل في الماء لا بد منها نوبت
الغسل ثانيا وجميع اعضاء تنغمس في الماء ثانيا نية
رفع اليد وجعل في الارض محركات الاغصان فليكن

احتياطا

احتياطا ولا التوضا ولا اغتسل لانه آداب وملكوك
او لم يعلم بوضا مستعاطا له باذن صريحا او محورا او محال
مع كون المكن للردن بان لا يكون صغيرا ولا مجنونا واضحا
في لونه لا التوضا ولا اغتسل الا في ارض كل مع له الاقوى
عند صحته ما في الارض المعصوم وفي غسل الجمعة لا انور
وجوبا ولا احتياطا بل انور كذا اريدتم اغتسل الان
غسل هذا اليوم قربة الى الله واضطر بيالي انه اليوم يوم
الجمعة ولنم اجد ماء للوضوء او الغسل او كنت انصرف
باستعمال تيمم واخرت التيمم والصلوة الى اخر الوقت
احتياطا وطهرت اعضاء التيمم التي تيسر ونوبت كذا لا
الصلوة الواجبة اريدتم التيمم الان التيمم الواجب بدلا
من الوضوء الواجب اريدتم غسل الجنابة لا طاعة امر الله
وقد لا تعرض لاستباحة الصلوة وقرنت اليه بغير كفي
معا على ارض ظاهرة فالصحة فينا حرة او ملحومة الى الارض
اذن في صريح او محورا او مشهدا محال باذنه وكان المكن للردن
متسوية يبلغ جميع باطن الكفين وحركتهما لا يقين وصول

باطنها الارض ثم مسح بها الجبهة والجبين والخط ^{جدين}
 والاف كلكه ثم ضربتها مرة اخرى على الارض ثم مسح ^{باطن}
 كف اليسر على ظهر كف اليمن فافوق الزند ما فوق الزند ^{عليه}
 الى اطراف الاصابع ثم ياطن كف اليمن على ظهر كف اليسر كك
 وصفت اصابع الكف المسوسة ليحصل الماسح الى
 باطن العكس الترفيقا واليت بين ارجل التيمم وربما قيمت
 بدلائل الوضوء او الغسل مرتين احداهما بوضوء واحد
 للمكفي على الارض من ارضين ورجما الكفيت بالذ
 بوضوء واحد وان ظهر امرأة من الحيض والنفاس
 فلم يمكنها الغسل والوضوء تيممت تيممين بدلائل
 واخر من الوضوء ولم يمكنها احداهما فعلمته وتيممت
 من الاخر ولم تيممت بدلائل غسل الجنابة ثم احدثت حدثا
 اصغرا عادت التيمم بدلائل الغسل اذا ارادت الغسل
 ولم يقبر الغسل ولا اصلى صلوة ولا انظر لها الا بعد
 علم بدخول وقتها ولا اعول على اذان ولا ضرب بقيد الظن
 اذا مكنت الاعتناء واذالم يمكن العلم لغيم ونحوه الكفيت

بالظن

بالظن الذر لا يمكن الا قور منها وكذا الاصله الا بعد اعتبا ^{رى}
 القبلة ولا تقور فيها بقول احد ما يمكن الاعتناء ولا كان
 صاحب البيت فان لم يمكن اعتبار الغيم ونحوه الكفيت
 بقوله ولا يجب عند تاخر الصلوة عز وقت فضلها ^{لتحصل}
 العلم بالقبلة او الوقت اذ لم يمكنها جلا الا الظن ^{لاصله}
 المغرب لا التوضؤ ولا اغتسل لها الا بعد زوال الحمرة
 المشرقية من الافق الى سمت الراس من ربع الفلك
 ولا اخر فرض الصبح الى بلوغ تلك الحمرة سمت الراس ولا
 البس الذميت لا خاتما مومعا به ولا المنسوج من حر محض او
 مزوج بدمه لمن كان زرا او نكته او نحو ذلك او ثوبا
 مكفوقا بحر محض ولم علم من حر محض من يد على اربع اصابع
 ولا اصلى في شرفه ذلك واصطاط ما جيبا مالم علم كك
 انقص ولم يقل وانهم النساء عن الصلوة في الحر المحض
 ولا اصلى في جلد لا يبر كل ولا في شعره او صوفه او ريشه
 خرفي السحاب وما يستر في بطن الامام بالخنزير ولا مع فضلة
 من فضله او عضو من اعضائه حتى لا اصطاط برك الصلوة

مع اللغو ومع السمع مع انها مما لا انفس ليس راسها واحتمال
 لانه لا يكون في الشئ فضلة ولا اصل في ثوب ونحوه حر اعلم انه
 ما يؤكل لحمه او يجزى في مالكة الاما امر منه ولا التفر بالظهور
 والغلبة ولنه كان بيدى او ثوب في دم فزدر اصل من دريم
 او فرج او جرح دام او فيها لانتم فيه الصلوة في الشا بخا
 احتياط في الصلوة في المساجد واما الجرح في الشا فليس
 اجسادهم وشعورهم في الصلوة الا الوجوه حر الاعقاب
 وباطن الاقدام ولا اصبع الا في ثوب يملوا على او كاذون
 فيه صبحا او فحورا او في يد الحال رضا المالك لانه كان
 اهل الاذن ولا على ارض اربط الاكل واذا تمت صلاة الصلوة
 استقبلت بمقلد يمد يدي ضرب راس القدي من اصحابها
 ثم نويت الصلوة بمكة اذنت واقمت يومها نذبا
 ولا وجوبا خصوصا في الجهرية واذا صليت جماعة وانصبقت
 في غير الحنابلة واستقلت في غير اعما د على شر واريدين
 اصل الان فرض الظهر حينئذ الصوم لا طاعة امر الله او غيره
 تقوى الله الكفر غير فصل ولا اللفظ بشر في البيت ولنه
 تلفظت قلنا ما غط باخره وادفع يد بالكتابة للاضداد

يشهد

الاذنين ثم انزل اعوذ بالله من الشيطان الرجيم ولا انوز
 وجوبا ولا نذبا ثم اقصه قراءة الفاتحة فقرأها ثم اقصه سورة
 بعينها فاقرا ما تمامها ولا انوز بها وجوبا ولا نذبا واخرج الحروف
 من اجزائها واقف على كل كلمة بقصر النفس عن تعديها ولا واقف على بعض
 كلمة ولا ابتدء بكلمة بعد الوقف على الاخر الا بنفسه او ولو سهوت
 فلتحت في حرف او حركة او منصرف معال ونحوه عز انام كلمة فانما اعيد
 تلك الكلمة بعينها لا غير كما حرر وعرض ذلك في العالمين لم يعد الا
 العالمين بقطع الهمزة ولو سهوت فاعيدت في العالمين وجبت
 فاعيدت العالمين وصله مرة اخرى وكذا في الاذكار الواجبة ولا
 اعيد كلمة الا اذا علمت اللحن فيها حركة او حرفا ولا اعيد كما بالكلام
 مع من كان عادية اللحن او اخرج الحرف الا في حجة اعاد ما لم يعلم
 الصحيح ولم يردت في اشارة الفريدة او ذكر واجب فقل وجبت
 فاذا استقرت البيت وانتمت فاذا سمعت اسم الله في اشارة
 الفريدة او ذكر واجب مندوب صلوت عليه واله ولكن بعد تمام
 الكلام بحيث لا ينفصل الخطا فان سمعته في التسمية لم اصل
 الا بعد تمامها ولم سمعته بعد شروع في تحمله لم اصل الا بعد يوم
 الدين واذ انتمت القراءة كبرك لا تغاير الا في غير ناز وجوبا

ولانذ باثم رجعت والفتن كفو وكثير فاذا استوفرت واطمأنت
 قلت سبحان رب العظيم وبحمد مرة او ازيد ولم اشرع فيه الا بعد الا
 ولم اركب في اثناء الذكر الواجب شيئا من اعضاء سور فالابد
 منه من الشفتين واللسان والعينين ولا اصبع واحدة وان
 لو ثبت عند الشروع في الذكر عدد دلم انقصه منه احتياطا وطمأنت
 في جميعه وبعد تمام الذكر ارضع راسه واطمن بعد انصافه
 واقول ندب باسمع الله من حمد الله ثم اركب رافع اليد الاذني غير ناوذا
 ولانذ باثم سبح فاضع صبهته وباطن كفو يدور وكبير وراسه واهانه
 رجلى على استقر ويعتمد عليه من ارض او غيرها الا اجبهته فلا يضعها
 الاعلى ^{علاه} او يثقلها بالكل ولا يلبس بالالفعل ولا
 بالقوة فلا يضعها على حصى او لوح ملون او منسج ولا اضع شيئا
 منها من الاعضاء المملوك او يباح او ما دونه من صرخا او نحو
 او يثقلها واطمأنت بالي الاضعها الاعلى طاهر فاذا اطمأنت
 قلت سبحان رب العظيم وبحمد مرة او ازيد ولم اركب شيئا من اعضاء
 سور ^{بدنه} من اللسان والشفتين والعينين حتى ارفع من
 الذكر واذا لو ثبت عند الشروع عدد دلم انقصه منه واطمأنت بالي الاضع
 وجهه الاعلى ما يثقلها رجلى الا تقع منه ولو قيل او بالي

السطح

السطح كفو عند السجود فاضع جميعها على ما استوفان عليه واذا فرغ
 من الذكر رفعت راسه وجلست منتصبا وكبرت رافع اليد الاذني
 غير ناوذا وجوبا ولانذ باثم كبرت ثانيا في رافع اليد الاذني كل
 وسجرت ثانيا في سجود اولاهم رفعت راسه وكبرت رافع اليد الاذني
 اذني كما فعلت اولاهم فتمت منتصبا فقرأ الحمد وسورة كما في الركعة الاولى
 فاذا فرغت من السورة رفعت يديها الى جفنها ووجهه بسورة الكعبة لا السها
 وقفت غير ناوذا بالقنوت وجوبا ولا نذبا وقد اذكر للقنوت فاذا فرغت منه
 كبرت ورفعت كما مضت وامتت الذكر ثم رفعت راسه منتصبا ثم كبرت
 وسجرت السجود كما فعلت في الركعة الاولى وجهرت في الركعتين في سجود
 والعشائين واخفضت في الظهر من ضرب المسلمة ولا تنقل من سورة الى
 اخرى ولا اريد في الحمد وسورة في الصلوة من تن ولا بعض اية حتى لا يحد
 فلا اتمت بالقفا وانه فاذا فرغت من الركعتين جلست منتصبا مطأنا لا
 اركب شيئا من اعضاء سور ما لا بد منه من الاضغاث والشفتين واللسان حتى
 ارفع من التشهد وتشهد كذا تشهد له لاله الا الله وحده لا شريك له
 واشهد له محمد عبده ورسوله اللهم صل على محمد وآل محمد غير ناوذا والصلوة
 ولا يقول وحده لا شريك له ولا يقول عبده وجوبا ولانذ باثم لم كما
 الصلوة ثانيا في سجود غير ناوذا وجوبا ولا يذنا فقلت السلام عليه ووجهه
 وبركاته ثم لم اركب سلكة التلبية الاخيرتين ولم كان في الثانية

اور باعنه تمت منتصبا و فرات الحمد و حمد ما خفتها بها حتر بالبعلة
 او قلت سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اكبر مرة او ثلث مرات او
 مرة بعد اخرى فليس مرتين سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله في وقت واحد
 بالتحريم الركوع و السجود و الاذكار و التكبيرات كما فعلت في الركعتين الاولى
 فاذا تم الركعتين تشهد الثانية كما سمعت من شيخنا عزنا و جونا و لا
 ندبوا ولا يفتح في الصلوة ولا التمجيد و لا افضل اجنابا و لا افضل اجنابا
 في جميع الصلوة و لم يبعدهما افضل كل مرة كثر او لا الشرط انه ان يقرأ
 الصلوة التمام او الفطر و عدد الركعات او الاداء اذا نويت بها صلوة
 بهذا اليوم او بهذه البعلة و كذلك اذا قضيت فرض الصبح متكررا في هذا اليوم
 فنويت بعمل فرض الصبح في هذا اليوم لم اجز الى نية القضاء و اذا اجلس
 على الميت ايا ما حصل الاطباء اذ الاحداث و الاضغاث غير مكنته
 ما مكنته الطهارة المائية و لم اصلح في غسل الا ما يجوز في الوارثين
 اليوم و لا في الايجوز في اليوم و في غير ذلك
 او شر ما لا يؤكل لحمه و لا انور بالادكار
 بين التكبيرات و جوبا و لا بد بان
 هذا الكلام اعلمه الله تعالى
 و منه ما نثره الى السيد
 نعمت الله الخازن
 و الحمد لله و صلى
 على محمد
 و آله

5437

بسم الله الرحمن الرحيم
 للفقيه مهتاد الدين محمد العاملي في جواب سؤال
 اخان المرحوم خان احمد حاكم جيلان

يقول الفقيه الامة الفقيه مهتاد الدين محمد العاملي انه القرالى كتاب كرم من
 لدي حكيم علمي لاذ الت اطناب دولته مربوطه باذاد الخلود و رايات ملكة تقوية
 بالابود و التسعوه اليوم الوعود كان ذلك الكتاب متضمنا لسؤال انفس ابو
 مؤمنه سوانح خاطره الارفع الانفس منظوما على بحث رشتيق مؤمنه نتائج
 الاشراف الاقدس و قد صدرت اشارته العلية لني كيتت بسند الدعوى
 اجوابها يسبح لفكره القاصر فاستثت امره المطاع و قابلت اشارته العلية
 بالاتباع راجيا فيه لطفه الكامل و كرمه الشامل لني يسبل ذيل العوض على ما يجد
 في الخلل و الهفوة و توكل على الله و لا استعين الا اياه و السؤال هو هذا
 لني المستفاد من كلام الفقهاء رضوان الله عليهم انه لا يجب على الصائم تحليل
 اسنانه في بقية الطعام لمحض احتمال لني يدخل منه شر الى جوفه سهوا
 لان الاصل عدم ذلك ثم انهم ذكر و انه لو وصل شر ما بين الاسنان الى
 الجوف سهوا فان تسهل الصائم في التحليل و جب عليه القضاء و الافلا
 قال العلامة قدس سره في عده و غيره و لو جرد الريق ببقية طعام في
 خلل الاسنان فان قصر في التحليل فالاقرب القضاء خاصة و الافلا
 انهم كلامه و هو يعطى و جوب التحليل فان لم يتسبب جوب القضاء على تركه
 يؤذن بذلك و جعل تاركه معصرا يدل عليه ايضا فكيف يجمع بين حكمه

ذلك وقولهم هذا فالكلان متنافيان من ذلك تقرير السؤال لعمر
 انه سؤال شريف بحيث يغيب لطيف يليق له يكتب شعاع النور
 على صفحات صدور الحوز والذبح شرح في جوابه للنخاطر العليل والنظر
 الكليل له حكم الشارع بان صدور الامر الفلاني عن المكلف يستلزم شغل
 ذمته بكذا كما لا يقتضى تحريم صدور ذلك الامر عنه بل قد يكون مباحا
 وقد يكون مستحبا الى غير ذلك من الاحكام كذا حكمه بان الفعل الفلاني
 سبب للاعادة العبادية وقضائها لا يدل بمجردة على تحريم ذلك الفعل
 بشر من الدلالات بل كما يجوز له ان يكون محرما يجوز له ان يكون غير محررم كالا خلال
 بالاسناد قبل الغسل اذا وجد بلل بجد فانه سبب لوجوب اعادة الغسل
 وليس محررم وكترار على لحظة الصبح لظن بقاء الليل فيا كل ثم يظهر
 فساد ظنه فانه سبب لقضاء الصوم وليس محرما وكالمضمضة للثبوت
 فانها جائزة ولو دخل الماء بيها الى الجوف وجد القضاء وامثال ذلك
 كثيرة والحاصل انه لا تلازم بين كونها سببا لوجوب القضاء والاعادة
 وبين تحريم ذلك الامر فان التحريم حكم شرعي يحتاج الى خطاب شرعي
 منضج يدل عليه بل لا تلازم بين وجوب الكفارة وحكمها بسبب فعل
 من الافعال وبين تحريم ذلك الفعل فيجوز له ان يكون مباحا موجب

لكفارة

للكفارة ونحوها كلبس المحنيط للمحر عند الضرورة فانه مباح بل واجب
 ويجب سببه الكفارة وكالعزل عن امره بخير اذنها فانه جائز عند اكثر
 علماء ائمة حكيم بانه سبب لوجوب تيمم المظفة عشرة دنانير وثلاثا
 ذلك غير قليل ولا بعد فيه فان اسباب الشرع كلها معروفة و
 علامات لتعلق الاحكام الشرعية وللشارع تعليق حكمه بها اراد
 فظهر بهذا انه لا منافاة بين الحكم بعدم وجوب التحليل وبين الحكم
 بترتب وجوب القضاء على تركه واما جعل تاركه مقصرا فالامر فيه
 سهل فانه سبب تارك المسح قد يكون بالنقصير وهذا ما خطر
 بالبال لكثير الاضلال والمامل من مكارم النواب الاعظم اعظم ملك
 الزمان وملك علماء الدر ان خلد ملكه وامر منه بحر التبايد فلكه
 له يشرفه بالعرض على جود طبعه الوقاد وصير في

راية النقاد فان وقع في معرض الضبول

فذلك غاية المسئول والافالات

مرجوب ومامل قال عليه السلام

اولا واخره باطنا

وظاهرا

فمنه الامانة

والحجة

منه خطم رجه انه نعم من القنود
ولكاتبه الاحرف العبد الاقل لها والدين
محمد بن حسين الحارثي ملقبا في اثره نبيته

بالدين لكل قرن وقوم ^{تترأى} بزترخل نصوح
ليس يلفر فيها يدا الدهر ^{من يد الدهر} ظل غير طريق
لا ولا ما جد صدوق ^{ولن كان} فذو ناظر اليها ملوح
كتم انتم يوما ببعض سرور ^{فاجات} غدا بالف قسبح
او اتاه سهم من العرش ^{واقاه} سهام منها بوجير كلوح
ذمها المخلوق بالث ^{وكل} منهم امها بقلب طوح

عمر كاسه باجمته الباز بحسق ^{الحمر} الى كمر تنوحر
ليست شعرا ما اجشاك من ^{الدم} فطورا تحفر وطورا تبوحر
هل شباك الذر شجاني لما ^{رصل} القاعنوز من ذر طلوح ^{المنزل}

فعد القلب يشكي من لهيب ^{الجفون} غرقى بدمع سفوح
رب ظير فيهم اغرت جموح ^{عشت} مقلته في تبر محر
كمر لا جفانه الفوائد ^{من قتلى} بظلم وكمر لها من جريح

انا لا اذكر اسم بل اكنس ^{عنه} كيا يبدو لكل فصيح
هو تصحيف ما جد واذما ^{رمت} تصحيفه فذلك روم
ورباع الحروف النصف ^{جا} تصحيفه بلفظ صحيح

الجملة من ان
تصحيفه
بما فوكم
بما

واذا رمت قلبه فهو ماوم ^{لما} يا الهوى او فيه جنوح
ربيع الربيع السمار ولا يرح ^{وسط} البخار خير سبوح
وتر النصف منه فعلا ^{وكل} اصله لار بجفون القراع
سهم لي ولا نقل لم يلح لي ^{قد} كفو مهاجر من السلوح
انتر قد جليته فتاتي ^{لابس} اطلة من التصريح

كتب التماس الاخ الامجد والاس الاوحد
الار فدا الشيخ محمد حسرت الله مجده وكتبه صدق
وكاف ذلك في سادس عشر شهر رجب المنى
وهو الشهر السابع من سنة النبوي
منه العشر التاسع من المائة العاشرة

منه الهجر النبوية مجرورة
قرونه صفت عن كل
شئ الا روم الدين
كنية العبد المسكين
محمد بن زين العابدين
الموسوي
عنه بالبر
والهجر
بغير

ولكاتبها حرف ملغزاني حمض
ليضم بحظيرة

وبلدة مهمللة الاحرف **١** وثلاثين من سور المصحف
وما سور اخرها سورة **٢** من سور القرآن ليضم قفر
وثلاثين من سور الفجر **٣** من سورة المجدوب يومئذ
ولن تشدد وسطها ثلثها **٤** ما كولة فانكراها واعرف
ولس ملغزاني طوس

الاخيرة من بلدة **٥** بها من احب ومن اطلب
تشد الرمال الى نحوها **٦** وفيها الكل فتر مارب
اذا ما قلبت حرف اسمها **٧** وجدت اسم شرب يضرب
ومن عجيب ابن مفرده **٨** وجمع لشرب يشرب سوط

لان طوس جمع طاس

٥٤٣٩

مسألة لا يشح العار من الهبة

اختلف الاصحاب في صحة الصلوة فيما لا تتم فيه وصده من الحرير
المحض كالنكته والقلنسوة وامثالها والعدا من في المنع على المنع
وحكاه عن ظاهر المصنف واين بابويه واين المجتهد وما منع الصدوق
في يه فلم يجوز الصلوة في نكته راسها حرير والشيخ واين ادريس وباني
الاصحاب على الجواز والمجوز من اصحابنا الاصل وبرواية الحلبي عن الصادق
قال ما لا يجوز الصلوة فيه وصده كالنكته الابريش والقلنسوة والخف
والزماذنكون في السراويل وبان تسويغ الصلوة فيما لا تتم فيه وحله
مع نجاسته يقتضيه تسويغها فيه اذا كان حريرا لا شرا كها في المصلحة
المطلوبة واخراجها عن حكم الثياب والمساقفة اصحوا اجماروا
ابن عبد الجبار في الصحيح قال كتبت الى ابي محمد اسأله تصلي في
قلنسوة حرير محض او قلنسوة ديباج فكتب لا تخل الصلوة في حرير
محض بغيره في الاضبا الدالة على المنع من الصلوة في الحرير ان ملته
بعمومها مما لا تتم فيه وصده وبهذا القول اقوى دليل واصو طيبيل
ودلائل القول الاول لا يخفى على المنصف ضعفا اما الاصل فانما
منهض صحة لو لم تنزل الاضبار بخصوصها وعمومها حكمه اما بعد ذلك
فكما نحن فيه فلا وامار واية الحلبي فطريقها احمد بن يارل ولو جاز العلاء

کتاب التمهید
در بیان معنی اصطلاحات
و کلمات متعارف
و کلمات متشابه
و کلمات متضاد
و کلمات مترادف
و کلمات متضاد
و کلمات مترادف

فكيف تقع لمعارضته الاضاحي الصحيح واما الاستدلال الثالث فهو قياس
لا نقول عليه مع انه قياس مع الفارق للفرق بين الحر والحرج المانع في
الاول ذاتي وفي الثاني عرضي الا ترى الى سبغهم من الصلوة في التلوة اذا كانت
بجاستها عرضية وقد تصدر بعض الاعلام من مشايخنا المعاصرين
للدب على القول الثاني بان رواية الحلبة مرجح بموافقة الاصل غير ان رواية الذر
منه وجوب النزح بان مثل التلوة والصلوة لا يزيد على الكف بالحر
وقدر وزن النزح من غير الحر الاموضع اصبعين او ثلثة او اربع ورواية
رواية ابن عبد الجبار غير صحيحة في التحريم لان الحدال اسم للمباح كما انه في
اسم له وانتفاء الاباحة لا تستلزم التحريم ونحن نقول بكون التلوة الصلوة
فيما لا يتم فيه وصله من الحر بهذا كالمتر وفيه نظر اما الاول فلان النزح
انما يكون مع التعارض والرواية الضعيفة المنفردة لا تعارض الصحاح الدال
بعضها بخصوصية وبعضها لعموم ليجتاج الى النظر في المرجح اعلى له الاصل المانع
من لبس الحر كما قاله العم في لغة وغيره فالاصل مخالفة ما لا علينا واما الثاني فقياس
لا عمل عليه على انه جواز لبس المكفوف بالحر محل محبت وبعض اصحابنا على المانع منه
وفي بعض رواياتنا اشتغال بالمعنى مستدر رواية الجواز من طرف غير صحيح
معلوم واما الثالث ففيه المعلوم من قول الشارع لا يحوز الفعل الفلاني
اولا يحل اولاباح انما هو التحريم ليس الا ولهذا لم يحل احد من العلماء وما ورد بهذا
اللفظ من الروايات الا على الخط اذ المعلوم من اجل الجواز بالاباحة التبريد
الاصحاح الخمسة بحيث لا تطلق الحدال الجواز على المكروه مثلا فاصطلاح اصح
جائز لا يحل عليه محاورات الامل اللسان ولا اطلق اصله
بمتر في له سوال ابن الجبار عن جواز الصلوة في تعارضه

بسم الله تعالی

۱۰۹

۵۴۰

حاشا فان مولانا فتح الرحمن
کتبته من خطه وشرحه ووافقه

يقول الكاتب العبد المتسدد بعودة النزح والى ابن حنبل الزند فتحلونه بما
تحت لواءه وعلى اول من اسلم من الرجال على ابن بلطاليم وكان سنة اذ كان
عشر سنين فيما حكاه الطبري وقال ابو عمرو عن ذهابه الى عليا اول من اسلم من الرجال
سلمان وابو ذر والمقداد وجابر وجابر وابو سعيد الخدري وبنو بلال قرم وبنو قيس
ابن شهاب قتادة وغيرهم وكل العراقة فكنته كونه على اول من اسلم عليا كثر الصحابة
وكل ابن عبد الروم من اعيان علمائهم كما كتاب الاستيعاب الاتفاق عليه انتهى
الحجفة بتقديم جيم ضمنه اسم من لم يثبت ما علمه صدره زاده شرحها فتحل
شبه مكبر اعجز بفتح شين معجمه ويا فارسيه بلغم عربي بغض حسي استه وبيتر شين
مضموم وباد فارسيه مضموم مضموم مضموم مضموم مضموم مضموم مضموم مضموم
بر وزن مفضل مضموم مضموم مضموم مضموم مضموم مضموم مضموم مضموم مضموم
استدرد به كمال اعظم بحيث استدر عليه در كل مكان جمع مضموم مضموم مضموم
على بن عيسى اربلي التكملة ويز صاحب اقتدار بوده ودر بيته در مجلد دوم از
كشور خوفكم موسم بلنالي الهية من الملقاه الفقيه استدر حرمه ودر نوشته است
از وزارت كشد وفاضل جليل القدر استدر مقبول الطرفين استدر مروج ال
بضم ميم وضم رادهمه وتخفيف ان از تصانيف علي بن الحسين المعهود استدر او بن
فاضل جليل القدر وشته بوده وكتابه مروج لينا معتبره قليل النسخه واز تصانيف
اوست كتاب راجع الزمان وادسطل مولف روضه الاصابه مير عطاء الله بن
فضل الله الشيرازي استدر از جمله مورخين كمال عامه ووحيد بين الملل مند است
وصاحب تحفة الاصابه وروضه الاصابه مجلد استدر وفارسيه نوشته وبقادر
ووصاحب تحفة الاصابه وروضه الاصابه مجلد استدر وفارسيه نوشته وبقادر
فمن خواست كرتقول مشهور در دين روا لوتقول خود نميگفت خدا
لوتقول كفت حق رسول تا صاحب كار خود كرتقول نفس لا تقف دليل حاضر است
دارا در خود هم حاضر است فتح علي

بزرگواران الكاذب
و المتكبر و السفيه

و كتاب الاصابه

چنانکه صاحب سائل اخوان العضا و علان الوفا و غیر او از محققین نقل کرده اند در کوفه
 در سر کوه باقرت واقع است که احد از بزرگان قدرت بلاد رشتن بان نیت طیب
 اشرف و معدل الهی است شتا و صغفا با آنها در باره و اشجار و حیوانات
 و انواع و اقسام بیوک و در اینجا جوی است بار بار صیف و شکوفه بار بار و حیوانات
 با اصول عالی و لغت لذت بخش در این بورتها بسیارند و ظاهر اینست که
 که آدم صغفا در آن بجهت آنکه از حضرت امام رضا موقوف است به العالم کنایه
 الراجح از سعید بن عبد الله است که از اکابر محدثین امامیه است که کتابش از کتب معتقد
 مشهوره حدیث است و بسیار بزرگ و عبد الله بن شامی است که از بزرگان
 مضمورا و جعفر و دانیق و نهد غایب بوده است سعید علی بن احمد عقیم در رجال خود
 گفته است که نماینده عبد الرحمن روایت کرده است عیبه است از محمد بن اسمعیل که از بزرگان
 از حضرت صادق است که نماینده عبد الرحمن از جمله کسانست که فقط در زمان آن فرموده
 ان الذی سبقت لهم منا الحسن و در حدیث دیگر زیاد و میگویند که کسین مکرر و در
 حدیث دیگر فرموده که امامان بنی علی السجده است انفس بالف ممدوده و کوفه
 بغیر ظرف و این قول از شریف محمد بن امامیه است و استاد شیخ صدیق است اسامی
 صغفا است رضی الله عنه و زید بن سیر از اصحاب حضرت صادق است و کنایه از اصل او
 از بعد از آنکه در این صغفا شیخ بخط قدیم که مقتصد سال است تاریخ کتابش آن
 موجود است رضوان الله علیه و مقتصد شیخ لطف الله فی فضل عبد اللطیف مفاخر در
 شیخ جمیع کتب گفته است و القم افضح و ممد و اسم است مقتصد احد است
 و همسخت بنسب و مقابل از مفسرین گفته اند که با جمیع و با جمیع از اولاد یافتند
 پدرانشان و سر گفته و سر گفته که ترک سیرت اند از با جمیع و با جمیع خود و القوم
 سدا است آنها در این طرف سدا بان ماندند و قناره گفته که اسکندر بنی کرد در
 به بیعت با ارضیله از با جمیع و با جمیع و یک قبیله در این طرف سدا ماندند و ایشان
 و از کعبه الحجه نقل کرده اند که ایشان از اولاد ارم اند روز انهم محمل شد نظر او بحاکم
 محزون گشت پس خلق کرد خدایه از ان با جمیع و با جمیع را سیرت ان منصفه با از
 جانب در روز از ما نماند و روایت قول شاذ در است محمد بن احمد بن عبد الله بن
 از قول عمار است و صاحب کتب بغیر است محمل الدین فی فضل الشرف است

این حدیث از حدیث کتب معتقد
 است که در کتب معتقد
 موجود است

و در تصوف غلام و داشته است و از اهل اندلس است و صاحب کتب فیه است
 کرده مجلد شده و کتاب بر عفا مغرب کتب تصوف و حکم و کتب بر تصوف و تاریخ تصوف
 اهل تصوف است و جواز علمدار او را در این است اند و غیر از اسامی شیخ العاقب
 کرده اند مثل ما بالذکر محمد علی و ملا محسن کاشغری و ما و نیز در فقر محبت الدین و از جمله
 زنادقه و ملحدیه است کمالا بخیر علی بن ماری کتب تصوف صاحب کتب عفا مغرب کتب القاصی
 مراد از فخر و سقم حکما است ایشان در این فخر و افلاطون اند و اینم از ایشان که در خط
 از اشراق علوم افلاطون مستفیض هر گشته اند ما در این مکتب و است از اشراق
 تصوف است و اینم در رگا افلاطون مشرف منجمه اند و در این مقام اخذ علم
 مکرده اند مثل فی مکتب است و اینم در واقع خانم استفاده مکرده اند
 بر واقعون مشهورند نیز تقدیر مخالفت است طایفه اشراق اند ما علم ظاهر
 از آنست که گفته شود و جمع این که بقول ما فقه هو استبداد خوده ایان و اخبار
 تا دیوان بعد سخفه میناید مصطفی اند در جهان و آنکه گویند عقل
 افتاب اند در جهان و آنکه گویند درها مشهور میان علمای است که مشرف ملک
 و کسر خلق ششم است و کوا است که ملک است را که سر نیز مینماید و عمر شرف افلاطون
 میکنند بر علم الهی و بر دلنویسان کل بر جمع مکنونات حیرت مظهر امام الهی اند و
 مظهر صفات کامله او جل بر کس بر قتل بر وزن خندق اسم پادشاه روم است
 که معاصر حضرت است که تاریخ بوده است زمان حضرت امامان آورده است
 و مراد از ارضین ز چهار مکتب است از حضرت امام رضا علیه السلام و هم منقول
 است که این زمین زمین سما اول است و است سما اول زمین سما دوم است و هم چنین
 سما مضمون و بعضی گفته اند که مراد مکتب اهل علم است چنانکه از حضرت صادق است
 مراد است که دنیا اهل علم است با جمیع و با جمیع و روم و من و زنی قوم حوسر و اقلیمها
 با بل که مکتب اهل علم است در میان اینها و محتمل است که مکتب اولی است و اینم
 باشد و ظاهر حدیث مذکور است که زین بن علی است مکتب اهل علم است
 جسم حیرت را مکتب است که با اهل علم است بوده باشد که آن عرض طول و عمق است و اینم
 جسم طبع گویند و مقدار جسم طبع را جسم تغیر نمانند تهوع غیر نقل است
 ممد و غیره که در او در فقه

و صاحب کتب
 عفا مغرب کتب
 القاصی

و نظیر آن در این جهان عزیزه و عوالم است و در آن جزیره در ضلع است
 بوقواق و شبیه زمان نیکو صورت بار است معلق و کسب کار بلند دارند
 هر در را از دور بلند گویند و قواق بعضی بیایک از معدنی نقل کرده است
 که سبز معجم بخار و سبز و قواق رسیدم یکی از آن صورتها بخانه سبز در آن
 کرده که قواق سبز یعنی با او مقاربت نمودم و لذت یافته بمقتدا و مقابل
 بازماند بگو و شیخ عالم العارف الیه شیخ احمد سزیه صاحب کلام است که در آن
 که اجسام اسرار صغیر است همین مضمون را نوشته اند و العلم عند الله بر طایفه
 کما الصبح شکوید با عقدا و صبح است چنانکه خود و والد ما حدیثنا فصل منقح المیزان
 محمد تقی طایفه شاه در کمال روز و غنای المنقین و لوازم صاحبان تصدیق فرموده اند
 که از جهت تالیف فلور است که همراهم باقی فرستاده اند و الا طرفه در جنبه
 این طریقه مختلف صالحین از صفوات علمها و علمهم همین است که در هر مجدی
 احمد بن ابی نصر البزنطی است از خلق صاحبان حضرت ضیاء منیر صفت العفانی
 نصحی با صبح غنیمت است هر جا که شیخ مطلق گویند مراد شیخ ابو جعفر محمد بن الحسن الطوس
 روح الله روح القدس است صاحب معبد و پناه مضیف مثل تندیب
 الاضاح و استیفا و بسوط و خلا ف و جل و نفس نیک و اقتضا و عز و ذلت
 من الکتاب و او شکر و شیخ مقصد و سید نظر است و مراد از سید در آن
 فاضل محدث سید عبدالکرم بن طاول است که سید ناظم تالیف فرموده است خداوند
 و اخبار نوشته است کتاب فتوح صبیح نداه و ننده ام و سلسله سلسله
 اهل اخبار است و در کتب معتقد و حال آن است که سید علم الرحم
 ذمیر عالی داشته و در سن با زده سالگی بدرجه فضل و علم رسید و در سن
 چهار روز در ایام طولیست نام قرآن خوانده و از حفظ کرد و دست در جلد
 از کتب نفیسه حفظ داشته و عالم بدانکه مدتها با مایه نیست که هر شب
 دو روز از آن موجود است و در آن فانی نشوند و او را الهذیل علوف که از علماء
 اهل سنت نیز بوده گفته است که هم هست و عقاب در آن فانی میشود

این است
 این است
 این است
 این است

و بعضی از اشاعه گفته اند که اگر کافر آید بگویم خدا داشته باشد محفوظ است
 و بجهت غیر بود و شیطانی از اهل توحید میدانند و در ستکارند غوثیه از آن عمر
 گویند که اصحاب صحفا و کتب خواه با توبه و خواه بی توبه امر بیک میشوند و فرار
 با جاد و بالبر مجله و در است نه معضلا الا غیر ذلك ثم الکره نفوذ با
 خبر طغیان الافهام و ذلل الاقدام صائبین بنقدم با موضوع مشق ارجبا
 که بعضی جبل از حق سوسر باطل است و این نیز فوهر اند از مشرک و الله اعلم
 مراد از ابن عباس عبدالله بن عباس بن عبد المطلب است که ششمین عبد مناف است
 که ابن عم رسول خدا است است و المفسر است در آن عمر گویند و بعضی گفته اند
 که جبرئیل در شب قدر شهر زد و جشش را گویند و الله اعلم و علماء گفته اند که صحف
 الامان بوده است و از زمان حضرت باقر زنده بود و در شیع و سنن مقبوله و غیره
 است و الله العالم باحوالم مراد از ابن عم عبدالله بن عمر بن الخطاب است و او نیز
 از اعاظم جناب و لایزال است و با امیر المومنین بیعت نکرد و با پیر حجاج
 یوسف ثقفی ملعون بیعت کرد و بعد از پدر بر میزان را بی تقصیر بگشت
 هو النقیب الطاهر الفقیه العالم العلوی العالم الباری الفاضل الحری الکامل
 الزاهد العابد المرابط المجاهد نقیب نقباء الیک طالبه الافار و الایمان
 جمال القدوقه فخر الاسلام عا دالملة رضى الدين ركن الاسلام والمسلمين قبله العار
 زین المحدث ابو القاسم علی بن موسی بن جعفر بن محمد بن محمد الطاهری العلوی
 الفاطمی نقیبه الله بر حتمه و غفرانه صاحب الفات فی شمار و تصنیف کتبا
 و آنچه نوشته است در ادعیه و معجزات و احوال او ششمین نوشته است کتاب
 توفیر جبرئیل نداه و آنچه از کتب در نظر احقر رسید است کتاب الاقبال
 کتاب صلاح اسائل و بیجا المسائل کتاب الاسرار المودع فی مسائل الفل
 و النهار کتب برزخ الیوم فی دعوات الاسبیح کتب جمال الاسبیح فی جمال
 العمل المشیوع کتب بدووع الراقیه کتب الالهام مهمام شهر الصیام کتب المنیفة

وغيره من الامور
التي هي من اجزاء
الجمعة والصلوة
والجمعة والصلوة
والجمعة والصلوة

فاستبان انه لا يجوز التصديق للامامة في صلوة الجماعة
ولا الاقتران بينهما من تصديق النوا والمقول في القراءة
على قراءتهم الا عن اذن من الشارع ودليل عليه طع
ولم يبلغنا في صلوة الجمعة اذن صريح ولا دلالة
فعلها دليل واضح من نصوص اجماع وقد تأكد الاستماع
منها بما تواتر الاجماع عليه من اشراط الاذن في خصوصها
والاجماع المنقول متواتر اجماعا وشبهه ولنظف فان كل
من نصوص الاصحاح على فعلها في الغيبة ومن لم يمتنع
منهم صرحوا بالاشراط الاذن في زمن الظهور من غير
تردد ولا نقل خلاف ويؤكد قول علي في صرحا
ابن عيسى اذا قدم الخليفة مصر من الامصاح بالنا
ليس ذلك لاحد غيره من حكاة الشيخ والفاضل
والشهيدين وابنا زهرة وادريس والشيخ علي وابنه
وتلا مدته ونعم ما قال ابنه في شرح الارشاد ولا
خلاف بين علمائنا في اشراط وجودها فالامام اولى
تأثيره عموما وفي صلوة الجمعة وقدفة ان لا يظن
فتمهائنا ويدل عليه عمل الامامية في جميع الاعصار وبما

توهم بعض اهل هذا الزمان من الاصحاح من ذهب
الى وجود الجمعة عينها مع غيبة الامام وكذا الى عدم
اشراطها بنايب الغيبة عند عدم ظهوره مستندا
في نقل ذلك الى عبارات مطلقة وهو خطأ
لنكره نقل الاجماع على انتفائه والاطراف في مثل
لان عماد على ما عرف في المذهب واشهر حتى صار
بهرني كل عبارة مما بعد سندر كما انتهى فحين تعبد الله
وخطبه تبركنا الجمعة معتقد من عظيم منها الى
ان يظهر لنا اذن صريح في الاقتران بغير الامام ولا يحال
لتوهم وجود الاذن لان عقائد الاجماع على الاذن
في الجماعة وما صلوة الجمعة الا صلوة بجماعة لان الاذن
في الجماعة انما ثبت في غير صلوة الجمعة والاجماع انما
انعقد عليه في غيرها فهي باقية على اصل الجمعة ولو لم
يكن فرق بينهما وبين غيرهما لما افرقتهم عنها كما
دون غيرها مع ما عرف لا معنى للاحتياط بفعلها
وحدها ومع الظهور وما يتوهم من ان الاذن فيها
من الاذن للفقهاء في الحكم بين الناس بطريق الاذن

ظاهر الفساد لان ورود المنع على الاولوية ظاهرة
 به اذ لو لم يودن في الحكم لم تعطلت الاحكام وفسد
 النظام وهذه الحرج والنسل وظهور الفساق في
 البر والجملة في ما اذا تركت صلوة الجمعة ولو في
 وجودها كثره مستفيضه صريحه في الاذن لير
 يكن لنا الاقدام على الاقتداء وترك القراءة التي لا صلوة
 الا بها ما لم تنوار به الاضمار لو ينضم اليها الاجماع كما
 انه لا يجوز لنا الاذعان لامر احد من الناس
 بدليل قاطع وليس الاحتياط بفعل صلوة الجمعة
 مع وجود اضمار كذا الا الاحتياط في الاقتداء
 بمن يدعي انه امام الزمان من غير حجة قاطعة ^{بلغنا} ولم
 جرح احد كل فضل عن النوانر والامتناعه ثم
 لا يكفي اذن امام لو عيبت امام اخر ولا اذنه لبعض
 من عيبت الباقيين منهم وانما يفيد اذن كالامام
 لاهل زمانه ولو اذن له في خاصه فانه حقه انما
 يقصر فيه من اذن له فيه لا غير وانما بهبه صفة لا حجة
 غيره من الامم نعم ان نصل حد منهم على عموم الاذن لا اذن

دل على انه ليس من صفتهم وكان حجة لكل من تصرف فيه
 ثم ان الذين يتوهمون ان فعلها عمل بطواهر الاضمار
 وتركها طرح لها فقد ساوا في ظنهم فانهم يتفقون ^{بعضا}
 في اشتراطها في زمن ظهور الامم صرح باذنه صرحا
 لخصوص امام في خصوص صلوة الجمعة ولو في ^{الجمعة}
 احد منهم وانما خلفوا في زمن الغيبة فلم يشترطوا
 فيه الاذن واشترطوه وفهموه من الاذن في الحكم
 فكما ان تخصيص الاضمار باجماع الشروط التي ^{فيها}
 الاذن فهم ليسوا يختصون بها بذلك وليس لهم
 يقولون ان التخصص ^{على قولهم} قل ما منهم انما يشترطون
 الاذن في زمن الظهور اذ لا فرق بينهم وبيننا في
 المقيد باجماع الشروط مط وهو يكفيها كما
 يكفيهم وان اضافنا في الشروط نعم لو وجد خبر
 مصرح بالشروط الا الاذن تمت عقالتهم وكان لهم
 ان يقولوا انما يقتصر على العموم الا فيما علمنا اشتراط
 الاذن فيه وهو من الظهور لكن ليس هنا خبر
 ثم ليست شرعي ما الذي خص من الغيبة بالجواز

من غير اذن مع انه اذا علم الاشتراط بالاذن في زمن
وجب علينا التزام ذلك واستصحابه الى ان يظهر
الاخلاف ولم يظهر هنا وما يتوهم من ان الاضطرار
العام اذن في ذلك فهو وهم فاسد لوجوه منها
انك قد عرفت انه لا بد من تفصيلها باجتماع
الشروط فلعل الاذن منها ومنها انها لو كفت
في الاذن لكفت غير في كل زمان فلم يشترط معها
الاذن في زمن الظهور واليضا الحصول الاذن
بملك الاخبار ولم يفتقر احد ولو قيل بمرال
الامر لا عدم الاضطرار بين زمن الظهور والغيبه
في عدم اشتراط الاذن ورجوع معنى الاضطرار
الى انه موسع لكل احد ان يصلح في كل زمان
من غير اذن صريح فلا معنى لا تفاتهم على اشتراط
الاذن الصريح في زمن الظهور ومنها ان قيل
هذا لا يكفي في الاجتزاء على منصب الامام ^{تقديره} طال
بمن يدعيه بنفسه بل لا بد من الاذن الصريح

في ذلك في اياته معنى الاخبار الواردة
في هذا المقام لتبين حال دلالتها اما قولنا
في خبره بصيرة ومحمد بن مسلم ان الله عن رجل فرض
في كل سبعة ايام خمسا وثلاثين صلوة منها صلوة
واجبة على كل مسلم ان يشهد بها الا خمسة المريض
والمملوك والمسافر والمرأة والصبي فمن الواضح
المستبين انه لا يفيد الا وجوب حضورها اذا كان
وهو غير المتنازع فان الكلام في العقد وجوبه
وليفهم استثناء المريض والباقي يدل على ان المراد
لكل مسلم انما هو التعميم بالنسبة الى افراد المسلمين
لا الاوقات والاضاع فلا يفيد عموم الوجوب
لزم من الظهور والغيبه والاذن وعدمه وكذا
قول الصادق ع في خبر محمد بن مسلم محبة
عليه من كان فيها على فرسخين صريح في اجازة حضورها
اذا انعقدت وزيد في الخبر عن الباقر ع ومعنى
ذلك اذا كان الامام عادلا وظاهرا ذلك انه

او يبالى امام امام الاصل وبالعاول خلا الحما
قائمة المعروف وما ذوالعدالة والبقوى فالمعروف
فيه المعه له والامين والنعمة ونحو ذلك وانما
قول الباقين في خبر زيارة فرض الله عز وجل
على الناس من الجمعة الى الجمعة خمساً وثلثين صلوة
منها صلوة واحدة فوضها الله عز وجل في جماعة
وهي الجمعة ووضعها عن تسعة من الضعيف ^{الكلية}
والمجنون والمسافر والعبد والمرأة والمرضى ^{على}
ومن كان على فرسخين فاما يدل على فرضها في
جماعة في اجملة وهو ما لا نزاع فيه واما عموم
الوجوب للاوقات والاشخاص ما لا دلالة له ^{عليه}
اصل بل من المحتمل الظاهر الاحتمال ان يكون المعنى
فرضها في جماعة مخصوصين يجب على الناس اجمعين
اليهم فلعلمهم الامام او من ياذن له مع من اجتمع
له فانعدت بهم الصلوة وربما ابدت ذكر من
كان على فرسخين في الاستثناء واما خبر زيارة
سأل الباقين عن علي من يجب الجمعة فقال يجب على

سنة

سبعة نفر من المسلمين ولا الجمعة لا قبل من خمسة
من المسلمين احد هو الامام فاذا اجتمع سبعة
ولم يخافوا منهم بعضهم وعظيهم فخواه علم
يشعر بان السؤال عن عدد من يجب عليهم ولا
دلالة له على العموم ثم قال احد هم الامام فلعده
لا يصلح الا امامة الا الامام او المنصوب من قبله
ثم اطلق قوله اذا اجتمع سبعة ولم يخافوا منهم
بعضهم محمول على التقيد الذي فيما تقدم من ان
اجتمع سبعة احد هو الامام واما قوله كما في خبر
ابى بصير وجماعة من ترك الجمعة فليس
استوائيات طبع الله على قلبه فليس الاطلاقاً
محمولاً بالاتفاق على ما اذا اجتمع الشرائط
وتركها من غير علة كالرض عليه في الحائض وعقاب
الاعمال فعنه فيها في خبر ابى بصير ومحمد بن مسلم
ايضاً انه قال من ترك الجمعة ثلثاً متواليين من غير
طبع الله على قلبه واية علة اقوى مما ذكرناه

في عقاب الاعمال والا مالى للصدوق عن زرارة
عنه بم صلوة الجمعة في بيضة والاجتماع اليها في بيضة
فان ترك رجل من غير علة ثلث جمع فقد تركها
ترك ثلث فرض و لا تدع تلك فرض من
غير علة الا منافق و اما قوله ص لعبد الملك
و لم يصل في بيضة فرضها الله قال قلت كيف
اصنع قال صلوا جماعة يعني الجمعة فهو اذن
لها في صلواتها و لانهم منه الا انه عم قال له سلك
مع جارك قد ترك لم يمتد لم يصل في بيضة ^{فيها}
الله في الجملة اى لو تحم فضل مثلها فقال كيف
اصنع قال صلوا جماعة فاذن له في فعلها
جماعة او مع من علم اذنه عم له في فعلها وقوله
في جهره و اذنه فرض الله الجمعة و وضعها عن تسعة
عن الصغير والكبير والمجنون والمسافر والعبد والمرأة
والمريض والاعمى ومن كان على فرسخين انما
يسقط عنه حضور ما انعقدت منها و اما ما في

الفقيه من قول امير المؤمنين عه الجمعة واجبة على
كل مؤمن الا على الصبر والمرضى والمجنون والشيوخ الكبار والاعمى
والمسافر والمرأة والعبد والمملوك في مكان على راس
فرسخين فمنه السني له المراد بيان احوال الاشخاص المسقطه
لها عنهم والتعميم باعتبار كونه لا باعتبار الاوقات
وتحقق شرائط انعقادها وعدمه بل الظاهر وجوبه
في زمنه واما قول الصادق ع في خبره صلوا بجميع
القوم يوم الجمعة اذا كانوا خمسة فلا جمع لهم و الجمعة
واجبة على كل احد لا يعذر الناس فيها الا خمسة المرأة
والمملوك والمكفر والمرضى والصغير فمعلوم انه المراد
بالجملة الا وبيان الحد الذي يحصل به الجمعة من
غير تعرض لشرائطها وتعميم للاحوال الارضية
ولا نرى على الوجوب فكانه قال انما تحقق الجمعة
بجملة بل يجوز له زيادتها واجبة على كل احد من
المسلمين ونية و لعل فهم في نية قبله في فعلها
و اما قوله في الساعة وقد سأل عن الصلوة يوم الجمعة
اما الامام فاعتنا واما من صلى وحده فهو اربع ركعات
بجهره الظاهر فلا بد الا لو نهار كعتين مع الامام

ركلا وضا في الامام وكذا قول احد هما في المحدثين ^{بصلوات}
 اربعاً اذا لم يكن لهم من خطبة فان الكلام في من خطب
 ثم لزم ايراد هذه الاضارة مع عرض للعدد الذي لا يشتهر
 في اشتراطه فلا بد من تقديره باجماع الشرايط
 مع ذلك لا يكون في الدلالة على العموم في الترتيب
 وقد يتوهم انه يدل على الوجوب وهو التام في المصلحة
 ما لم يدل على خلافه دليل وانما لا يمكن هنا التام
 فان اجماعه شرطي في صلواته اجماعاً ولم يكن في صلواتها
 الا امامان ولو وجب التام في صلواتها وجب على كل واحد من
 يصلونها اماماً في صلواتها ما هو ما هو خارج عن التام
 ولم يقل انه يجب التام في صلواتها في التام وهذا
 يمكن في اصل الصلوة في صلواتها ولم يمكن في الامامة
 فلا يلزم من سقوطه في الامامة سقوطه في اصل
 الصلوة كما عارضنا وجوب التام في الصلوة
 في صلواتها كان يقرأ فكما يقولون انه يجب التام
 في اصل الصلوة وهو الامامة قلت نعم التام
 في الصلوة وهو استظهار الركعتين على انما خرج انه

لا دليل

لا دليل على الاشتناء في صور التام بل على
 من الاجماع على الاشتراط بالامام والاذن فيه دليل على

فهذا ما سقنا من كونه ^{بدا} بدراج حق من شراب
 ظهور من تقا الجمل ^{بجلى} بجلى للضيق عن الصواب
 ثم على الافاضل بالرشا ^{ونفرض} ونفرض عنهم نزلت
 فكف عنهم عند الضل ^{ونهدم} ونهدم لهم في الشا
 وقد كان الفراغ ليوم ^{وقد ركب} وقد ركب المصنف على ذلك
 والقب بعد سبع ^{وسعون} وسعون بعد في الحشا
 فسد المحامد على جوع ^{وما بان} وما بان الشرا في سراج
 وقد رقم السطور كما ^{وقد فصد} وقد فصد في لفظ الكفا
 محمد البها وكفاه ^{بان يدعي} بان يدعي في ابي تراب
 عفي عنه الاله كما ^{لا رشاد} لا رشاد ونحوه عذاب

تمت الرسالة في جمع الفاضل العبد المذنب

محمد المعروف بالعاصم الهند رضى

وحرر ذلك العبد المسكين محمد

ابن زبير العابد بن المورق

عنه في رجب

المرجعية ١٢١٧

بسم الله

بجلى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 فهرست الكتب التي تصنفها الشيخ الفقيه أبو الفتح محمد بن عثمة بن
 علي الكراخي رضي الله عنهما وارضاهما الحمد لله وصلواته
 على سيدنا محمد ورسوله وعلى آل الطاهرين وعلوهم كتاب
 الصلوة وهو روضة العابدين ووزيمة الزايدة ثلثة اجزاء
 فالجزء الاول في ذكر الفرائض والثاني في ذكر السنن والثالث
 في ذكر النطق الذي ليس بمسنون وما ورد في اجماع من علم
 وعمل تشمل على ثلثة وثم ورقة عمله لولد الرسالة الناصية
 في عمل ليلة الجمعة ويومها عملها للامير ناصر الدوله رضي الله عنه
 بدمشق جزا واحد خمسون ورقة تشمل على ذكر المفروض
 والمسنون والمستحب كتاب التلقين لاولاد المؤمنين
 صنعه بطرابلس جزا لطيف كرامتنا كتاب التهذيب
 متصل بالتلقين صنعه بطرابلس يشمل على ذكر الصلوات
 الشرعية بتقريب فيهم ويسهل حفظه كثر الفوائد
 جزا واحد سبعون ورقة كتاب في الموارث وهو مسموع
 الفارض على استخراج سهام الفرائض فيه ذكر ما يتحقق طبقا

الوراث والسبل الاستخراج سنها مهم من غير انك كتابت
 صنعه بطرابلس لبعض الاخوان جزا واحد تسون ورقة
 كتاب المنهاج الى معرفة مناسك الحاج وهو من كتاب كامل
 يشمل على فقه وعمل وزيارات جزا واحد زيد على ما ذكرته
 صنعه للامير عارم الدوله وصدقيه بحج به كتاب المقنع للحاج
 والزايدة رسالة القائد ابو البقاء في زيارت مراك جزا لطيف
 المنسك العشرة بعلمه للامير عارم الدوله وعضها ذو
 الفخر بن بطريريه قدوة في الارض نسخة منسك لطيف
 في مناسك السنون امره بعلمه عارم الدوله ورساله مدني
 كتاب تلخيص البيان في مناسك السنون امره بعلمه الشيخ الجليل
 ابو الكاشان في حجة بن محمد بن عماد رفع الله درجته فصنعه بطرابلس
 وهو خمسون ورقة كتاب الامتطاف فيما ورد من الفقه
 في الانصاف وهو مسموع غريب لم يسبق اليه مثله يتضمن ما اخص
 بذكر النصف في الفقه صنعه للقاضي الفقيه عبد الحكيم مختصر
 كتاب الدعائم للقاضي النعم بن علي وهو من جملة نفاها المحفزة
 كتاب الاختيار في الاضام وهو اخصصا كتاب الاضام للقاضي
 النعم بن محمد بن مختصر الاختصار الدعائم كتاب رذع البخاري منسك

الغافل وهو نقض كلام أبي المحاسن المعروف الذي طعنهم على الشرح
 المرتضى في المسح على الرجلين بطر اليس كتاب البتاني في
 الفقه وهو غير ما يطرق وبسبيل ما يسلك قسمه أبو إمام
 الفقه وفتح كل فن منها حصل كل باب بشجرة كاملة يكون
 فيها وتلخيص شجرة صنفه للفاضل الجليل في كتابه عبد الله بن محمد
 ابن عمار إدام الله سلطاناً وكتبه ثمانية وأعدته كتاب الكافي
 في الاستدلال على صحة القول بروية الهلال عمله بمصر نحو من ثمانين
 ورقة ومن الكتب الكلاسية نقض رسالة فردان بعد
 في الجزء الرابع عشر ورقة كتاب غاية الانصاف في مسائل الخلاف
 ينضمه النقض على الصلاح الجليل في مسائل خالفه فيه
 بين المرتضى فيها والمراد من نقضه والدرك والى المستفيد
 رضي الله عنهم كتاب حجة العالم في هيئة العالم منذ كانت
 الدلالة على شكل السموات والأرض شكل الكرة وإبطال
 مقال من خالف في ذلك جزء لطيف كتاب ذكر الأسباب
 عن معرفة الصواب جزء لطيف رسالة فيها بدعة الفاضل
 وهو نقض كلام أبي الهيثم النصارى فيما دام تلبس من الثالوث
 والاتحاد جزء واحد كتاب الغاية في الأصول يخرج منه القول

في حديث العالم وإثبات محدثه كتاب دباضة العقول
 في مقدمات الأصول جزء لطيف في كتاب المراتب
 من غير الفوائد يتضمن تفسير آيات من القرآن ما تاورقوه
 رسالة الأخوان يتقنم الرد على الأشعرية وافساق أقوالهم
 وطعنهم على الشيعة من ورقة ومن الكتب في الامامة
 عند البصير في حجج يوم الغدير منذ كانت بعين مختص بإثبات
 امامة أمير المؤمنين صلوات الله عليه في النص عليه في يوم الغدير
 جزء واحد ما تاورقوه بلغ الغاية فيه حصل في الامامة كما
 للشيعة عمله في هذه المسألة بطر اليس للشيخ الجليل في
 الكتاب عماد طال الله بقائه كتاب النجاة في الامامة من
 اغلاط العامة منذ كانت يجمع في بين اقوالهم المناقضة
 اثباتهم بما بينهم الفاسد في حق الامامة ورقة من الاستقصا
 في النص على الامامة الاطها منذ كانت يتقنم ما ورد في طريق
 الخاصة والعامة من النص على اعداد الامامة صلوات الله عليهم
 جزء لطيف المسئلة القيسانية في تزويج النص عليه
 وحققه جزء لطيف المسئلة القيسانية في فضل أمير المؤمنين
 صلوات الله عليه على جميع البرية سور سيدنا رسول الله صلى
 الله عليه وآله وسلم في تصنيف المرتضى رحمه الله

الابن بارون وكون الاثمة من كتاب الانتقام من عذر ابراهيم
 عليه السلام وهو النقص على انبش اذ ان الاشعر فيما اوردته في
 اية الفار لم يسبق له مثله كتاب الفاضل في ذكر معاصر
 المتغلبين على مقام امير المؤمنين ص لم يتم ومنه الكتب العجوة
 وما يتعلق بها كتاب من بل النفس في كل الانس كتاب
 نظم الدرر في منبر الكواكب الصور وهو كتاب لم يسبق
 له مثله يتضمن ذكر اسماء الكواكب المساه على ما نطقت به
 العرب اهل الرصد كتاب ايضاح السبل لا علم اوقات
 السبل من كتاب يتضمن ذكر المنار الالمانية والعشرين وكواكبها
 ومواقع بعضها من بعض وصورها والارض والى معرفةها والا
 على اوقات السبل بها وهو كثير المنفعة جرد واحد ما تاورقه
 كتاب في احسان الهند واولادها وعمل الجرد والمكعبات
 المفتوحة والصم ومنه الكتب المختلفة العجوة في الاداب
 كتاب معدن اجود ورياضة الحواطر يتضمن في الاداب
 والحكم ما روعه رسول الله ص كتاب رياض الحكم وهو
 كتاب عارض به اية المقنع كتاب موجزة العقل للنفس
 عليها النفس نحو خذ الكراسين كتاب التعريف بوجود صف
 صفو الوالد به علمها الولد كرامته واحدة كتاب اذكار

الاحزان بوجوب صفوة الايمان انفذ الى الشيخ الاجل
 ابي الفرج الباقلي كرامته فضيحة الاحزان انفذ الى الشيخ
 ابي المقظان ادام الله بابه كتاب النخبة في الخواتم
 جرد لطيف الرسالة العلوية في فضل امير المؤمنين ع على
 سائر الامة سورة سيدنا رسول الله ص عليها الشرف طاب
 جزو لطيف كتابا يحلحس من كتاب لم يسبق له مثل علم
 كالروضة المنسورة ضمنه من سير الملوك وادابهم ونحف
 الحكام وطر فرهم ومنه ملح الاشعاع والاداب يستغزبه عن
 المجموع وغيره لم يصنف مثله الجملة تكون خمسة اجزاء خمسة
 ورقة كتاب ارتفاع المومنين بما في ايدى السلاطين جدا
 على جملة الاحزان حرمهم الله بصيداء كتاب لا اندس في غم
 من الفروقة جلد موباني كل فن لم يسبق له مثله ما تاورقه
 ولم يبلغ عرضه في تصنيفه ومنه الانساب مختصر كتاب
 ابنه جديع الشريف في ذكر المعقبين من ولد الحسن والحسين
 ولم يسبق له مثله كتاب الزمان في اداب الملوك للاهية حيا
 الدولة ذر الفضيلين ادام الله علوه لم يسبق له مثله
 بالجملة لطيف كتاب كثير القوائد خمسة اجزاء علم لابنه علم

يتضمن اصول الاسماء الادلة وكل ما في فنون مختلفة ونفاير
ان كثرة ومختصات علمها عدة واخبارها لا سمعها عودية
من الادب نظما ونثرا ونكتا مستحسنة تسليمة للرؤساء
علمها لا يزاها صر الدولة ورضاهم عن جبر ولطيف كتاب القاموس
علمه لولده جبر لطيف المجالس في مقدم ما صنعه الكلام
احر جعلها الامير صارم الدولة ذر الفضيلتين جرس الله
لما اثر الاطلاع في هذا العلم بحجز منها ثمانية مجالس لم يتم
لم يسبق له مثل ترتيبه كتاب الانتفاع عند تعذر الاجماع
في مقدمات الكلام لم يتم كتاب الكفاية في الهداية في مقدمات
اصول الكلام لم يتم كتاب الاصول في مذهب آل الرسول
يتضمن الاخبار بالمدح من غير ادلة عملها بالذخاير بصور
عشرة وثلاثمائة جبر ولطيف مختصر البيان في عشرة ايام
رضيا يتضمن نضرة القول بالعدد في معرفة اوانل الشهود
وهو الكتب المنقوص علمه بالرملة لقاض القضاة جبر
لطيف جواب رسالة الحازمية في ابطال الاعداد
تثبت الرواية ونهر الرد على الاحسن نيل جازم المضرك
تلمذ شيخه رحمه الله عليه بعقب انتقاله عن الاعداد اربعون
ورقة الرسالة العامرة في اجواب عن سئلها لت

غنها الغلظة احر جعلها الامير صارم الدولة وانفذها الى
العالم القاض جبر لطيف علمها بالقاهرة مختصر القول
في معرفة البرهان بالكنية وسائر اللغات عمل بالقاهرة ولا
اليقظان كراته مختصر طبقات الوردات عمل للمبتدئين
بطر ابلس لطيف اجدول المدعى في مال في عمله مسائل الرياسة
الصوفية ودر في جبر مظلوم و مراد مال في علمها بعض الاخوان
كتاب الايضاح عن احكام النكاح احر جعله الامير ذر الدولة
بصيده في سنة احد واربعين واربعائة يخرج في جبر واحد
فيه اختلاف بين الامامة والاسماعيلية رسالة التبيين على الغلظة
ابن الحسن البصري في فصل ذكره في الامامة لطيف الكتاب
البار في الاخبار لم يتم بصفحة الشيعة لم يتم مسئلة العدل
في المحاكمة لا العقل لم يتم كتاب بمدنية المترشد لم يتم
يشتمل كثر الفوائد على مختصر عدة منها الذخاير المعاني
صحح الاعتقاد منها الاعلام بحقيقة اسلام امير المؤمنين
منها في وجوب الامامة المذكورة باصول الفقه منها البرهان
على طول عمر القائل صلوات الله وسلامه عليه رسالة في شرح
الرجلين في الوصود ثم الى التبيين على حقيقة البلاغ منها

٥٤٤٤

الايضاح بين طريق الزيدية والامامية ومجلس الكروان
منها الكلام في الحجة الخاروق والملا منها الرد على الغلاة
منها الكهنة الرد على المنجيين منها تفصيل
الانبياء على الملا ثم مكة

٥

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُمَّ اصْنَمْ بِالْإِسْمَاءِ
 وَحَقِّقْ بِالزِّيَادَةِ أَعْمَالَنا وَاقْرَأْ بِالْعَاقِبَةِ عَدْوَنَا وَأَصْلَنَا
 بِحَقِّ جُودِكَ وَفَضْلِكَ يَا خَيْرَ الرَّاحِمِينَ
 از جهت خلاص شدن باید خواند مرویست از حضرت رسول ص
 و حجر استغفرتم یا سابع کل صوت و یا سابق کل
 فوت و یا محی العظام و هی رمیم بعد الموت بخلدك
 الأبدی و دوامك الترمذی و حیونك التي لا تموت
 صل على محمد و آل محمد و اغنني و فرج عن ما أنا فيه
 بجهت توسع رزق بعد از نماز فریضه بخواند
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُمَّ يَا رَازِقَ الْمُطْمَئِنِّينَ
 وَيَا رَاحِمَ الْمُسَاكِينِ وَيَا ذَا الْقُوَّةِ الْمَتِينِ وَيَا غِنَا الْمُسْتَغْنِينَ
 وَيَا خَيْرَ النَّاصِرِينَ يَا كَبِيرَ الْبُكَاءِ يَا كَسْفَ الْبُحْبُوحِ يَا كَانِ
 رِزْقِي فِي السَّمَاءِ فَأَنْزِلْهُ وَلِيْهِ كَانِ فِي الْأَرْضِ فَأَخْرِجْهُ وَلِيْهِ كَانِ
 بَعِيدًا فَاقْرَبْهُ وَلِيْهِ كَانِ قَرِيبًا فَبَسِّطْهُ وَإِنْ كَانِ عَمِيرًا فَتَمَرَّهُ وَلِيْهِ
 كَانِ قَلِيلًا فَكَثِّرْهُ وَلِيْهِ كَانِ قَبِيْرًا فَكَبِّرْهُ بِرَحْمَتِكَ وَفَضْلِكَ
 وَكَرَمِكَ يَا رَحِمَ الرَّاحِمِينَ رَبَّنَا انزل علينا ما نلناه من السماء يكون
 لنا عبداً لا أولنا و آخرنا و أنت خير من ذلك و ان خير الرزق
 و در بعضی از کتب آمده که بگویم روز ویدر شب با
 لا اله الا الله و الله أكبر سبحان الله و الحمد لله كثيرا اللهم انى اسالك

من فضلك

من فضلك و رحمتك فان لا يملكها احد غيرك بورد سبکته
 زیاده میکرد اندر روز و رات و او بگرداند تمام را از آنکه
 اگر کسی نماند داشته باشد و بخزند این ایوان در میان تمام نهد
 البته بعد از بفرود شد و از اسالك عبادى عنى فافى فریبك
 اچید عونه اللع اذ ادغان فليستجيبوا لى و لى و نوابى
 لعلمه مرشد و در سجده دست برد الهوده مرتبه
 بگوید در روز و در ماه غزیر در جهان شود و از خلق به نیاز کرد
 و در ویش از روز و در شوق الباسط الذى بسط الرزق
 بلن پشاد هر که صد نوبت این را بخواند با وضو و بخواند
 هر که بخاطر دالور با ظاهر مشوه الا يعلم من خلق و هو اللطيف الخبير
 از خواصه بغيره منقولست که هر کس بجهت هر مطلب مشرع
 صد مرتبه بخواند همیشه و اگر در باق هر العدوى با و الى
 الولى یا مظهر العجائب یا مرتضی علی هر کس این دعا را
 بخواند از خوف این که در دشت نم بسط الله الرحمن الرحيم
 كه بعضى صبر عسوف و لا حول و لا قوة الا بالله
 قبل سكان الر محشر في جوف الكعبة مشغولاننا ليقال لكشف
 محاد عمر النسوة و قرع باب الكعبة فقال ان محشر من على الباب
 قال النسوة انما عمر فقال ان محشر من على الباب
 عمر لا ينصرف فقال ان محشر من ان الكره

لعنهم شيخها العبد محمد بن علي رحمه الله عليه اللهم العن
من اذل الدين واخافه وسعى المكثرو التلافة باني الكفر
والفسق والجلالة المردود في القيافة بابكر بن الحجاج
والعن الرخص النجس الكذاب اخا الخنازير والكاذب
احسن المناقبين المرناب بنجس المنبر والمحراب محراب
الدين ومحرف الكتاب الذي لا يليق له الا اللعنة والعدا
عمر بن الخطاب عليه السخط والعقاب اللهم العن اخا الشيطان
ويحيى الزويدي والبهتان باعث الظلم والعدوان باي الفسق
والعصيان محرف التزويل والفرقان مبدل احكام القران
عاصب حق اهل بيت بنيك بالجور والطغيان الذي ليس
في قلبه شقال ذرة من الايمان عثمان بن علقان عليه اللعنة
والعصيان اللهم العن غابشة وطلحة وحفصه وزبير
وعبد الرحمن وسعد وسعيد وعاوية ويزيد وعمرو بن عاصم
واباسفيا واباموسي الاشعري واباعبيدة واخس مالك
وعبيدة اللذين زياد ومحمد بن زياد ومحمد بن اشعث
وسنان بن انس شمر وعبد الرحمن وخولي بن يزيد بن
وحصين بن نمير الكندي وحصون بن حنظلة وابن الزبير
وخالد بن عبيد والجبير بن اوس وعمرو بن سعد وخالد بن
وليد وحماد وهاشم وسليمان اللهم العن بني امية قاطبة

وخلقة

وظلة آل عباس اجمعين خصوصا من صولك وانقر وهو
والمأمون والمنوكل والمعتمد والمعتمد واهل البدع و
الظلم والعصيان والعن ابن ادريس لسافعي ومالك
ابن ادريس واحمد بن حنبل وسفيان الثوري وابا
حنيفة بن نعمان والاعمدة من الزيدية والمعتمد بن هبهم
اللهم العن اتباعهم واتباعهم والمائلين اليهم والقائلين
بمن هبهم والذين يصدقون بحقيقتهم ويعملون بقولهم
والعن كل من نصب العداوة لآل محمد من اجن والانس
من الاولين والآخرين لعنا محمد امينا سر هذا دائما
لا انقطاع لآله ولا منتهى الامد ولا ينقض الا ان
اللهم العنهم جميعا فانهم حزب الشيطان
نوع اخر من اللعنة وفي قراتها ثواب من يذم الله اني اشهدك
وامشهدا نبيا نك واو لواءك واوصياك وسموائك
وارضك ومنه فنهز ومنه فوقهن ومن تحتهم اني ولي لمن والي
محمد وال محمد وعمر وعمر وعاد محمد وال محمد وحاذر خذل
محمد وال محمد وانصر لمن نصر محمد وال محمد ولا عن من ظلم محمد
وال محمد خصوصا ابابكر وعمر وعثمان وطلحة وزبير خصوصا
الزيد وال مروان واتباعهم واتباعهم اني محمد لعنة
عليهم في كل وقت وفي كل حين

سوى عمر بن عبد
الغزالي

منه موالي التقليل امر المؤمنين على بنيان عليم واولاده المعصومين السلام
 الهى لو ما التز حسنا قى لوميتها لك من فخر الهى وانا بعدك
 فكيف لا تهيب سبنا قى مع عنك عنها وانت ربي اللهم انك اتينا
 لنع تصدق على فقرنا ونحن فقراؤك فتصدق علينا وامرنا
 لنع تغتفر من شراب من عبيدنا في ملكنا واننا قد شئت في
 ملكك فاعتق رقيم من النار وامرنا لم لانزق المساكين عن ابوابنا
 ونحن مساكينك فلا تردنا عن بابك اللهم كما عزت على اجبا
 لنع لا نسجد لغيرك فعزز على الكفنان لا نعدنا الى من سواك

سورة الزمير العاصم عليه السلام
 يا فخر جيب بين العبد في الذم يا فخر اليد ووالد في السقم
 نام العيون وعين العبد سايرة يسكن بيابك وسط اللؤلؤ الظلم
 اذ نبت كل ثوب اعترف بها لك عرفتك بالنوصيد في الكلام
 لا تقطع رجائي فديك يا سندر يا غافر الذنب للراضين بالكرم
 ارحم بفضلك لا تنظر الا على لنع الكرم كثير العفو من خدم

سؤال
 منار رمضان كلنا نخشاه من اجل صيام ما قولك يا فخر في فتواه
 محفل بكلام من باب معانق المراهبه هل ذاك حرام او يفتقر
 عند ما يقبلناه ام صام تمام جواب
 يا فخر سال اجواب عن فتواه الشرع فاصح فاصح جوابنا وخذ عنا
 والحق صريح من باب معانق المراهبه لنع كان مبلغ لا يفتقر عند
 ما يقبلناه والصوم صحيح

منه كان خائفا وقال كهي حصن حرمه حسنى ولا حول ولا
 قوة الا بالله العلي العظيم انه ما يخافه ولقد جربته لك مرارا حتى
 لقضاء الحاجات ودفع البلاء بمسورة الاصلاح على صدره وسبعين
 مرة ولا يكلم بهن فانه من التجربات للمفصح والفقير والفقير
 يكتب هذه الايات الخمس في كل ليلة منها عشر فافت على ريق
 يجعلها تحت راسه ومن كتبها وحملها كان مظلوما على اعدائه الاية الاولى
 من سورة البقرة المنزلة الى الملأ من راسه مثل من بعد يوم الى قوله
 والله اعلم بالظالمين الاية الثانية من سورة آل عمران لقد
 سمع الله قول الذين قالوا الى قولهم تعذروا عذرنا ان الله انزل
 من سورة الفاتحة المنة الى قوله قل لهم كفوا ايديكم الى قوله لا تظلموا
 فضلا الاية السابعة من سورة المائدة واصل عليهم بنا انراهم
 بالحق الى قوله من المؤمنين الاية الحاشية من سورة الرعد
 قل من رر السموات والارض قل الله الى قوله وهو الواحد القهار
 من سورة المزمل لنع ربك يعلم انك تقوم الى اخر السورة ويكتب معها
 اربعتها مع هذه الايات حرف القاف بالعربية بانه ونحتها بالهندية
 مائة اخرى كل في مجموع مولانا عبد الله في كلام مولانا
 امر المؤمن على طالب في بيان قاعدة الغالب والمغلوب كذا
 نفر الفرد والزوج يغلب اقله واكثره عند الخلق قال
 ويغلب مظلومة الزوج سمور وعند استواء الفرد يغلب طالب
 بالارضية في بيان الغلب والمغلوب بعد الطرح سبعة عشر
 دور فرد وزوج نفر من اعداد اكثر است ورمخلف

سورة الزمير العاصم عليه السلام
 يا فخر جيب بين العبد في الذم يا فخر اليد ووالد في السقم
 نام العيون وعين العبد سايرة يسكن بيابك وسط اللؤلؤ الظلم
 اذ نبت كل ثوب اعترف بها لك عرفتك بالنوصيد في الكلام
 لا تقطع رجائي فديك يا سندر يا غافر الذنب للراضين بالكرم
 ارحم بفضلك لا تنظر الا على لنع الكرم كثير العفو من خدم

يا الله باحق واذا صاح المباشق يقول انت يا الله وبالجموم
 واذا صاح الحداة يقول توكل على الله ترزق واذا صاح
 العقاب يقول اطاع الله لم يشق واذا صاح الشاهي يقول
 سبحان الله حقا صفا واذا صاحت البوم تقول البعد من
 الناس انس واذا صاح الغراب يقول يا رازق اعش الرزق
 احلال واذا صاح الكركي يقول اللهم احفظ من عدو
 واذا صاح اللعاق يقول من يخلف من الناس يخافه اذام واذا صاح
 البطة تقول غفر الله يا الله واذا صاح الهدهد يقول امشي
 من عصر واذا صاح القمر يقول يا عالم السر النجوم يا الله واذا
 صاح الدسر يقول انت الله لا اله الا انت سواك يا الله واذا
 صاح القعقعي يقول سبحان الله سبحان الله سبحان الله من لا يحقر
 عليه خافية واذا صاح البجاء يقول من ذكر رب غفرت ذنبه
 واذا صاح العصفور يقول الله ما يسخط الله واذا
 صاح الببيل تقول لا اله الا الله حقا صفا واذا صاحت القبيصة
 تقول قرب الخي قرب واذا صاحت السمانة تقول يا ادم
 ما اعطتك من الموت واذا صاح السوزيني يقول لا اله الا الله
 محمد والم خيرة الله واذا صاحت الفاضلة تقول يا واحدا
 احدا يا فرد يا صمد واذا صاح الشراف يقول مولاي
 اعنق من النار واذا صاحت القبرة تقول مولاي رب علي كل

منع من الغراب

البيضا في سلك
تكالان تورا

الصقوق

عدها معروف
بارصا حرم

منز

تدب من المذنبين واذا صاح الورشان يقول انتم تغفون خير
 واذا صاح الشفيعين يقول لا قوة الا بالله العظيم واذا صاح
 النعامة تقول لا معبود سوا الله واذا صاحت الحظافة فانها
 تقرأ سورة الحمد وتقول يا قابل نوبة التائبين يا الله لا اله الا الله
 واذا صاحت الزرافة تقول لا اله الا الله وحده واذا صاح الحمل
 يقول كفر بالموت واعظا واذا صاح الجمل يقول ما جعلني
 تقبل ذنبي واذا زان الاسد يقول امر الله بهم وهم واذا صاح
 الثور يقول مهلا مهلا يا ادم انت بين يدي من رزق ولا ير
 وهو الله واذا صاح الفيل يقول لا يغرن الموت قوة ولا صلته
 واذا صاح الفهد يقول يا عزير يا جبار يا شاكيا يا الله واذا صاح
 الجمل يقول سبحان من لا يجازيه سبحان واذا صاح الفرس يقول
 سبحان ربنا سبحان واذا صاح الغنم يقول ما حفظ الله من صنع
 ايدا واذا صاح ابن ادر يقول الويل الويل للمذنب المعصر واذا صاح
 الكلب يقول كفر بالمعاصر ولا واذا صاح الارنب يقول لا اله الا الله
 يا الله لك الحمد واذا صاح الثعلب يقول الدنيا دار غرور
 اذا صاح الغزال يقول مخز من الاذر واذا صاح الكركي يقول
 اعش ولا املك يا جولا واذا صاح الابل يقول حسب الله
 ونعم الوكيل حسب الله واذا صاح النمر يقول سبحان من عز
 بالقدر سبحان واذا سبحت الحجة يقول ما اشرف من عظامك
 يا حرم واذا سبحت القمل تقول انشر شر وحش ثم قال
 ما خلق الله من شر الا ولم ينسج بجد ربهم ثم تلا هذه الاية ولئن من
 لا يسبح بحمده ولكن لا يفقهون شيئا منهم

اشترى كلابك

وانه نحل العسل
قوله ٤٠

اربابنا صلوات الله عليهم

دعاء آخر يسوب الى الامم ثم عند الصباح والمساءلة
اللهم رب النور العظيم ورب الكبر والرفع ورب العرج
المسيح ومنزل التوراة والانجيل ورب الغل والحجور
ومنزل الزبور والفرقان العظيم ورب الملكة المومنين و
الانبياء المرسلين انت المشرق السما والارض
لا اله الا انت وانت جبار رب السموات والارض
لا اله الا انت وانت خالق من في السموات والارض
لا اله الا انت وانت صانع السموات والارض
صاحبها عزك اللهم في اسالك بوجهك الكريم وسور وجهك
المشرف وملكك القديم يا قيوم اسالك باسمك الذي اشرقت
به السموات والارض وباسمك الذي يصلح الاولين والآخرين
يا حي يا قىل كل حيا يا حي بعد كل حيا يا حي يا حي
الموتى يا حي لا اله الا انت يا حي يا قىم اسالك في فضل علي
محمد وال محمد وارر قىم في حيث احببت في حيث احببت
رزقا واسعا حلا لا طيبا ولن تقرب عن كل غم وكل هم ولن
تغطين ما ارجوه وانك على كل شئ قدير
صحة ارضوا عن شئوا به دعاء راجوا الله اللهم في اسالك
تمام الوضوء تمام الصلوة وتمام رضوانك واخنة ه
من تفسر على نبيهم القرم في قوله نعم ولو نزلناه على بعض
الاعجميين الاية قال الصادق ثم لو نزلنا لولا ان علي العجم
ما امنت به العرب وقد نزل على العرب فاستجاب العجم لهذا
فضيلة للعجم

والقران

المشرق
عليه

ولم ترزق

قال المحقق الطوسي في تفسير سورة العصر والعصران ثلاث
لغز خسران في الاشتغال بالامور الطبيعية والاشغاف
بالنفوس البهيمية الا الذين امنوا من الكاملين في القوة النظرية
وعلموا الصالحات الكاملين في القوة العملية وتواصوا
الذين يكون عقولهم الخلاقين بالمعارف النظرية وتواصوا
بالصبر الذين يكون اخلاق الخلاقين ويهدون بها
صوته ما ذكره ابن الجوزي في تاريخه وقد ذكر ابو جعفر الغزالي
في كتابه ساه سر العالمين وكشف ما في الدارين وقال
رسول الله صلى الله عليه وسلم كنت مولاه فغلب مولاه
فقال عمر بن الخطاب حج يا ابا الحسن اصبح مولانا ومولانا
كل مؤمن ومؤمنة قال الغزالي مذارضت وتسلم ولايته
وتحكمت ثم بعد ذلك غلب الهوى وحصل الرياسة وعقود النبوة
وصفان الرابات وازدحام الخصال في فتح الامصار والامر
والنهر فخلهم على اختلاف ضيقه وراة ظهورهم وارثوا
به ثمتا قليلا فبئس ما شره ثم قال الغزالي ثم لم ابا بكر
قال علي بن ابي طالب رسول الله اقبلوني فليست بحيرة كما افقال ذلك
من لا اوجدا او متجانان فان كان ملافا لخلقنا ولا يلقونكم
الهمز وان كان جدا فهو نقض للخلافة ولم كان متجانا
في لصحابة لا يلقونهم الامتحان ثم قال والعمى من ضارته
ابن ابي سفيان عينا ثم الخلافة وارثه ومنه ابي اليسر بن ابي

قطع طمع من طمع فيها بقوله واذا ولي خلقك فان فاقوا
 منها والعجب من حق واحد كيف يتقسم بين اثنين واخذوا
 ليست بحجم ولا عرض فتجزر فقال ابو حازم اول حكوت
 تجز بين العباد في المعاد بين علي وعطاء وثم فتحكم الله لعل
 على معونته والباقي بحسب المشية وقد صح عن النبي انه قال
 العار من باسرت تملك القربة الباغية ولا يغير الايام له يفر
 باغيا قال وقد عمت طائفة لم يزيدن معونته لم يرض
 بفعل احسن عا وادعوا له فقله وقع غلطا قال كيف يكون هذا
 وحال الحسين لا يحمل الغلظ لما جرحه قتاله ومكانته يزيد
 الا ان يزيد لغية يحسب على قتله ومنع من المار ومقدم عطشانا و
 حمل راسه اليه واهله سبايا على اقتار الاحمال ورفع سباياها لفضيب
 قال بما استفاضه غير امير المؤمنين على المنابر الف شهر ذلك
 بامر معونته لانه اول من فعل ذلك سنة وحش عليه اثر ايامهم
 بذلك كتابا سنة او اجماع انتهى

خطبة الكعج

الحمد لله الذي خلق ادم من صلصال كالفخار وخلق حواء منه
 زوجته جليلة المقدر فتنا كحبا ذن العز الجبار فتنا
 رجلا ونسأ عبيدا وحرارا وخلق من الملاء بشر فجعله
 نسبا وصهرا حافظا للعورات وكاتما للسرار وخص
 محمد صلى الله عليه واله من الاصهار وجبه الزهراء وكان الخاف
 لها جبرئيل من المختا فامرهم بالمال خمس مائة درهم واصاف

الهي

اليها فذك والعوالي ومن الارض حسن تركا والبخار وكان
 ليدته زفا فها ابوك امامها وجبرئيل عن يمينها ويكائيل عن
 شمالها ومن ورانها سبعون الف ملك من الابرار فان مثل محمد
 في الاكل الا مضوا وانه مثل علي في الاصحار وانه مثل فاطمة
 في الابكار صلى الله عليهم وعلى الهم الاضحا الا برانا الليل
 واطراف النهار وما يمد رحام على قنن اشجار وبعد
 فالكعج مما ابا حده وحلته والسفاح مما ازا حده الله
 وحره وقد قال في محكم كتابه ويرم خطاب المنزل على
 بنيه وانكحوا الايام منكم والصالحين في عبادكم وامانكم
 ان يكونوا فورا يعينهم الله من فضله والله واسع عليم
 وقال رسول الله عمتنا كحواتنا سلوا فاني اباهم عليكم
 الاسم السالفة يوم القيمة ولو بالسقط والركعة
 يصليها شتر وج افضل من سبعين ركعة يصليها الا عن
 واجتماعا لا مرقد الله وسهله وقد خطب الشافعي
 السعيد النفر النقي فلان الساتبة العفيفة الصالحة
 البكرة الخالية عن موانع التزوج التردد عرقموا ومن
 اهل الصيانة والعفاف وبذل لها من الصدق ما وقع
 عليه الاتفاق فاصلا فاطله واسعفا اذ عنت فسال
 الله له يوفق بينها لتر يجعلها حركة محفوفة بالسداد فويز

والاولوا المعصومين والارادة شارة
 سبب الله الكبرية في كبرها في حقيقته

دست بدل کلام او در سر رسه کوبه بسم الله و بسم الله اللهم انك انت صنعت علي بالايان و اودعتني
 القرآن و رزقتني صيام شهر رمضان فانن علي بالرحمة و الارضوان و الارائه
 و الامتنيان و تمام اوليكتي من النعم و الايجان يا حنان يا منان يا
 ذا الجهم يا رحمن سبحانك ليس لي احد سواك سبحانك اعوذ بك
 كعبه هذه الكلمات من الهوان و استنك ان تحل عن قلب الاحزان
 برت اوزيسه من قولوا و صحتا سر على محمد و اله الطاهر من تمت

بسم الله الرحمن الرحيم و اذا قرأت القرآن جعلنا بينك و بين الذين لا
 يؤمنون بالاخرة حجابا مستورا و جعلنا على قلوبهم اكنة ان
 يفقهوه و في اذانهم و قرا و اذا ذكرت ربك في القرآن وحده
 ولوا على اذانهم ففورا فان تولوا فقل حسب الله لا اله الا هو
 عليه توكلت و هو رب العرش العظيم

در اين آيات ۹ در ترجمه وقت طلوع آفتاب بر خوان و كلكر رنفت درن الله كتاب كنه در در كورن
 در ۱۲ مجيده ابتلاء ۴۲ در در خرد در در مار ان كجعه اربنا شامه كجوه و به از اقام ان على
 سبانه و تم و سوسه و فرغ و در هيث نفس و خيال در كانه از داغ ادر دن بهو در خور و در
 دشته ۳ با هم زایل كرده مندر حوره اسم ان است و اما نيز غنك من الشيطان
 نزع فاستعد بالله من الشيطان ال انه سميع عليم ان الذين اتقوا
 اذا مستهم منهم طائف من الشيطان تذكر و افاداهم مبصرون

في كتاب نزهة السواط و روضه الخواطر الشيخ محمد بن الشيخ حسن
 ابن الشيخ زين الدين الشهير بالشهد الثاني في كنه الله تعالى و اياهم كونا
 و حدثت في بعض الكتب ما يند صورته قال ميرالمؤمنين
 اخذت هذه الالفاظ من التورته و هو اثر عن النبي صلى الله عليه و آله
 ضمنها بالعربية و انا انظر اليها كل يوم ثلاث مرات **الاول**
 يا بن آدم لا تخاف من سلطان ما دام سلطانا باقيا و موافقا ابدا
الثاني يا بن آدم لا تخاف من موت الرزق ما دامته فخر انتر مخلوق
 و هو مخلوق ابدا **الثالث** يا بن آدم لا تشفق باحد غير ما و حدثت
 فخر ادرت و حدثت با اقربا **الرابع** يا بن آدم انما لك خلقك
 الاشياء كلها لا جعلت محب فمحب عليك من سواك **الخامس** يا بن
 آدم لا تافه بكر ما لم تجز على الصراط **السادس** يا بن آدم خلقت
 الاشياء كلها لا جعلت و خلقت من اجل **السابع** يا بن آدم خلقتك
 فخر انتم من نطفة طام اع خلقتك **الثامن** رقيق اسوتم اليك في
 سسه **التاسع** يا بن آدم كل يريدك لم و انا اريدك لا فلا تفر من **العاشر**
 يا بن آدم لا تغضب على ذنابك نفسك و لا تغضب على نفسك
 اجلي **الحاشي** يا بن آدم عليك فرضيت و علي برزقك فان
 قال لفسر في فرضيت فاني لا اضا لك في رزقك **الحاشي الثاني**
 يا بن آدم لا تظلم البرزق عند فاني لا اظالمك و جعل عند **الثاني**
عشر يا بن آدم لغير رخصيت بما قسمت لك ارضت سر لا و يد

عز انس قال كنت عند النبي فغشيت الوعر فلما افانق قال
يا انس اني قد راجعنا بنو اسرائيل في عندي صاحب العرش
قال

في كتاب زبدة السواطر وروضة الخواطر للشيخ محمد بن الشيخ حسن
ابن الشيخ زين العابدين الشهيد الثاني في نسخة بخطه واما قوله

هـ كه سره قل اعوذ بربان سج در چهار دم ماه سرطاني نوسند كه از
ان اب سحوزه د بشويد واز ان اب سحونو دو صندو تبا سو
از دوسا اس مني كود زشم

دوم كودت بر سینه من و بگو بسم الله و باسم محمد رسول الله ص
عليه واله ولاحول ولاقوة الا بالله العلي العظيم اللهم امح
عني ما اجد بين يدي بر شلم بال و سر بر سه نون اندي ع
نوم كود كودت بر سینه من و بگو بسم الله و باسم محمد رسول الله ص
عليه واله ولاحول ولاقوة الا بالله العلي العظيم اللهم امح
عني ما اجد بين يدي بر شلم بال و سر بر سه نون اندي ع

331
2

بسم الله سر و صبح مني در دعا فقال الله هو امننا نحن كلنا
اذا قبل علي فتمتسم الله رسول الله ثم قال يا علي ان الله
امرني ان ازوجك فاطمة و قد زوجتكها علي اربع مائة فضة
ارضيت قال رضيت يا رسول الله ثم قام علي
فخرج الله صاحب الدنيا في كفة الغنة هو

يا بن آدم لا تطع البعير ذوق خد فاني لا اطال لك بعمل خد الله
عش يا بن آدم لئن رضيت بما قسمت لك ارحمت سر لا و بديك

وانت محمود محبوب وان لم ترض ما سئمت لك سلطنة عليك الدنيا
ركضت ركض الوشغ الرتم لا شال منها الا ما قدر لك وانت
ووجدت في بعض المجاميع ما سئمت لك من قول ابو عبدة
ارجل علي بن ابي طالب تسع كلمات قطعت اطاع البلغاء عن
واحدة ثلث في المناجاة وثلث في العلم وثلث في الادب فاما
الترثي المناجاة فقوله كفا في عز الله تلو الى ربنا وكفى في عز الله
الكون لك عبد انت لي كما احببت فخر لما احببت فاما الترتي
العلم فقوله المرء مخون حثك انه ما ضاع امر وعرف قدك
تلكموا تعرفوا وانما الرثة الادب فقوله انم على من سئمت
تكن اميره واستغفر عن سئمت تكن نظيره واجتج الى من سئمت
اسيره صدق في التورث عجبته لم اعين بالموت كيف
يفرح وعجبته لم اعين بالحساب كيف يجمع المال وعجبته
لم اعين بزوال الدنيا كيف يطمن النها وكيف لم اعين بفقد
الاخرة وبعينها كيف تسرح وعجبته لم اعين بموت العالم بالذن
جاهل بالقلب وعجبته لم اعين بموتهم بالمد غير ظاهر بالقلب
وعجبته لم اعين بانشغل بغيره وهو غافل عن عيوب نفسه
وعجبته لم اعين لغيره مطلع عليه كيف يعصيه وعجبته
لم اعين ان يموت ويدخل في القبر وحده ويجاسر وحده
كيف يتانس بالناس دعاء الصباح والمساء منقول

لا تروا

من خط الشيخ بهاء الدين عليه الرحمة الحمد لله فالق الاصباح
سبحان رب المساء والصباح اللهم صبح محمد وآل
محمد ببركة وغافية وسرور وقررة عين اللهم سائلك
تنزل بالليل والنهار ما تشاء فانزل علي وعلى اهل بيته
من بركة السموات والارض رزقا حلالا طيبا تغنيني
به عن جميع خلقك الا از شيخ بهاء الدين محمد بن رويشت
كجهت هم وعم باين دعا دعا وصت ما يند باهونا من هويا
من ليس هو الا هو صل على محمد وآل محمد واجعل لي
من كل همة وعم والهم وخوف ومرض فرجا وفرجا
برحمته يا ارحم الراحمين ما يقرأ للامرالمهم والاوجاع
منقول عن الصادق ثم يقول ثلث مرات اسد ربي حقا
لا اشرك به شيئا اللهم انت لها والحل عظمة ففرجها
عني ولزم فراستها لوجع نضج يدك حال قرانته على مكاء الوجع كشكول
وقال الصادق ثم من قال كل يوم اربع مائة مرة شهرته تشار
رزق كثر من علم او فربا له وهو استغفر الله الذي لا اله الا هو
الذي القوم يدع السموات والارض من جميع جهه
وظل وامن في علي نفسه وانوب اليه من خط العار ثم المحرفة
من دعا بهذا الدعاء كل يوم جمعة سبعين مرة فانه لا يمضي
ثلاث جمع الا وقد اغناه الله تعالى عن كل احد بقضائه يا معبود

الرحمن الرحيم

يا غفور يا ودود اغثنى بحلالك عن حرامك وبطاعتك عن
 معصيتك وبفضلك عن سؤالك برحمتك يا ارحم الراحمين
 وفي التمهيد في حديث طويل عن الصادق ع ثم بعد ذلك آياته عن النبي ص
 قال من كان برحمتي فقال عقيب الفجر بعين مرة بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين حسبنا الله ونعم الوكيل بنا والله حسن
 الخالقين ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم وصلى الله
 عليها ازاله الله تعالى عنه وشفاه لحدوث دعاء اللواتي منقول
 خط الشهيد نقله في خط جلال الدين في شهر ربيع الثاني
 والنحوي ويا كاشف الضر والبلية وبارت الارض والسموات
 ويا مبعث الضياء من الدجى اصل على محمد وال محمد وثبت قلبى
 على ما تحب وترضى واصرف عني الوباء والبلاء بحق جسدك
 المصطفى ووليك المرتضى ومارست اذ رمت ولكن
 الله رحى افضا من الوباء والبلاء وانك سميع الدعاء يا ذا
 الجلال والاكرام برحمتك يا ارحم الراحمين وصلى الله على
 محمد واله اجمعين دعاء اخر للوباء ترجمه الشيخ ابراهيم السمرقاني
 بسم الله العظيم الشان شديدا لبرهان كل يوم هو في
 شان لا يشغل شانه عن شان اللهم انا نعوذ بك من
 الطعن والطاعون وموت الفجأة وهجوم البلاد ودرك
 الشقاء وشماتة الاعداء ومعرفة الخسرانا كاشف عنا
 العناء يا مؤمنون اغثنا اغثنا لا حول ولا قوة الا بالله
 العلي العظيم بغير الوباء مكررا اللهم صل على محمد وال محمد
 كل داء ودوا

معين
 عشاء
 اغشاء

يا حشر اظفى اجمع
 المصطفى المفضل
 وانفا

منقول في الشهيد له هذه الاسماء مجربة مؤثرة لدفع الشدائد
 وحصول المطالب يا سامع كل صوت يا سائق كل صوت يا
 محيي العظام وهي دميم بعد الموت بخلك الابد ودوام
 السرى وحيوتك التي لا تموت صل على محمد وال محمد
 وفرح عنى ما انا فيه يا انا انت عليك توكلت وانت
 رب العرش العظيم اذا عسر عني امر او احببتك مصيبة
 فادع بهذا الدعاء كثيرا حتى يسئل عليك ويخبرها يا احد يا صمد
 بك استغثت وعلبك توكلت حسبي الله ونعم الوكيل يا سهل
 الا ما جعلته سهلا وانت تجعل الحزن اذا شئت سهلا كما تشاء
 نقله في خط الشهيد عن النضر ما في عبد محافذ والنعمة او
 نجاة نفثة او تغير عاقبة ويقول يا حي يا قيوم يا واحد يا
 مجيد يا ابر يا كريم يا رحيم تتم عيننا نعمتك وهب لنا كرامتك
 والبسنا عاقبتك الا اعطاه الله خير الدنيا والاخرة منكما الازوار
 فانه جملة عشرة تمنع عشرة سورة فاتحة الكتاب تمنع غضب
 سورة يس تمنع عطر القيمة سورة الواقعة تمنع الفقر والفاقة
 سورة الملك تمنع عذاب القبر سورة الكوثر تمنع خصومة الخصماء
 سورة الاخلاص تمنع اموال القيمة سورة الكافر تمنع الكفر
 عند النزاع سورة الفلق تمنع حسد الحامدين سورة الناس تمنع
 الوسواس سورة المنافقين تمنع النفاق فانه اخر شر
 ما توانى يسج سورة الجواهر در وقت يسج ما يابى بوجه خاتم غير يسج
 صبح يسج ظهر نوح وعمر عصر شام واقع در عشاء ملك يسج

للحفظ فالذاعر عليه الحفظ فكتب سبع ايات على سبع قطع
 من السكر سبعة ايام وتفتح بالاكل يوم السبت للايام الجمعة
 كل يوم قطعة واحدة فانها تيسر لك الحفظ ويفصح لسانك
 وتكون حافظا الاولى تعالي الله الملك الحق الشافع وقيل
 ورد في علم الثالثة لا تحرك به لسانك الرابعة
 ان علينا جميعه وقرآنه الخامسة فاذا قرأناه فاتبع قرآنه
 السادسة تستقرتك فلا ينسى السابعة انه يعلم الجهر والنجوى واضطر
 وفي عيون اخبار الرضا ع بامناه وعز باسر الخادم عز الحق الحسن
 العسكري عز امير عجله الرضا ع امير موسى ع انه كان يلبس
 ثيابا من ابي ميسرة فاذا لبس ثوبا جديدا عاقدح من ماء فقرأ
 فيه انا انزلناه في ليلة القدر عشرين مرات وقيل بمائة احد
 عشرين مرات وقيل يا ايها الكافرون عشرين مرات ثم يفضحه
 على ذلك الثوب ثم قال من فعل هذا بشر قبله يلبس لم يزل
 في عهد من العيش ما يقرب منه ملك في الصحيفة العلوية للسموات
 وكان في عاقره اذا قصدنا الحاجة يكتب في ذلك في عسكته
 بيده اليمنى اللهم اني اسالك يا الله يا واحد يا احد يا
 باصمدا يا من ملأت اركان السموات والارض اسالك
 ان تستخر لي قلب فلان بن فلان كما سخرت الحجة لموسى
 عليه السلام واسالك ان تستخر لي قلبه كما سخرت لسليمان
 جنوده ومن اجنى والانس والطيور فهم يوزعون واسالك
 ان تلبس في قلبه كالبنت الحد يد لداود عليم واسالك
 ان تلبس في قلبه كما ذلت نور
 تسمن يا الله

عبد

عبدك وابن امك اخذت بقدمه وناصيته فسخره
 لي حتى يقصر حاجته عندي انك على كل شئ قدير وهو
 على ما هو اللهم الامو طوبى لغيره انعام
 كما ان اتفاق احد حضوره في نذر دياره ببارك بقدره
 مسوره انعاما انا انما نذرت وجوز بجلالته رسدانه وعار الحيا
 خذوه وسدد شقار باران بيار ومجربيت مبارك اللهم ارسل
 حلد الرقيق وعظمه الرقيق واعوذ بك من شدة الحر في
 ياتم يلدن ان كنت امنت بالله الا عظم فلو تاكل اللحم ولا
 فشر في الدم ولا تصد على الراس ولا تقرب من الفم وتحو
 عنى الى من يزعم ان مع الله الها اخر فاني شهد ان لا اله الا
 الله وحده لا شريك له واشهد ان محمدا عبده ورسوله
 في البحار اخبارنا ابنته جاد في الاخبار عن النبي انه قال من
 لم يتجيب دعاه فليقم يوم الاحد وليتوضأ وليصل ركعتين
 بعد الظهر ويقول وافوض امرى الى الله ان الله بصير بالعباد
 عشرة ثم يبدا في قراءة سورة الانعام فاذا بلغ ذلك
 الفوز المبين يقول ثابته وافوض امرى الى الله احد عشر مرة
 ثم اذا بلغ ومهدناهم الى صراط مستقيم يقول ربنا اتنا في الدنيا
 حسنة وفي الآخرة حسنة وقنا عذاب النار اللهم انى اسالك
 بحق مولانا الانبياء وبحق محمد المصطفى صلى الله عليه واله ان
 احاجا لى تقص حاجته في هذه الساعة ثم انما يصح له ان يقول

انما يصح له ان يقول
 انما يصح له ان يقول
 انما يصح له ان يقول

ما حدث على خردا وانت الفادر على كشف ما بليت وودع ما
 فيرنا فعل في ذلك وان كنت غير مستوحية منك يا ذا العرش
 العظيم وذا المنزلك الكريم فانت قادر يا ارحم الراحمين يا ابن رب العالمين
 في امرتك رجب المتين وما يناسب جعله خاتمة لهذا الجلد يا من
 اظهر الجليل وشتر الفصح يا منم انواخذ بالجريرة ولم يهتك
 يا كريم الصفيح يا عظيم المنى يا حسن التجاوز يا واسع المغفرة يا
 باسط اليمين يا راحة يا سامع كل نجوى ويا شاهر كل مشكوى
 يا مستدنا بالنعيم قبل استحقاقها يا راحة يا راحة يا راحة يا سيده
 يا سيده يا سيده يا غايه رغبتنا يا ذا الجلال والاكرام انت
 بحق محمد وعلى وفاطمه واحسن واحسين وعلي بن الحسين
 ومحمد بن علي الباقر وجعفر الصادق وموسى الكاظم وعلي بن
 موسى الرضا ومحمد بن علي وعلي بن محمد واحسن بن علي ومحمد
 ابنه احسن صاحب الزمان سلام الله عليهم لم يصب على محمد وال
 محمد ولهم تكفيره وتغفر ذنوبه وتنقش غمهم وتفرج همهم
 وتصلح شانه في دينه ودنياه وتدخله الجنة ولا تشوه خلقه
 بالنار ولزم نزيل عمره طاعتك ورضائك في صحبه واولاده
 بدنيه ونفسه جنتك يا ارحم الراحمين وتاريخ فرغ الموصوف
 منه سنة الف وسبع من الهجرة المبكرة في القيمة المقدسة النبوية
 روم الشيخ في الامالي عن ابي عبد بن محمد بن احمد بن اسحق بن
 جعفر بن ابي اسحق بن جعفر بن ابي اسحق بن جعفر بن ابي جعفر بن

صل على
 محمد وال
 جنتك

محمد بن ابي عبد بن علي قال بينا مع ابي علي بن الحسين في طريقنا فنظر
 للملوك شهر رمضان فوقف ثم قال ايها الخلق المطيع الذين
 ايسر المعتردين في منازل التقدير المتصرف في فلك التدبير
 انتم بمنزلة نور ربك الظلم واوضح يدك اليهم وجعلوا التبر من ايد
 ملكه وعلامة من علامات سلطانه فحذرك الزمان واسهناك
 بالزيادة والنقصان والاطلع والافول والافان والاكسوف
 في كل ذلك انت له طبع والى ارادته سريع سبحانه العجب
 ما تدبره امرتك والطف ما صنعت في شريك جعلك مقنا
 شه حادش الامر حادش جعلت الله يلال بركته لا تخفها
 الايام وطهاره لانفسها الا انام يلال من الافان وكلا من
 من البسات يلال سعد لا تخشى وبغز لا تكذب وبسر لا يمازج
 عسر وخير لا يشوب شر يلال من واثمان ونعمة واحسان
 اللهم اجعلنا من ارضك طلع عليه واذا كفي من نظر اليه واسعد
 من تعبد لك منه ووفقنا فيه للوهم والطلاعة والنور واغصنا
 فيه من الامام والنجوة واوزعنا شكر النعمة واجعل لنا في عرفنا
 منك على ما ندبنا اليه من مقرر طاعتك ونقلها فانك
 الاكرم من كل كريم والارحم من كل رحيم امين امين رب العالمين
 در ورا الصدوق في الامالي باسناده عن علي بن الحسين قال
 وكان علي بن الحسين اذا كان شهر رمضان لم يتكلم الا بالادعائه والابحار
 والامتنان واكثره فاذا خطب قال اللهم انك لمن شئت تفعل
 فعلت ثم قل ما وجدناه في نسخة الكهنه من اصول الشيعة روى

وفي بعض الروايات
 عن علي بن الحسين
 الرضا كثر في قول
 الحمد لله

بالكمال

ما اظهر من

فاسال الله ربي وربك
 ورضاه ورضاه فلك
 ومقدر ومقدرك
 ومصور ومصورك
 لم يصب على محمد وال محمد
 ولم يصب على محمد

والبنات في جنس العاين
 وانتم علينا مشكال
 طاعتك في المنية انك
 المنان محمد وصلي الله
 على محمد وآله الطيبين

وذلك السور التي العالمين اللهم صل على محمد وال محمد وامله علينا
 وعلى اهل بيوتنا واشيا عنا بائنا وامن وسلامته واسلامه و
 بر ونقوم وعافيتنا مجللة ورزق وامر حسن وفرغ من الشغل
 والقضا بالاطمئنان والتمسار عمة فيما يحب وترض وتبنا علمه
 اللهم بارك لنا في شهرنا هذا وارزقنا بركتك وعونك ونعمتك ونور
 وحنانك ورحمتك ومغفرتك واصرف عنا شره وضره وبلائه ونفسه
 اللهم ما قسمت فيه من رزق او خير او عافية او فضل او معونة
 او رحمة فاجعل بفضيلنا فيه الاكبر وحظنا فيه الاوفر بحسب الانوار
 نقل عن خط ابن بابويه رحمه الله عن جعفر بن محمد ^{الصادق} السلام
 في الشهر لا يصح فيه منام الثاني والثالث ان رزقنا بفضله و
 وبالعكس الرابع والخامس تباركنا وويله ايا ما او شهر او سنين
 والسادس والسابع والثامن والتاسع صادقة رؤيا لا تحرم و
 العاشر كذور لا يصدق ابدا والحادي عشر والثاني عشر تباركنا وويله ايا ما
 او شهر او سنين والثالث عشر والرابع عشر لا يكون خيرا ولا شررا
 الخامس عشر صادقة والسادس عشر والسابع عشر تباركنا وويله
 ايا ما او شهر او سنين والثامن عشر والتاسع عشر صادقة لا تحرم
 ابدا العاشر والحادي عشر والعشرون لا يصح فيها الرؤيا والثاني
 والعشرون تباركنا وويله فرج وسرور والثالث والعشرون والرابع
 والعشرون خيرا بفضله وبالعكس والحامس والعشرون والسادس والعشرون
 لا رؤيا والسابع والعشرون والثامن والعشرون لا تحرم ابدا والتاسع
 والعشرون لا رؤيا وويله والثامن عشر صحيح كذا وجد في بعض النسخ

في احكام الرؤيا في كل شهر

بخط بعض الفقهاء
 اذا اراد رؤيا فلينظر ما مضى من الشهر الذي مضى فيه وبعد
 سورا بعد الالام التي مضت في الشهر ثم بعد ذلك في السنة
 التي انتهت العود اليها مات بعد ذلك العود في الالام الاخرة
 مكر واجابت عا بركت ابنه اسما مباركة بتجربة ابن جعفر وسعد است
 وكسر حفره رسول خدا وارزقنا برحمة ونورته في يومئذ كما اعظم
 اله در بيان انها است يا الله يا ضامن يا مان يا ديان يا مكران
 يا بديع السموات والارض يا ذا الجلال والاكرام يا حي يا قيوم
 يا ارحم الراحمين ان حضرت امير المؤمنين في رواية كتم اعظم
 در بين دعاي حضرت اللهم اني اسالك باسمائك المحسنات علمت
 منها ما لم اعلم واسالك باسمك العظيم الاعظم الكبر الاكبر ان
 تفضل علي محمد واله اللهم اني اسالك بان لك اسما لا اله الا انت
 يا مان يا بديع السموات والارض يا ذا الجلال والاكرام
 يا ارحم الراحمين اللهم اني استهد انك انت الله لا اله الا انت
 الاحد احد الذي لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفوا احد
 وروى عنه اسم اعظم ربنا است وخواندند من سجده بنا از راه
 نجابت از هم درم در روايت وارد شده چيز در زمان بعد از بنا
 قال شيخنا بهاد الدين هذا زجر بوضع تحت فضل الحائض
 او في العائنه فيكون عاظمه مصون بحفظها جميعا بل باحسان
 من كافة الاعواد وهو منذ يا من هو باهية ليس الا هو ما
 يا حيوم لاله الا انت صل على محمد وال محمد وكن لفلان بن فلان
 در عاظمه صيغا يا رب العالمين كذا وجد بخط العرفا العايزة

نرا خطه القام
 السور والعام
 العود في كل شهر

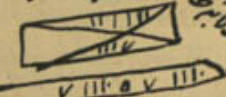

من كل يوم بعض الاغلام عليك بالمعجز المحسن قلبه الكلام وقلة المنام
 وقلة الصبح مع الانام وذكر الله على الدوام قيل لطارق قال
 ولا يخار قال لان الله عانا وامحسب ثم قرأ والله يدعوني الى العلم
 ويستجيب لي فيه امنوا وعلوا الصالحين مراتبهم من ادم بسورة البقرة
 فاجتمع الناس اليه فقالوا يا ابا السحرى ما لنا ندعوك وندعوا لغيرك
 قال لم يقلوكم ما نتم بعشرة اشياء اولها انتم ترون في
 حفة الشاة زعمتم انكم تحبون رسول الله وقرئتم سورة التين
 قرأتم القرآن ولم تعلموا السرايع اكلتم نعم الله ولم تؤدوا شكر
 الخامس عرفتم لذة الشطاعد ولم واقفتموه السادس قلتم لنم
 الجنة نحن ولم تعلموا انها السابعة قلتم لنم النار نحن ولم تعلموا انها
 الثامنة قلتم لنم الموت نحن ولم نشعر باله التاسع انتم ترون النجوم
 فاستغفتم بعبود الناس وسبتم عبودكم العاشر ذمتم موتاكم ولم تعبروا بالأمم
 افرحتم قضاء دينه بعد ان نماز فربضه انتم وعارا سمع من ربته بخلافه
 بسم الله الرحمن الرحيم اللهم انى اسالك يا الله الا انت بحق
 لا اله الا انت لم تر حصر بلا اله الا انت اللهم انى اسالك يا الله الا
 انت بحق لا اله الا انت لم تر ضرر بلا اله الا انت اللهم انى اسالك
 يا الله الا انت الله بحق لا اله الا انت لم تغفر لي بلا اله الا انت
 اللهم انى اسالك يا الله الا انت بحق لا اله الا انت لم تر زفر
 بلا اله الا انت يا ارحم الراحمين من سر المكنون من خرايا كرم يا
 رحيم الف مرة عطشها في صحب الليل بعد صوم ثلث ايام وطلب
 عطش الف مرة وطلب ثباتا اعطاه الله وقصر حاجته وودع نظم

فيها ابيات من جملتها قل يا كريم ويا رحيم فيها من عجايب شعير
 تعجزها طائر افي خلوة بالليل حين تنام عند العين انصاف
 للفر الى منزله الا انك تقول ما استطعت يا حي يا قمر كذا
 او حر الله نعم الى موسم اذا مرض عبد من عباده وبجز الاطباء عن
 معالجته فاقرأ عليهم هذا الدعاء والكتبه على قرطاس او شريط نظيف او
 على اناق نظيف ثم اسقه المريض مزوجا جلد فانه يجد الشفاء الدعاء
 اللهم يا مصحح ابدان الملائكة ويا خالق الادمي صححنا و
 بسطنا يا حي يا قمر صل على محمد واله واسقني شفاء ذك
 داوه بدوائك برحمك يا رحيم الراحمين وحب خط
 الشهيد يرفع به الى دنياك النبوة اذا اراد احدكم قضاء
 حاجته وعدم العلم بها فليقبض على شدة من الجيوب بضم على حاجته
 وياخذ ثمانا ثمانا من اجتهد المقبوض فان يعرفه يد واحد من
 الزهرة فالحاجة مقضت انتم ولنه بقرا اثنتان شهر للمريخ فانها
 لم يقض ولنه بقرا ثلث شهر الاثني عشر لم يقض ولنه بقرا ربع شهر
 يقض ولنه بقرا خمس شهر الشمس تقضى سرعا ولنه بقرا ستة شهر
 للقمير يقض ولنه بقرا سبع شهر لعطارد يقض بصعوبة ولنه بقرا
 ثمان فلا يتعرض لها بوجه من الوجوه كذا وجد كنت من خط كيت
 من خط صومعة وجد بخط الرضا ثم للمريخ ثلثة رقع والكا
 الاولي بسم الله الرحمن الرحيم لا تخف انك انت الاعلى
 على الناس بسم الله الرحمن الرحيم لا تخف بخوف من القوم

الظالمين وعلى الثالثه بسبح الله الرحمن الرحيم الاله
 الخلق والامر تبارك الله رب العالمين ويقرأ على كل واحد
 ثلث مرات سورة الاخلاص ويؤكل المجمع في ثلث ايام
 ونقل عن ابي طاوس انه قال من اراد الاستخارة بالقران
 فليقرأ اية الكرسي الى قوله ثم وهو العلى العظيم ويقرأ عند نفاخ
 العيش الى قوله في كتابين ثم يصلى على النبي عشر مرات ثم يقول
 اللهم اني متوكلت عليك وتفالك بكنا بك فارني من بينك
 ما هو المكتوب في سررك المحزون في عينك برحمتك يا ارحم الراحمين
 كرم اللهم اذني الحق حقا حقا حتى ابعده واذني الباطل باطلا
 حتى اجتنبه ثم يفتح المصحف ويعد الجملات في الصفحة
 اليمن بعد الاوراق بعد الجملات ثم بعد الاسطر في الصفحة
 اليسرى بعد الاوراق فما ياتي بعد الاسطر عن اليمين كذا وجد
 طريقه استحال في سبع اول سورة حمد راتا مستقيم بخوانه وبعد
 ثم انظر دعاء راسه نوبت بخوانه يا من يعلم ابد من لا يعلم ونبت كند
 سبع را بركه لا تقدر بغيره واز له موضع ذود وطرح كندا كذا وجد
 ما اذا احتسب له من نور لازم والا من شرت ما يدك بمجرب است كما
 ان كسر لا خير يا من نور كونه يا شدينا من شكل لا درميان دوست
 انما ياد و سدا كان منكره صد فرسك رفته باشد باز ايد
 دعاء الفرح
 في كل وقت والاقبال
 وهو لا شرف ولا
 ولا ريب فيه
 يقول الله
 في ولا يعلم
 حول الاقوال
 لا اله الا انت سبحانك
 اني استغني عن الظالمين
 اني استغني عن الظالمين

دعاء لك فرغ من البروغة اللهم اني اعوذ بك من كتمان
 السفر وكاتبه المنقلب وسوء المنظر في الاهل والمال والولد
 اللهم انت الصاحب في السفر وانت الخليفة في الاهل
 المال والولد لا يحجمها غيرك لان المتخلف لا يكون مستحيا
 والمستحي لا يكون متخلفا لتوديع المسافر يقول هذا ان
 وحيث اتجهتم ساعدكم سلامة ويرعاكم الرحمان كل جانب
 مفضضا عليكم ما قصدتم من المنى بنهج ملككم في فنون الدنيا
 وروم عن الامم انهم قالوا اذا اراد احدكم ان يسافر
 فليصحب معه عصا من شجر اللوز المر وليكتب هذه الارق
 في رفق ويحفر العضا ويجعل الرق فيها ويترسل مجلس
 ولانه لهو ٥ يا ٥ ابيه ٥ ناو بر صا ٥
 صل سامه ٥ الحروف النورانية في نواتج السور بعد
 حذف الزوائد و ١٤ ويجعلها صراطا على حق فتمسك
 ال مصرك هي ع ط س ح ق ن قال النبي
 علموا اولادكم اسماء صحاح الكهف فانها لو كتبت على دار
 لم تحرب وعلى شراع لم يسرق وعلى مركب لم يغرق ويرفع بها الاطفا لم يجرب
 مكثليا قلنا مرطوش سار يوش بينوش
 كتش عطوش قطير تنور اما انما تمة ففرساعا
 الاستخارة على ما هو المتعارف ان اردت ان تتخبر بكل ما لله
 الملك المتغال فاختر ساعة تصلي لذلك يكون لك على كل امر

الاستخارة
 انما
 انما
 انما

اللهم يا فارج الهمم يا كاشف الغم يا رحمن الدنيا والآخرة ورحيمها انت دعواني ورحماني كل شئ ارحمني
 رحة تغنيه بها عن رحة من سواك وتقصي بها
 عن الدين وارزقني العافية في الدارين برحمتك
 يا ارحم الراحمين وصلى الله على محمد وآله الطيبين
 الطاهرين بعد الحاجة ثلاث مرات بقضائك ثم يمدان البيت
 ايديك ضم وانت ذخير واظلم في الدنيا وانت نصير
 وعار على جاحر الحجر وموقاد اذا ضاع في السيل عقال يعبر
 باعلى باعلى باعلى ادركن بحريه برعب
 عن الصادق ثم كتب مديني البيت على جدار البيت يدع الفجر
 اذا قل خير البيت ضاق بامله ولو كان سزا وسع الطور
 ينسج البيت المصنوق بامله اذا كان فيه حجر يوصى على بعض
 الحائرين طالب علم في دفع وجع العين
 قل هو الله احد لم في عينه يد يدعاني السماء باعتر الداعي
 ليس لله شريك لا ولا كفوا احد عن الصادق ثم انه نقرأ
 العين مديني البيت اذا ما مقله رمدت فحكي ترارصه في
 هو البكال في الحرب ليل بالضحك في يوم الضراب
 فيهم بيتك ايديك موقاد لافتر الاعلى لا ينف الاذو الفقار

وماذا

وما ذكر لدفع المضايغ والابق تكرر مديني البيت
 ناد عليها منظر العجايب تجده عونك في النوائب
 كل هم وهم سينجلي بولانتك باعلى باعلى
 ليعم عن الصادق ثم يمدان البيت
 فلا تجزع ولن اعتر بوما فقد اسرني في زفر طويل
 ولاناس فان الناس كفر لعن الله بغير عن قليل
 فان العسر يتبع يسارا وقول الله اصدق كل نيل
 لمولانا على الغم والهم تذكر من الالياء واوليها
 وكلمه من لطف خفي يدق صفاه عن فهم الزكي
 وكلمه من بعد عيس وفرج كبر القلب الشحي
 وكلمه امرت به صباحا وناقدا المسرة بالعترة
 اذا ضاقت بالاحوال تنشق بالواحد الفرد العلية
 توصل بالنبر فكل خطب هو من اذا توصل بالنبر
 ولا تجزع اذا ما بر خطب فكم لله من لطف خفي
 واما في كل الاسم الاعظم فقد ذكره في المصباح الكفعمي
 خمس كلمات توضع فوق خط وصلح هو اربع نقط
 وشرابا واولا فوترن ثم اثرت شجر الفوط

بالاطهار على الذكر صفا
 سوات احمد والاصغر الك
 والنفوس المظلمة
 والاصغر الك

الربع واوات هم على الو
 وصلى الله على محمد وآله
 صلح هو اربع نقط

ليتم بالفارسية شكلا الاسم الاعظم صفر الفلك
 ميم كوكور دمان في دبر سب جبال الفه هو واودم ميم
 (١٥) اللهم صل على محمد وآله

صلح هو اربع نقط
 صلح هو اربع نقط
 صلح هو اربع نقط
 صلح هو اربع نقط

من كان برخصه البضا للحسن بن سليمان بن عبد الله بن عبد الله
واما كيفية الصلوة على محمد وآله صلوات الله عليهم
فقد جاز في عبارة كثيرة لا تكاد تحصر منها ما رواه عنهم
اذا سمعتم نغم الله وملككم بصلوة على النبي وآله في صلوات
صلوات الله و صلوات الله عليكم وانبيائه ورسله وجميع خلقه
على محمد وآله والاسم عليهم وعليهم ورحمة الله وبركاته ومنها
ما تقدم عقب صلوة الفجر والمغرب لئلا ينلوا الله وملككم
الاخراة ويقول اللهم صل على محمد وذريته ومنها
ما جاء عقب صلوة الصبح والظهر اللهم صل على محمد وآله
وعقبهم ومنها عقبها ايضا اللهم اجعل
صلواتك و صلوة ملائكتك وانبيائك ورسلك و
جميع خلقك على محمد وآله ومنها ما جاء عقب
صلوة العصر يوم الجمعة اللهم صل على محمد وآله
وبارك على محمد وآله محمد وارحم محمد وآله محمد وارفع محمد
وال محمد الذين اذنب الله عنهم الرجس وطهرتهم تطهيرا
الف مرة لئلا يقدروا الا فانية مرة ومنها ما جاء عقب
عصر الجمعة اللهم صل على محمد وآله محمد وبارك على محمد و
آل محمد وارحم محمد وآله محمد وارفع محمد وآله محمد الذين
اذنب عنهم الرجس وطهرتهم تطهيرا الف مرة لئلا يقدروا

اهل البيت

والا فانية مرة ومنها ما جاء عقب عصر الجمعة
اللهم صل على محمد وآله محمد وآل محمد واصفيا واملر ضنين بافضل
صلواتك وبارك عليهم بافضل بركاتك والاسم عليهم
وعلى ارواحهم واجسادهم ورحمة الله وبركاته ومنها
ما جاء في يوم الجمعة بقى مائة مرة صلوات الله و صلوات
ملككم وانبيائه ورسله وجميع خلقه على محمد وآله محمد و
الاسم عليهم وعليهم وعلى ارواحهم واجسادهم ورحمة الله
وبركاته ومنها ما رواه في مائة مرة اللهم صل
على محمد واهل بيته المعصومين بافضل صلواتك وبارك
عليهم بافضل بركاتك والاسم عليهم وعلى ارواحهم و
اجسادهم ورحمة الله وبركاته ومنها ما رواه ابو
الصباح عن الصادق قال قال الا اعطيت شيئا وقي
الله وجهك من جهنم قال قلت بل قال قل بعد
اللهم صل على محمد وآله محمد مائة مرة يقر الله به وجهك من جهنم
ومنها ما رواه محمد بن علي الصدوق بانسانا من
ابن عبد الله قال وجدت في بعض الكتب بعزة كتب النبي
المنزلة على محمد وآله محمد كتب الله لها مائة حسنة ومنها قال صلى الله

مرد است از حضرت سید کائنات و خلاصه موجودات و شفیع روز عصای ساه
 اعتراف مصطفی صم که در همان بزرگوار را جبرئیل در حالت کمال حضرت نماز میکرد و دعا
 ابراهیم علیه السلام که با احمد هر که بخواند این دعا را در ایام البیض که مبارک رمضان
 بخشد سوره کافران او را بعد از قضاات باران و برکت در خزان و در یک بیابان یا
 وضع یا بند دعای فرقه سبأ و با سهان بالا میروم و این دعا نوشته است بر درجی یا
 و نماز است و هر که مواظب کند خواندن آن ایمن باشد از گرفتاری و رفیق تو باشد
 هر وقت در عصر روی او چون ماه شب چهارده و هر که سه روز روزه بگیرد و وقت
 این دعا بخواند در بخت بخیر بر آید و خواند و هر که این دعا را بخواند خدا بیجا او را
 بر آید از نور سوار کند که بر او زمین باشد از هر چه سزا آید که بوقف حساب در آید
 و گمان کند اهل موقوف که این از جمله بجز آن است و نواب خواننده این دعا را
 شکر و نعمت است که در غیر خداست پس اگر در یا ایا در یک شرف در خزان تمام شود
 با حق و صحت و فرستگان که از سیدگان شکر و شکر خوانند که نواب خوانند
 و این دعا شفا میسر در خدا بیمار را و داد او میکند در او غنی میکند و
 کار او میکند بنده را و دفع میکند غم و حزن را و بگناه میبازد از ستم ظالم و
 و مکر شیطان و هر که از او چیزی ضایع شود و از او چیزی بدزدند چهار رکعت
 در هر رکعت الحمد یکبار و قبل موا الله احد یا زده بار پس این دعا را بخواند و در روز
 بدرستی که با او در دست او آنچه از او گرفته و اگر این دعا را از روی اخلاص بر
 آن خواند زنده شود و اگر بر روی خواند خراب شود و هر ضامن که اگر این دعا
 ده مرتبه خدا بیجا او را بعد از دو روز خراب کند و هر که این دعا را
 در این دعا اسم اعظم است با همه تعلیم کنی این دعا را هر کس که بخواند

